

ERITREA
I DEN
NORSKE PRESSE

**EN SAMLING AV UTKLIPP FRA NORSKE AVISER
1986 - 1988**

FORORD

Dette dokumentet er en samling med utklipp fra ulike norske aviser og publikasjoner som dekker perioden fra 1986 til 1988. Det er den tredje samlingen jeg har laget i en serie av utklippssamlinger fra tre etterfølgende perioder.

Den første boken som ble publisert i oktober 1982, dekket perioden fra januar 1982 til september 1982 og omfattet utslettende alle presserapporter vedrørende den såkalte Røde Stjerne militæroffensiven til Dergen i Eritrea. Den andre boken dekket perioden fra 1984 til 1985 da tørke, sult og internasjonale hjelpeoperasjoner med all sine problemer var de dominerende nyheter.

Mange betydningsfulle begivenheter har også hendt i løpet av den perioden som er dekket i denne boken. Den totale tilintetgjorelsen av den etiopiske tredje divisjonen i Afabet med den påfølgende frigjøringen av Tessenei, Agordat og Barentu, var uten tvil et vendepunkt i konfliktens militære balanse. Her er også en vid mediadekning av etterspillet etter EPLF's militære seire i politiske og diplomatiske sfærer.

Erklæringen av unntakstilstand i Eritrea, de nytteløse forsøk på motoffensiv fra den etiopiske hær, som resulterte i deres egne store tap, utvisningen av internasjonale hjelpeorganisasjoner, konfiskeringen av eiendommene til Det Internasjonale Røde Kors, sammen med massakrene av forsvarsløse bonder i Sheeb og i andre landsbyer, alle disse og flere er dokumentert i denne boken i en tilnærmet kronologisk orden.

Det er helt åpenbart at arbeidet med å samle slikt stoff krever mye tid og energi. Og det er meget mulig at noen presserapporter har unngått min oppmerksomhet. For å bøte på denne usikkerhet har jeg tatt med i et tillegg en databasert liste av artikler som har vært trykt i de viktigste norsk avisene. Disse vil hjelpe den søkerende eller forskeren til å finne artikler om Eritrea i biblioteker og dokumentasjonssentre.

Ved denne anledning vil jeg gjerne uttrykke en takk til Ingeborg Eliassen som har bidratt med en lang rekke utklipp fra Oslo området, og Kiflai Beraki som sorterte ut de originale utklippene og gjorde alt arbeidet med layout. Uten denne hjelp, ville det ha vært vanskelig å få denne samlingen ferdig i januar 1989.

Emnetu Tesfaye

Stavanger, Norge
Januar 1989

Landsomfattende kampanje starter lørdag

Norsk støtte til Eritreas kvinner

Eritrea - kvinnene i fokus! Det er navnet på en landsomfattende kampanje som en lang rekke organisasjoner starter i samarbeid lørdag. De har satt seg som mål å få ut mye informasjon om det eritreiske folkets skjebne og samle inn 200 000 kroner til et jordbruksprosjekt for kvinner i Eritrea.

**Av MARIANNE LYSTRUP
og ERIK HAGEN(foto)**

- Kvinnenes stilling i Eritrea er tradisjonelt svært varierende. I enkelte områder har hun vært holdt inne i teltene, mens hun i andre deler av landet har deltatt i produksjonsarbeidet. Idag deltar de eritreiske kvinnene i frigjørings- og utviklingsarbeidet. Trettifem prosent av frigjøringshæren er kvinner og EPLF (Eritrean Peoples Liberation Front) legger stor vekt på kvinnenes deltagelse, samtidig som de iverksetter tiltak som styrker kvinnenes stilling, forteller Anne Røde, som er med i Eritrea-kampanjen 1986. Det jordbruksprosjektet som kampanjen støtter, tar sikte på å utdanne 60 kvinner til

jordbruksinstruktører for at de skal kunne drive lokalt opplysningsarbeid. Prosjektet er et av flere som munnet ut av en europeisk konferanse om Eritrea arrangert av den eritreiske kvinneunionen NUEW sist sommer. Det arbeides parallelt innen såvel jordbruk som helse og undervisning i dette landet, som i 25 år har kjempet for sin uavhengighet av Etiopia.

Helsestellet forbedret

- De som har besøkt de frigjorte områdene, forteller om undervisningsgrupper under hver busk. Og ved blant annet å sørge på påplæringer av de mange lokale fødselshjelperne, har heilestellet blitt vesentlig forbedret, forteller Anne Røde.

Eritrea har en historie

Har beholdt moralen

- Noe av det som har gjort sterkest inntrykk på meg, er at det eritreiske folket etter så lang tid med krig,

har maktet å beholde moralen. Selv krigsfanger får den beste behandlingen. Trenger de det, får de større matrasjoner enn folket føresvrig, og er fangene sterkt saret, får de blodoverføring fra eritreere. EPFL legger vekt på at ikke de etiopiske soldatene skal oppfattes som Flenlen, men som brodre og søstre som er jaget ut i kampen av noen som er mektigere enn dem. Dette folket har krap på vår støtte. Både som kristen og som borger av den vestlige verden har vi plikt til å hjelpe dem på veien. Vi skal ikke glemme at Norge var med på å feste vedtaket i FN som ført til at de ble innlemmet i Etiopia. Og det gjorde vi bare få år etter at vi selv hadde vært okkupert av en fremmed makt!

sier Anne Røde.

11/2 - 86

KLASSEKAMPEN

En Kvinne i fokus

— Etiopierne bruker matleveransene fra vesten til krigsformål. For å frigjøre soldater som kan delta i offensiver mot de frigjorte områdene forsøker de å etablere lokale landsbymilits. Disse blir betalt med kornet som blir sendt inn av internasjonale hjelpeorganisasjoner. Vi kaller det «Hvetemilitisen».

Av KNUT SELSJORD og OLA SÆTHER (foto)

Senait Batha representerer frigjøringsorganisasjonen EPLF og den Eritreiske kvinneunionen, og kom til Norge i forrige uke for å ta del i «Eritrea-kampanjen 1986: Kvinnene i fokus». Kampanjen er en kombinert informasjons- og innsamlingsaksjon som i første omgang skal bidra til å opprette en landbruksinstrukterskole i den frigjorte delen av Eritrea.

Misbruk

— Det er ingen tvil om at etiopierne misbruker hjelpa de før. De har gått ut verden over og snakka mye om tørken osv., men i de okkuperte områdene av Eritrea distribuerer de absolutt ingen ting. Hjelpa blir brukt i den etiopiske hæren, eller som lønn til «Hvetemilitisen». Den består vesentlig av gamle menn, siden alle yngre er tvangstutskriv i hæren fra før.

— «Hvetemilitisen» skal likevel verne landsbyen mot «bandittene». Det er oss i frigjøringshæren.

Det er mulig å presse folk på denne måten fordi de sulter. Men i det siste har vi fått flere tilfeller avat «Hvetemilitisen» har nektet å slloss mot oss når det har kommet til stykket. Da har den ordinære hæren rykka inn, arrestert og massakrer folk.

Senait Batha kan også bekrefte opplysningsene om at nødhjelp selges på markedee i grenseområdene mot Sudan og følgelig ikke når dem det var bestemt for. Etiopiers politikk er ikke å hjelpe sivilbefolkinga, men Senait Batha.

Senait Batha er i Norge for å samle støtte til EPLF. Denne gangen er det spesielt kvinnene som står i fokus.

Bevisst?

— Men kan ikke dette være resultat av korruption i statsadministrasjonene mer enn selve politikken?

— Hvis regjeringen ville hjelpe befolkninga i Eritrea, kunne de stoppa det som skjer. Det gjør de ikke.

Senait Batha sluttet seg til EPLF tidlig i 70-åra da hun studerte i Asmara.

— Den etiopiske kolonialseringen gjorde at jeg ikke fikk leve i fred som student, sier hun.

Hun var en av de kvinnelige pionerene som sluttet seg til frigjøringsstyrkene, og en periode var hun også soldat i feltet. I dag er hun forsker i den sivile administrasjonen i de frigjorte områdene. Hun kartlegger kvinnenes sosiale og økonomiske stilling, og hvordan denne skal utvikles.

Kvinnefrigjøring

— I den nomadiske delen av befolkninga har en kvinne tradisjonelt ikke vært noe

— EPLF har jobba systematisk for å frigjøre kvinnenes krefter.

verdt. Hun har vært manens elendom, gjemt bak slør. Men EPLF har jobba systematisk for å frigjøre kvinnenes krefter. Det er vi kvinner sjøl som må ta kontakt med våre søstre som er i denne situasjonen, bli kjent med dem, utdanne dem og få dem med i motstandsarbeidet.

— Samtidig lærer vi mennene at kvinnene er deres like, og i EPLF finnes det ikke skiller mellom kvinne- og

mannsoppgaver. Det gir oss moral og mot til å kvitte oss med den svakheten og frykten vi kvinner har fått i oss fra føydalsmisten.

I 1977 var nesten hele Eritrea frigjort. Men da satte Sovjet inn sin voldsomme opprustning av Mengisturegimet. Enorme mengder moderne våpen og sovjetiske rådgivere satte Adis Abeba i stand til å gjennomføre en rekke militære offensiver for å gjenerobre Eritrea, og frigjøringsbevegelsen var tvunget til å trekke seg tilbake til de nordlige delene av landet i en strategisk defensiv.

— Det var en katastrofe. Særlig for sivilbefolkingen som ble igjen. Men det har ført til at folk er blitt enda hardere og mer innbitte i motstandskampen.

I alt åtte store offensiver har eritreerne måttet slå tilbake. Den åttende og siste ble totalt knust i hest. 14 900 etiopiske soldater lå da igjen på slagmarka. Unge gutter som ble tatt som krigsfanger

fortalte at de var tvangskruttet og etter to-tre dager på kurs ble de sendt ut på slagmarka. Ni tanks ble eroobra, i følge EPLF, 29 ødelagt, og ett MIG jagerfly ble skutt ned.

Sovjets ansvar

— Krigen er ledet av sovjetiske «rådgivere», og alt utstyret deres er sovjetisk, sier Senait Batha.

Etter å ha stoppa den siste etiopiske offensiven i høst var også eritreerne i stand til å gå til en begrensa motoffensiv. I et kommandoangrep mot den militære flyplassen i hovedstaden Asmara ødela 40 fly og 80 prosent av flyplassens utsyr, inkludert hele landningsstripa.

— Når som helst er vi i stand til å gjennomføre nye offensive trekk, sier Senait Batha. Hun understreker at eritreerne har tatt til våpen for frihetens skyld, og at hun håper på hjelp og støtte her landet.

Eritrea utan interesse?

Eritrea-kampanjen «Kvinnene i fokus» har fått erfare at informasjonsbehovet om krigen i Eritrea er påtengende.

Represesentantar for om lag 40 organisasjoner, Stortinget, regeringa, NORAD m.fl. var i går invitert til eit møte med gjestar frå den eritreiske kvinneunionen NUEW i Oslo. Berre ein handfull møtte fram. Det offisielle Norges mangel på interesse for og kunnskap om Eritrea-spørsmålet er pinleg.

Ruth Reese varma opp den vesle forsamlingsa på Ryktebørsen med song, før Luul Gheabriab og Se-

nait Batha (intervjuja i Klassekampen i går) frå Kvinneunionen ga stutte innleiningar om den aktuelle situasjonen i Eritrea. Dei drog frå Eritrea i slutten av januar, og har fersk informasjon.

No skal dei ta del på ymse møte og arrangement rundt i landet, som vonleg vil bli betre besøkt enn gårdsdagens møte med organisasjons-Norge og det partipolitiske miljø.

ask

Luul Gheabriab frå den eritreiske kvinneunionen NUEW fortalte nylig frå fronten for ei litta forsamlings i går.

Foto: MARGARET ASUND

Eritreiske kvinner ber om hjelp: BT 2/2-86

«Noreg delansvarleg for krigen Eritrea–Etiopia»

OLAV KOBBLTVEIT

— Noreg bør kjenna eit særleg ansvar for å få slutt på konflikten mellom Eritrea og Etiopia. For saman med Burma, Pakistan, Sør-Afrika og Guatemala har Noreg ansvaret for at FN i 1950 vedtok å innlemme Eritrea i ein føderasjon med Etiopia.

Dette seier den eritreiske kvinna Senait Batha (33) til Bergens Tidende. Ho er konen til landet for å samla støtte til Eritrea-kampanjen 1986 med mottoet «Kvinnene i fokus». Målet er å skaffa traktorar til eritreiske kvinner i dei frigjorde områda. 8. mars-komiteen i Bergen er alt i full gang med pengeinnsamling til det krigsberga landet.

— I første omgang skal traktorane brukast på ein jordbrukskule for kvinner, men siktet målet er vidare, fortel Senait Batha. — Det er å gje eritreiske kvinner meir uavhengige og å auka matproduksjonen. Men til sjauande og sist er all støtte til eritreiske kvinner ei direkte støtte til kampen for eit fritt og sjølvstendig Eritrea.

Senait Batha er medlem i av

Vi skal samla inn pengar til traktorar til kvinner i Eritrea, seier (frå venstre) Anne Lise Karlsen, Gertrud Korff, Ragnhild Fosheim og Agnetha Strøm til eritreiske Senait Batha. Ho har sjølv vore aktiv geriljakriger i kampen for eit fritt Eritrea.

EPLF, som er forkjuring for Eritrean People Liberation Front. Ho har — tillik med andre kvinner — teke aktivt del i den geriljakrigen som har rast mot etiopiske innrengjarar i 25 år. I dag kontrollerer EPLF kring 80 prosent av Eritrea, der det bur 3,5 millionar menneske — halvparten kristne og resten muslimer.

— I motsetnad til i Etiopia har dei eritreiske kvinnene kome langt

i kampen for jamstelling og likeverd, fortel Senait Batha. — Kvinnene kom tidleg med i frigjøringskampen, og har sidan 1970 på 60-talet vore med i den væpna kampen. I dei frigjorte områda har kvinnene no full politisk rettar, kvinnelege arbeiderar har likelon, rett til svangerskapspermisjon og sikre tilsettingsforhold.

— Har matisuasjonen betra seg?

— Regnet har — saman med nye

vatningssystem — gjort stoda langt lysare. Men det er framleis slik at grupper av menneske direkte sveit. Haddé berre kriga vorte slutt, skulle vi nok fått løyst matproblema også, seier Senait Batha, som under Noregs-besøket skal ha kontakt med politiske parti, kvinneorganisasjonar, Raudekrossen Bondekvinnelag, NORAD og representantar for Utanriksdepartementet.

TVANGSFLYTTING FIASKO I ETIOPIA

Av JAN TYSTAD

Tusenvis av etiopiere har flyktet fra nybyggerleirene til den sør-lige og sørvestlige del av landet til Sudan. Hver eneste uke kommer det nye flyktningene som ikke orker livet i nybyggerleirene, som er rent tvangsbord. Flyttingen er blitt en flasko.

Det er reist sterkt kritikk mot etiopiske myndigheter fra internasjonale hjelpeorganisasjoner og utenlandske regjeringer. Dette har ført til at tvangsflyttingen ble stanset midlertidig forrige måned. Men ikke noe tyder på at planene vil bli lagt bort. Stansen er bare midlertidig for å berolige internasjonal opinion.

33 000 på flukt

Samtidig som flyktningestrommen til Sudan fortsetter, melder det at 33 000 etiopiske bønder har flyktet gjennom Ogaden-ørkenen inn i Somalia de siste to månedene. De har flyktet fra kollektiv-landsbyer i Hararge-området. Dette er et annet prestisje-program for kommunistregjeringen som vil ha folk samlet i landsbyer i stedet for å bo spredt. Men bøndene vil ikke la seg dirigere.

Omkomne

Flytteprogrammet fra de nordlige områdene Tigre og Wollo til sør og sørvest begynte i 1970-åra, men skjøt fart etter terkekatastrofen i 1983-84. Mellom 50 000 og 100 000 er omkommet under transporten, hevder internasjonale hjelpeorganisasjoner. En ny rapport, «Ethiopia's Bitter Harvest», som er laget av Survival International, gir et rykende bilde av tvangsflyttingen.

Mange steder blir mennesker

Mange dør underveis i transittleirene hvor de bare får vann og bød, og hvor de venter på transport videre i ukesvis. Flyttingen er så dårlig organisert at det må gå galt. (Foto: Arild Volland)

som skal flyttes samlet opp av væpnede vakter og transportert som fanger. Fra hovedstaden i Tigre, Mekelle, blir de flyvet i russiske Antonov-fly til Addis Abeba. 300-350 blir presset inn i hvert fly,

mange dør underveis. De får bare vann et par ganger om dagen og et brødstykke pr. person.

Det heter i rapporten: «Utdeling av bød og vann var en daglig kamp, hvor de yngste og

sterkeste kjempet seg til de beste bitene. Kvinner barn og gamle fikk ofte ikke noe.»

Tommel løfter

Stadig nye rapporter om

overgrep kommer ut. I et intervju med Washington Post i forrige uke fortalte en ung flyktningekvinne i Sudan hva hun hadde opplevd: Letehawaria Gebre Yessus ble lurt til å forlate det nordlige Etiopia i fjor. Hun fikk løfter om mat for seg, ektemannen og et barn. Mannen døde underveis i en transittleir. Hun ble tvunget av etiopiske soldater til å gi fra seg sine tre barn. Hun flyktet før tre måneder siden fra en av leirene i det sørvestlige Etiopia, men på vei til Sudan ble hun overfalt av gerilystyrker fra Den sudanesiske frigjøringshæren SPLA og holdt som slave hos dem i flere uker, mens hun ble voldtatt og pryt av soldatene. Hun nådde omsider en flyktningeleir i Damazin i Sudan.

Mislykket

Survival International slår fast at tvangsflyttingen er mislykket. Den ble satt i gang for å avfolkne områdene hvor geriljakrigene pågår, men har ikke redusert krigshandlingene. Den er svært kostbar. Å flytte 1,5 millioner mennesker vil koste 8 milliarder kroner, mens et års budsjett i Etiopia er på 12 milliarder. Slike utgifter har ikke det fattige landet råd til. Pengene ville vært bedre brukt til å gjeninne noe av jorda eller skogen i Wollo og Tigre. De som er flyktet, flykter fordi forholdene i leirene er uutholdelige.

Mengistu lærer ikke av kritikk

— Kritikk blir sett med slagord i den etiopiske sentralkomité og politbyrå. Det blir kalt imperialistisk propaganda og dermed er man ferdig med saken. Jeg tror ikke at etiopiske ledere vil gi opp sin folkeflyttingspolitikk, sier Paulos Dekin som før et år siden selv satt i sentralkomitéen. Han er nå politisk flyktning i Norge.

Det er rettet hard kritikk mot programmet. Organisasjonen Leger uten Grenser har hevdet at 100 000 mennesker er omkommet under transportene. Røde Kors har antydet at talet på omkomne er lavere, kanske 50 000. Hittil er 600 000 flyktet fra de tærkrammede områdene i nord til det sørlige Etiopia, etter planen skal 1,5 millioner flyttes innen utgangen av 1986.

Det er rettet hard kritikk mot programmet. Organisasjonen Leger uten Grenser har hevdet at 100 000 mennesker er omkommet under transportene. Røde Kors har antydet at talet på omkomne er lavere, kanske 50 000. Hittil er 600 000 flyktet fra de tærkrammede områdene i nord til det sørlige Etiopia, etter planen skal 1,5 millioner flyttes innen utgangen av 1986.

kommer man til at det trengs noen «justeringer», tidligere ble partifunksjonærer som hadde begått fell fjernt ved at de ble likvidert. Nå blir man ikke lengre likvidert, nå blir man satt til side og gitt en mindre viktig jobb. Men programmet blir ikke endret.

— Hva har gått galt med dette programmet?

Galt gjennomført

Paulos Dekin herer til de etiopere som mener at folk i tærkrammede områder som Tigre og Wollo må flyttes. — Men det er galt å tvinge dem mot deres vilje. Man kan ikke ta selvstendige bønder med tvang fra deres hjemstrakter og

— Hva skjer når så sterkt kritikk reises mot regimet?

— Det blir som regel satt ned en komité som skal granske forholdene og rapportere til sentralkomiteen. Som regel

plasserer dem i områder med andre folkegrupper som de ikke deler språk med og hvor heller ikke deres venner og næabo blir plassert. Planleggerne i Addis Abeba har laget planene på skrivverbordet, de har tegnet kartet uten å kjenne til terrenget, sier Dekin.

Han kritiserer de som utfører planene som bare har lurt eller tvunget folk opp på lastebilene eller inn i flyene for å oppfylle sin kvote. I tillegg har man manglet ressurser til å gi dem et stikkels tilbud på det stedet de flyttes til. Folk er blitt misfornøyde og har flyktet fra de nye områdene i den sørlige og sørvestlige del av landet.

Straffeksjon

Vansker for Eritrea?

Sudan og Etiopia vil trolig innlede offisielle forhandlinger neste måned etter flere runder med kontaktmøter for å bedre forholdet mellom de to nabolandene. En eventuell avtale mellom Sudan og Etiopia vil kunne få konsekvenser for frijøringsbevegelsene i området.

AV PETER M. JOHANSEN

Overfor en avis i Abu Dhabi annonserte Sudans utenriksminister Ibrahim Tana Ayub nylig at forholdet mellom Khartoum og Addis Abeba går inn i en viktig ny fase etter de første kontaklene umiddelbart etter kuppel mot president Nimeiri.

«Oppgi løsverse»

Videre gir utenriksministeren til kjenne at Sudan har startt kontakt med ulike eritreiske fraksjoner for «å overbevise dem til å oppgi tanken på losrivillelse av Eritrea fra Etiopia». Ifølge Ayub har offentlighet av de innflytelsesrike frigjøringsbevegelsene godtatt radet og sagt seg villige til å oppgi tanken på losrivillelse i Gjenljeld for et ny formuleringsav forholdet mellom regionen Etiopia og sentralregjeringen i Addis Abeba».

Tilsvært

Utenriksministeren gir ingen antydninger om hvilke

Vil forhandlingene mellom Sudan og Etiopia ikke vansker for den eritreiske frigjøringskampen — her representert ved geriljasoldater fra EPLF? FOTO: KLASSEKAMPEN

en avtale mellom Etiopia og Sudan få følger ettersom oberst John Garang som leder SPLA, har stift hovedkvarter i Addis Abeba og har mottatt betydelig støtte fra Etiopia — og Libya. Krigen i sør-koster Sudan betydelige summer, kanskje 400 millioner dollar i året («Africa Now») eller «mer enn en million dollar daglig» («South»).

Fort til vanskter

Sudans inledende forhandlinger med Etiopia har derimot ført til vanskter for den eritreiske frigjøringskampen. Fra Khartoum blir det rapportert om tilfeller hvor eritreere er blitt fratatt sine pass og dermed internert helt og holdent i flyktningleire.

For SPLA i Sør-Sudan vil

En ny sukkatastrofe er under full utvikling i Sør-Sudan. Her et gjult fra hjelpearbeider under den farlige katastrofen — som ble caida varer tattet være markante spekulanter. FOTO: NTB

Eritrea

Eritrea. Med jamne mellomrom kjem namnet fram i media. Der pågår ein frigjøringskrig på tiusefente året. Eritreas fiende er den etiopiske staten, godt hjulpet av Sovjetunionen. Men det er ikkje første gongen Eritrea underlegge seg den etiopiske staten i høgda. Det var 1. januar 1890 Eritrea blei proclaimert som italiensk koloni. Den italienske regjeringa hadde større planar. Målet var også å kuppert av Italia.

Det var 1. januar 1896 måtte Italia skrinlegga

Raudehavet. Det nådde dei ikkje før etter an-

dre verdenskrigen.

I Eritrea la den italienske regjeringa vekt på industriell utvikling og utdanning. Samstundes som framstøytet ga auka grottkart til det nasjonale mediet i det eritreiske folket. Den økonomiske framgangen i Eritrea kunne ikkje skjule folket sin skjone. Å ikkje kunne råda seg sjøave.

Italia ga aldri opp planane om å erobre Etiopia. Då Mussolini blei statsleiar forsøkte Italia på nytt. Med Eritrea som base rykta italienske harstrykker inn i Etiopia i oktober 1935. Slik starta den firdomskriga som nå har gått inn i sitt tju-ferste år.

Den eritreiske motstanden har vaise fra små geriljegrupper til regulære hærstyrkar. Frå å ha vore trenut opp i fjellområda mot Sudan, kontrollert av den eritreiske folket i øster, til fortvila mottrekk gjekk del etiopiske styrkane til ein ny offensiv i Barka-provinsen i fjor haust. Der øydeela dei konkakte og vatningsanlegg. Men det eritreiske folket lar seg ikkje tvinga i kne. I januar i år

sprengte frigjøringsfronten.⁴⁰ sovjetbygde jager- og bombe 1 tutta på flyplassen til den eritreiske hovedstaden Asmara. Uansett kva den etiopiske regjeringa finn på så er den sluttfasen. Det einaste som kan gjea kriken meir langvarig er at Sovjetunionen sender store innsatsstyrkar til Eritrea. I 1978 redja Sovjet den etiopiske regjeringa fra, nederlag ved å senda våpen og militære rådgivarar. Det hjalp ikkje. Blir der ein ny redningsaksjon frå Sovjet?

AV Lejon

MASSAKRERT UTEN NÅDE

AFRIKAS BARN: Etiopias marxistiske ledere skåner ingen i kampen mot Eritreas frigjøring. 11 barn, fem kvinner og tre eldre menn ble et lettet mål enn den krigstrente geriljaen.

11 flyktningebarn meid ned på vei hjem

Av FRODE HOLST

Søndag løp verden for Afrikas sultende millioner. Kl. 10.00 9. mai bombet etiopiske jagerfly en gruppe av de samme sultende flyktningene. 11 barn, fem kvinner og tre

menn nådde aldri hjem til landsbyen i Eritrea. De ble brutalt myrdet av krigsmakten fra det landet som har flest lidende i hele verden.

Mens verden samler inn millioner til Etiopias sultende driver landets ledere en hensynsløs menneskejakt med sine moderne sovjetiske fly.

VG bringer i dag som første avs bilder fra massakren på flyktningene.

Veterinær Tore Sivertsen fra Oslo var på ørret hold da de to sovjetiskproduserte MiG-23 flyene slapp sin dødelige last. Han så flyene og hørte bombene falle.

For to dager siden fikk Sivertsen et kort brev og bilder fra sin eritreiske ledasager om tragedien.

Den krigstrente geriljaen vel å beskytte seg. Derfor veler pilotene de verdeløse.

Lett synlige

Gruppen med flyktninger hadde nettopp passert grensen til Sudan. De var på vei hjem til Eritrea etter oppleyste meldinger om at regnet i vinter hadde gjort jorden dykkbar igjen. Flyktningene hadde nettopp slått leir under noen

busker da de to etiopiske pilotene fant sitt mål.

Flyktningenes tradisjonelle og fargerike klær gjorde dem lett synlige for flyene som kom inn over dalen i lav høyde. Barna, kvinnene og de gamle mennene i folget hadde ingen sjanser til å slippe unna eller soke dekning.

Terrormiddel

— Det verste i tragedien er at etiopiske bomber sivile i Eritrea som et rent terrormiddel for å hindre folk i å vende tilbake til sine hjem, forteller Tore Sivertsen. Da flyene angrep, var han på vei hjem etter en tre ukers reise til Eritrea med veteranrustyr fra Norge.

Men Tore Sivertsen kan også berette om en voksende optimisme i Eritrea. Regnet i vinter har så smått gitt liv til landbruket igjen, og de internasjonale hjelpeorganisasjonenes innsats har bare frukt. Sivertsen trekker særlig fram Kirkens Nødhjelp, og hun forteller at eritreerne selv understrekker den store verdien av hjelpeorganisasjonenes innsats.

HJELPELØSE: Flyktningene rastet under natt busker da de etiopiske flyene oppdaget dem. 19 ble drept. Syv andre ble hardt skadd.

Overall i de fruvarde områdene drives det undervisning. Som oftest under et tre. De kan være i husdyrhold, helse, eller i vanlige skolefag som engelsk, kjemi og his-

FOTO: C. BRODSEN T. SIVERTSEN

Gresshopper og pest

— Kort oppsummert kan vi si at det vår bistand vil konsentrere seg om er kampen mot gresshopper og kvegpest. Det må også legges til at i hovedsak vil denne kampen ikke foregå i de områdene som er kontrollert av EPLF. Derimot vil det skje i delene av Eritrea som er okkupert av det etiopiske regimet.

Av ODD IGLEBÆK

Det er veterinær Tore Siversten fra Veterinærenes Eritrea-aksjon og agronom Christopher Brodersen fra Landbruksrådet Eritreaaksjon som sier dette. De to er nattopp kommet tilbake etter et ukers besøk inne i Eritrea.

I areal er Eritrea omlag tre ganger så stort som Danmark. Langs kysten ved Rødehavet er det flatt og bak dette strekker det seg et fjellparti. Det er her de fleste bor, og det er her det beste jordbruksområdet finnes. Midt på landet inn mot grensa til Sudan finnes det også store savanneområder. Disse er karakterisert ved kvegdrift.

Frigjeringssyrkene kontrollerer først og fremst fjellområdene i nord. Totalt omlag en fjerdepart av landet, men samtidig opererer de i omlag 80 prosent av landområdene. Landets totale folke-

tall er anslått til mellom to og tre millioner.

Tørke og krig

— Denne siste tørken i Eritrea begynte på slutten av 70-tallet og nådde sitt høydepunkt i 1984. Resultatene har vært forferdelige. Bortimot 20 prosent av bestanden av kameler, geit og sau er strok med. Delvis p.g.a. sult, delvis som følge av slakt og delvis fordi det ble solgt.

— Kveget klarte seg derimot bedre. Bl.a. fordi det ble tatt sorover inn i Etiopia. Men samtidig måtte folk selge unna det meste av det de eide. For bøndene gjaldt det både trekkdyr og redskap.

Den omfattende tørken er altså den ene faktoren de to legger vekt på når de skal beskrive utgangspunkter for matproduksjonen i dette jordbrukslandet. Den andre er krigen Etiopia med hjelp av Sovjet fører mot den fattige bondebefolkingen. Særlig den store offensiven i

1975, samtidig med at den siste tørkeperioden begynte, tok knekkene på store deler av infrastrukturen i Eritrea.

Begynte på null

— La meg bruke veterinærnesten som et eksempel. Alt som var bygd opp på 60- og 70-tallet var lagt fullstendig i grus. EPLF, frigjøringsbevegelsen, måtte altså begynne helt på bar bakke, sier Tore Siversten.

Han forklarer så hvordan de grådvis begynte en oppbygging for to-tre år siden. Utgangspunktet var to veterinarer og nesten ingennting i utstyr.

— I dag er de kommet så langt at de har gitt 10 personer et halvt års utdannelse og 65 personer har fått et to månders kurs. En form for barfotveterinærer. Samtidig med utdannelsen driver de omfattende vaksinoprogrammer mot kvegpest. En av de store trusselene for den store kvegdriften i 1984

Christopher Brodersen og Tore Siversten (t.h.) var svært imponert over den gode stemningen blant vanlige folk i Eritrea.

FOTO: KJERSTI BOTNEDAL

ble 150 000 dyr vaksinert og i fjor hele 200 000, og dermed ser det ut for at de nå har klart å stoppe pesten.

De to understrekker at det er vakkineprogrammet skjørt like mye i okkuperte områder som i de to områdene EPLF sjeld kontrollerer.

Sjølberging

— Nettopp det er den ene grunnen til EPLFs gjennomføringssprogram. Den andre er at de satser aktivt på sjølberging av mat.

Brodersen forteller i detalj om hvordan dette foregår. Om omfattende treplantningsprogrammer for å stoppe jorderosjon. Om terrassebygging, om dambyg-

ging, om fabrikasjon av enkle jordbruksredskaper, innkjøp av såkorn og av trekkdyr. Og om hvordan de har satt i gang med kaniner og høns i stor stil for å kunne gi et protein tilskudd til befolkningen.

Han forteller at for koravlingen er bl.a. gresshopperen den store trusselen. Disse klekkes ut ved Rødehavet, i områder kontrollert av etioperne.

— Det hjelpeprogrammet vi nå håper å få i gang skal nettopp være en del av denne krigens mot gresshoppene. På samme vis som hjelpen fra veterinærenes aksjon er et ledd i krigens mot kvegpest, sier han.

Eritreisk angrep på oljelager

— Tirsdag i denne uka gjennomførte EPLA, den eritreiske frigjøringshæren, et viktig angrep mot Massawa den største havnebyen i Eritrea. I følge nyhetssendinger på EPLFs radio ble de sentrale oljelagerne i byen skutt i brann.

Av ODD IGLEBÆK

Det er Tore Sivertsen som forteller dette. Han fikk opplysninger om angrepet i Khartoum onsdag i denne uka, og regner med at det er all grunn til å støle på at opplysningene er korrekte.

— Det er ikke vanlig at EPLF sender uraliktige meldinger av denne typen, sier han.

Tore Sivertsen er medlem av Vetrinær Eritreaksjon og har i flere år fulgt den eritreiske frigjøringskampen. Nå har han sammen med Christopher Bro-

dersen fra Landbrukets Eritreaksjon vært på et lengre besøk i de frigjorte delene av Eritrea.

— Dessverre fikk vi ikke med oss særilige detaljer om dette angrepet. Vi forlot Sudan på onsdag. Men det er grunn til at flere opplysninger vil komme etterhvert som de når fram til bl.a. pressefolkene i Khartoum.

Tore Sivertsen forteller at det samtidig som angrepet mot de sentrale oljelagerne i Massawa også ble meldt om et angrep på en lastebil-konvoy på hoved-

EPLA har trolig gjennomført et nytt viktig angrep mot de etiopiske okkupasjonsstyrkene.

FOTO: KLASSEKAMPEN
veien mellom Massawa og Asmara, Eritreas hovedstad. 15 lastebiler skal ha bli tatt.

— Både denne 100 km lange hovedveien og disse to store byene er godt bevaktet av de etiopiske styr-

kene. Det er i byene okkupantene har satt, og de satser mye på å holde disse pluss de sentrale hovedveiene. Et angrep mot slike områder må derfor sees som et uttrykk for at EPLA nå har stor styrke.

KVC 16/5 - 86

Eritreerne har tusenvis av etiopiske krigsfanger (som de på bildet) fra tidligere offensiver. Nå er 70 000 nye soldater tvangsutskrevet og klare for høstens offensiv. (Foto: Trygve Øverby)

Nytt stormangrep i Eritrea

— Vi rykker en ny etiopisk offensiv i juli - august. Etiopia har tvangsutskrevet 60 000-70 000 nye soldater som nå trenes, det er 3500 russiske soldater og rådgivere i Eritreas hovedstad Asmara og 100 nye helikop-

Av JAN TYSTAD

Hvis offensiven kommer blir det den åttende eller niende som etioperne har satt i gang i løpet av snart 28 krigsår. Hittil er de blitt slått tilbake.

De taper

— Vi kommer til å slå dem tilbake også denne gang. De tvangsutskrevne etiopiske soldatene er udisiplinerte og umotiverte. En tredje del har forsøkt å flykte fra rekruitningsleiren, begått selvmord, eller blitt skutt under flukt, sier Giorgis.

— Hvorfor setter etioperne i gang en ny offensiv?

— De ønsker et stort propagandenummer først feiringen av revolusjonsdagen 12 september. Da skal republikken Etiopia opprettes, og det skal etableres selvstyrte republikker i hele landet langs etniske linjer. Detaljene er ikke klare, men hvis de samtidig kan forkynde at de har tatt byen Nakfa, vil de bruke det propagandistisk.

Sivil ofre

Eritreerne venter at de russiske helikopterne vil transportere tropper inn bak de er-

tere er kommet dit, forteller lederen for den eritreiske hjelpeorganisasjonen ERA, Paulos Tesfa Giorgis til Dagbladet.

Dagbladet f. 1/86?

treiske linjer for å forsøke å ødelegge veier, sykehus og verksteder. Samtidig regner de med en omfattende bombing av åkrer, vannningsanlegg og landsbyer. Angrepene vil bli rettet mot sivile for å drive dem på flukt - det er samme taktikk som russerne bruker i Afghanistan.

Nødhjelp

Poulos Giorgis forteller at eritreerne mistet sine avlinger på 140 000 mål dyrket mark under offensiven i fjor. Nå vokser avlingene bra og man frykter at etioperne vil bombe

dem i stikk. — Derfor trenger vi fortsatt nødhjelp, og vi trenger hjelp til å gjenoppbygge landbruket når offensiven er over, sier Giorgis som ikke tror det er noen politisk løsning i sikte. — Så lenge militærstyret får så mye våpen de ønsker fra russerne, og så lenge det ikke er noe internasjonalt press på Etiopia fra utslandet, vil krigen fortsette, sier Giorgis. Han skal møte representanter for de organisasjoner som hjelper eritreerne. Det er Kirkens nødhjelp, Rødt Barna, Flyktningerrådet, Norsk Folkjel og Framtida i våre händer.

EPLF

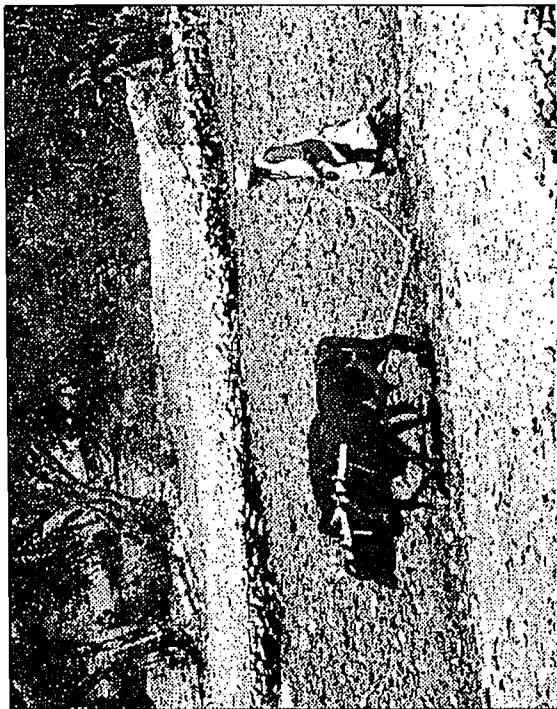
Sulser på Icningruk

Himer, Eritrea: Den eritreiske frigjøringsfronten EPLF må føre en kamp på to fronter: Mot den etiopiske okupasjonshæren og mot sult og underutvikling. Nå satsar eritreerne på å gjøre seg i jordbruksområdet etter tørkekatastrofen 1982-84.

Tore Sivertsen

bygd demninger, plantet skog, smidd nye redskaper. Samtidig bygde EPLF ut skoler og lokale klinikker, drev voksenopplæring og organisering av kvinnene.

Landsbyene ved Nakfa lå innenfor baseområdet. Men de fleste ligger på den andre siden av Eritreas høyland, grønne områder som andre steder, var de store delene av landet der den etiopiske hæren holder byer og hovedveier, mens EPLF kontrollerer landsbygda. Det er der jordbruksvirkelig drives, det er der det må gjennomres etter torken. Det dreier seg om å grave nye brønner, skaffe såkorn, redskaper, nye trekkdyr. Over hele Eritrea. De etiopiske myndighetene gjør lite eller ingen ting.

**Det pløytes med okser ved Rorafjellene i Eritrea.
(Foto: Christopher Brodersen)**

«Dette ble pleyd med traktor. Vi ville foretrekke å bruke trekkdyr. Da er folk mer sjøl hjupne. Men det er mangl på trekkdyr ennå. Vi står og ser utover noen svære ordner ved et elveleie i Himer, et av de tørreste og varmeste stedene i EPLFs baseområder i Eritrea. Vi er to gjester fra solidaritetsorganisasjoner i Norge; en agronom fra «Landbrukskretsens Eritreaaksjon» og jeg fra «Veterinær Eritreaaksjon». Uttalelsen kommer fra lederen for landbruksprosjektet her, og den overrasker. For dette er ikke noe tradisjonelt småbruk. Området er nesten ørken. Noen få ganger i året, når det regner i fjellene, flommer vannet gjennom elveleiet. Nå har EPLF bygd avledningskanal og anlagt en rad åkre med jordvoller rundt. Be- tongkanter i innløpet, vollene

re EPLFs folk, men svære leire med flyktninger fra hele landet. Likevel satser EPLF på sjølberging i dette området. Men når Hirui, sjefen for EPLFs landbrukskommisjon, snakker om sjølberging, mener han gjengreising av hele Eritreas jordbruk etter tørken. Han snakker om landets sentrale jordbruksområder: Kveglandet i sør og de mange, mange landsbyene i Eritreas sentrale høyland.

I fjellene ved Nakfa besøkte vi noen slike landsbyer. Her ble det gamle terrassesystemet utvidet og forbedret, det ble

net i utlandet. Nå har veterinærvesenet 75-80 mennesker i fullt arbeid, lært opp av disse to. De fleste har hatt to måneder opplæring, noen mer avanserte har hatt minst et halvt år. Og det utdannes stadig fler.

Problemet i Eritrea er ikke net, som andre steder, var mangl på utstyr. Veterinær Eritreaaksjon i Norge — en frivillig aksjon blant norske veterinærer og veterinærstudenter — har hatt gleden av å kunne hjelpe til med dette. Sammen med Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpefond (SAIH) har vi skaffet veterinærutsyr for over 600 000 kroner.

DRISTIG PROGRAM

«Enna er Eritrea avhengig av matvarehjelp», sier Hirui. «Men forutsatt rimelig nedbør salser vi på å være sjølberget om tre år.» Det er et dristig program. Men hovedhindringen i deres blir verken naturen eller bondenes vilje og evne til å satse. Hovedhindringen blir her som på andre områder den etiopiske krigføringen. Nye angrep mot baseområdene, bombing av avlinger og landsbyer, plyndring og ødeleggelse.

Slutt på nøden blir det ikke før det blir slutt på krigen. Som en EPLF-soldat sa det: «Dere skal ha takk for hjelpen dere sender. Men den viktigste hjelpen Norge og andre land kan gi, er internasjonalt press mot regjeringen i Etiopia, for å stoppe krigen.»

VETERINÆRVESENET

Oppbygningen av veterinærvesenet illustrerer poengset. EPLF har delt landet i fem veterinardistrikter, med et fast sentraldistrikt, et med fast distrikt i hvert distrikt. Tre av disse ligger utenfor EPLFs baseområder. Det sentrale distriktskillet for vaksinasjon mot kvegkjodommer ligger helt sør i landet, på andre siden av byer den etiopiske hæren gjennobret i august i fjor. Likevel gjennomførte veterinærteamene sitt planlagte program, og vaksinerte over 200 000 dyr fra august til desember.

Veterinærvesenet illustrerer også hva de mener med å satse på egne krefter. De startet for noen år siden med TO-veterinærer, utdannede

«Eritrea - FNs ansvar»

Mange politikere støtter oss i sitt hjerte, men det tar ofte lang tid før støtten når tunga. Internasjonalt er det voksende sympati for frigjøringskampen i Eritrea, men det er likevel FN som er det viktigste forum for å løse konflikten. Det var FN som fikk oss inn i problemene, det bør også være FNs ansvar å få oss ut av dem.

Dag Leraand

Det sier den eritreiske legen Nerryo Teklemichael til Arbeiderbladet. Veteranden i frigjøringsbevegelsen EPLF kan også opplyse om at man i Eritrea nå gjer seg klar til å møte en ny etiopisk stortoffensive. En slik er ventet i løpet av de kommende tre måneder.

TOPP MORAL

I fjor høst led Det eritreiske folks frigjøringsfront (EPLF) flere militære nederlag, idet etiopiske styrker gjenerobret flere frigjorte byer, både på Rødehavskysten og i innlandet. Om byen Barentu pågikk det store slag, med betydelige tap på begge sider, om enn storst blant etioperne. Med denne militære til-

bakegangen, hvordan er stemningen og kampmoralen i Eritreas frigjørte deler foran den forventede offensiven?

Krigen har nå pågått i 25 år, og har bolget fram og tilbake. Vi har tatt byer, mistet dem – kanskje tatt dem igjen. Kanskje med unntak av Tessenei var ikke tapene i fjor høst spesielt betydningsfulle, og vi ser hele tiden mot det endelige utfallet av krigen. Når vi så gjør, er det ingen problemer med å holde moralen opp, understreker Dr. Nerryo, som i Arevis har arbeidet i feltet, og som nå har sett daglige virke ved EPLF sentralsykehus i Orotta.

Han forteller vioere at militært sett står EPLF i dag sterkest enn noen gang, og selv om Barentu ble gjenerobret av de etiopiske styrkene bare to måneder etter at frigjøringshæren til EPLF – EPLA – hadde tatt den, ble en mengde utstyr eroberet, blant annet flere tanks og tyngre artilleri. Etiopia mislyktes i flere forsok på å bryte gjennom EPLFs linjer ved Naakfa, og ta denne byen, som er selve symbolet på den eritreiske frigjøringskampen. Det har den senere tid også vært tifeller av vellykkede eritreiske kontringer. Nylig angrep således

EPLA-enheter oljelagre i havnebyen Massawa, og forvoldte betydelig skade.

ØKENDE STØTTE

Nerryo Teklemichael er ikke i tvil om at den internasjonale støtten til EPLF og eritreernes frihetskamp er økende. Selv reiser han mye og orienterer organisasjoner og politikere om de humanitære sider ved konflikten, og har klart inntrykk av at den eritreiske kampen har stor sympati.

Etter den alvorlige tøren i 1984-85 tror jeg Eritrea og vårt folks skjebne har brent seg inn i bevisstheten til mange. Publisitet omkring vår kamp går opp og ned, avhengig av hva massmedier har å skrive om ellers. Men jeg tror ikke at Eritrea vil bli glemt før vi har kommet fram til en rettferdig løsning på krigen.

Den løsningen ligger ifølge EPLF i en folkeavstemning i Eritrea, en tidligere italiensk koloni som av FN ble innlemmet i Etiopia, men med selvstyre. Av tidligere keiser Haile Selassie ble så landet helt innlemmet i Etiopia, og det betød starten på en krig som nå har pågått i et quart århundre.

Arb. bl. 9/6 - 86

Mirjam, 15 år:

Arb. bl. 19/6 - 86

- Jeg kom hit for å slåss

- Jeg kom hit til fronten fordi jeg er lei av det etiopiene gjør i Eritrea. Forklaringen kommer fra Mirjam, en 15 års skolejente fra Asmara, den etiopisk-kontrollerte hovedstaden i Eritrea. For 6 måneder siden rømte hun hjemmefra for å slutte seg til EPLF, den eritreiske frigjøringsfronten.

Tore Sivertsen

Vi sitter under et tre i Wina, en varm ørken i EPLFs baseområde i Eritrea. Her er et treningscenter der ungdommer som Mirjam får et halvt års grunnleggende militær opplæring. Etterpå blir de satt inn i sivile oppgaver i baseområdet. Det er over 1000 ungdommer her. Vi har vært med på avslutningsfesten deres, og sitter og snakker med to av dem. Hvorfor og hvordan kom du hit? Vi spør Mirjam om hun dro alene?

– Nei, vi var tre jenter i klassen. Vi hadde snakket om det. En dag på vei fra skolen stakk vi. Vi gjemte oss for tropene og gikk ut av byen. Etter enuke fikk vi kontakt med EPLF-soldater, og gikk videre med dem.

Til fots hele veien. To måneder ikke varset for eldrene før hun dro. Vi aner at de kunne ha nektet.

– Vet de at du er her?

– Ja, jeg fikk sendt brev med en som arbeider bak fiendens linjer, i Asmara. Så nå vet de at jeg er i live.

Her i leiren har Mirjam hatt samme trening som guttene. Vet hun hvor hun harvner nå, når hun er ferdig?

– Nei, jeg gjør det jeg blir satt til. Men jeg ville foretrekke frontlinjen.

Dit kommer hun nok ikke. EPLF-folk understreker at inn i de regulære styr-

- Jeg vil til fronten, sier Mirjam. (Foto: Tore Sivertsen)

kene kommer folk først ved 18-års alder, etter en ny, hardere treningsperiode. Men alle prøver å ljuge på alderen.

Tewolde er 14 år. Han er fra en liten landsby i Akele Guzai, langt inne i høylandet. Likevel hadde han det lettest da han bestemte seg for å dra:

– Det var ikke noe problem. EPLF-kjemperne er like ved der vi bor. Vi vet godt hvor de er. Jeg fant dem med en gang. Han har også en litt annen variant av begrunnelsen:

– Jeg var sint. De etiopiske soldatene spiser alle geitene våre. De torturerer folk. Så jeg dro hit.

– Visstle foreldrene dine at du dro?

– Ja. De foretrakk det. De tror det er tryggere her i baseområdet. Det er mange som har dradd for meg.

Stoltheten er tydelig. 14 år. Åttendeklassing. Han ser ikke eldre ut, er ikke eldre. På festen så vi en som begynte å gråte da en av de voksne irtetsette ham for noe. Likevel. Tewolde har gått tvers over dette landet, rundt og gjennom de etiopiske stillingene, for å komme hit.

Etterpå stiller de opp for oss, hele gjengen. Tusen ungdommer, mange nesunger, som har tatt seg fram til disse varme, bortgjemte fjellstrekene, for å slåss mot okkupasjonsmakta.

Vi unner dem å vinne. Og tror de kan greie det.

Blant de mange anklagene mot den etiopiske hjelpeorganisasjonen RCC er at nødhjelp har blitt lagende ubrukt i havnen. Bildet er av kornskip i havnebyen Assab. Foto: NTB

Etiopias hjelpe-skandale

Nestlederen for Etiopias statlige hjelpeorganisasjon RCC, har hoppet av under et delegasjonsbesøk til FN. Dermed har to av lederne for RCC hoppet av på et halvt år. Nestlederen sa i helgen at Etiopias parti-

ledere blander seg inn i RCC's virksomhet og ødelegger organisasjonens muligheter til å hjelpe de sultende.

Av TERJE SKAUFJORD

Denne knappe nyhetsmeldingen burde få noen hvert til å stoppe opp. Spesielt de her i Norge, i FN og andre steder som stadig står parat til å rose og forsøre RCC. De er det dessverre mange av. Men da nyheten kom over telegrambyråene 8. juni, var det få avisar som fant den verd spaltepass.

Beslagligger hjelpe

Anklagene mot RCC, Ethiopian Relief and Rehabilitation Committee, er ikke gamle som organisasjonen sjøl. Men skikklig bevis for RCCs misbruk av nødhjelpe kom i desember 1983 da en av direktørene i RCC hoppet av.

Med seg i bagasjen hadde han dokumenter, undertegnet, av daværende sjef Adugna. Disse dokumentene beskrev 1 detaljer en dekkoperasjon for å lure FNs matvareorganisasjon FAO til å tro at alt sto bra til. Det var nemlig blitt avslort tidligere at en sendning på 15 000 tonn matvarer fra FAO beregnet på næststelle i provinsen Wollega i sin helhet var underslatt av RCC. Avhopperen, Abraham Halle Mikael, hadde sjøl tatt imot en delegasjon fra FAO som skulle undersøke svindelpåstander.

Etter kort tid var FAOfolkene «hellig» overbevist om at alt var OK. De reiste beroliget tilbake. Pressa og verdensopinjonen ble gjort kjent med at beskyldningene

ne var grunnløse. RCC var til å stole på. All nødhjelpe kom dit den skulle. Men så hoppet altså en av hovedaktørene for svindelen av, og avslørte hele grela.

Tauhets

En skulle tro at dette var en godbit for pressa. Men nei. Responsen på Sunday Times-avsløringa var nesten total tauhet.

Etter denne avsløringa har andre kommet slag i slag. Mat som blir laggende på havna, nødhjelpsforsyninger til Mengistu-juntaens soldater, kapring av lastebiler med mat av lokale derg-ledere, etc. Sjøl om noe av dette skulle vise seg å være overdrivet, er kildene så mange og så forskjellige at de ikke lar seg avvise.

Nye avhopper

I løpet av et halvt år hopper så både en leder og en nestleder av RCC av. Dawit Wolde Georgis hoppet av i USA på slutten av fjoråret. Da hele verdens syn var rettet mot Etiopia under den mest dramatiske fasen i hjelpearbeidet ifjor, var det nettopp Georgis som gang på gang forsikret verden om at RCC gjorde sitt beste, ja de kunne garantere at all hjelpe kom fram. Kom det fram påstårer om svindel, var Georgis der, og han ble trodd, i hvert fall i Norge. Men så hoppet også han av. Han svindlet med RCCs penger (se f.eks. «Klassekampen 6.12.85).

Nå sist var det altså nærværende nestleder for RCC, Berhane Deressa. Han deltok på en FN-konferanse i New York. Han uttaler at det nystiftede statsbærende «kommunistpartiet» (laget som en tro kopi av det sovjetiske) ødelegger RCC. Fortsatt styrer RCC ¾ av all utenlandsk hjelpe til Etiopia, tross avhoppernes avsløringer.

Kompaniskap med establishment

Er det tilfeldig at RCC, Mengistu-juntaens «hjelpeorganisasjon», hver eneste gang tas i forsvar av et nesten samlet internasjonalt hjelpeestablishment, fra FN til Internasjonale Røde Kors, fra Redd Barna til Kirkens Nødhjelpe? Er det tilfeldig at de som ønsker å avsløre svindelen alltid er små uavhengige organisasjoner i samarbeide med avhoppere og oppsøkende journalister? Er det tilfeldig at den uavhengige franske hjelpeorganisasjonen Medisinere uten grenser (Medicins sans Frontier) ble kastet ut av Etiopia uten så mye som et pip av protest fra de andre?

Sjølsagt ikke. For enkelte organisasjoner er det helt overordnede å bli i Etiopia, å ha et godt forhold til myndighetene. Både Redd Barna og Kirkens Nødhjelpe arbeider etter disse målene (se f.eks. «Klassekampen 6.12.85).

Regissør av massedød

De to organisasjonene vil begrunne sitt samarbeid med RCC med at det er nødvendig for å kunne fortsette hjelpen til de som trenger det. Det er på en måte trist, nærmest grotesk, spennings å følge med i hvor langt slike organisasjoner er villige til å følge med i galaskapen i Etiopia, før de gjør skikklig anskrik.

Utenom den systematiske svindelen med nødhjelpsendinger, har RCC fått hjelpeorganisasjonene med seg på følgende prosjekter:

■ Tvangssending av, i hovedsak oromiske, flyktninger tilbake til Etiopia fra Djibouti. Bevismateriale for at disse flyktningene måtte en ublid skjebne med fengsel, tortur, internering og drap høpet seg opp i lang tid før FNs høykommissariat for flyktninger endelig stoppet prosjektet etter nesten

to år. At oromiske flyktninger i Djibouti begikk sjeld mord for å slippe å bli sendt tilbake gjorde til slutt inntrykk. Norsk UD sluttet dette prosjektet økonomisk!

■ Fordrivning av oromiske bønder og tilflytting av amharsiske settlere, som med hjelpeorganisasjonene i ryggen, fikk støtte til å nytablere seg på nykolonisert jord. Ifølge oromernes organisasjon OLF, ut-

førte Redd Barna brønnboring for disse settlerne fra nord.

■ Støtte til alfabetiseringskampanje på fremmedspråket amharisk. Et språk like fjernt fra oromernes eget som kinesisk for nordmenn.

■ Og så selve rosinen i posla. Den lenge planlagte opptrapning av folkeforflyttinga. 1,5 millioner skal drifves fra nord til sør og vest i landet. Den franske organisasjonen MSF ble kastet ut da de hevdet at 20 prosent av den første bølgen på 4–500 000 omkom underveis.

Dette helt ut vanvittige prosjektet har i prinsippet støttes fra f.eks. Kirkens Nødhjelpe. Det ble bestemt i 77/78. Likevel godtas det når RCC hevder at de satte det igang på grunn av terken i 1984/85. Tvangsflyttingen er et ledd i juntaens politikk for å bygge ut herrefolket amharenes kontroll over Etiopia, samt øve de opprørskere nasjonalitetene. Den er et ledd i amharenes kolonisering som startet for hundre år siden.

Alt den etiopiske hjelpeorganisasjonen foretar seg er underlagt disse overordnede strategiske mål. Så lenge juntaen og RCC får full oppbakning for dette, vil lidelsene bare tilta i styrke for de hungersrammede.

NY OFFENSIV

BOLOGNA (Klassekampen):

— Nærmere 5 000 nye sovjetiske rådgivere har kommet til Asmara, og nye våpen losses. Den sovjetiske intervensjonen i Eritrea trappest opp. Vi har lenge ventet en etiopisk offensiv. Trolig kommer den i samband med feiringa av juntaen — Dergens — 12-årsdag i september. Juntaen har nå tvangskruttet 50-60 000 nye soldater forut for offensiven.

Tekst og foto:
PETER M. JOHANSEN

Det er Sebhatim Efrem, medlem av politbyrået i EPLF, som forteller dette til Klassekampen. Klassekampen traff ham på den store EPLF-kongressen i Bologna som nylig ble avholdt. Mer enn 4500 eritreere var samlet i den italienske byen, 25 år etter at den væpnede kampen startet mot keiser Haile Selassie i Etiopia.

— Etiopia får alle våpen de trenger fra Sovjet uten problem, fortsetter Efrem.

— Under den siste offensiven — Operasjon Rødehavet — i oktober ble det satt i tanks og pansrede Mi-24 og Mi-8 helikoptre, og første gang ble luftbare kommandosoldater sluppet ned bak linjene våre.

Rådgivende i Asmara

De sovjetiske rådgiverne er stasjonert på den tidligere amerikanske basen Kagnew og Radio Marina i hovedstaden Asmara. EPLF's etterretning har ikke kunnet fastslå om rådgiverne har erfaringer fra krigen i Afghanistan, men helikoptrene gjør at Sebhatim langt fra avviser muligheten for at Sovjet vil endre militærstrategien. For Sovjet er Etiopia, med Eritrea, viktig. Aksjen Afghanistan-Sjemen-Etiopia strekker seg over Gulfen og Rødehavet. På Dahlakøyene utenfor kysten av Massawa installerer Sovjet nye elektroniske radar- og kommunikasjonsanlegg.

I slutten av mars ble fire sovjetiske militærådgivere drept av landmine på veien mellom Asmara og Mendera.

— Nesten 5 000 sovjetiske rådgivere har ankommet for å planlegge den offensiven som vi regner med vil komme nå, sier Sebhatim Efrem (bildet), medlem av politbyrået i EPLF.

I slutten av mars ble fire sovjetiske militærådgivere drept av landmine på veien mellom Asmara og Mendera.

Etter Barentu

Den militære situasjonen har ikke endret seg siden Klassekampen sist intervjuet Sebhatim etter EPLF-kongressen i Bologna i fjor. EPLF hadde nettopp overrasket innatt Barentu og holdt byen inntil den etiopiske hæren trampet gjennom eritreernes kornnåre.

— Tilbaketrekkingsa fra Barentu var ikke av samme karakter som da vi måtte oppgi byene i 1978. Sovjets intervensjon ga Etiopia det militære overtaket og tvang oss til å strategisk tilbaketrekkning. Vi var på defensiven, nærmest i den første fasen av strategisk offensiv, noe evakueringa fra Barentu og Tessenei ikke har endret. De siste åtte årene har vel 200 000 etiopiske soldater blitt drept, såret eller tatt til fange. Moralen bland bøndene som blir rekruerte til hæren, er lav. Deserteringer og opprør blir brutalt straffet, oppsummerer Sebhat.

«Operasjon Rødehavet» kostet etiopiar 15 000 mann, de sterkeste tapene siden den store offensiven i 1982 (Operasjon Røde Stjerne). EPLF ventet også den nye offensiven mot Nakfa i Sahelprovinsen i nord, en by som i tider lever under jorda. Etiopiarne har herredømme i lufta, på bakken er de sårbar for stedige geriljaangrep mot konvoier og garnisoner. I midten av mai sendte en gruppe kommandosoldater fra EPLF

til sjølgeret i Massawa i luf-

Krig i kornkammeret

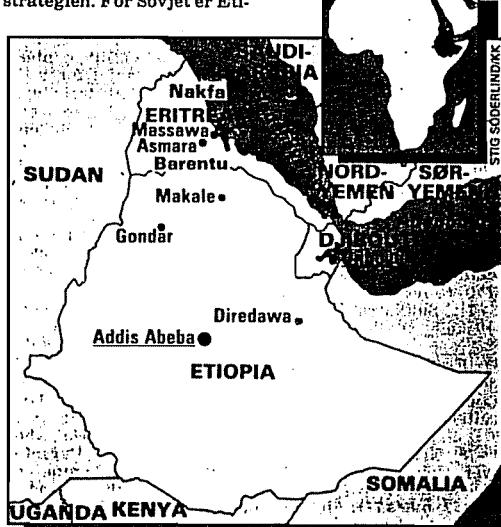
Hjelpeorganisasjoner har slått sultalarm for Etiopia og Sudan. I Eritrea er fremdeles 1,5 millioner berørt av tørkekatastrofen, 650 000 er alvorlig truet, i følge EPLF's hjelpeorganisasjon, ERA. I fjor var flyktninger på vei tilbake fra leirene i Sudan da den etiopiske offensiven kom. Ved hjelp av eigne midler har ERA brakt 100 000 ut av den ytterste nøden. Senest i mai kom 2 000 tilbake fra Sudan til ERA's leire i Barka.

— Til tross for ekte humanitære handlinger for en fredelig løsning i noen vestlige kretser, har den dominerende politikken bak sultten vært å bruke anledningen til å holde Sovjet ute fra Afrikas Horn og øke USAs innflytelse i regionen, sier Sebhat. — Vesten ønsker ikke uto på Afrikas Horn, legger han til som forklaring på at Eritrea kjemper alene.

Krav om

I slutten av november 1980 fremmet EPLF sitt forslag til folkeavstemning for å avgjøre forholdet mellom Etiopia og Eritrea. Forslaget kan oppsummeres i sju punkter:

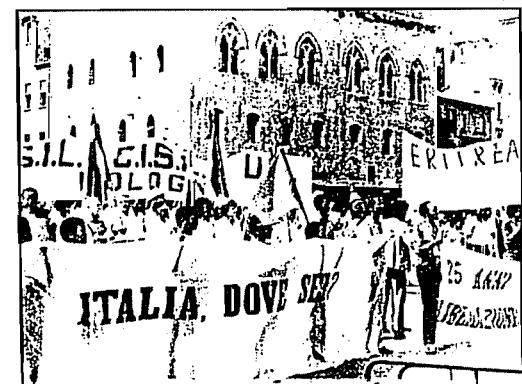
1. Folkeavstemning etter demokratiske og folkerettlige prinsipper om retten

MOT ERITREA

4500 eritreere var nylig samlet i Bologna til den årlige EPLF-kongressen. Her blir Eritreas frihetskamp markert i den italienske byens gater.

25 års væpnet kamp for Eritreas frihet. Eritreerne samlet til EPLF-kongress i Bologna gjørde sitt til å gjøre Bolognas innbyggere oppmerksom på at kampen fortsetter.

Forhandlingsveien

Under den hardeste tørkekatastrofen avviste Addis Abeba EPLFs forslag om våpenhvile. Den såkalte forhandlingsveien herer med til «være blitrer erfaringer». EPLF har prøvd; framleget fra 1980 står ved lag.

Den første direkte kontakten med Addis Abeba fant sted på slutten av 1977 etter at EPLF og ELF hadde innatt en rekke byer. Tre forhandlingsmøter ble holdt i Berlin, det neste halvåret med DDR som «mekler». Østtyskerne ga EPLF klar beskjed: Enten å akseptere Dergens krav eller bli knust i en kommende offensiv. Den sovjetiske intervensjonen var for lengst planlagt.

— Tre måneder etter den sjette offensiven i 1982 innledet vi nye forhandlinger. Vi ville at motene skulle offentliggjøres, at en tredje-part skulle delta som observatør eller mekler og at motene skulle protokolles. Kravene våre ble avvist, men vi gikk likevel med på

møtene. Det skulle ikke sta på oss. I alt ti møter ble holdt fram til april i fjor. Vi gjen-tok vårt forslag om folkeavstemning.

Forhandlingene strandet. Sebhatten er ikke det minste overrasket eller desillusjonert. Bak ham henger symboler for festivalen i Bologna: En fargerik sommerfugl. Ved nærmere ettersyn ser en et sommerfuglens kropp er et maskingsgevir.

— Dergen vet at vi er politisk overlegen. Derfor vil den aldri kunne gå med på en folkeavstemning blant det eritreiske folket. Derfor er den militære kampen den grunnleggende kampen vi må føre.

— Seieren i vår kamp er avhengig av de ofre vi gjør under en ekte og brei nasjonaldemokratisk front, og på styrken og enheten i den eritreiske frigjøringshverven. Være blitrer erfaringer er levet ut ved vitnesbyrd om at det ikke fins noe alternativ, sier Sebhatten Efrem.

Awat nehaash — seier for massene.

25 års kamp

Etter ti år med sivil motstand, demonstrasjoner og åpne protester mot den etiopiske regjeringa, ledet av ELM (1958), og henvendelser til FN sto det klart at enhver motstand ble møtt med voldelig undertrykking av det eritreiske folket. Bare en frigjøringskrig kunne gi landet muligheten til å avgjøre sin framtid i forhold til Etiopia. ELF ble dannet i 1961 i Kairo. 1. september angrep eritreiske geriljasoldater etiopiske okkupantstyrker ved Adal-fjellet i Barca på grensa til Sudan.

1962: Keiser Hailie Selassie inntimmes Eritrea som Etiopias 14. region.

1963: OAU opprettes på basis av eksisterende landegrenser.

1967: 500 eritreere massakrer i Keren fører til den første flyktningestrømmen til Sudan. Karora brenner.

1968: Adoba-konferansen mislykkes i å samle fem fraksjoner innen ELF.

1970: EPLF blir dannet.

1972: Det første sammenstøtet mellom ELF og EPLF inntreffer i februar.

1973–74: Sultkatastrofe fører til keler Hailie Selassies fall.

1975: Framgang i frigjøringskampen og økt undertrykking i byene fører til stor rekruttering til EPLF og ELF.

1976–78: Eritrea frigjort på få byer nær: Tessenel (mai 77), Dekamhare (7. juli 77), Nakfa (22. mars 77), Alfab (6. april 77), Keren (8. juli 77), Mendefera (aug. 77), Adi Quala (12. juli 77), Agordat og Barka. Barentu frigjort noen uker sommeren 1985:

«Operasjon Røde Stjerne»: Slått tilbake sommeren 1982. 1980: EPLFs fredsforslag om FN-overvåket folkeavstemning i Eritrea om forholdet til Etiopia: Uavhengighet, autonomi eller føderasjon. Avvist av Etiopia. 1982–85: EPLF tar det militære initiativet. ELF splittet og mistet folkestet i Eritrea. Frigjorte områder i Sahel og Barka sikret. Frontlinjer: Nakfa-Keren, Hal Hal ved Agordat og Barka. Barentu frigjort noen uker sommeren 1985:

Folkeavstemning

- til sjøråderett.
2. Internasjonal kommisjon, akseptert av begge parter, til å tilrettelegge folkeavstemningen.
3. Erklært våpenhvile før folkeavstemningen finner sted.
4. Fra våpenhvilen til avstemningen skal det fritt drives politisk virksomhet fra begge parter.
5. Kommisjonen fastsetter registreringsordning og avstemningsmetode.
6. Avstemning over følgende alternativer om forholdet mellom Etiopia og Eritrea:
 - a) Full uavhengighet
 - b) Føderasjon med Etiopia
 - c) Regionalt autonomi
7. Etter avstemningen skal det eritreiske folket fritt velge sine representanter.

475

Eritreisk frigjøringsleder:

- Etiopias junta en syk olding

Veterinær Tore Silversten og agronom Christopher Brodersen har nylig vært på reise i Eritrea. Etiopias nordligste provins, som i over 20 år har kjempet for uavhengighet.

De to nordmennene har drøftet blåstand og samarbeide innen sine fagområder med den eritreiske frigjøringsfronten (EPLF). Under sitt opphold i de områdene av Eritrea som er under EPLFs kontroll, møtte Brodersen og Silversten Sebait Efraim, som er medlem av organisjonens politbyrå.

— Dagen, Etiopian styrende junta, er som en gammel, skrapelig mann. Alle forutsetninger er tilstede for at den skal bryte sammen: Den har ikke militær fremgang i krigsområdene, men svekket av store tap av menneskelig, økonomien bryter sammen, korruption er utbredt. Etiopiske intellektuelle flykter. De erstattes av kubanere, russere og østtyrkere, sier Sebait Efraim, som like fullt venter en ny stor offensiv fra regjeringsstyrkene mot Eritrea.

— Militært har Etiopia alltid satset på kvantitet, sier han. — Styrkeforholdet under militære konfrontasjoner

i Eritrea har ofte vært 10–11 deres favor. Men soldatene er tvangskruttet og mangler kampmoral. Nå trenger regjeringen mellom 50 000 og 60 000 nye rekruutter. Offensiven kommer når disse er klare.

Ny offensiv

Høye Sebait har Sovjet-Unionen i løpet av de siste månedene flyttet inn 3000 nye «rådgivere» til Asmara, hovedstaden i Eritrea. Den har vært under regjeringsastyrkenes kontroll under hele frigjøringskrigen.

— EPLF forbereder en offensiv igjen, sier Sebait. Fronten har lagt seg opp våpen og ammunisjon over flere år.

Vi har vist at vi kan vinne tradisjonelle slag i åpent landskap. Sebait benekter at EPLF setter lokalbefolkningsen til spill ved å trekke seg tilbake igjen like etter en seier. Folk mener den prisen er lav, sammenlignet med det EPLF oppnår politisk og militært ved slike seire, sier han.

EPLF mottar store forsyninger av mat fra frivillige, utenlandske organisasjoner. Hjelpen sendes inn fra Sudan. EPLF kommer til å

trengte slik hjelp i mange år fremover, sier Sebait.

Sudan

Foreløpig er det usikkert hva Sudans overgang til selvstyrte vil få si for disse transportene. Den nye sudanske regjeringen forsøker å få slutt på borgerkrigene i Sydsudan, der opprørene støttes av regjeringen i Addis Abeba. Sudans indirekte medvirken til frigjøringskrigen er livsviktig for EPLF.

Eritrea var tidligere en italiensk koloni, men ble i 50-årene innlemmet i Etiopia etter et vedtak i FN.

FN-utsplitt

Folketingen i Danmark har pålagt regjeringen å samarbeide med de øvrige skandinaviske land i FN om et utsplitt til støtte for en ny behandling av Eritreas sak. Er den moden?

Et resolusjonsforslag som bare støttes av de skandinaviske land vil skade mer enn tjens Eritreas sak. Nekken til et velflyktet diplomatiske fremstilt ligger i et samarbeide mellom land som USA, Canada, Australia, EF og Skandinavia.

Løsningen ligger etter Sebaita mensing i supermarkete-

Sebait Efraim, som sitter i ledelsen i Den eritreiske frigjøringsfronten, ønsker seg et bredt vestlig fremstilt i FN for Eritrea.

nes interesse i stabile forhold på Afrikas horn.

— Vi ber land som vil ta initiativ til støtte for Eritrea om å fremve følgende krav: Umiddelbar stats i krigshandlingene, folkeavstemning i territoriet om tilknytningen til Etiopia og en internasjonal konferanse om situasjonen på Afrikas horn. Hvis disse kravene oppfylles, vil situasjonen ligge til rette for en politisk løsning av Eritrea-konflikten, mener Sebait Efraim.

Storoffensiv skaper uro

Den etiopiske tilbaketrekkninga fra fronten i Nord-Sahel blir på militært hold vurdert som en forberedende manøver forut for en ny storoffensiv mot de frigjorte områdene i Eritrea. BBC meldte nylig om uro i hæren i Asmara. EPLFs Paris-kontor kan overfor Klasseskampanjen foreløpig ikke bekrefte medlingen.

Av PETER M. JOHANSEN

Tilbaketrekkninga fra de nordøstre delene av Sahel-provinsen blir bekreftet av militære observatører i

Khartoum i Sudan. Under offensiven i september-oktober i fjor gjenerobret den etiopiske hæren byene Barentu og Tessenu og rykket fram på Sahel-fronten under «Operasjon Rødehavet». Etiopia klarte imidlertid ikke å erobre den frigjorte byen Nakfa som var målet for den siste offensiven.

«Alle egg i en kurv»

— Tilbaketrekkninga fra Nordøst-Sahel er et nytt trekk fra Dergens side. Vi vet ennå ikke hva det betyr, men trolig legger etioperne alle eggene i en kurv for å slå til mot Nakfa. En del av styrkene kan også bli overflyttet til Bar-

ka-provinsen for å rette angrep mot våre områder der, uttalte Sebait Efrem, medlem av politibyrået i EPLF, til Klasseskampanjen under EPLFs 25 års-markering av frigjøringskampanjen i Bologna nylig.

For de militære lederne i Addis Abeba vil Nakfa ha propagandamessig effekt i forsaket på å erklares EPLF som slått.

Uro i hæren

Tidligere er det blitt meldt om misnøye og uro innen hæren i Eritrea etter Rødehavsoffensiven, som ble ledet av den sovjetiske generalen Petrov. Offensiven førte til store tap for etioperne. Vel 15 000 mann

skal ha blitt drept, såret eller tatt til fange.

I mars-april gjennomførte etiopiske soldater en tvangskrutteringskampanje ved skolene i 11 landsbyer i Serai-provinsen, dvs. midt i plantesesongen.

I forberedelsene til opprettelsen av den demokratiske folkerepublikken Eritrea 12. september har regjimen forsøkt å vekke til livet det gamle Unionspartiet i Asmara.

Uroen i hæren kan skyldes misnøye med den økende sovjetisk intervensionen i Eritrea. I løpet av sommeren har det kommet opp til 5 000 nye sovjetiske rådgivere til Asmara.

KK 26/8-86

KLASSEKAMPEN I ERITREA

Hun måtte krysse fiendens linjer for å komme til den eritreiske kvinnounionens kongress i Arag. Over en ukes reise på kamelryggen kostet det henne.

Tekst: HELGA MOSS Foto: PETER M. JOHANSEN

PÅspermannet løst vårt om vi kan få lov Å fotografere henne sålar hun generelt ut med armene: — Jeg er et velkjent mål for fienden og knat ikke bevege meg fritt umidd.

Abrazion har vært medlem av EPLF siden 1975 og er en av de mest aktive lederne i landsbyen Wara nord for Asmara. Hun får politiske oppdrag fra EPLF-fighterne hver gang de kommer innom landsbyen. Oppgaver som i særdeles og gjerne er knyttet til kampene for frigjøring.

Som kvinne er hun både undertrykt, både av kolonialistene og mannen sjælvismen. For EPLF begynte sitt areal i landsbyen var vi blinde. Vi hatet kolonialistene, men manglet effektive politiske kampstyrker.

Hvordan har hvert artet seg i Wara under etiopisk herredømme?

— Vi lever med en kontant sunt, sjeld i år med gode avlinger. Grunnen er at etiopiene svir av avlingene så fort de blir modne. De bruker bevisst suittet, spesielt vold, for å få folk til å knappe tørre. Det fører for eksempel ut blåtandskorn til folk på hotingslese av de griper til våpen mot sine egne.

— En dag før to og et halvtårn kom de til landsbyen for å terrorisere. Det var bare kvinner og

Over:
Abrasjons
mai forteller
levende historie
om hun unngår
slappetkloppen.

Opprørskamp
Jeg er et velkjent mål for
fienden, og
et kampstyrke til
livlandsbyen.
Wara ved Asmara,
omgitt av stendene
styrker.

Til høyre:
Endelig har
kvinnene fått
et Kongsråd
med rammelitter.

Im Gash
området
Barka-provinsen.

Derned klarte hun å amle seg ut av landsbyen. Selv om oppdaget på kongressen, svarer hun ikke og ikke etter.

— Men jeg lep i sakk-sakk slik jeg hadde lært av EPLF-soldatene, forteller hun, ikke uten stolthet i stemmen.

Noen vanlig mor er Abrazion ikke. Motstandskjempen har også hatt henne til EPLF-moren, et navn hun gjerne bærer.

Men hvordan er situasjonen i landsbyen hennes nå?

— De var der for to måneder siden og tok alle estele våre. Men etiopiene er ikke så aktive som før. EPLF har styrket seg i området og klarer nå i stor grad å hindre terrorhandlingene.

På spørsmålet om hva

N — Nr. 197 — 28. august 1986

Av

Kristin Eggen Francais

— KIRKENS Nødhjelps team på 19 personer lever i luksus mens barn dør av sukt bare et par kilometer unna. I Gossi i Mali skremmer toureg-kvinnene barna sine med det norske teamet: Hvis du ikke er snill, så henter jeg en nordmann!

To franske spesialister har vært i Mali og sett Kirkens Nødhjelps hjelpeprosjekt i byen Gossi. Overfor Klasssekampen beskylder de den norske organisasjonen for å drive helt etter eget hode, uten respekt for de menneskelige og kulturelle særighetene til de de er satt til å hjelpe.

Høsten 1984 starta Kirkens Nødhjelp et hjelpeprosjekt i byen Gossi i Mali. Mali, som er et av verdens fem fattigste land, har som de andre Sahel-landa lidd voldsomt under tørken, og det er et stort behov for hjelpe.

WORK FOR FOOD

Hovedideen bak Kirkens Nødhjelps prosjekt er det såkalte «Work for Food»-prinsippet. Med det mener at befolkningen sjel skal dyrke en del av føa si, nemlig grønnsaker, mens Kirkens Nødhjelp skal stå for utdeling av kornprodukter, i første rekke mais.

— For touaregene er det en tragedie å være nødt til å sitte passivt og vente på hjelpe, sier Isabelle Delblanc, antropolog og forsker som velger å oppstre under pseudonym av hensyn til framtidig forskningsarbeid.

— De av dem som fremdeles har krefter til å ønske seg noe av framtidsa si, ønsker seg et lån, som ville gjøre det mulig å gjenoppbygge dyrebestanden og fortsette nomadlivsverden. Det har regna såpass mye i ørkenområdet de siste månedene at dette faktisk ville være en mulig løsning. Det er bare det at de internasjonale hjelpeorganisasjonene tydeligvis heller vil holde folk passivt på sultegrensa enn å la dem få muligheten til å klare seg sjøl.

IKKE HENSYN TIL MATVANENE

— I utarbeidelsen av prosjektet har nordmennene overhodet ikke tatt hensyn til touaregenes matvaner, fortsetter hun. Touaregen spiser nemlig ikke grønnsaker. Det er klart det finnes situasjoner hvor det ville være fint om de gjorde det, for eksempel når det ikke finnes kjøtt og melk, men de gjør nå engang ikke det. Derved prøver de å få solgt dem på markedet, uten særlig hell, lokalbefolkinga er heller ikke spesielt begeistrert for salater og gulerøtter. Men hver gang de ser en nordmann i horisonten griper de tak i vannbøtta og vanner de yndelige salathåndene sine frenetisk i håp om å få utdele den livsviktige maisen.

REDDE NORDMENN

— Vannet som brukes i grønnsakdyrkninga er smittet av billarzioserbakterien, som gir alvorlige magesykdommer med dramatisk avmagring. Sykdommen kan være dødelig hvis man ikke får legehjelpe. Og til tross for at helsetjenesten er programfestet, er den lik null.

Da jeg sendte nedover en kasse medisiner til Gossi, fikk jeg til svar fra touaregene at det var den første medisinske hjelpen de hadde fått. Nordmennene kommer aldri inn i touaregenes leire for å finne ut om de trenger hjelpe. De holder seg så langt

K-K 19/86

Eritrea - 25 år i væpnet kamp

I dag er det 25 år siden Eritrea innledet sin frigjøringskrig mot Etiopia, som først ble rustet av USA og nå av Sovjet, og som har tatt i bruk sulten som våpen mot det eritréiske folket. Selv under den verste hungersnøden avslo Etiopia tilbudet om våpenhvile.

Gjennom 25 års kamp har eritreerne sikret sin rett til å eksistere som et folk. Bak frontlinjene har frigjøringsbevegelsen EPLF bygd opp samfunnet, med Afrikas beste primærhelsevesen. Kvinnene bærer fram frigjøringskampen, som lærere, bilmekanikere, som soldater. Vel 40 prosent av hæren er kvinner.

Eritreerne er et forrådt folk. De har slåss alene. Eritrea er en skam for FN og verdenssamfunnet. Og Norge bærer et tungt ansvar i forræderiet. FN-kommisjonen fra 1950 som skulle avgjøre den tidligere italienske koloniens framtid, anbefalte føderasjon med Etiopia. Som eneste stat gikk Norge inn for full innlemmelse. Det eritréiske folket ønsket uavhengighet. I 1962 valgte keiser Haile Selassie «den norske løsningen» og gjorde Eritrea til provins i det amhariske Stor-Etiopia.

Eritrea er et kolonialt spørsmål, Eritrea er et internasjonalt spørsmål, og etter 16 år må den norske regjeringa og Stortinget nå kjenne sitt ansvar og sine forpliktelser.

Eritrea har forsøkt forhandlingens vei, til ingen nytte annet enn å avsløre det etiopiske regiment og dets allierte, Sovjet. I november 1980 fremmet EPLF et forslag om folkeavstemning for å avgjøre forholdet mellom Eritrea og Etiopia. Forslaget bygger på det eritréiske folkets sjølråderett til å velge mellom regionalt autonomi som en del av Etiopia, føderasjon med Addis Abeba eller et fritt Eritrea.

1. desember i fjor vedtok det danske Folketinget en politisk resolusjon som tar til orde for at Danmark offisielt skal støtte forslaget om folkeavstemning i Eritrea og arbeide for å fremme forslaget i FN. Vedtaket i Folketinget er en utfordring til Norge. Den norske regjeringa må gripe tiden og anledningen for å gå i spissen for et bredt initiativ for å bringe Eritrea-spørsmålet opp i FN og i internasjonale fora.

Men den eritréiske frigjøringskrigen blir ikke avgjort i FNs korridorer. Eritrea står nå overfor en ny storoffensiv i sovjetisk regi, samtidig som Den demokratitske folkerepublikken Etiopia skal opprettes på en grunnlov hvor første utkast ble skrevet på russisk. Men internasjonalt press kan gi Eritrea avgjørende politisk, økonomisk og militær støtte.

K-K

12/9/86

EPLF-angrep på Asmara

Styrker fra den eritréiske frigjøringsbevegelsen EPLF gitt natt til 1. september til angrep på flyplassen i hovedstaden Asmara. Fly og helikoptre ble ødelagt, og et ammunisjonslager skutt i brann i de nesten to dager lange kampene. Angrepet markerer 25 års dagen for den eritréiske frigjøringskampen.

I morgentimene gikk kommandoenheter til angrep på de tre etiopiske garnisonene som bevakter Asmara Air Field. AV de sparsomme opplysningsene kan EPLFs Paris-kontor ennå ikke slå fast hvor mange helikoptre og fly som ble ødelagt, eller hvor store tap etiopierne har hatt. Foreløpige medlinger tyder på minst 100 drepte og sårete.

De eritréiske styrkene klarte å isolere de tre garnisonene under kampene som pågikk hele dagen og utover natta til 2. september.

Flybasen i Asmara ble sist angrepet 14. januar i år da EPLF-enheter ødela 44 fly og helikoptre med RPG-7 granatkastere og rakettvåpen. Nærmere 80 prosent av det militære utstyr ble ødelagt.

13. mai slo EPLF til mot oljeanleggene i havnebyen Massawa og sendt tolv store oljetanker i lufta, bl.a. terminalen til et italienske oljeselskapet AGIP. Angrepene vise at EPLF er i stand til å angripe mål i etiopernes mest befestede områder.

De siste månedene er det kommet nærmere 5000 sovjetiske rådgivere til Asmara forut for en ventet offensiv fra Etiopias side.

I markeringa av 25-årsdagen for den væpnete kampen ble det holdt demonstrasjoner i de frigjorte områdene, bl.a. i Nakfa og Orota med over 50 000 mennesker.

Peter M. Johansen

DØDSLEIRENE VOKSER

DDR og Sovjet bygger opp Mengistus politistat

AV PETER M. JOHANSEN

Sulten settes i system og utnyttes for å skaffe internasjonal nedhjelp. Dødsleirene vokser. Folk skal dø, i kontrollerte former. DDR og Sovjet bygger opp politistaten Etiopia. Dette er situasjonen i landet nå når juntaen under ledelse av oberst Haile Marian Mengistu feirer 12-årsdagen for «Folkerepublikken».

Obersten har trukket i sivil. Når står han fram som den sterke mannen på det strategiske Afrikas Horn. I ham har Moskva en betydelig støttespiller.

Fri fjørings- og motstandsorganisasjonene betoner øtte de urolige og motsetningsfylte forholdene innenfor Dergen (juntaen), Arbeidets Parti (WPE) og administrasjonen i Addis Abeba. Spenningene er reelle nok, noe ikke minst de mange avhopplingene vitner om, senest ambassadoren til USA og Canada, Berhanu Dinkan, og Berhane Deressa, som tok over ledelsen for den statlige hjelpeorganisasjonen RRC etter Dawit Wolde-Giorgis. Han har også fått politisk asyl i USA. I alt 13 ministre, 21 ambassadører, 11 charges d'affaires, 23 diplomater og 6 regionsguvernører har hoppet av.

KONTROLLERT MAKTBASE

Men avhopp rokker ikke ved et regime med mindre eksilmiljøet har kontakter til en indre opposisjon.

— Det fins ingen maktbase utenfor Mengistus kontroll, verken i hæren, byråkratiel eller den lille moderne industrisektoren, sier en avhopper med ti år bak seg i Dergens innerste gemakker, til Klassekampen. Han ønsker av naturlig grunner å være anonym. Militæret, med og uten uni-

Hungriskatastrofene er blitt en del av den jevne etiopernes hverdag på landsbygda. Derg-fører Mengistu har satt sulten i system. Hundretusener samles i leire. For eller siden avsult og sykdom i kontrollerte former.

FOTO: FN-SAMBÅNDET

form, utgjør tyngden både i sentralkomiteen og politbyrået i Arbeidets Parti.

Umiddebart etter de indre partikampene i Sør-Jemen verserte ryktene om en såkalt «flirerbande» innen Arbeidets Parti. Denne skulle bestå av lederen for kontrollkommisjonen i partiet, Alemu Abebe, ideologen Shimelis Mazengia, lederen for økonomikkommisjonen, Fassika Sideilli, og Shoandague Belete, sjef for Nasjonalitetsinstituttet. Alle sentrale verv i maktparasset.

Men i følge Klassekampens kilde er disse nært knyttet til Mengistu. Alemu Abebe, kjent under betegnelsen «KGB-Alemu», har vært lojal overfor Mengistu — og Sovjet — siden han forrådte Meisorn (Det all-etiopiske sosialistiske partiet) da Dergen vendte seg mot det i 1977. Det samme gjorde Shimelis overfor Woz League (Arbeiderforbundet).

Heller ikke Legasse Agew, tidligere ansett som den sterke mannen ved sløsen Mengistu i politbyrået, har noen egen maktbase. Legasse er leder for tvangsflyttingsprosjektet fra nord til sør.

OPPOSISJON KVELES

Alle forsøk på opposisjonen blir kvalt i fôselen. Nylig ble flere medlemmer av sentralkomiteen beordret til ubetydelige ambassaderposter. Det gjelder bl.a. redaktøren av partiorganet Serto Ader, Tesfaye Tades-

se, Lemma Gutema og Asrate Wolde. Tadesse satt inne i 1977 mistenk for å ha kontakter med den marxis-tis-leninistiske bevegelen.

— Mengistu vil også klare å tilfredsstille behovet for vestlig kontakt til industrisektoren, mener Klassekampens kilde.

TVANGSFOR-FLYTTING

Vesten gjorde seg falske forhåpninger om å vinne tilbake innpass og holde Sovjet ute under den langvarige tørkekatastrofen. Italia har for eksempel innatt en aktiv rolle som mekler i Etiopias ulike konflikter på Afrikas Horn og er bl.a. med å finansiere deler av det etiopiske «landsbyprosjektet» i sør og sørvest.

Men til forskjell fra kels Halle Selassie, som i det lengste forsøkte å skjule ulven og brakknakken på det, har Mengistu split hungerørenden ut for åpen scene. På den måten prøver han å skaffe seg internasjonal forståelse for sine tiltak.

Etiopia har intet valg, har vært Mengistus budskap, samtidig som obersten har trukket lærdommer av tørkekatastrofen og dens negative effekter.

SKAL DØ KONTROLLERT

Tvangsflyttinga og «landsbyprosjektene» skal gjennomføres, uansett om det koster hunretusener livet, slik at folk kan dø i kontrollerte forhold under kommande tørkekatastrofer. En økologisk katastrofe

i sør er på vei som følge av tvangsflyttinga fra nord. For 100 år siden var 44 prosent av Etiopia dekket av skog, i 1950 vel 16 prosent og i dag mindre enn 4 prosent.

SULTEN SATT I SYSTEM

En undersøkelse av Cultural Survival Inc. ved Harvard-universitetet konkluderer med at dødsraten ved tvangsflyttinga er høyere enn i leirene i Sud-an under den verste hungerørenden. «Om selv det laveste anslaget over dødsraten er sant, så har trolig 50-100 000 av de som er flyttet i det omfattende programmet, allerede dødd», heter det i rapporten.

Den franske hjelpeorganisasjonen Médecins sans Frontières påsto i desember i fjor at 100 000 var døde og at ytterligere 300 000 sto i fare for å dø. Carol Ashwood forteller det britiske hjelpeorganisasjonen Oxfam da hun ble nektes å rapportere om hvorvidt RRC nektes utdeling av mat i Wollo for å få folk til å flytte.

«Mange av de som ble fanget for forflytting, sa de ble holdt i regulære fengsler sammen med kriminelle eller i militærgarnisoner inntil transporten var klar», heter det i Harvard-rapporten.

Landsbyprosjektene er alarmerende, preget av lite mat og hardt arbeid for høylandsfolk uten immunitet overfor lavlandssjukdommer. I sør blir leirene lagt

som buffere mot opprørsbevegelsen. Bare i Harrarge er det anlagt 77 leire, ifølge *The Economist*. Andre leire er reist i Wollega, Illubabar og Kaffa. Prosjektet skal etter planene omfatte 20 millioner mennesker i Harrarge og Nord-Shoa. Den britiske Afrika-eksperten Colin Legum har innrapportert Etiopias dødsleire for FN.

VENDT MOT ØST

Etiopias handelsunder-skudd kom i 1984 opp i 1 milliard birr, som er mer enn den totale eksportverdien. Gjelda utgjør over 20 prosent av brutto nasjonalproduktet, og da er ikke Sovjet og Øst-Europa tatt med. De militære utgiftene til Etiopias mange kriger tar 46 prosent av BNP.

Etiopia har styrket båndene til Sovjet og de østeuropeiske landa. I det siste også til Nord-Korea, som er engasjert i bygginga av kraftverk, gruvevirksomhet og skipsbygging i Haleb-Assab-havna. Ellers er Bulgaria satt inn i jordbruks- og industrisektoren. Mens Nord-Korea og Kuba, tidligere også Libya og Sør-Jemen, understøtter militærapparatet, er DDR satt til å forme politistaten sammen med KGB og GRU, som i Afghanistan. Etterretninga holder bl.a. kontroll over det lavere sjiktet i byråkratiel og industrisektoren som er mot Sovjet og som ønsker å etablere forbindelser med Vesten.

I følge Amnesty Internationals årsrapport for 1985 utmerker Etiopia seg med brudd på menneskerettigheten i Afrika, sammen med Sør-Afrika og Uganda (under Mobuto og Okello).

En viktig oppgave for sikkerhetspolitiet er å få kontroll over korruptionen og knytte den til maktapparatet.

Med opprettelsen av «Folkerepublikken» har sovjetiseringa av Etiopia tatt et nytt langt skritt.

— Eritrea frykter ny offensiv fra Etiopia

— Etiopia har hatt interne militære problemer etter offensiven Bahri Negash - eller Operasjon Rødehavet - i oktober i fjor. Men nå er trolig planene klare, og vi venter en ny offensiv hvert øyeblikk som helst, sier eritreeren Amdemicael Kahsai og lar blyanten risse inn frontlinjene på arket.

AV PETER M. JOHANSEN

— Etiopierne kommer trolig til å bruke tanks på slettelandet i Barka og slå til mot våre frigjorte områder fra vest. Dessuten har Sovjet levert nye Mi-24 helikoptre og sendt flere tusen nye rådgivere til Eritrea.

Etiopia har koncentrert sine styrker på to fronter; Gjennom lavlandet i Barka over Tessenei og Barentut til Adi Quala og langs Hal Hal-fronten fra Tessenei til Keren over Agordat. Det siste året er soldater fra Ogaden på grensa til Somalia flyttet over til frontavsnittene i Eritrea. Men i slutten av juni trakk Etiopia overraskende sine styrker vekk fra Nordøst-Sahel og la hele Rødehavsfronten åpen.

PROBLEMER

— Etiopia har store militære problemer. Vi bryter stadig kommunikasjonslinjene deres i det sentrale høylandet. Angrepene i mai viser at de ikke har kontroll over hovedveien mellom hovedstaden Asmara og havnebyen Massawa, og EPLA (hæren til EPLF) gjennomfører kontinuerlig geriljaaangrep bak fiendens linjer så langt sørøst som i provinsene Gushai og Akele sør for Asmara, sier Amdemicael. EPLF har frigjort flere

landsbyer rundt garnisonsbyene i Vest- og Sentral-Eritrea de siste månedene. Over 700 etiopiske soldater har blitt drept. Under kampene har vel 150 soldater desertert, og seks høyere offiserer har fått seg over grensa til Sudan. EPLF har nå over 10.000 fanger som verken Røde Kors eller FN vil ta seg av.

BOMBING

Som represalier har etiopiske fly terrorbommet og svidd av 19 landsbyer og drept 84 sivile i denne perioden.

— Tilbaketrekinga fra Nordøst-Sahel kan være ledd i Etiopias nye strategi med bruk av luftbårne fallskjermjegere og mer mobile enheter. Men trolig trakk Etiopia seg tilbake fra et område som de har kjempet hardt og dyrt for, for å unngå mytteri og sammenbrudd på fronten, bl.a. i 21. divisjon hvor det har vært stor uro blant soldatene, sier Amdemicael. EPLF har plukket opp rundt 30.000 mimer etter etiopierne i Nordøst-Sahel.

25 ÅR

1. september var det 25 år siden den væpnede frigjøringskampen tok til i Eritrea - den lengste krigen på Afrikas kontinent.

KLASSEKAMPEN — Nr. 238 — 15. oktober 1986

Amdemicael Kahsai (t.h.) sammen med EPLFs representant i Brussel, Daniel Yohannes.

FOTO: OLA SÆTHER

Norsk

AV PETER M. JOHANSEN

Eritrea har i mer enn 30 år vært en skam for FN og verdenssamfunnet. Også Norge bærer et tungt ansvar for forræderiet mot det eritreiske folket.

Det er kanskje derfor at frigjøringsbevegelsen EPLF stadig møter sympati og velvillige ord i møtet med myndighetene og de politiske partiene.

— Spørsmålet er nå hvilke konkrete diplomatiske tiltak Norge vil ta, konkluderer Amdemicael Kahsai

etter sine samtaler i de politiske korridorene. Det gjelder det eritreiske folkets rett til sjølbestemmelse.

I årevis har eritreerne blitt møtt uttrykt sympati. Oppbygginga av samfunnet i de frigjorte områdene har imponert de fleste. Primærhelsevesenet er blant de beste i Afrika, og kvinnene har en framtredende plass i frigjøringa. Men hittil har sympatiene gitt liten avkastning, noe Amdemicael, internasjonal sekretær i EPLF, ikke er den første til å konstatere.

— Eritrea er en internasjo-

KK
1/1 - 86

Mengistu skviser opposisjonen

KOMMENTAR

I løpet av et drygt år har flere framtredende representanter vendt ryggen til regimet i Addis Abeba. Andre har blitt arrestert. Alt tyder på at Haile Mariam Mengistu har ryddet unna all opposisjon i forbindelse med den nye grunnloven som ventelig blir innført i februar.

Utenriksminister Goshu Wolde, med oberst-grad, er den hittil høystrangeste avhopperen fra Dergen, den etiopiske militærjuntaen. Under åpningen av en ny FN-sesjon hoppet han av i protest mot regimets «kortsiktige og doktrinære politikk», en gjengs begrunnelse blant avhopperne.

MANNEFALL

Lista over avhopperne etterhvert blitt lang: 14 ministre, 22 ambassadører, et fortalls diplomater og seks regionsguverner. Blant disse finner vi de to øverste lederne for den statlige hjelpekommisjonen som hadde ansvaret for katastrofehjelpen under den verste tørkeperioden. Dawit Wolde Giorgis hoppet av i desember. Hans etterfølger, Berhanu Dereessa, fulgte etter i juni.

Noen dager etter at Goshu Wolde hoppet av i FN, kom meldinga om at Etiopias ambassadør til Sveits og FN i Geneve, Kassa Kebbede, hadde søkt politisk asyl i Irland. I september forlot Getachew Kibret, tidligere justisminister, sin ambassadørpost i Frankrike. Dessuten er FN-ambassadør Berhanu Dinka hjemkalt og arrestert.

DOGMATISME OG SOVJETISERING

Avhoppingene har skjedd under arbeidet med den nye grunnloven i Etiopia, som det var ventet skulle ha blitt innført på ars-dagen for kuppet mot keiser Haile Selassie i 1974, 12. september. Nå er det ventet at den vil bli annonsert i februar.

Grunnloven, som er ytterligere et skritt i retning av å «avmilitarisere» juntaen, er sydd over sovjetisk lest. Ett av de tidligste utkastene kom da også først i russisk versjon. Grunnloven skal bane vei for Folkerepublikken Etiopia under ledelse av Arbeidets Parti (WPE), som helt og holdent kontrolleres av Mengistu.

Under arbeidet med grunnloven er opposisjonen blitt knebelt. Flere medlemmer av sentral-komiteen er beordret til ubetydelige ambassadørposter, bl.a. redaktøren for partiorganet *Serto Adrr.* Tesfaye Tadesse, som har hatt kontakter med den marxist-leninistiske bevegelsen, ledet av EPRP. Den religiøse lederen for Etiopias muslimer, Haji Mohamed Sani,

er satt i husarrest, trolig etter å ha vært i opposisjon i kommisjonen som hadde ansvaret for utarbeidinga av grunnloven. Han skal ha nekket å undertegne slutt-dokumentet, hevdet kilder innen EPRP. En sønn av Haji ble drept under «Den rede terroren» i 1977, som medlem av EPRP.

MENGISTU ALENE VED MAKTA

De fleste av avhopperne blir i Vesten ansett som moderate elementer innen Dergen. Det blir pekt på at Goshu Wolde var ansvarlig for de vestlige kontaktene under hjelpen under tørkekatastrofen. Etiopias sterke tilknytning til Sovjet er en av hovedårsakene til avhoppingene fra et regime «hvis hovedhensikt er å fremme utenlandsk ideologi og et fremmed sosialistisk system», slik Berhanu Dereessa uttrykker det i diplomatiske vendinger. Dawit Wolde Giorgis gjør dessuten Mengistu personlig ansvarlig for at tøren fikk slike katastrofale følger for befolkningen i flere av regionene. Det var i sin tid Dawit Wolde Giorgis som fikk overalt tidlige bistandsminister Reidun Brusletten til å gå god for det omstridte folkesorflyttingsprogrammet, som nå inntil videre er lagt til side.

Det siste året mottok Etiopia militærhjelp for nærmere åtte milliarder kroner fra Sovjet til krig mot Eritrea. Derved er gjeldt til Sovjet opp i minst 35 milliarder.

Dermed er det lite som tyder på at opposisjonen har festet innad i Dergen og WPE. Her står Men-

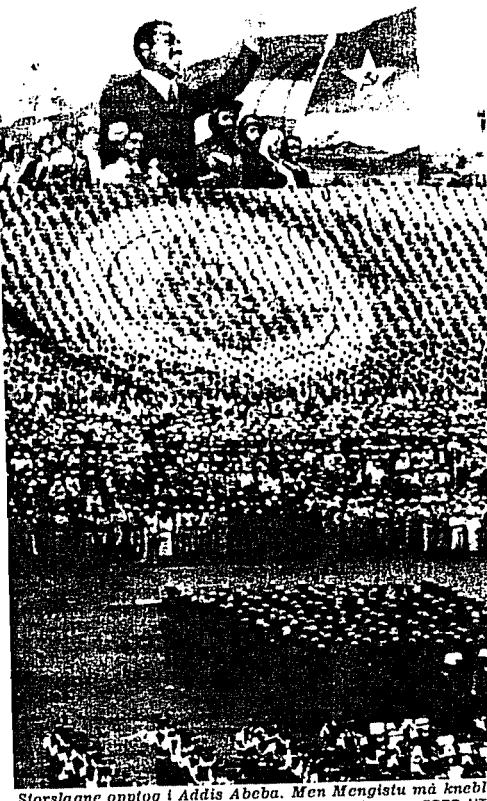
gistu sterkere enn noen gang etter de siste utrensningene, noe tydeligvis avhopperne har innsatt. Gjennom grunnloven har Mengistu fått delegert makta på «lovlig vis».

Goshu Wolde har bedt om økonomisk og militær hjelpe til «den demokratiske motstanden» i Etiopia og dessuten bedt Vesten om å stanse all hjelpe og innføre økonomiske sanksjoner overfor Addis Abeba. USA er fremdeles Etiopias viktigste handelspartner, hvor kaffeeksporten alene utgjør vel 600 mill. kroner. Vesten har fremdeles forhåpninger om at den økonomiske hjelpen i forbindelse med sultkatastrofen vil gi innpass og avlede Sovjet. For Mengistu er de vestlige kontaktene viktig for å underholde det tynne siltet i den industrielle sektor.

ETIOPIA – VIKTIG BASTION

Mengistu framstår i dag som den sterke lederen på Afrikas Horn og presser hardt på nabolandene Somalia, Sudan og Djibouti. Avskallingene i Dergen rokkes ved Mengistu. Derimot er den indre motstanden fra ulike bevegelser og krigen i Eritrea problemer som Mengistu ikke har kunnnet hanskess med, noe som har ført til økt sovjetisk engasjement i Etiopia. Aksjen Afghanistan — Sør-Jemen — Etiopia krysser inngangen til Rødehavet med Suezkanalen og Gulfl'en og har stor militær-strategisk betydning for Sovjet. Sovjet vil derfor gjøre alt for å unngå et nytt Egypt.

PETER M. JOHANSEN

Storslagne optog i Addis Abeba. Men Mengistu må kneble opposisjonen mot det nye grunnlovsforslaget

FRIHETS-KAMPEN

ERITREA har ligget i krig med og delvis vært okupert av Etiopia i 25 år nå. I dag kontrollerer EPLF (Eritrean Peoples Liberation Front) nord-delen av landet mens Etiopia stadig angriper deres 400 kilometer lange frontlinjer og flyr inn over sivile mål i de frie områdene og bombarderer bygninger, folk og avlinger.

EPLF kjemper en frigjøringskamp i dobbelt forstand. Mot okkupantmakten; den Sovjetstøttede Etiopias hær, og en revolusjon mot封建ismen og undertrykking i sitt eget samfunn. Krig og krigføringen er sentrale i denne kampen, og i folks bevisst-

het. Men like sentralt står arbeidet for å bygge opp landet i de frigjorte, semi-frigjorte og okkuperte områdene. Her arbeider eritreerne med utvikling av jordbruk ved å bygge terasser og kanaler for plantning av korn, borrhing av brønner og planting av trær for å hindre erosjon. De bygger ut skoler og driver opplysnings- og alfabetiseringsarbeid. Mye vekt legges på bedring av folkehelsen. Helseproblemet er enda større, med opphav i krig, tørke, feil- og underernæring.

EPLF's mål er «likhet og velstand for massene» og et fritt Eritrea uavhengig av begge supermaktene.

Den militære situasjonen er nå relativt rolig. Skyttergravene ved fronten bombarderes daglig, og jagerflytene MIG 21 og MIG 23 flyr av og til truende over himmelen.

Men det forventede høstangrepet fra etiopisk side har ikke kommet enda. Det er mye som tyder på at interne militære og politiske problemer i Etiopia umuliggjør en offensiv i år.

På sentralsykehuset i Orota rapporteres det at få soldater med krigsskader har kommet inn de siste månedene.

EPLF's hær er på offensiven, med spredte angrep langs fronten og bak fiendens linjer. En rekke kommando-operasjoner har blitt gjennomført i høst i etiopisk-kontrollert Eritrea. Derav en ny aksjon mot militære hangarer i den eritreiske hovedstaden Asmara den 1. september, og sabotasje av oljeraffinerier og elektriske installasjoner i havnebyen Massawa.

16/2/86.

FOTO: NTB

Asmara

Asmara. Da er vi allerede lengst i nord i landet. Eritreas hovedstad. Og kanskje den eneste virkelige byen i hele Etiopia. Det finnes i virkeligheten to Asmaraer. Vi har den lykkelige byen Asmara, den glitrende byen Asmara, hørenes, smuglerkonjakken og de nesten luksuriøse hotelenes Asmara, eller den italienske byen Asmara om man heller vil med blomster, farver, synsbedrag og lengsler – ja, akkurat: Vi har lengselens Asmara med Fjater fra 1950-årene og vakre hus fra Toscana eller Piemonte, og plutselig dukker det frem en nesten autentisk Apollo fra Belvedere mellom en bougainvillea og en overdådig villvin.

Og så har vi det andre Asmara. Det krigerske Asmara. Det militære Asmara. Vi har den beleirede byen Asmara med veiene som ikke fører noen steder hen, det Asmara det er tatt et nesten fullstendig, økonomisk kvelertak på, den gamle Borsalino-kjøpmannen som ikke har kunnet fornye lageret sitt på ti år. Dette Asmara er byen med befestede terrasser, sandsekker i klokketårnene, lemlestede mennesker i trekkerrer og guttunger som forteller en av de mest skremmende krigshistoriene man noensinne har kunnet tenke seg, når mørket har falt på, mellom Nila Hotel og Peacock Bar, på den tiden da det ikke er andre lyder å høre en bjæffingen fra bikkjene og skrittene fra patruljene. Den ene er vedbærer. Den andre pusser sko. Den tredje arbeider i parken rundt Erkebispegården. Alle har de en bror, en far, en onkel eller en venn som en vakker dag dro avgårde for å slutte seg til undergrunnsbevegelsen. Asmaras to ansikter? Nei, det ville være å gjøre narr. Det er nemlig den samme byen. Den samme undergangslystigheten. Den samme litt feberaktige lykkerusen i en by som vet at den lever på oppsigelse.

Krigen

Ingen veier som fører til Asmara eller som man kan ta ut igjen, skrev jeg igår. Det er ikke helt riktig. Det er tross alt denne veien her, som vi befinner oss på denne morgen – den er åpen for militærkonvoier og humanitære grupper, og den går svært langt inn i Eritrea. Og her er krig igjen. Tett inn på livet av oss. Den er der kontinuerlig. Her ligger det en ubrent stridsvogn i grøften, der borte er en halvveis ødelagt buebro, der er en kirke som er gjort om til kaserne, på åsene er det vaktposter, nedgravde bunkers, kontrollposter – og den ubestemmelige følelsen av utrygghet som bare tiltar jo lenger vi kommer. I prinsippet har regjeringsstyrkene kontrollen over veien. Men resten, hele resten, alle de praktfulle landskapene vi kjører gjennom, fjellene, lavafeltene, de uhyrlige rasområdene og de svimlende slukturene er »motstandskjempernes» domene. Det er ingen tilfeldighet at nettopp denne sonen ble hardest rammet av hungersnøden i 1984. Det var antagelig her de humanitære organisasjonene hadde de vanskeligste arbeidsforholdene dengang. Og det var i hvertfall her Mengistus regjering gikk mest åpenlyst inn for å sulte ihjel befolkningen. Fremdeles i dag har vi de 500 flyktningene fra Adi Kwala som råtnet i flyktningeleiren sin. Og representanten deres – for n'te gang i år stanser han bilen fra Agence Internationale contre la Faim, bønnfaller oss om å hjelpe dem og forstår ikke hvorfor «flyktningekomiteen» forbyr oss å gripe inn...

Grensen til Tigre

Så. Nå er vi altså i Ramah. Grensen mellom Eritrea og Tigre. Helt for enden av veien, like over Mereb-elven, der hvor jorden blir utfattig igjen og hvor det ikke er så lett å skjelne mellom

de offisielle militssoldatene og bondesoldatene som går med plogen i den ene hånden og maskinpistolen i den andre og er aktivt med i de forskjellige frigjøringsfrontene. For oss er det sluttet på reisen. På en måte er det også reisens mål, eftersom det er her Agence Internationale contre la Faim har satt opp hovedkvarteret sitt. Bevegethet. Engstelse. Tusen spørsmål som snubler over hverandre. Tusen protester som munnes frem. Og nesten med én gang – ja, hvorfor ikke si det som det er? – en slags lettelse, forsterket med litt stolthet, tror jeg. De frivillige AICF-arbeiderne gjør en befolkning rotfestet på et sted, mens andre vil deportere den. De opererer i tradisjonelle landsbyer mens andre ville ha gitt en håndrekning til kollektiviseringsarbeidet. Fremfor alt arbeider de på begge sider; de spør ikke et barn om det er tilhenger av geriljaen i Tigre eller ei, før de vaksinerer det eller gir det mat. I hvertfall av disse tre grunnene er jeg glad for at de er her. Prosjektet deres virker rettferdig og riktig. Og når jeg reiser tilbake til Paris, er jeg ikke bare villig til å forsøre dem, men også til å fremholde dem som forbilde for alle dem som gjerne vil vite hvordan en vellykket hjelpeaksjon som stiller betingelser, tar seg ut.

GRENSA TIL ERITREA STENGT

Indre Oppgjør i ELF fører Også til at Sudan stenger EPFLFs kontorer i landet

AV PETER M. JOHANSEN

Sudanesiske myndigheter har nå midlertidig stengt grensa til Eritrea og kontorene til den eritreiske frigjøringsbevegelsen EPLF. Arsaken er kamper mellom fraksjoner innen den pulveriserte frigjøringsbevegelsen ELF i en flyktningeleir i Kassala.

EPLF har vært i kontakt med sudanesiske myndigheter og er überørt av episoden.

— Vi regner med at våre kontorer i Khartoum og Kassala vil bli åpnet igjen om et par dager ettersom vi ikke er innblandet i urolighetene i Kassala, opplyser EPFLFs Paris-kontor til Klassekampen.

ulike kontorer har derfor vært stengt i fire måneder, inntil bare fraksjonen til Osman Saleh Sabb'e nylig fikk lov til å åpne sitt kontor igjen.

Bombattentatet i Kas-sala, for et par dager siden var trolig en henvendelse til utenriksminister Knut Frydenlund og Stortingspartiene ber om at dette nå blir gjort fra norsk side. Det er på hoytid at regjeringa og Stortinget setter sine sympatiske forslag overfor det eritreiske folket om 1 forpliktende handlinger, skriver partileder Kjersti Ericsson i henvedelsen.

Gruppa ble splittet i juli da det viste seg at enheter av gruppa hadde mottatt våpen fra Etiopia. Oppgjøret innen gruppa var den direkte foranledningen til at ELF-kontorene ble stengt.

Abdulla Idriss har hentet støtte fra Saudi-Arabia, som samlet tre ELF-grupper under den såkalte Jeddah-avtalen. Sabb'e har sine re brukt med Idriss.

Sebhhat Efrem i EPLF

har overfor Klassekam-pen sagt at EPLF holder mulighetene åpne for forhandlinger med Sab-b'e.

Striden mellom de man-

ge ELF-fraksjonene ulmer i flyktningeleirene, hvor ELF enna har en viss innflytelse. ELFs

Reis Eritreasak i FN

AV FINN SJUJE

REIS Eritreas sak i FN og andre internasjonale fora! Det er AKP (m-l) som i en henvendelse til utenriksminister Knut Frydenlund og Stortingspartiene ber om at dette na blir gjort fra norsk side. Det er på hoytid at regjeringa og Stortinget setter sine sympatiske forslag overfor det eritreiske folket om 1 forpliktende handlinger, skriver partileder Kjersti Ericsson i henvedelsen.

Delegasjoner fra den eritreiske frigjøringsbevegelsen EPLF blir møtt med generell velrlige fra norske partier, LO og andre organisasjoner. Men de fleste må konstatere at det ser ut til å være et langt skritt fra sympati til konkret støtte, både økonomisk og politisk — så snart støtte dreier seg om mer enn visse mindre hvelgninger til ulike hjelpe- og solidaritetsorganisasjoner. Det samme ser nå ut til å ske etter at en EPLF-delegasjon besøkte Norge i midten av oktober. I denne delegasjonen deltok bl.a. EPLFs internasjonale sekretær Amdemicael Kahsai.

AKP (m-l) ber Stortingsforslaget slutte seg til EPLFs initiativ for å få til en poli-tisk løsning på konflikten. Denne politiske løsningen må bygge på det eritreiske folkets rett til sjøbestemmelser. Tidligere har både Europarlamentet, det danske Folketinget, en rekke partier i vest-europeiske land, bl.a. det engelske Labour, og organisasjoner gitt sin støtte til EPLFs forslag. Dette består av en sjulpunkts-plan som ble lagt fram allerede 22. november 1980. Her kreves det bl.a. folkeavstemning i Eritrea der alternativene er full uavhengighet, føderasjon med Etiopia eller at Eritrea skal innlemmes som en rein etiopisk provins.

— EPLF har lenge arbeidet hardt på den diplomatiske fronten for å bryte isolasjonen og ønsker nå at det blir tatt et bredt initiativ for å bringe Eritreasak opp i FN og dermed også andre organisasjoner som OAU (Organisasjonen for Afrikansk Einhet) og Dealliansefrie landa, sier Peter M. Johansen, internasjonal sekretær 1 AKP (m-l).

— Tiden er mer enn mo-

den, ikke minst etter at

Ugandas president Yoweri Museveni tok bladet fra munnen på OAU's møte i Addis Abeba 1 juli, sier

tisk løsning på konflikten.

Denne politiske løsningen må bygge på det eritreiske folkets rett til sjøbestemmelser. Tidligere har både Europarlamentet, det danske Folketinget, en rekke partier i vest-europeiske land, bl.a. det engelske Labour, og organisasjoner gitt sin støtte til EPLFs forslag. Dette består av en sjulpunkts-plan som ble lagt fram allerede 22. november 1980. Her kreves det bl.a. folkeavstemning i Eritrea der alternativene er full uavhengighet, føderasjon med Etiopia eller at Eritrea skal innlemmes som en rein etiopisk provins.

— EPLF har lenge arbeidet hardt på den diplomatiske fronten for å bryte isolasjonen og ønsker nå at det blir tatt et bredt initiativ for å bringe Eritreasak opp i FN og dermed også andre organisasjoner som OAU (Organisasjonen for Afrikansk Einhet) og Dealliansefrie landa, sier Peter M. Johansen, internasjonal sekretær 1 AKP (m-l).

— Tiden er mer enn moden, ikke minst etter at Ugandas president Yoweri Museveni tok bladet fra munnen på OAU's møte i Addis Abeba 1 juli, sier

Johansen.

— Museveni rettet et hardt angrep mot mange afrikanske stater for deres manglende engasjement i kampen mot undertrykking av elementære menneskerettigheter — med utgangspunkt i Uganda-sasjons under Idi Amin og Milton Obote. Samtidig tok Museveni for seg spesielt Etiopia og Eritreas rett til sjøbestemmelser. Det skulle altså være mange land å henvende seg til for et initiativ som kan bringe Eritreaspørsmålet opp på den internasjonale dagsordenen — om da ikke Norge fortsatt ønsker å sitte igjen med sin hyklerske taushet, sier Johansen.

Han peker også på den

historiske forpliktelser

som Norge har ettersom nettopp Norge — som eneste land i FN-kommisjonen av 1950 — anbefalte at Eritrea skulle innlemmes i Etiopia.

Rød Ungdom reiste Eritrea-forslaget på representantskapsmøtet til Landsrådet for Norske Ungdomsorganisasjoner (LNU) i helga. Rød Ungdom oppfordret Stortingspartiene ungdomsorganisasjonene til å ta opp denne saken med partiene.

VVK 27/10-86 11

VVK 11/12-86 12

GAMMEL FRÅK
SJONNSSTRID

Striden mellom de man-ge ELF-fraksjonene ulmer i flyktningeleirene, hvor ELF enna har en viss innflytelse. ELFs

Moderate forlater Etiopia

Av HARALD MAALAND

Da Etiopias ambassader i Stockholm, Taye Telahun, mandag kunngjorde sitt brudd med regjeringen i Addis Abeba, ble han den fjerde høystående etiopier som «hoppet av» i år. Den forrige var utenriksminister Goshu Wolde, og tidligere forlot også de to topplederne for den etiopiske nødhjelpskommisjonen, Dawit Wolde Giorgis og Berhane Deressa, sitt hjemland. Det er de moderate kreftene som nå forlater Etiopia, mens de ortodokse marxistene blir igjen.

— Dette lover ikke godt. Jeg er bekymret for utviklingen i Etiopia, sier en Etiopia-kjenner til Aftenbladet. Særlig på bakgrunn av det håp om et bedre forhold mellom Etiopia og Vesten som terkekatastrofen og nødhjelpen skapte, må det virke foruroligende at så mange av de moderate og relativt vest-vennlige kreftene i den etiopiske elite nå føler seg skjævet ut og derfor hopper av.

En kilde som kjenner ambassader Taye Telahun godt, sier til Aftenbladet at Taye er et usedvanlig fint menneske og at han nært internasjonal amerikanskjennelse. Den avhoppede ambassadoren hadde vært i Stockholm siden januar 1985, og før det hadde han vært både forsvarsminister (1977-79) og utenriksminister (til 1984). Han gikk av da statsjefen, Mengistu Haile Mariam, forlangte at alle regjeringsmedlemmer skulle melde seg inn i kommunistpartiet.

Et liknende godt inntrykk fra tidligere utenriksminister Goshu Wolde, som blant annet fulgte daværende bistandsminister Reidun Brusletten rundt på hennes besøk i Etiopia vinteren 1985. Også han var åpen for kontakt med Vesten og åpenbart ingen ortodoks marxist. Goshu og Taye har gitt omrent likelydende grunner til sine avhopp: De kan ikke lenger forsvara og representere sin regjerings brutale politikk. Med støtte fra Sovjetunionen fortsetter den å fare krig mot sin egen befolkning og følger en politikk som tvinner millioner av mennesker til å leve under elendige forhold.

To trekk ved den etiopiske regjeringens politikk blir særlig skarpt kritisert i Vesten: Flyttingen av hundretusener av mennesker fra terkerammede områder i nord til mer fruktbare egner i øst og vest, og samlingen av bønder i kyststige landsbyer, langt på vei en tvangskollektivisering av det etiopiske landbruket.

Den etiopiske regjering hevder at flyttingen av folk fra de terkerammede områdene var nødvendig, fordi det ikke var dyrkbar jord igjen i disse distrikturene. Kritikerne sier for det første at flyttingen ble fore-

tatt på en meget brutal måte, som kostet tusener av mennesker livet og skilte familiær, og at et motiv for regjeringen dessuten var åjerne innbyggere fra de strek av landet hvor det er geriljakrige (Eritrea og Tigre). Hva landsbyprogrammet angår, mener kritikerne at det kan ødelegge store deler av Etiopias landbruksproduksjon, som nå er normal igjen etter at turen ga seg.

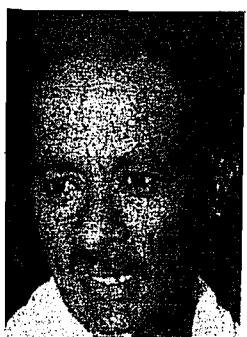
For de moderate kreftene som i år har forlatt Etiopia, må det også ha vært en kilde til bekymring at krigen i Eritrea endte ikke. Krigen har vært i mange år og regimet har gang på gang satt i verke store offensiver mot geriljaen, uten å kunne knekke den. De eritreiske frigjøringsorganisasjonene har på tross av krigen klart å bygge opp et imponeerende samfunn, som overlever fra offensiv til offensiv.

Nå er det omrent et år siden sist regjeringstyrkene forsøkte seg på noe stort, uten at det var noen suksess for regjeringen i Addis Abeba. Sidan har de militære aktivitetene stort sett bestått av sprede raid «den ene eller den andre siden», ingenting avgjørende har skjedd.

De fleste mener at ingen kan vinne krigen i Eritrea militært.

Likvel nekter regimet å forhandle om en løsning. Det kan også være en grunn til at de moderate krefter bryter med regjeringen.

Blandt de hjelpeorganisasjoner som arbeider i Eritrea er Kirkenes Nødhjelph. Ifølge organisasjonen selv fungerer dette arbeidet meget godt. Dessuten har jordbrukskassen vært god i år. Det betyr ikke at hjelpen

Etiopias ambassader i Stockholm inntil mandag, Taye Telahun. Nd har også han hoppet av. (Foto: AP)

sitt ansvarsområde, er medlem av den lutheranske etiopiske Mekane Jesus-kirken, som har sterkt tilknytning til norske misjonsorganisasjoner.

Mekane Jesus-kirken ble stiftet i 1959 og hadde da 30 000 medlemmer. I dag har den nesten 700 000. Det må man kalte en kraftig vekst, og særlig i det vestlige og sørøstre Etiopia er kirken stor og nokså innflytelsesrik. Misjonsskretær Johan Skjortnes sier til Aftenbladet at han ikke vet så mye om bakgrunnen for det närværende etiopiske lederskap, men at Mekane Jesus-kirken har hatt mange ledende personer med innflytelse i samfunnet generelt. Det henger blant annet sammen med utdannelsesnivået — det er jo et vanlig afrikansk fenomen at mange ledende krefter har sin grunnutdannelse og til dels videregående oppplæring fra kirke og misjon. Det gjelder for eksempel også tidligere utenriksminister Goshu Wolde, som i sin tid gikk på en norsk misjonskole.

Både misjonene og kirken har hatt det vanakellig i Etiopia etter revolusjonen i 1984. Men siden 1985 er forholdene blitt noe lettere — stengte kirker er blitt åpnet og fengslede kirkeledere sluppet fri. — Men nå er det dukket opp et nytt problem, forteller Skjortnes: — De etiopiske myndighetene er blitt restriktive med å gi arbeidsplasser til utenlandske personell, inkludert misjonærer.

Derfor er det ganske mange som går rundt uten arbeidsløsje. Det Norske Misjonsselskap har to-tre misjonærer som er i Norge og venter på beskjed. Myndighetene påstår at Etiopia selv har mannskap nok til å fylle de nødvendige stillingene, mens Mekane Jesus-kirken selv sier at den fremdeles har bruk for misjonærer i ganske stort omfang. Så vi er spent på hvordan denne situasjonen utvikler seg, sier misjonsskretær Johan Skjortnes.

tember 1984 feiret Etiopia tiårsjubileet for revolusjonen, og nd er det de harde marxistene koncentrerer mer og mer av makten på sine hender, mens de moderate hopper av. Pd neret øverst: Sjefen selv, Mengistu Haile Mariam. (Foto: AP)

Hungerkatastrofen i Etiopia: BLI VI LURT?

NØDHJELPEN TIL ETIOPIA:
**UNNYTELSE
AV VÅR
GAVMILDHET?**

AV DR. RONY BRAUMAN

Rony Brauman er en 36 år gammel fransk lege som leder organisasjonen Leger Unn Grenser (Médecins Sans Frontières – MSF), en humanitær forening som tilbyr hjelpe og helbrede verdens over. Organisasjonens flere tusen frivillige har hjulpet dem som ellers ikke ville fått noen form for pleie i land som Afghanistan, Libanon og Thailand. Men ingen steder har deres idealistiske virksomhet vært mer viktig – eller mer problematisk – enn i det hungersrammede Etiopia. Etter å ha forholdt seg taus for ikke å bringe hjelpeprosjekter i fare, avslører nå dr. Brauman en sjokkerende serie av løgner, misbruk av midler og mord – den forferdelige sannheten som ligger bak lidelsene i Etiopia.

London og overført til hele verden via satelliitt. Mer enn 100 millioner dollar ble samlet inn som følge av denne oppfordringen om å hjelpe. I månedene som fulgte, ble gledes-rusen som jeg hadde følt den dagen på flyplassen, gradvis erstattet av skuffelse etterhvert som vi så den kyniske utnyttelsen av den internasjonahe hjelpekampanjen. Her er den bitre sannheten: Bidragene dere har gitt, er blitt misbrukt av oversløyt-jedominerte regime. Penger, mat og utstyr som var tiltenkt de hungersrammede, er blitt beslaglagt av myndighetene og brukt som pressmiddel overfor de regjeringsfiendtlige folkestagene i Etiopias nordlige provinser.

Maten fra Vesten blir brukt som agn for å lokke de sultende fra landsbyene deres og inn i deportasjons-sentrene. Derfra blir de ført vekk ved hjelp av våpenmakt til noe som mest av alt ligner arbeidsleirer. Min kollega og forgjenger i «Leger uten grenser», dr. Claude Malhuret, som nå er Frankrikes minister for meneskerettigheter, har sagt: «Uten å vite det, har vestlige regjeringer og hjelpeorganisasjoner støttet – og støtter fortsatt – noe som man om noen år vil betegne som en av de største massakrene i vår tid.» Skjult nød. Vi i «Leger uten grenser» burde ha visst bedre. Vi søkte første gang om å få komme til Etiopia da landet gjennomlevde en av de stadig tilbakevendende tørkeperiodene. Da vi fikk avslag, jobbet vi skjult i de nordlige provinsene Ti-gre og Eritrea, der vi behandlet de syke og hungersrammede. I disse

urolige provinsene hadde vi sett resultaten av den brente jords tak-tikk, som Mengistus hær benyttet i sine forsøk på å bekjempe opprørs-styrkene.

Hærens tokt inn i fiendens territorium var et forsøk på å ødelegge de landsdelene som ønsket selvstyre, og det var også en av hovedgrunnene til at hungersnøden fikk et slikt enormt omfang. Landsbyer man mente støttet opprørerne, ble systematisk plyndret. Kornet ble konfiskert eller brennt og buskapen slaktet. Uten disse reservene ble bøndene hjelpeøse ofre for tørken da den rammet dem på ny. Det gjorde dem til kandidater for «omplassering» til det sørvestlige området av landet, hvor de ikke lenger kunne hjelpe opprørerne.

I to år holdt Mengistus regering tørkekatastrofen skjult for verden. Men etter en overdådig feiring av ti-årsdagen for den etiopiske revolusjon – den kostet 100 millioner dollar – slo regjeringen dørene på vidi gap for den vestlige pressen. TV-folk og avisjournalister strømmet til, og man så gjerne at de skrev om lidelse-ne. Regjeringen gjorde nå sitt beste for å forstørre dimensjonene av hun-gersnøden ved å fly journalister til nye utvalgte områder. Det tok flere måneder før vi forsto at hensikten var å få de vestlige land til å betale for omplasseringsprogrammet og på den måten støtte krigsinsatsen i de nordlige provinsene.

Mens de vestlige landene sendte mat og medisin, sendte Sovjet våpen. Korn rånet på kaiene og i lagrene fordi hæren hadde lastebilene, og de ga ikke transport av mat til de hun-gersrammede høy prioritet. Skip

EN VARM ETTERMIDDAG tidlig i fjernsynsapparatene hadde brakt inn i deres hjem, og hadde gitt spon-tant og uforbeholdent til de organi-sjonene som ba om deres hjel-p. Flommene av gavmildhet som jeg var vitne til den dagen, bare økte etter-hvert som månedene gikk. En meng-de popstjerner i USA spilte inn stor-slageren «We Are the World» (den solgte i mer enn 16 millioner eksemplarer), og ga 90 prosent av ut-byttet til kampen mot sulten i Afrika. Den irlske musikeren Bob Geldof grunna Band Aid og dens arran-kinske motpart Live Aid, og organi-serte den enormt vellykte 16-timers stjernespekkede rockekonserten som ble holdt samtidig i Philadelphia og

Folk flest i Vest-Europa og Nord-Amerika var blitt sjokkert av de grusomme bildene av sult som

DET BESTE

Terroraksjoner.

Da maten, teltene og ultteppene endelig kom, ga dr. Brigitte Vasset, sjef for legeteamet vårt i Korem, gledestrålende beskjed om å sette opp de 150 teltene og dele ut teppe-ne. Den kalde års-tiden var kommet,

noe som kompliserte og forverret problemerne som undernæringen.

med hvete måtte vente i flere dager hadde forårsaket. Hun hadde såvidt gitt ordren da leirens lokale sjeffor Det etiopiske arbeiderparti stormet inn på hennes konsultasjonsrom for å oppheve ordenen. «Vi ønsker ikke å gjøre leirene komfortable,» sa han.

Det var et spørsmål om liv eller død, ikke om komfort, men budskapet var klart. Vi hadde gått ut fra at leirene var hjelpestasjoner, der

bøndene kunne samle kretfer for dro tilbake til gården sine etter torken. Vi tok feil. Regjeringen så på leirene som mellomstasjoner på vei

til de nye bosetningene, som første steg i arbeidet med å tømme de nordlige områdene for store deler av befolkningen – over en million mennesker som ikke ønsket å forlate hjemstedene sine.

I desember kom dr. Vasset tilbake fra Addis Abeba og oppdaget at leiren bare inneholdt barn, gamle og syke. Det var hennes første erfaring med en omplasseringsoperasjon. De militære ankom i lastebiler, drev så mange som mulig inn i bilene og

Foto: SEBASTIÃO SALGADO/MAGNUM

Dr. Brauman behandler barnet til en etiopisk kvinne.

mens sovjetiske frakteskip losset stridsvogner, ammunisjon og se-sjefes fra USA skulle betale for brulane at USA skulle betale for bru-

ken av statlige kjøretøy til distribu-sjon av hjelpen på 100 millioner dollar som amerikanerne hadde sendt til Addis Abeba.

Om amerikanerne var naivé i sin respons på marxistregjeringens rop om hjelp, så gjaldt dette også «Leger uten grenser». Vi tok med glede imot den pluiselige invitasjonen til å bli med i kampen mot hungersnøden. Høsten 1984 hadde vi to team i sving i de områdene som var verst rammet.

På denne tiden var det internasjonale hjelpearbeidet ennå ikke kommet i gang for fullt, og det var mangel på både mat, medisin og andre forsyninger. I den store leiren Korem, 620 kilometer nord for Addis Abeba i Weloprovinsen, døde hundrevis av de 100 000 leirbeboerne før vi var i stand til å yte noen som heist hjelp.

Mengistus blodflekke-hender

DET ETIOPISKE REGIMETS kyniske utnyttelse av Vestens gavmildhet burde ikke ha kommet som noen overraskelse på givernes. Helt fra sine første dager på makten tindar har oberstløytnant Mengistu Haile Mariam vist seg å være fullstendig nadeløs i sin bekjempelse av motstandere, og han ser seg heller ikke for god til å benytte vold. Mengistu trådte frem som nasjonens ubestridte sterke mann i 1977, da mengdevise av rivaler enten ble myrdet eller henrettet. I årene som fulgte, ble nærmere 5000 etiopere drept mens Mengistu tvang landet inn i en sovjetstøttet marxistisk modell. Likene av torturerte politiske fanger ble vist på det statseide fjernsynet. Amnesty International hevdet at tusenvis av politiske fanger fortsatt vanskete i Etiopias fengsler.

Mengistu har vært spesielt urokkelig i sine forsøk på å bekjempe opprøret i Eritrea, en nordlig provins som har kjempet for selvstendighet i et kvart århundre. Det ble gjort opprør også i naboprovinssen Tigre, der mange av tvangsforslyttingene har funnet sted.

I hele denne tiden har Sovjet øst ut milliarder av dollar i form av militær hjelp til Etiopia, noe som har ført til at Etiopias hær på 300 000 mann er den største i det sorte Afrika. Antallet sovjetiske rådgivere er på flere tusen.

– Reader's Digests Europa-redaksjon

Mengistu har vært spesielt urokkelig i sine forsøk på å bekjempe opprøret i Eritrea, en nordlig provins som har kjempet for selvstendighet i et kvart århundre. Det ble gjort opprør også i naboprovinssen Tigre, der mange av tvangsforslyttingene har funnet sted.

I hele denne tiden har Sovjet øst ut milliarder av dollar i form av militær hjelp til Etiopia, noe som har ført til at Etiopias hær på 300 000 mann er den største i det sorte Afrika. Antallet sovjetiske rådgivere er på flere tusen.

Kjerte sørover. De gjenværende Korem-beboerne var skrekkslagne, og de som var sterke nok, flyktet opp i fjellene. Men sulten drev dem snart tilbake, og de overga seg til sin skjebne.

Deretter ble det opprettet et kvotesystem: Et visst antall individer skulle sendes fra hvert distrikt, metodene var mindre viktige. Ektemenn og hus-truer ble adskilt, sannsynligvis uten sjanser for å se hverandre igjen. Hundrevis av barn ble etterlatt til seg selv. De barna som ikke døde, ble sendt til barnehjem for å oppfostres som Mengistus «nye mennesker».

Dr. Vasset og hennes kollegjer var vinte til tre omplasseringstræk. De militære ankom i lastebiler, drev så mange som mulig inn i bilene og

bort, de aller fleste av dem mot sin vilje. Ved det tredje raidet kom militæren rett inn på sykehuset og rekognosert vilesensavdelingene og dro med seg dem som var svake til å flykte. Mens militisen brukte strokker for å drive dem mot bilene, papekte dr. Vasset at de fleste ikke ville overleve reisen. Den lokale partisjefen trakk på skuldrene. Han måtte fylle kvo-ten.

Sammen med de andre hjelpeor-

ganisasjonene så vi hjelpelost på at

gangen, syke, hungersrammede og døende

ble manipulert og presset til å bli

med på strømmen sørover. Gang på

gang, selv når lagrene var overfylte,

så vi at leirene ble nektet mat, mens

transitsentre i nærheten fikk mer

DET BESTE

enn nok. Meningen var gret tydelig: «Hvis du vil ha mat, må du la deg deportere.

Samme taktikk ble benyttet på landsbygda, langt fra leirene. Løfter om utdeling av korn fikk bønder til å komme langveis fra til nøkkelpunkter der soldatene lå skjult og ventet. Et tilbud om gratis vaksinasjon av kveg viste seg å være dobbelt effektivt – da fikk man tak i både jordbrukerne og buskapen. Bøndene ble ført opp på listene over dem som skulle forflyttes, og kveget ble gitt til militæren. Det var etter slike aksjoner at nødhjelpearbeiderne oppdaget noe som ellers ville vært uforklarlig – spøkelsesbyer, hvor hytter, redskap og husgeråd var intakt og avlingene sto uten tilsyn på markene.

Slaveri. I juni 1985 opprettet vi et behandlingscenter i Sek'ot'a, en tilintetgjort alle avlingene, all buskapen og alle gården i området. Uten mat ville folk bli avhengige av regjeringens leirer, og opprørerne ville miste sin støtte. Verdenspressen ble ledet inn i området og fikk høre at alle disse menneskene på gravens rand var ofre for en naturkatastrofe. Faktum er at de var ofre for regjeringens politikk.

Selv den meget omtalte tørken visste seg å være noe annet enn det den ble fremstilt som. Vår organisasjon sendte en hydrolog til Sek'ot'a, og han oppdaget et enormt, lett tilgjengelig underjordisk vannreservoar. Det kunne skaffes vann til alle for relativt beskjedne midler – langt mindre enn det som ble samlet inn til de hungersrammede. Vi foreslo dette

HUNGERKATASTROFEN I ETIOPIA: BLE VI LURT?

1986

for regjeringen, men snaket fødte ører. De var ikke ute etter vann, men etter å få Sek'ot'a tømt for mennesker.

Jo lengre vi ble, jo mer gjentok skrekkhistoriene seg. Midtveis i 1985 råtnet kornet på kaiene i havnebyen Assab fordi bilene som skulle brukes til transport av kornet, ble brukt til den nadeløse giennomføringen av forflyttingen. I dag er jeg sikker på at minst halvparten av dødfallene i Etiopia direkte eller indirekte skyldes landets egen regjering.

De fleste av dem som ble deportert, endte opp som slaver på regjeringens kaffeplantasjer, som står for 2/3 av landets valutainntekter. Dødeligheten i disse deportasjonslandsbyene er sjokkerende høy. Anslagsvis 15-20 prosent døde i de tre første månedene etter at de ble ført vekk fra hjemmene sine. Bare på grunn av denne forflyttingspolitiken, uten å ta i betraktning den tilskjede hungersneden i nord, bærer regjeringen skylden for 100 000 menneskers død.

Forflyttingsprogrammet har sviktet totalt, noe som er påvist av Cultural Survival, Inc., en ikke-kommersiell gruppe av antropologer fra Harvard University. Deres omfattende undersøkelse, basert på hundrevis av intervjuer med ofre for regjeringens forflyttinger, gir et rystende bilde av tragedien i Etiopia. Ikke bare er man ute av stand til å fødet etiopiske folk i arbeidsleirene, det er sannsynlig at fremtidige hungerkatastrofer vil ramme nettopp disse leirene.

Selv jordbrukskollektivene, som ble opprettet mange år tidligere, er

fortsatt så ineffektive at de forbruker 90 prosent av regjeringens investeringer i landbruket, mens de ikke står for mer enn fem prosent av landets totale jordbruksproduksjon. Livsvel pøyer Mengistu og hans teoretikere seg videre på sin likbestroede

lokale representant, en assistertende generalsekretær, som bare avfeide våre protester med noen nedlatende bemerkninger. Selv da jeg fortalte ham at forflyttingsprosjektet, som var gjort mulig ved hjelp av vestlig hjelp, tok livet av flere enn det hungersneden gjorde, svarte han: «Jeg har ingen grunn til å tro at disse menneskene ble tyngtet til å forlate leirene.» Jeg skulle ønske at jeg en dag kunne forstå hvordan FN's fremste representant i Etiopia var ute av stand til å se de skjebnesværgre følge av deportasjonene og dermed støtte en av ver-

Turistbesøk. Mens massedepartasjonene fortsatte, var situasjonen fortsatt desperat i leirene og hjelpestasjonene, til tross for de store forsendelsene med mat fra utlandet. De prominente personer som kom til leirene, representanter for innsamlingsaksjoner og ambassadører fra gjenverlandene, ble stadig ført bak lyset av sine etiopiske guider. Hver gang så man det samme skuespillet: Som ved et tryllelag fikk lastebilene passere, og det var tilklig med kornsekker. De utenlandske representantene dro hjem og skrev rosende rapporter om

Fidel Castro og
Mengistu overværer
en militærparade
på Revolutionsplassen
i Addis Ababa.

FOTO RENE LEPORT/GAMMA-LIAISON

dens blodigste og mest tyranniske regjeringer.

Mange falt som offer for regjeringens tåkeleggingsstaktikk – showbusinessefolk, vestlige ministre, ambassadører – alle sammen gode og omorgsfulle mennesker. Som regel kom de til Kōrēm-leiren i regjeringens helikoptere eller biler, ble tatt med på den vanlige «VIP-turen» for så å forsvinne like raskt som de var kommet. Så vidt de kunne se, var alt i orden.

I juni 1985 fikk vi tillatelse av regjeringen til å etablere et regionalt matdistribusjonsenter i Ketala, et langstrakt jordbruksdistrikt i den sørvestlige Wolloprovinsen. På dette tidspunkt var regjeringens nidskjæring når det gjaldt gjennomføringen av flyttingene helt ufattelig.

For å kunne overleve måtte tusenvis av underernærte barn i Ketala få en liten mengde med kaloririk føde seks til åtte ganger om dagen. Vi hadde maten, men myndighetene ga oss ikke lov til å utføre behandlingen. Næringsprogrammet som vi hadde foreslått, var uakseptabelt, fikk vi høre av en funksjonær, fordi det ville bidra til å opprettholde befolkningen i Ketala. I oktober var nesten samtlige barn – i alt 3000 – døde.

Katastrofetøtte? I desember 1985 ble vi beordret ut av Etiopia. Bevæpnet milit stormet inn i områdene våre, tok utstyret vårt og truet våre frivillige. Noen av de ansatte ble banket opp, og bjene, medisinen og

DET BESTE

Desember 1986

matlagrene vare ble konfiskert. Da vi forlot Etiopia, ble vi stemplet som fiender av revolusjonen. Og det var sant nok. Grusomhetene som ble begått som følge av Mengistus planer, gjorde at vi ble fiender av revolusjonen.

I dag er Etiopia det eneste landet i denne regionen som fortsatt er avhengig av store matforsyninger utenfra – til tross for at tørken for lengst er over. Det skyldes at regjeringen har ødelagt landets egen landbruksmessige struktur. De har lagt grunnlaget for fremtidige hungerkatastrofer. I mellomtiden fortsetter man med massedepartasjoner og opprettelser av arbeidsløsier, og det forutsettes at vi i Vesten skal dekke utsiften.

Jeg er overbeist om at det er moralisk forkastelig å hjelpe Mengistu og hans hjerteløse funksjonærer til å sette denne morderiske politikken ut i livet. Under hungersnøden var det mange i Vesten som viste stor generositet og uten tvil var med på å redde mange fra suitedøden. Men nå er det ikke tørken som er hovedårsaken til de mange dødsfallene i de nordlige provinsene, men tvangsflyttingen.

Det er tragisk, men jeg kan altså ikke si annet enn at vi er blitt lurt. Den beste måten å redde liv på nå, er å kreve at det settes en stopper for tvangsflyttingene. Hvis ikke det skjer, vil videre støtte i form av matforsyninger bare olje maskineriet i Mengistus drapsmaskin.

En klassisk bok er en som aldri har sluttet å si det den har på hjertet.
– L'Espresso, Italia

perspektiv
MINITEMA: ERITREA

Eritrea-bilder:

Livet i Eritrea er en kamp for å overleve. Barna er de som rammes hardest i krigen mot Etiopia. Bare halvparten vokser opp. Men barna er Eritreas framtid.

Og på skolene drevet av den eritreiske hjelpeorganisasjonen (ERA) finnes det ikke skoletrøtte barn.

SAIHs Erik-Anders Aurbakken har vært i Eritrea. Her er hans beretning fra reisen i bilder.

ERITREA

SAIH støtter primærhelsestasjon

Den langvarige tørken i Eritrea har hatt alvorlige følger for helsetilstanden hos befolkningen. Med en barnedødlighet opp mot 50% er forholdene som i de dårligst stилte u-land. ERA har et omfattende program for primærhelsetjeneste som skal dekke hele det frigjorte Eritrea. De utdanner sine egne sykepleiere og barfotleger, men trenger støtte utenfra til innkjøp av utstyr og medisiner

Skolegang et privilegium

Eritreerne satser på ungdommen, på framtida. De har åpnet små skoler i de fleste landsbyer, men når fortsatt bare en liten del av ungdommen i Eritrea.

De som får lov til å gå på skole er derfor takknemlige og utnytter undervisningen maksimalt. Disiplinproblemer eksisterer ikke og alle trives på skolen, de primitive forholdene til tross

Barna rammes hardt i krig

Det er alltid barna som lider mest i en krig. Om de kommer bort fra foreldrene eller selv blir velta ten angrep, så har de ta muligheter til å hukkje seg. IRA er også oppmerksomme på dette og verner barna mot krig. De forsøker å skape en tryggleg atmosfære rundt barna, de nekter dem å leke kugler.

Største slag på tre år

Hierap salte nång en voldsom offensiv mod EPLI fra midten av oktober. De mobiliserte over 120000 soldater mot modfronten, men lykkes ikke å trenge igjen den eritreiske fronten. Kriga er nu i ståland. Det er løs på at noen av partene vil rykke fram med det forsikrte politiske forhandlinger kan ta slutt på kriga.

Nomadene er hardest rammet av korken

Nomadene er fullstendig avhengig av dyrene, av godt og landet. De regnet svært og hardt tørket ut har de ingen mulighet til å hege dyrlækkene. De nekter å selge eller å skade dyrene. De er etter en Sjøvær nattdøden sikt seg ned ved IRAs militærdistriktskontor. De består av et korken som skal se seg mye dva. De vil ikke innse at tørken er hardt og grått ikke å leve udelukkende av jordbruk. De snakker om sine rike dyrlækkene og håper alltid no å bygge opp handelskap igen. De holder seg i statssoldatstatussone, basert på stedet dem på den enkelte dyrlækk.

ERITREA

Naturen i Eritrea

Det er ikke mulig å forstå naturlivet i Eritrea hvis en ikke først kjenner landets geografi. Eritrea består av et triangul på 120.000 kvadratkilometer land med grense i sør til Etiopia, i vest til Sudan og i nord og øst til Rødehavet. Landet ligger i tropene 10-20° nord for ekvator.

Eritrea, som er et forholdsvis lite land, er mangfoldig både når det gjelder topografi, klima og skikker. Eritreerne selv deler landet sitt i tre hovedsoner alt etter høyde og de klimatiske forhold som setter preg på landbruket og buskapen. DEGA ligger i den tempererte sone i høylandet over 2100 m, WOYNE DEGA ligger i den mellomliggende sone hvis høyde strekker seg fra 1500 til 2100 m og QUELLA ligger i lavlandet med varmt klima, fra 1500 m ned til havnivå. De første to sonene er tett befolket, mens den tredje sonen er sparsomt befolket av små grupper nomader som vandrer over lavlandet til de finner beitemarker for dyrene og vann til seg selv.

Eritreas klima kan deles i to: Tørketid og regnetid. Regntiden varer fra midten av juni

til ut i august i sentral-platå regionen, mens kystområdene i lavlandet som bare er ti minutters flytur borte, samtidig opplever sin varmeste og tørreste årstid. Høylandet har en bemerkelsesverdig jevn temperatur gjennom hele året, og forskjellen mellom den varmeste måned (mai) og den kaldeste (desember) er ikke mer enn 10° C. Et intenst,

voller som på enkelte steder har en fallhøyde på noen tusen meter. Den vestlige halvdelen av denne høysletten skrånner mot Sudan, og de fleste elvene renner i denne retningen. Den østlige delen skrånner mot Rødehavet. Disse høydedragene minner om så mangt. På avstand ser enkelte ut som gigantiske løvehoder med øyne og munn, andre som aper og elefanter. Det er trolig at disse figurene er tilfeldige fra naturens hånd, og ikke arbeid utført av forfedrene som pyramidene.

Det sentrale høylandet skrånner generelt mot vest, men på enkelte steder heller det fra sør til nord eller vice versa. I sør er stigninger på 2400 til 2700 m helt vanlig, mens i nord strekker platået seg sjeldent over 1800 m. I nord finner vi åpne høysletter og færre høye fjelltopper enn i sør, med et oppstykke, rullende platå. I øst har elver gravd seg ned til Rødehavsnivå, og former en praktfull skueplass med stupbratte fjell. De åpne Danakil slettene, som ligger i «regnskogen» av høylandet, får nesten ikke regn i løpet av regntiden. Men mens høylandet har

Om morgenen går bøndene til arbeid på markene - til en dag nær naturen

varmt halvveis ørken klima råder på Rødehavskysten og i noen deler av lavlandet i vest.

Platået reiser seg steilt fra de omkringliggende ørkenområder på nesten alle sider, i en rekke dype skråninger eller stupbratte

ERITREA

tørketid, kommer det litt regn i januar og februar. På denne tiden av året blåser vindene mot land fra Rødehavet og skymassene samles mot det østlige stup.

Eritrea har mange elver, hvorav mange er svært grunne og steile og tørre størsteparten av året. Ingen av elvene er seilbare. Den nordlige delen av Sahel er sandfylt mens elvene renner mellom fjell og vulkanske klipper, noen med busker som vokser oppover de laveste skråningene. Alt er nakent og grått på de høyeste skråningene.

På tross av sand og fjell er det blomster over alt, – blå, hvite, gule, røde og flerfargede. I september-oktober etter at regntiden er over, er fjellene i sentralplatået dekket med ville gule blomster og grønt gress. Da er den smilende planteverdenen på sitt mest attraktive. Floraen i Eritrea er så variert som man kan vente seg i et land med slike kontraster i klima og høyde. I det tropiske lavlandet vokser det frukt i store mengder. Det er hovedsaklig druer, appelsiner, meloner, vannmelon, sitroner, mandariner og bananer som fyller natteluften med skjønne dufter. I høylandet fins busker og trær i små grupper store skoger. Blant grønnsakene som dyrkes på sentral platået finner en pepper, lök, hvitlök, kål, tomater, bønner, salat og asparges.

Blant de majestetiske trærne i høylandet finner en store, eviggrønne nåletrær av juniperus typen. Platået er idag blottet for skog, men den tidligere utbredelsen kan sees av de flotte treklyngene som omgir kirkene der hvor ingen trær er blitt felt. Eucalyptustreet, som trolig er importert fra Australia, er plantet i alle befolkede områder og er dominerende i høylandslandskapet. Akasietreet er det mest utbredte treet i de lavere regionene i Eritrea. Det blir brukt til byggemateriale og til brensel og det gir også gummi. Andre trær er morbær, fikentre, seder, daddelpalmer, ville oliventrær og også et mangfold av planter, busker og kratt.

Av landbruksprodukter er TAFF høylenernes basisprodukt og det mest utbredte kornslag dyrket i stor utstrekning i middel- og høvere liggende platåer. TAFF kan ikke

brukes til å bage europeisk brød av, men er ideelt til å lage INJERA, de innfødtes flate og porøse brød. Dette kornslaget er helt ukjent utenfor Eritrea og Etiopia. Durra er hovedproduktet til lavlands-bøndene.

På Durra-markene finnes det en plattform av tre, hvor det er vanlig å se unge gutter stå og skremme bort fugler som vil spise av grøden. Sorghum markene i de vestlige lavland strekker seg milevidt avsted, og før kornet blir høstet, er det lett å gå seg vill bland buskene som ligner mer på en skog enn grødemarker. Bygg blir dyrket de fleste steder på platået, mens mais blir dyrket i de nedbørrike deler av Sør-Eritrea.

Ville dyr finnes det ikke mye av. Dette skyldes hovedsaklig den ukontrollerte skogryddingen (de fleste bønder er avhengige av energi fra vedbrensel) og er ressuten et resultat av tyve år gammel krig. Det vanligste dyret i høylandet er hyenen, som kan sees eller ofte høres når den er ute på nattlige turer. Bavianene viser seg i store flokker når de kommer ned fra fjelltoppene og de har en gjennomtrengende måte å bjeffe på. I de lavereliggende distrikter finnes gasellen i stort antall. Villkatter bor i fjellene og tar seg ned i nattemørket på jakt etter kylling og annen mat. De har store gule øyne i runde fjes og lange stripete haler.

Ulven, kort og grå, men svært aggressiv, er noe helt annet. Den kommer også ned fra fjellene om natten og håper på å stjele en geit fra flokken. På grunn av dette har de fleste bønder hund. Disse er også svært aggressive, og de kan skremme bort en ulv eller hyene på egenhand. Overalt i Eritrea finnes det kaniner. Disse er små, grå og svært pene. De hopper over veiene i mørket, rett foran lastebilene og sjäføren saktner farten og lar dem passere.

Av de husdyrene som gir skjønnhet til det naturlige livet på landsbygda finnes det hester, esler, muldvr, sauvar, geiter, hunder, og alle andre slags husdyr med unntak av grisar. Disse var svært tallrike før, men de ble nesten utryddet av etioperne og er ikke så tallrike i dag. Muldyret er absolutt det mest populære dyret, både til å ri på og til å bære tunge bører. I varme strøk er kamelen ikke bare populær, men også uerstattelig for nomadefolket. Den har en evne til å overleve i mange uker uten mat og vann. Utenom det kan kamelen transportere en familie på fire personer med innbo, over hvilken som helst distanse uten vanskeligheter.

Fuglene er tallrike og har ofte en vakker fjærdrakt. En sjeldent, besynderlig art er be-

rømt for sin unike pigmentering, som delvis er opploselig i vann og inneholder en begrenset prosent metallisk koppe. De er et vanlig skue i tretoppene. De har den tifisleg-lignende vanen å løpe opp og ned på greinene og sno seg inn i morsomme stillinger, hvor de stopper uten en lyd og holder øye med intrengere.

Fuglene inkluderer også duer, som synger hele dagen, blå og sorte langnebbete fugler som ser ut som svaler, røde og grønne kjærlighetsfugler, biesnappere og honningfugl som fyller trærne med reir. Etter å ha tiltrukket seg oppmerksomhet, flyr en grå fugl, på størrelse med en stær, opp og viser vei til vill-biens skatter. Den flyr fra tre til tre før den leder oss til det som inneholder vokskaken.

Rovfuglene er mange, glenten er den vanligste. Den finnes alle steder og er så djerv at den kan komme seg inn på kjøkkenet og stjele mat fra kasserollen og matresten fra bordet. Som oftest ser man to forskjellige arter av de flerfargete afrikanske solfugler i de blomstrende trærne. Trappgås er også vanlig, spesielt på Danakilslettene. Hønsefugler med sorte og hvite stripene og rapphøns finnes i mesteparten av landet. Vakkre sommerfugler og fugler svermer over bølgende marker under en skyfri himmel.

Filfil er et iøyenfallende fruktbart landskap med marker som ligger ved fjellsiden. Filfil som betyr «elvehøi», og beskriver et umåtelig omfang av fjell og ikke bare elven som styrter nedover fjellene. Her er et stort landbruksprosjekt og kaffeplantasjer som drives av Eritreas Frigjøringsfront (EPLF). Der er et nettverk av marker, fjell og daler fullstendig skjult av trær. Fullmanen gir gården et overjordisk preg.

På landsbygda i Eritrea starter dagen ved soloppgang når buskapen blir brakt til beitemarkene rundt landsbygda og bøndene går til arbeid på markene. Ved solnedgang kan en se og høre alle slags typer buskap komme tilbake til gården fra alle kanter. Det markerer slutten på en dag nær naturen.

Emnetu Tesfaye

Drikk formiddagskaffen
hos oss

JACOBINES

9210 ANDSELV. TLF. (089) 33 239

En krig uten ende

AV JON LIDÉN

1. september i år feiret eritreerne 25-års jubileum for den væpnede kampen for løsrivelse fra Etiopia. Lite tyder på at kampen snart er over. Til tross for store politiske endringer på Afrikas horn, er Eritrea ikke særlig nærmere selvstendighet i dag enn da Haile Selassie opploste det eritreiske parlamentet i 1962.

— Det verste som kan hende deg er at du er avhengig av andre. Er du avhengig, er du en slave. Slik oppsummerer Yosief Fedla i det eritreiske folkets frigjøringsfront, EPLF, den stolte, men også tragiske, bakgrunnen for eritreernes maratonkrig mot det det de hevder er en etiopisk okkupasjon.

Krigen i Eritrea er blitt en av de største konflikter i den tredje verdens, med over 30.000 drepte i 1985 og en årlig kostnad på mellom to og fire milliarder kroner.

Stormaktskonflikt

At EPLF har nektet å la seg dominere — ikke bare av Etiopia, men også av både østlige og vestlige interesser — har gjort at de har kjempet både mot USA- og Sovjetstøttede regimer. Som en eritreisk lege sa det: — Vi kjemper ikke lenger mot Etiopia. Etiopia ville vi slått til ti siden. Vi slåss mot Sovjet.

EPLF er mer enn en geriljahær. Den har mellom 20.000 og 30.000 godt utrustede soldater. Artilleri, over 100 tanks og flere hundre kryssertøyer er erobert fra fienden.

Et samfunn bak fronten

Men eritreerne har ikke tid til å vente med oppbyggingen av et

Den eritreiske frigjøringshæren består av mellom tjue og tredve tusen soldater. En tredjedel av dem er kvinner.

Foto: Jon Lidén

fritt eritreisk samfunn til landet får selvstendighet. Bak en 350 km lang skytergravlinje fungerer et sivilt samfunn med skolevesen og — de vanskelige forholdene tatt i betraktning — en imponerende materiell infrastruktur.

Eritreernes egen nødhjelpsorganisasjon, ERA, bruker en halv milliard kroner i året på å hjelpe

de 600.000 eritreere som krigen og tørken har gjort avhengige av nødhjelp. Mat, såkorn, trekkdyr og sprøytemidler blir fordelt ikke bare i de EPLF-kontrollerte områdene, men også i de etiopisk-kontrollerte delene av Eritrea. Skogplanting og nydrykingsprosjekter skal hindre at en ny tørke skal få like store konsekvenser.

Humanitær støtte

Denne viljen — og evnen — til å bedre situasjonen for sivilbefolkningen har de siste årene gitt eritreerne bred humanitær støtte i Vesten. Størsteparten av ERAs midler kommer fra private humanitære og religiøse hjelpeorganisasjoner og støttekomiteer i Europa og Nord-Amerika.

At eritrene ikke bare har en drøm om et fritt land å slåss for, men allerede et samfunn å forsøre, er deres beste kort for å kunne fortsette krigen mot Etiopia og Sovjet. Men den hardeste kampen i fremtiden blir for at humanismen og fellesskapet ikke skal bli oppspist av volden og lidelsene som alltid trenger inn i hverdagene.

En eritreisk dagbok

En reise i Eritrea gir et vell av motstridende inntrykk: Av lidelse og nød, men også av sta optimisme. Disse episodene fra november i år gir glimt av det.

Alt i alt sitter en igjen med en respekt for disse menneskene, som klarer å bygge opp noe i en tilværelse de fleste av oss ikke ville holde ut.

Søndag

Sentralsykehuset i Orota ligger i en trang dal blandt 2000–3000 meter høye fjell. Alle bygningene er under jorden eller under store akasietrær. Her er plass til 1200 pasienter. De fleste av dem har krigsskader; napalmforbrenninger, splintskader og brudd. Pasientene

kommer hit når skadene er for kompliserte til å bli behandlet på de fem regionale sykehusene eller helsekliniklene som er spredd rundt i hele Eritrea.

Krigsskadene tar ressurser vi eller kunne brukt i folkehelseprogrammet vårt, sier doktor Norayo.

— Men har vi noe valg?

Mandag

En pleier har tatt lakenet av en 20 år gammel kvinne som skal opereres. Hun har hatt midlertidig utløst tarm mens skadene hennes har grodd. Hele baken hennes er borte, erstattet av skorper og arr.

Hun hadde ligget på bakken og beskyttet barnet sitt under et bombeangrep. Flere splinter traff henne. En gikk tvers gjennom henne og drepte barnet.

Tirsdag

— Nei, nei. Dette er ingen frigjøringskrig. Det er en okkupasjonskrig. Vi kjemper mot regimet i

Addis Abeba slik dere sloss mot nazistene. Da jeg vokste opp, hadde vi aviser på våre egne språk. Vi hadde vårt eget parlament. På skolen lært vi eritreisk historie. Da Etiopia okkuperte Eritrea følte vi det som tsjekkerne måtte ha følt det i 1968. Eller nordmennene i 1940. Ikke glem det.

Abrehet Gebrekidan skilte seg fra sin etiopiske mann i 1977 og sluttet seg til EPLF. Hun er gynekolog og leder barsevaldelsen ved sentralsykehuset i Orota.

Torsdag

Hungersneden er under kontroll, men i Eritrea gjør krigen at en halv million mennesker fremdeles vil være avhengig av nødhjelp.

— Den hjelpen vi har fått fra utlandet har hjulpet oss å redde hundretusener av mennesker. Det er en fantastisk spilelse å kunne hindre at mine landsmenn dør av sult. Jeg er meget takknemlig for at dere har gjort det mulig for oss,

sier ERASERAs feltkoordinator, Gebremichael Lelo.

Lørdag

Duren av to etiopiske bombefly i formiddag forklaarte hvorfor alt arbeid og kjøring i Eritrea foregår om natten.

Frontlyktene feier over tornebusker og akasietrær. Stein og sand. Og mennesker. Overalt i disse ørkenjellene er det unge soldater med geværer. De kommer ut av natten og ber om huk. De passer en bensinpumpe. Eller de reparerer veien. Røde bremselys kommer nærmere. Støre Mercedes lastebiler tungt av nødhjelp vugger over den steinete veien og hilser med hornet idet vi passerer.

Søndag

Det kunne like gjerne skjedd for åtte hundre år siden. Ti menn høster bygg med sigd. Bak dem tråkker okser rundt og rundt i aksene,

for å treske kornet. Idris rykker opp et aks. — Dette er den første avlingen jeg har høstet på fire år. Jeg er veldig stolt.

Terrasse etter terrasse strøtter av korn. Terrassene bygget de i fjor for å hindre at jorden ble vasket bort. ERA har gitt disse bøndene såkorn, okser og redskaper, slik at de kan klare seg selv fra nå av. Om ikke bombeflyene kommer.

Mandag

En svak flydur øker plutselig til et tordnende brøl. Vi ser stikkflammene av rakettene som skytes ut og får svært et glimt av flyet en MIG 23, før det passerer. Smellet gjør oss døve.

24 raketter landet i forspørsgartneriet i Nacla. De gjorde bare liten skade. Ingen arbeider midt på dagen på grunn av flyene. Men fem minutter tidligere hadde det samme flyet drept to mennesker i Himbol.

Når drap blir maskert som ulykke

Etiopia har vært på moten blant franske intellektuelle i det siste halve året.

Av Kjell Olaf Jensen

Både Bernard-Henri Lévy og André Glucksmann har vært i Etiopia, hvor de er blitt forevist Potemkins kulisser av myndighetene og har intervjuet de meneskene de har klart å komme i kontakt med, også i flyktningeleirene i nabolandet Sudan. Noe av det som har rystet begge mest, er popidolet Bob Geldof's ansvarløse og nonchalante opptrøden. For Lévy vedkommende har engasjementet ført til trusler om injurier fra Geldofs side, for Gluckmann til fjorårets antagelig viktigste politiske essay i Europa, som han har skrevet sammen med journalisten Thierry Wolton, kjent blant annet for kjempesukssessen «KGB en France».

Den naive Geldof

«Silence, on tue», heter boken: «Stille, det dreper». Den inneholder - selvfolgelig - en total og nadelös avsløring av Afrikas grusomme (det vil ikke si så rent lite) og mest korrupte regime, og den inneholder fremfor alt et kategorisk imperativ til Vestens folk: «Vær ikke så naiv!»

Bob Geldof er et godt eksempel på Vestens naïvetet. Med verdens utvilsomt beste hensikter satte han igang sin «Band Aid for Africa» og samlet inn millioner på millioner, først og fremst fra USA, til de lidende i den betydelige delen av kontinentet som var rammet av hungersnød i 1983-85. Han avvæpnet kontant både statsminister Margaret Thatchers innvendinger mot å bruke EF's jordbruksoverskudd og de indonesiske myndighetenes uvilje mot å stanse den piratproduksjonen av Band Aid-kassetten som pågikk i landet; men da han sto overfor de etiopiske myndighetene, sviktet besluttsomheten og klarsynet. Hvis du ikke tør stille med det du får se, forbyr vi deg å hjelpe de nødstedte, lod ultimatumet. Og Bob Geldof tiet. Da skandalen likevel ble kjent, uttalte han til og med at hvis leirmyndighetene i Auschwitz hadde stått ham overfor det samme ultimatumet, ville han også i en slik situasjon ha tatt - for å kunne hjelpe de lidende.

Nyttige idioter

Denne innstillingen kan selvfolgelig virke sympatisk nok - helt til man tenker på at de naive sjelers taushet er hovedforutsetningen for at den unneneskelige nedslaktingen kan fortsette. Lenin hadde som kjent en egen betegnelse for sin tids Bob Geldof: «Det finnes katastrofeprosjenter, vår tids Sankt Bernhardshunder, som foretrekker å tå stille for ikke å ødelegge bildet av seg selv og for givere ikke skal fortelle. Sulton er deres yrke, de er dens «prosjonelle, ressidente representanter». Det finnes mennesker som ikke er klar over hvilken rolle de blir satt til å spille - dem kan vi i beste fall kalle naive, i verste fall er de «nyttige idioter», i overensstemmelse med den merkelappen Lenin, den store manipuleringseksperten, satte på dem.»

Hungersnödens rolle

Hva er det da som skjer i Etiopia?

Blant annet hungersnød; men det er ikke noe direkte nytt. Hungersnöden i 1972-73 var som kjent en viktig årsak til keiser Haile Selassies fall i 1974, da militærjuntaen Derg overtok makten og oberst Mengistu Haile Mariam snart trådte frem som Etiopias absolute tyrann. Keiserns feil var at han ikke klarte å forutse og forhindre sultkatastrofen, og det kostet ham tronen. Ti-ellever å senere intrer i en langt større sultkatastrofe - og ikke nok med at despoten ikke klarer å forhindre den: Han utnytter den

Thierry Wolton (t.v.) og André Glucksmann.

Thierry Wolton (t.v.) og André Glucksmann.

og bidrar aktivt til forsterke den. Og han mistet ikke noen trone, hans maktposisjon blir tværtumot ytterligere styrket. Mens sultkatastrofen rammer folket på det grusomste, feiren den marxistiske terorjuntaen sin maktstillings tiårsjubileum for beløp som ville ha gjort et betydelig innhugg i selv de rike landenes statsbudsjetter. Og Vestens politiske pappfigurer står selvagt langs sidelinjen og klapper i sine små papphender.

Vestens skyldsfølse

En av de viktigste faktorene for å kunne gjennomføre dette bedraget er spillet på Vestens skyldfølse. Vesten føler en dobbelt skyld: for det første fordi våre forfedre koloniserte og undertrykket Afrika, for det annet fordi vi er rike og de er fattige. Vel og bra. Men resultatet blir også at man gir og gir, blindt og uten spørsmål. Det er slett ikke så selvagt at måten å hjelpe en befolkning på er ved å gi penger og mat til dens undertrykkere og utrydder: «Vi er vidner til en høyst spesiell arbeidsdeling», sier Ruppert Neudeck, formannen i Komite Cap Anamur, en tysk organisasjon (opprettet i perioden med «hårfolket») som er på plass i det nordligste Etiopia. De vestlige hjelpeorganisasjonene bringer mat og medisiner; den etiopiske hæren, som står dag i dag, transporterer matvarene og beholder dem selv; og endelig organiserer RRC (den statlige, etiopiske organisasjonen Relief and Rehabilitation Commission - KOR), med sovjetisk hjelp, tvangsdeporteringen av befolkningen i nord mot de sydvestlige delene av landet.

Brukene av hjelpen

Denne tvangsdeporteringen utføres altså iinvertfelt delvis ved hjelp av vestlige hjelpeorganisasjoner midler og utstr. Blant annet lastebiler. Det er ikke så lenge siden de etiopiske myndighetene klaget over at Vesten ikke ga dem lastebiler til å transportere matvarene til de tørkerammede områdene med. Det viste seg at de vestlige hjelpeorganisasjoner hadde gitt mange hundre lastebiler, men at Mengistu og hans mediterraner ikke var interessert i å bruke dem til matvaretransport. Isteden ble de brukt til å deportere befolkningen fra de nordlige provinsene Tigre og Wollo og sydover i landet, hvor folketetheten er mindre. Denne deportasjonen har altså vært viktigere enn å få maten ut til de sultende. Offisielt er poengen å få til en jevnere befolkningstilgang og å evakuere de provinsene som er mest utsatt for tørken.

Hjelpen dreper!

Det er bare det at det er i Tigre og Wollo at opprøret mot Mengistu-juntaen finner sted - pluss naturligvis i Eritrea, som har en lang, felles grense med Tigre. Og myndighetenes påstand om at alt er lagt tilrette for nøytrudding og ompllassering av befolkningen lengre sydover, er ren og beviselig løgn. Nykommlerne blir haugt sammen i de rene konsentrationsleirene praktisk talt uten sanitetsstyr, vann og redskaper. Utenlandske hjelpeorganisasjoner har helsepersonale i leirene, men disse har ingen mulighet til å hjelpe, fordi de etiopiske myndighetene bestemmer hvor medisinene skal gå. Resultatet kan man lett forestille seg. På det verste har dødeligheten i leirene vært opp i 2,7% - pr. dag! Enkel hoderegning tilsier dermed en gjennomsnittlig levealder på drygt fire måneder. En annen «morsom» detalj er at det sjeldent er hele familiene som havner i leirene, for familieband er «farlige». Og i dødelighetsstallene inngår ikke de mange som løde under den ukelange transporten i de vestlige hjelpeorganisasjonenes lastebiler, uten næring og uten vann.

Det totalitære marxistregimet dekker selvfolgelig over alle tall, slik at man må basere seg på antagelser og beregninger. Forsiktige anslag går ut på at mellom 50 000 og 100 000 mennesker har mistet

de terror. Dødsstraff for å ha en utdannelse - som i Pol Pots Kambodsja. I tillegg har Mengistu også tilbuddt seg å sende et ekspedisjonskorps til Syd-Afrika. Etiopia har nemlig den største hæren og sterkeste militärsystemet som finnes mellom Maghreb-landene og den sydafrikanske grensen. Og cubanere, sovjetrusere og østtyrkere eigner seg därlig til å «befri» det sorte Syd-Afrika, det ville unektelig ta seg bedre ut om man kunne bruke et svart «broderregime» som redende strængler. Våpnene og rådgiverne kommer jo så allikevel fra samme sted, det er bare kanonfoden som ser anderledes ut. Tross faren for å bli misforsøkt av enkelte fundamentalister. Hvis jeg var sort sydafrikaner og fikk tilbudd om et nytt Etiopia som alternativ, tror jeg faktisk at jeg ville dundre på Bothas dør og bonnfallle om apartheid-beskyttelse til nærmest evig tid.

Vestens bevissthet

Glucksmann og Wolton gjør seg neppe all verdens illusioner om sine muligheter til å velke Vesten til bevissthet om hva som foregår og hvem Vesten selv er med på. Dertil har nøyaktig det samme forslaget gjentatt seg allfor mange ganger, og de naive demokratene viser seg å gå i den samme fellen hver eneste gang. Det skjedde i Kambodsja etter Pol Pots fall, da de vietnamesiske okkupasjonsmyndighetene overtok og hungersnøden ble skrudd av og på alt etter hva som gavnet det totalitære terrorregimet. Vestlige hjelpe og journalister ble alle vist nøyaktig de samme Potemkins kulisser, og de få som ikke lot seg lure, ble ikke hørt - eller der ble latterliggjort og øreskjekt av de «progressive» i vest. I 1920-årene skjedde nøyaktig det samme i forbindelse med den kunstig og bevisst påførte hungersnøden i Ukraina.

Revolusjonsklonen

Derved er vi fremme ved et annet av Glucksmanns og Woltons hovedpoeng, nemlig hvordan den etiopiske revolusjon fremstår som en påfallende naturtro klon av Oktoberrevolusjonen i Russland: Det lille mindretallet som griper makten, terroren, borgerkriga, hungersnøden og hjelpen fra utlandet som misbrukes og ikke engang anerkjennes. Såvel Lenin/Stalin som Mengistu er mestere i dobbeltmoral: Innad er hungersnøden et politisk styrkt virkemiddel for å kvitte seg med uønskede befolkningssgrupper, utad er den samme hungersnøden et middel til å skaffe seg penger, mat og annen hjelp. Det nye idag i forhold til i 1920-årene er fjernsynets rolle, som Glucksmann og Wolton naturlig nok vier stor plass. Og her følger de opp Neil Postmans vurdering av fjernsynets som en totalt sløvende underholdningsmaskin. Mens Postman påpeker at såvel værmedding som gudstjenester reduseres til «show» straks de sendes i fjernsynet, analyserer Glucksmann og Wolton hungersnød-showet og dets virkninger, som opptrer etter prinsippet «å er lek». Idag leker vi av hjelpe-hungersnød-leken, og imorgon er alt sammen glemt. Gamle leker er ikke noe gay. Dette vet oberst Mengistu Å spille på.

Tiliten hjelpe

Selvfølgelig benekter ingen at hungersnøden har herjet i Etiopia - den var også aldrig så selvforkyldt fra myndighetenes side. Selvfølgelig er ingen uenig i at mennesker i nad må hjelpes. Det er bare ikke til noen særlig hjelp for de lidende at man i virkeligheten, blindt, hjelper deres undertrykkere til å massakrere dem man vil hjelpe, i ti- og hundretusenvis. Og det er nettopp det som kan skje hvis man hjelper betingelsesløst og taust, med lukkede øyne. Slik som Bob Geldof og en del store, internasjonale hjelpeorganisasjoner har gjort i Etiopia. Slik det ble gjort i Kambodsja. Slik det ble gjort i Ukraina. Og så videre. Motsetningen er for eksempel den franske legeorganisasjonen «Médecins sans Frontières», som nekter å til stille om deportasjonene og massakrene. De ble utvist fra Etiopia i 1985. Men da stanset også deportasjonene.

Blå i synene

«Å gi mat og å begrave», å pleie og å tie stille, å redde noen og å la andre bli massakrert, bare det ikke er de samme - alt dette demonstrerer en unyttig, latterlig feirtilhet som ikke fører til noe godt. Etter Kambodsja kommer Etiopia. Et bedrag til, og generositeten går lei - den lar de fem millioner afrikane som begrenses å overkomme under de neste hungerkatastrofene, få seile sin egen sjø. A bandasjere og å snakke, å helbrede og å bevidne - begge deler på én gang, aldri det ene uten det andre; hvis man ikke overholder de franske legenes prisnipp, vil de beløgne av barnmjørtethet som tydelig 1980-årene til så stor aere, bare ha vært blå i synene. Som en tysk nødhjelper sa til oss i Hargeisa: For hvert eneste tiffrancstykke må det brukes to francs til informasjon. Sålenge givere ikke forlanger denne fordelingen, finansierer vi

SILENCE ON TUE

André Glucksmann
Thierry Wolton

Mot enhet i eritreisk frigjøringskamp?

ETTER flere år med møsommelige forhandlinger har bestrebelserne for enhet idet en treiske frigjøringskampen gitt et første forsiktig resultat.

Enheten mellom EPLF og ELF-Central Command blir formalisert på etingskongress i Eritreas nærmest framtid, opplyser EPLFs kontor i Paris til Klassekampen.

Siden 1983 har det pågått forhandlinger mellom ELF-CC og EPLF, som heilt og holdt har domineret den militære frigjøringskampen mot Etiopia, etter at ELF ble drevet ut av Eritrea under kampene med ELF og interne fraksjonsstridene. Viljen til enhet med EPLF førte til at ELF-CC fikk opprette egne baser i Eritrea, og mens forhandlingene har pågått har de væpnede styrkene tilsluttet ELF-CC. Sammenmørt felles operasjoner med EPLA, har til EPLF, i kampene mot etiopierne.

Forhandlingsresultatet ble nedfelt i en felleserklæring som ble undertegnet

den 22. november i fjor mellom lederne for de to organisasjonene, Mohamed Nur (EPLF) og Giorgis Teclermichael (ELF-CC).

I erklaringa heter det at det overordnede målet er å frigjøre Eritrea fra kolonimakta, men samtidig forbide de økonomiske, sosiale og kulturelle vilkårene for folk, noe som er en standardformulering.

EPLFs kritikk av ELF-siden spilles i 1971. Helt siden ELF-CC opprettede sin leire har de gjennomført EPLFs politiske utdanningsprogram blant sine folk.

Videre har ELF-CC fått klar avstand fra den uenlanske innblandinga i EPLF, hvor i første rekke Saudi Arabie har finansiert «kaine» fraksjoner, noe som har ført til splitesser mellom muslimske og kristne i EPLF. Den harde rivaliseringa blusser fram til aunnen opp i regrettet kampen inne i flyktningeleirene ved Kassala i Sudan. I oktober i fjor slengte sudanesiske myndigheter midlertidig grønna til Eritrea etter at EPLF førte til etingskampen mot Etiopia, og kampene mot etiopierne.

Forhandlingsresultatet

ring som ble undertegnet den 22. november i fjor mellom lederne for de to organisasjonene, Mohamed Nur (EPLF) og Giorgis Teclermichael (ELF-CC).

I erklaringa heter det at det overordnede målet er å frigjøre Eritrea fra kolonimakta, men samtidig forbide de økonomiske, sosiale og kulturelle vilkårene for folk, noe som er en standardformulering.

EPLFs kritikk av ELF-siden spilles i 1971. Helt siden ELF-CC opprettede sin leire har de gjennomført EPLFs politiske utdanningsprogram blant sine folk.

Videre har ELF-CC fått klar avstand fra den uenlanske innblandinga i EPLF, hvor i første rekke Saudi Arabie har finansiert «kaine» fraksjoner, noe som har ført til splitesser mellom muslimske og kristne i EPLF. Den harde rivaliseringa blusser fram til aunnen opp i regrettet kampen inne i flyktningeleirene ved Kassala i Sudan. I oktober i fjor slengte sudanesiske myndigheter midlertidig grønna til Eritrea etter at EPLF førte til etingskampen mot Etiopia, og kampene mot etiopierne.

Forhandlingsresultatet

ring som ble undertegnet den 22. november i fjor mellom lederne for de to organisasjonene, Mohamed Nur (EPLF) og Giorgis Teclermichael (ELF-CC).

Da Eritrea ble innlemmet som region i Etiopia i 1962, fantes det to organisasjoner: den parlamentariske og pasifistiske ELM(Eritreas Frigjøringsbevegelse) fra 1956 og den militære fronten ELF fra 1961.

ELM forsvant i 1965 etter den militære frigjøringskampen vantofisie, men allerede under ELF's første kongress i 1971, ble fronten splittet. Tre fraksjoner gikk ut og dannet EPLF.

Splitelsen førte straks til rivalisering av treninngsgrupper som ble stadig mer dyptgående etterhvert som frigjøringskampen rullet fram i 1977-78. Det sørde det lettere for Etiopia, understøttet av Sovjet og Kuba, å slå EPLF og ELF tilbake til grenseområdene.

Motgangen satte fart i

EPLF-Revolutionary Council som blir ledet av Ahmed Nasser, fikk støtte av flere av massorganisasjonene og utenlandske tørene til ELF og knyter trøgfrihet til seg den sterkeste av ELF's opprinnelige massegrunnlag.

* Deler av den tidligere ledelsen broy med «Revolutionær front» og opprettel

EPLF i mars 1976. Sabbe tilgjennomført 20. okt. 1977 med på å opplese EPLF-CC om EPLF og ELF-konflikten til en nasjonal demokratisk enhetsfront, noe som ikke harskjeid.

* To år senere broyt Osman Ajib med Sabbe og dannet EPLR. Revolutio-nary Committee («Aljib-gruppen»), som ble latt over av Abu Bakr da Ajib døde.

* I 1985 skjedde det nok en avstalling fra Sabbe-gruppa med Sayed Naud og Ahmed Yassir i ledelsen for den nye gruppa.

Efter å ha blitt drevet ut av Eritrea av EPLF i samarbeid med TPLF i Tigray, eksploderte ELF i flere fraksjoner i forbindelse med et kupp forut for ELF's tredje kongress i mars 1982.

* ELF-Revolutionary Council som blir ledet av Ahmed Nasser, fikk støtte av flere av massorganisa-

tionene og utenlandske tørene til ELF og knyter trøgfrihet til seg den sterkeste av ELF's opprinnelige massegrunnlag.

* Deler av den tidligere ledelsen broy med «Revolutionær front» og opprettel

opprette etislamsk: Eritrean Democratic Movement (EDM), som ble dannet av tidligere utbrytere fra ELF under ulike intern-kamper, mer eller mindre brukt sammen i tre ulike fraksjoner.

I et intervju med Klassekampen under EPLF's kongress i Bologna i au-gust i fjor holdt Sebhät Eritrean i EPLF's politbyrå sammenheng at enhetskon-

gressen med ELF-CC kan spille en politisk rolle med andre grupper, f.eks. Osman Sabbe. Dette i den sam-

me亨g at enhetskon-

gressen med ELF-CC kan spille en politisk rolle med andre grupper, f.eks. Osman Sabbe. Dette i den sam-

me亨g at enhetskon-

gressen med ELF-CC kan spille en nasjonal enhet med ELF-RC. Om ikke-ELF utgjør noen militær kraft i Eritrea, har ELF ennå sterke fester blant etiopiske flyktninger i Sud-an.

Derimot har ELF-RC avvist EPLFs forslag fra 25. oktober 1982 om en nasjonal koalisjon ut fra fryktien for at forslaget innebarer full innordning på EPLF's premisser, blant annet ved at alle militære styrker skal innlemmes i EPLA. Utan tvil er ELF-1 posisjon til å dikttere visse vilkår for enhet.

PETER M. JOHANSEN

KVINNELIGE MASKINKJØRERE: Liv Bremer og Anne Røde på hver sin traktor overleverte Eritrea-kampanjens rullende resultat i havnebyen Port Sudan.

Traktorhjelp til Eritrea

Av DAG SUNNANÅ

Tre flunkende nye traktorer settes i disse dager inn for fullt på landsbygda i Eritrea. Det spesielle med dem er at de både er gitt av kvinner, skal brukes av kvinner og med tid og stunder skal repareres av kvinner.

— De tre traktorene er resultatet av Eritrea-kampanjen 1986, en aksjon som i høyeste grad er kvinnerettet, og som innbrakte 260 000 kroner, forteller Anne Røde til VG. Sammen med

Liv Bremer var hun nylig i Eritrea for å overlevere resultatet av aksjonen.

Trengs sårt

Overleveringen skjedde i Port Sudan 12. februar, og allerede dagen etter ble traktorene sendt inn i Eritrea på lastebiler. Maskinene skal gjøre sin tjeneste på flere kvinnekoperativer i Eritrea. 15 kvinner er i den forbindelse i gang med å utdanne seg til traktorkjørere og reparatører.

— Vi føler oss sikre på at traktore-

ne vil komme svært godt med i det nødsherjede Eritrea. Etter flere år med katastrofal tørke gjør den eritreiske frigjøringsorganisasjonen EPLF en enorm innsats for å dyrke mer jord. Men såkorn og landbruksmaskiner er mangelvare. Derfor satset vi på traktorer, forteller Anne Røde.

Bak Eritrea-kampanjen står syv ulike organisasjoner, mens Kvinnefronten sammen med den eritreiske kvinneunionen (NUEW) stod som initiativtaker.

Mange menn i Sahel-provinsen i Eritrea er svært fornøyd med hva det koster å skaffe seg en kone nå: 6 gram gull, 10 geiter og en stoffrull. Det er høyeste lovlige pris. Det finnes ikke lengre noen grense nedad. Hvis familiene blir enig om det kan døtrene gifte seg bort helt gratis! Men det er ikke så vanlig føreløpig...

Men likevel: Før var laveste brudepris 1 henn-kamel, 2 kveg eller 20 geiter, 100 sudanesiske pund og en stoffrull. Høyeste brudepris var 15–20 gram gull i tillegg, som slettes ikke var uvanlig. Men resultatet var at mennene måtte jobbe et langt liv før de hadde råd til å gifte seg. Og den utvalgte var ofte ei svært ung jente.

«Hvis en skal forandre samfunnet må en forandre ekteskapslovene», slår Letekidan Kahsai fast. Hun er EPLF-soldat som har jobbet med å organisere og undervise sivilbefolknings i Sahel-provinsen siden 1976. Hun sitter i sentralkommitéen i kvinneunionen, NUEW, i Eritrea, og er der ansvarlig for kvinneunionen i Sahel-regionen.

«Foreløpig kan ikke brudeprisen forbyrs», fortsetter hun, «det vil skape store konflikter i befolkningen. Men i tillegg til å senke brudeprisen er det nå gjennomført andre ekteskapsreformer:

— Partene skal ha anledning til å velge hverandre og den nedre aldersgrensen for å gifte seg er for kvinner 18 år og for menn 20 år.

— Kvinner har nå rett til skilsmisse på lik linje med menn.

Vi møter en kvinne som har benyttet seg av denne retten. Da hun ikke utsto mannen sin, og flyktet fra han, hadde Landsby-formasjningen innkalt partene til samtales. Da de hørte hvordan situasjonen var, anbefalte de henne å kreve skilsmisse, som hun fikk gjennom dem. Elendelene ble delt litt mellom henne og mannen, og hun hadde rett til et fullverdig liv uten en mann! «For få år siden eksisterte ikke den muligheten engang i drømmene våre», forteller hun.

På skolebenken

Vi får følge med EPLF-soldaten Letekidan til bosettingen Enkema, hvor 300 familiær med hjelp fra EPLF slo seg ned for 5 år siden, da krigen og tørken drepte dyra deres og tvang dem bort fra områdene de tidligere ferdes i. De fleste er tidligere nomader eller «halvnomader» (halve

Hva bringer framtida? Et liv i et fritt land? Uten sult og nok melk til alle? Uten omskjæringer eller andre lemmestelsler?

året på vandring, halve bostad. Velkomsten Letekidan får av samtlige hun møter i Enkema er et tydelig bevis på at forholdene har endret seg på få år. Nå er det ingen tvil om at det er en kjent og kjær vi har følg med. Og noe uvirkelig blir hennes beskrivelser av de kalde skuldrene og mistenkomsme blikka EPLF-soldatene ble møtt av i sine første kontakter. Men tålmodig kom de — igjen og igjen. De tilbød gjerne litt arbeidshjelp, og satte seg ned for å prate — utallige ganger. For så å vinne nok tillit til å bli hørt på — lyttet til: er det noe fornuft i det de har å fare med, tro?

En av mennene vi treffer i Enkema innrømmer hvor forbannet han var på disse «jyplingene» i begynnelsen. dessuten hadde det vært under hans verdighet å ta mot råd fra en kvinne! Men den omsorgsfulle mannen har nå har rundt livet på Letekidan forteller oss mer enn ord at han nå ser annerledes på denne «verdigheten». Han peker også stolt over mot skolen i Enkema: En stor busk med ei tavle under, hvor 24 kvinner er samlet til undervisning — 1. klasse. «Kona mi sitter der», forteller han fornøyd.

Letekidan ser ingen store problemer lenger nå, når flertallet av kvinnene i Enkema stiller på skolebenken hver dag! Nå går utviklingen videre mye av

seg selv, nå vil kvinnene selv være en drivkraft for å få endret sin egen situasjon — en drivkraft som ikke lar seg stoppe... For nå har de skjønt at skolegang og medmønstring er viktig.

Omskjæring

På vår vandring gjennom Enkema dumper vi midt oppi en heftig disputt mellom en av EPLF's sykepleiere, jordmora i Enkema og 7 tradisjonelle fødselshjelptere i området. Opphetet sterming, fornettopp her blir disse fødselshjelperne bedt om å slutte virksomheten sin.

«Vi har i to år forsøkt å lære dem opp til vitenskapelig og moderne fødselshjelp, men forgives. Idag sier vi stopp», sier sykepleieren, «de gjør ubotelig skade, ikke minst ved at de fortsetter med infibulasjon av jentene, til tross for lovforskrift mot dette». (Infibulasjon er det mest groteske og drastiske inngrep i kvinnenes kjønnssorganer, hvor store deler blir skåret vekk, og underlivet deretter lukkes ved torner eller sying — med unntak av to små åpninger for urin og menstruasjonsblod. Denne tradisjonen har dypt røtter i Sahel-befolknigen).

«Lovforbuddet som ble innført for hele Sahel-provinsen i 1986, er en historisk seier», sier Letekidan, som ellers er svært beskjeden

når hun karakteriserer framskrittene som er gjort. «For når lovforbudd innføres betyr det at forbudet aksepteres av det store flertallet i befolkningen. Ellers ville vi ikke ha innført loven! Men husk, det trengtes 10 års undervisning og bevisstgjøring før vi kom dithen vi er nå.

Tålmodighet

«Dettemå være kjernen i EPLF's arbeidsmetoder», farer det gjennom meg, idet Letekidan ser lenge og vel på meg for å være sikker på at jeg virkelig har skjønt det: 10 år tok det...

Her tres ikke tiltak neder over hodene på folk, her brukes tålmodigheten — og de stoler på at det de har å fare med, det har overbevisende kraft, om de bare tar tida til hjelp.

Det vekker tillit — og gir resultater som er åpenbare.

I ERITREA:
LIV BREMER

På turné i Norge:

Sterkt Eritrea-program på turné i Norge

Av TOMMY GARMANSLUND

En konflikt som virkelig fortjener betegnelsen glemt i mediasammenheng, er eritreernes frigjøringskrig. Krigen har pågått i 25 år mellom etiopiske regjeringsstyrker og eritreerne, som ønsker løsrivelse fra Etiopia. Redd Barna har laget et bilde-spill om denne krigen.

Menneskene bak konflikten
Mange barn i Eritrea har ikke opplevd noe annet enn krig. Redd Barna intensiverer nå sitt hjelpearbeid i dette området.

både til gjennomføring av rehabilitering og skoleprosjekter i Eritrea, og ved sterke satsinger på informasjonsvirksomhet om denne krigen i Norge.

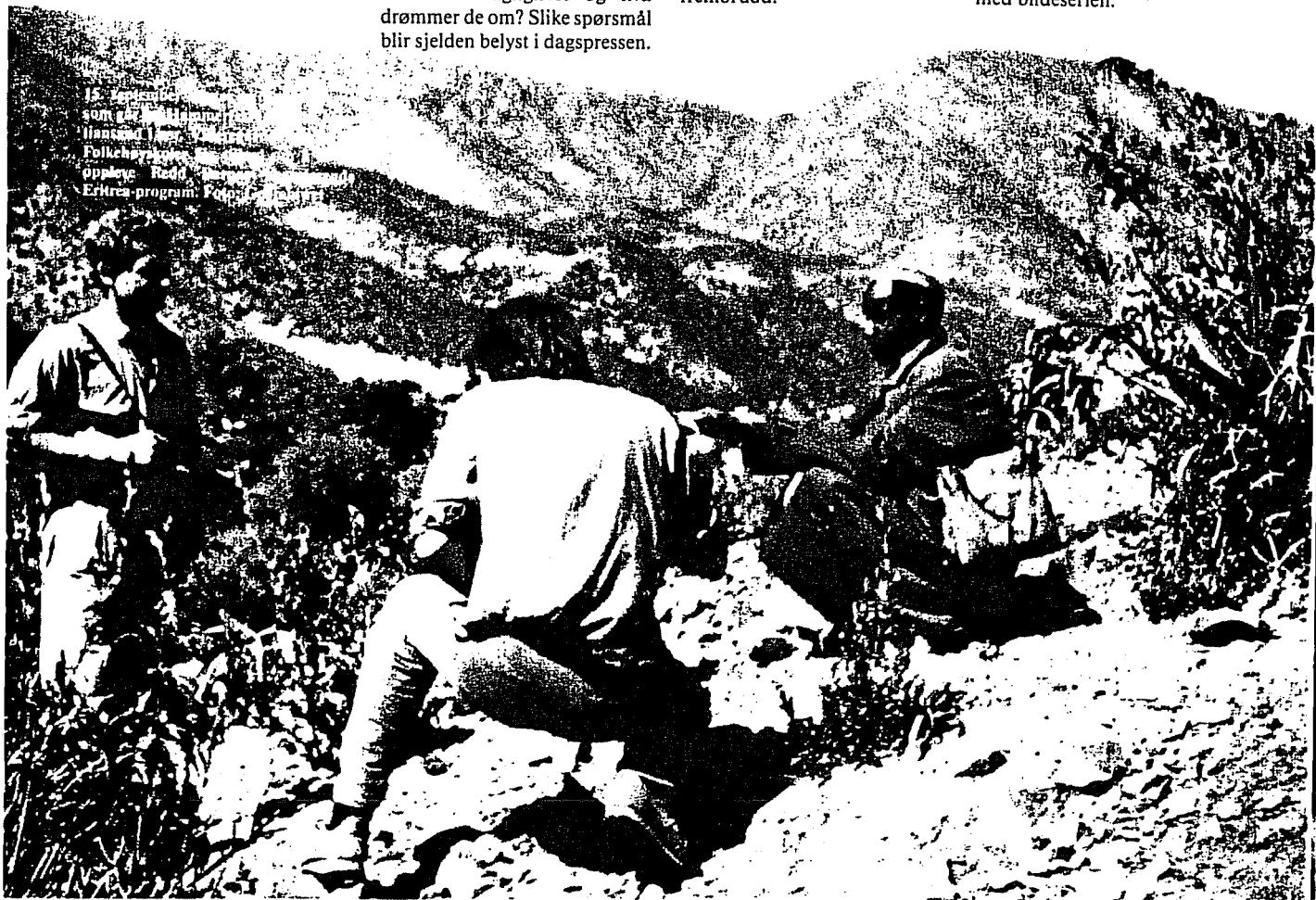
I bildespillet som nå er ferdig retter man søkelyset på menneskene bak krigen, og spesielt barna. Hvordan utvikles et samfunn under vedvarende krigshandlinger gjennom så lang tid? Hvordan påvirkes menneskene av en slik konflikt? Hva mener de om «fienden», hva ønsker de seg når det blir fred, hvordan klarer de dagliglivet og hva drømmer de om? Slike spørsmål blir sjeldent belyst i dagspressen.

Sterkt medium

I bildespillet, eller multimedia-showet, som Redd Barna har produsert, forsøker man å formidle dagliglivet, tankene og visjonene til menneskene som lever midt opp i en konfliktasjon. Gjennom dette bildespillet vil man forsøke å formidle både fakta om årsakene og hendelsene i denne krigen, men også at det tross alt finnes optimisme, menneskelighet og et vel-organisert samfunn i Eritrea, under jorden og etter mørkets frembrudd.

Det er første gangen Redd Barna gjør bruk av bildespill i sin informasjonsvirksomhet, og dette regnes som et forsøksprosjekt. Man vil gjøre bruk av tre lysbildeframvisere samtidig, og sammen med lyd fra båndoptakere regner man med at dette vil være et effektfullt og sterkt medium. Målet er å gjøre denne type informasjon til en engasjerende og lærerik opplevelse.

Opplegget vil bli tilbuddt videoregående skoler, og det vil reise egne foredragsholdere rundt med bildeserien.

Eritrea:

Fredelige barn i krig

AV JON LIIDÉN

Tre busen elver sitter klassevis under nesten hvert tre iden flere kilometer lange dalen. Nøentavler og skribebokser er de eneste synlige tegn på at vi er på en stokke.

— Her sover hundreogti barn, forteller en lærer og peker på en lav steinlytte på fem ganger ti meter. Vi regnet raskt ut at det blir en halv kvardraimeter på hver elev og gjentar forundret:

— Eithundreogti? — Dette er fjerste klasse. Elevene er små. Men når det er varmt foretrekker mange å sove ute, svarer læreren og smiler. Det som er sjokkerende for oss er hverdag for ham.

Foredreløse Få av elevene vi spørte ville bli soldater. Alle vil være inntil lærere. Det er kanskje ikke så underlig, ettersom lærere er mest av barna er foredreløse, også de eneste voksne menneskene har kontakt med. 40 prosent av elevene vi legger merke til har kontakt med.

Det er én ting ved Mussie vi legger merke til. Han vil ikke bli soldat, men lærer.

Den øvrerekken gikk trolig en sterkere sikkerhet om å oppnå et fruktfullt liv enn noen militær serer.

Barna sum går på Revolusjonskolen er også til en helt annen levervilkår enn vi vant til fra Norge. Foto: E.A. Auhakken.

og foreldre møtes sjeldent mer enn 2-3 ganger i året. Utømmed 120 lærere og 300 «husmed-

rev» og «fedrene» tar seg av barna. Utømmed skoleid aktiviseres de med sport og leken, selv om det

selv moren til Mussie bare bor et par timer kring borte, ser hun bare barna sine to-ganger i året. Slik er krigen i Eritrea. Den splitter familier og tar livet av fedrene. Den skaper enselige barn, men ikke ensomme. Mussie holder armene rundt vennen sin mens han snakker med oss. Han lever i ett med hundre andre 13-14 åringer som går i samme klasse som ham. Lærerne og chusmerne bor i samme bytte som elevene. Så det er alltid noen å gå til, om dagen er forlærer eller lærkes for vanskellige.

Det er én ting ved Mussie vi legger merke til. Han vil ikke bli soldat, men lærer.

Den øvrerekken gikk trolig en sterkere sikkerhet om å oppnå et fruktfullt liv enn noen militær serer.

En øde dal mellom bratte fjellrygger. I bunnen et uitørket elveleie og akasiestrær. Det eneste tegn til liv er et kor av barnestemmer som pugger multplikasjonstabellen. Vi er på Eritreas største internatskole; Revolusjonskolen.

len. 1 oktober -85 drepte en splintbombe to barn og skadet 29 da den traff en helseklinik. Det er typisk at det er sivilbefolkingen som lider mest idetne 25-å gamle kampanen for å losse den tidligere italienske koloni Eritrea fra Etiopia som annekterte Eritrea i 1961.

Entusiasme

Det elevene mangler av utsyr og lokaler far de igjen i hver og koncentrasjon. Alle klassene vi besøker er konsevner om arbeidet og bryr seg lite om at vi litt og litrat bildet. I de første tre klasse-trinnene undervises det i matematikk, tigré eller virginia (de to viktigste språkene i Eritrea), engelsk og formning. Fra fjerde til sjette klasse er det i tillegg naturfag, geografi og critisk historie.

Selv om skolen drives av frigjøringsbevegelsen EPLF, virker undervisningen lite preget av det vi ville kalte indoindoktrinering. — Nei, absolutt ikke, svarer Meastro når vi spur om elevene får militærtrening ved skolen.

Krigen møter de tidsnok.

Dypesår

— Fiendene drepte min mor og min far. Hva mer kan de gjøre mot meg? Jeg må lære vårt folk om hva fienden gjorde mot meg og gjor mot Eritrea, svarer treten år gamle Jordanos når vi spør henne hva hun skal gjøre når hun er ferdig med skolen. Krigen disse barna er født inn i har lauet dype sår som det vil ta lang tid å lege.

Bombehangrep

Vi kommer til noen lange grøfter dekket med stokker og kvister vart guidet. — Her gjennom barna seg når de etniske syiene kommer. At dette er alvor, viser bombekraterne lengre nedet i dalene.

Faren til Mussie er fridetskjemper. — Kjemper han ved fronten? —

Net, han er martyr.

Moren flykt fra landsbyen familiens bodde i da farene sluttede seg til den eritreiske frigjøringsbevegelsen, EPLF. Etiopiene ville ha arrestert henne om hun ble funnet. Na arbeider moren i flyttingen, mens Mussie og de to søstrene hans går på Revolusjonskolen.

Selv om moren til Mussie bare bor et par timer kring borte, ser hun bare barna sine to-ganger i året. Slik er krigen i Eritrea. Den splitter familier og tar livet av fedrene. Den skaper enselige barn, men ikke ensomme. Mussie holder armene rundt vennen sin mens han snakker med oss. Han lever i ett med hundre andre 13-14 åringer som går i samme klasse som ham. Lærerne og chusmerne bor i samme bytte som elevene. Så det er alltid noen å gå til, om dagen er forlærer eller lærkes for vanskellige.

Det er én ting ved Mussie vi legger merke til. Han vil ikke bli soldat, men lærer.

Den øvrerekken gikk trolig en sterkere sikkerhet om å oppnå et fruktfullt liv enn noen militær serer.

Eritrea en noen militær serer.

Ungdom for Eritrea

Millioninntektene fra Operasjon Dagsverk skal gå til Rød Barnas prosjekt i Eritrea. Mer enn 200 000 norske elever mobiliseres til innsats for barn i dette krigs-herjede landet på Afrikas Horn. Eritrea skal igjen settes på den politiske dagsorden.

— Rød Ungdom og Sosialistisk Ungdom har hele tiden stått på for Eritrea, mens Unge Høyre nok var mer interessert i Filippinene, forteller Klaus Krisansen i Operasjon Dagsverk. Allerede først for NGS-avstemningen hadde yrkesskole-elevene valgt Eritrea.

I fjor ble det samlet inn 20 millioner kroner gjennom Operasjon Dagsverk. Elevorganisasjonen regner med en liten stigning i år. De arrangerer en stor informasjonskampanje om Eritrea til høsten.
— Vi håper at dette vil føre til nye politiske initiativ i Norge for å oppnå en fredelig løsning på konflikten. Målet er å få FN til igjen å opp Eritrea-spørsmålet. Konflikten bør løses gjennom

samtaler, ikke krig, sier Åse M. Hansen i Rød Barna — dette synet deles av andre norske hjelpeorganisasjoner.

— *Er det ikke problematisk å ha en stor kampanje for Eritrea, samtidig som Etiopia er Rød Barnas største samarbeidsland?*

Midlene fra Operasjon Dagsverk 1987 skal brukes til helse-og utdanningsprosjekter for barn i Eritrea.
Foto: Erik Anders Aurbakken

ÅSE BARN APRIL 1987

Medskyldig gjennom medlidenhet

magasin

I 1985 mottok det kommunistiske Etiopia 1 milliard dollar i hjelpe fra Vesten. Hundretusener av tonn med mat ble sendt, men den etiopiske regjering brukte ikke den mottatte hjelpe til å redde befolkningen, men tvert imot til å bekjempe den.

Store folkegrupper ble deportert fra den nordlige del av landet, fordi de var motstandere av regimet. Diktatoren Mengistu pålegger dem kollektivisering av landet. Motstandere forsvinner i fengsler, hvor det bl.a. er anbrakt 8000 kristne fanger. Den franske legen La Balma beskriver i den sudanesiske avisen «Alsachafa» hvordan en kirke brukes som fengsel og er omringet av vakter. Innenfra kan man høre skrik og stønn. En gang da han fikk tillatelse til å gå inn, fant han 200 fanger bokstavelig liggende oppå hverandre stinkende av deres egne ekskrementer.

Den franske organisasjonen «Leger uten grenser» søkte i 1982 om å få komme inn i Etiopia, men da de ikke fikk noe svar, arbeidet de i hemmelighet i de nordlige provinsene Tigray og Eritrea. Der ble de vitne til hvordan Mengistus armé anvendte den brente jords taktikk for å bryte ned rebellene. Arméen gikk inn i fiendtlig territorium for med hensikt å ruine disse landsdeler, og var på den måten hovedårsaken til at hungersnøden fikk så stort omfang.

Matvarehjelp blir brukt for å tvinge de sultende til deportasjons-sentra. Hoveddelen gikk som slaver til kaffeplantasjer som står for hoveddelen av landets hardvalutainntek-

ter. Mellom 15 og 20 % døde innen tre måneder. Etiopiske barn lærer at matvarehjelpen kommer fra USSR og Øst-Tyskland, som i virkeligheten ikke gir stort av

matvarer. Om USA og Vesten hører de kun hatske påstander. Det sultende Etiopia trenger hjelpe, men ikke gjennom regjerings kanaler. Man bør ikke sette ulven til å

redde fårene. En annen ting er at når kommunistene snakker om sort makt, så mener de i virkeligheten rød makt.

Leif Fjeldberg
Oslo

Eritrea – samling i baseområder

Under strenge sikkerhetsstiltak har EPLF avholdt sin 2. nasjonale kongress i baseområdene i Eritrea. Dette den første kongressen på ti år og markerte samtidig et viktig skritt på veien mot enhet og samarbeid med ulike grupper innen EPLF. På den militære fronten har den annonseret etiopiske offensiven ubeblitt, noe som gjorde kongressen mulig.

Deltilgjengelig dramatiske årsiden er det strategisk kampen mellom EPLFs kongress i januar 1977 og den som fikk av stabben i mars. I 1977 rullet frigjøringshæren til EPLF og ELP fra til utkanten av hovedstaden Asmara, før det endelige slaget, tross motsetningene mellom organisasjonene.

Men massiv sovjetisk militær støtte brakte den etiopiske hæren på føte igjen, Kubanske styrker frigjorde etiopiske solda-

ter fra Øgaden til kampene i Eritrea og frigjøringshæren måtte forlate en strategisk tilbaketraktning til og over grensa mot Sudan for ikke å bli fullständig knust i en regulær krig. Derefter fulgte oppgjøret mellom EPLF og EPLF, som endte med at EPLF mistet alle sine fortester i Eritrea. Etiopia forsøkte å utnytte situasjonen, men storoffensiven «Operasjon Røde Stjerne» i februar 1982, hvor Etiopia tok i bruk gass, ble overraskende rasist statt ubbake. Et sterkt EPLF vant støtgefengelse, og erobret bl.a. byene Tessene og Barentu, inntil den etiopiske hæren marsjerte gjennom Eritrea kornkammer midt under den verste tørkekatastrofen 1. august 1984, uten å forrykke det militære styrkeforholdet.

EPLF forbereder inngangen til en strategisk offensiv mot den etiopiske invasionshæren, og denne prosessen kan muligens ettersom franskryrdes etter som Etiopia tilsynelatende ikke er i stand til å rette nøytralitet offensiver på frontene mot Nakta, Hal-Hai og Barka. Derimot er terrorbombingen mot styrke mål regelmessig.

Av Barentu støttet EPLA-hæren viktige gevapentorsyninger, også

EPLF-CCOg EPLF-RCV vil sá omkring 1976.

Kongressen var samtidig en samlingskongress med EPLF-CCC. (Sagnhimmelsgruppen), en av de mange gruppene i det pulveriserte EPLF, som karakteriserer forholdet til Sabbe som alt annet enn godt.

EPLF er åpen for samtal også med Osman Saleh Sabbe, som i 1977 splittet ut fra EPLF, men Sabhat Efrém karakteriserer forholdet til Sabbe som alt annet enn godt.

EPLF er på samme måte motstandskampen mot regimet i Addis Abeba, fra revolusjonære etiopiske krefter og nasjonale bevegelser, samt supermaktene, som ikke er styrkt av utenlandske interesser, som Saudi-Arabia.

I tillegg til dette har EPLF bestemt muligheten for oppbygginga av et etiopisk front i Eritrea. Det blir grunnlaget for sammenfallende interesser, men også motspill til den nasjonale bevegelsen til den etiopiske hæren.

Babu, tidligere minister i Tanzania og klent Arifka-skrift, nå bosatt i London, har reist utfordringen «dagens Eritrea er Afrikas framtid» med henblikk på den imponerende oppbyggingsa som skjer i EPLFs baseområder.

PETER M. JOHANSEN

bania-orientert fly tok over ledelsen, har forholdet mellom EPLF og

EPLFs åpne kritikk av EPLFs måte å drive frikjøringsskapen på. OLF har dermed markert en sjalsendig holdning til EPLF, og sekretariatet for EPLF overstørte for TPLF, som

er den sterkeste av de nasjonale bevegelsene i Etiopia.

EPLFs diplomatiske framstøt kom til syne under kongressen. Fra Afrika stilte offisielle representanter fra Somalia, Tunisia og Sudan, og tidligere har Uganda, Norges statsjef, Yoweri Museveni, tatt til orde for Eritrea i OAU (Organisasjonen for afrikansk enhet), favor Eritreas spørsmål, og har vært trenet, dels med henvisning til OAU plattform om eksisterende

grenser i Afrika, dels av Etiopias store innflytelse i organisasjoner.

Med tanke på Sovjetets militære intervensjon i Eritrea er det verdi å merke seg at det statsbærende Baath-partiet i Syria offisielt var representert, sammen med flere grupper i PLO, deriblant

Eritrea og Eritreaniske

front, som har stilt seg positivt til enhetsforhandlinger. Ikke minst etter hvert som det går opp for EPLF at mulighetene for å

høye opp organisasjonen til en militær kraft i Eritrea ved siden av EPLF. Effektet av EPLF er internt oppgjør i TPLF,

Tigray, som tidligere samkjøpte sine militære operasjoner med EPLF. Effektet av EPLF er internt oppgjør i TPLF,

BCM), som var hoved-

dele av Eritrea og Eritreaniske fronten kunne nylig observere av en viss utvikling i os-

tenhet. Kongressen var samtidig en samlingskongress med EPLF-CCC. (Sagnhimmelsgruppen), en av de mange gruppene i det pulveriserte EPLF, som karakteriserer for-

holdet til Sabbe som alt annet enn godt.

EPLF er på samme måte motstandskampen mot regimet i Addis Abeba, fra revolusjonære etiopiske krefter og nasjonale bevegelser, samt supermaktene, som ikke er styrkt av utenlandske interesser, som Saudi-Arabia.

I tillegg til dette har EPLF bestemt muligheten for oppbygginga av et etiopisk front i Eritrea. Det blir grunnlaget for sammenfallende interesser, men også motspill til den nasjonale bevegelsen til den etiopiske hæren.

Babu, tidligere minister i Tanzania og klent Arifka-skrift, nå bosatt i London, har reist utfordringen «dagens Eritrea er Afrikas framtid» med henblikk på den imponerende oppbyggingsa som skjer i EPLFs baseområder.

PETER M. JOHANSEN

Helse til Eritrea

Afrika-bølgen har lagt seg. Media kaster seg ikke lenger over innsamlingsaksjoner, bøsser og artister. Men innsamlingsaksjonene har gitt resultater, det forteller doktor Nerayo Teklemichael fra Eritrea som nylig besøkte flere byer i Norge.

Doktor Nerayo er en av nekkelpersonene når det gjelder utviklingen av helseprogrammet i Eritrea, og han kom nylig til Norge for å presentere ferske prosjekt.

Av MARGARETE OGLÆND

Selv om Afrika-bølgen har lagt seg og sommer-Norge er mest oppatt av været, fortsetter arbeidet med å samle inn flere midler til å utvikle helse, utdanning og ernæringsprosjekt.

Nerayo Teklemichael, doktor og koordinator for det offentlige eritreiske helseprogrammet forteller til Rogaland Avis at det stadig trengs flere midler for å nå målene som er satt for det offentlige helseprogrammet. I ukens som var, har doktor Nerayo vært i kontakt med flere humanitære hjelpeorganisasjoner i Norge og Skandinavia. Fra Stavanger skal han videre til flere land i Europa for å presentere helsearbeidet i Eritrea. Størst pengeandel fra Europa.

70 prosent av midlene for å dekke utgiftene til helseprogrammet i Eritrea er hentet fra Europa, og en stor del av summen kommer fra Skandinavia, opplyser doktor Narayo. Under TV-innsamlingen gikk en del midler til oppbyggingen av nettopp denne helseplanen. Videre dekkes utgiftene med midler fra USA på 18 prosent, og 10 prosent kommer fra Australia.

Narayo Teklemichael, som har 12 års erfaring innen dette feltet er tilknyttet EPLF, Eritrean Peoples Liberation Front, og Eritrean Public Health Programme. Teklemichael er en av de 40 ekspertene bak helseplanen som ble etablert i 1981.

— Målet for den nasjonale helseplanen er å gi et tilbud til alle eritreere, sier Narayo. — Det vil si at vi har tenkt å bruke 8 dollar i året pr. innbygger. — Men ennå har vi for få midler til å oppfylle planen.

Personlig ansvar

Et videre mål er å bygge opp landsbyklinikker på grasrotplan, med flat struktur.

— Vi har svært gode resultater med dette systemet, fordi folk døtar selv og er ansvarlige for egen helse, forteller Narayo.

På grunnen skal landsbyklinikkenes ta seg av de vanligste helseproblemene. De større byene har fått helsestasjoner, og disse er også samlingscenter for landsbyklinikkenes.

Tredje ledd i planen er å bygge opp helsecenter som skal dekke et enda større antall innbyggere. Helsecenterne vil også ha den største eksperisen og vil dekke 50 000 personer.

De siste fire, fem år er det etablert klinikker i 400 landsbyer. Videre skal det utvikles helse-

Doktor Nerayo Teklemichael, koordinator for den nasjonale helseplanen i Eritrea, reiser nå fra Stavanger til London for å presentere nye helseprosjekter som trenger støtte.

stasjoner i 10 byer. Disse er da samlingscenter for landsbyklinikkenes. I landet totalt er det 120 helsestasjoner som dekker 10 000 innbyggere.

Politisk konflikt

Unicef og WHO har samme type helseprosjekt i andre afrikanske land, men organisasjonene vil ikke delta i det eritreiske programmet på grunn av uroligheten mellom Eritrea og Etiopia.

— Unicef ønsker å tilfredsstille regjeringen i Etiopia, beklager doktor Nerayo.

Tross uteblivelse fra disse to organisasjonene ligger likevel helsearbeidet i Eritrea lengre framme enn for de fleste andre Afrikanske land.

— Helsevesenet har profitert på krigen ved at vi har fått gratis medisiner. Videre er helsearbeidere av denne grunn godt opplært, og de er svært hengivne i arbeidet sitt, forteller han.

Lar seg ikke skremme

Hjelpeorganisasjonene i Norge lar seg ikke skremme av den politiske konflikten mellom Etiopia og Eritrea. Mange organisasjoner som for eksempel Norsk Folkehjelp, Kirkens Nedhjelp, Røde Barna, Fremtidens I våre hender, Røde Kors, Studentorganisasjonen SAIH og Medisinsk eritreisk aksjon er

med i oppbygningen av helseprogrammet.

Det kjempes mot infeksjoner, malaria, tuberkulose, lungesbensnelse, med vanligste helseproblemetene.

— Vi har størst behov for midler til medisiner, medisinsk utstyr, behandling og utdanning, sier doktor Nerayo.

Mor-barn

Organisasjoner verden over støtter mer enn gjørne mor-barn prosjekt i Eritrea. Og Nerayo understrekker at det alltid arbeides med konkrete prosjekter, slik at folk kan kontrollere hva pengene blir brukt til.

— Når jeg presenterer prosjekter, får jeg sjeldent nei på henvendelser, sier han. — Og i Norge er ikke folk redde for å støtte Eritrea for å skape fred.

Stor gevinst for Etiopia

Nerayo understrekker at både Eritrea og Etiopia vil vinne på hjelpearbeidet til Eritrea.

— Etiopia bruker årlig mer enn 60 prosent av bruttonasjonalproduktet på krig, og folket i Etiopia vil vinne mer på hjelpearbeid i Eritrea enn eritreerne selv, konkluderer Narayo som står på farten for å presentere prosjektene i London.

Fanger sulte-strieker i Sør-Afrika

Johannesburg (NTB-Reuter):

Sør-africanske varetektsfanger har gått til sultestrike i protest mot det de mener er urettferdige arrestasjoner. 45 fanger i Modderbee-fengselet utenfor Johannesburg har nektet å ta til seg føde siden tirsdag.

Ifølge familiene er sultestrieken en protest mot at fangene ikke er blitt sluppet ut sammen

med hundrevis av andre fanger som er satt på frihet de siste dagene. Streiken er bare en aksjon for å vinne sympati fra omverdenen, og vi vil ikke boye oss, heter det i en uttalelse fra fengselsledelsen.

I forrige uke slapp myndighetene i Sør-Afrika fri over 800 fanger som ble holdt i henhold til unntakslovene. Menneskerettighetsgrupper i landet anslår at rundt 25 000 mennesker er blitt fengslet uten rettsak siden president Pieter Botha innførte unntakstilstanden for litt over et år siden.

pet i ti år - både mot etioperne og mot ELF.
I landsbyen Adi Raasi der han kommer fra, var faren kjent for sin politiske virksomhet. Rusom var 16 år da etioperne drepte farens. Ønsker han å hevne sin fars død?

— Nei, jeg vil bare fordrive fienden fra mitt land. Etioperne er mennesker som oss. Men mange av deres soldater er vernepliktige. De ønsker ikke å dø, sier Rusom. Selv om han ikke er redd for å dø. Også når du tenker på du etterlater kone og barn, spør vi.

— Nei, jeg er ikke redd. Vi sitter bak skyttergravene. Andre soldater sværer på samme måte. En type år gammel nyrekruit, som ennå ikke har opplevd trefninger med fienden, innrømmer at han ikke vet hva framtiden

vil bringe med seg. — Kanskje blir jeg martyr, eller jeg drar tilbake til min landsby. Ingen vet, sier han. Kvinnene utgjør 30 prosent av EPLFs væpnede styrker. Etter at Lemlem Ghebre var ferdig på en skole som EPLF driver, fikk hun tre måneders militæroppplæring. Det var det hun følte som sin oppgave. Barn vil hun ha, men først når Eritrea er fritt. Hun trives som soldat.

— Det er veldig godt å være i kamp - å være nærfienden og vise styrke, påstår hun.

Lemlem Ghebre:

Frigjøringsbevegelsen verden over bruker et heroisk klyssespråk. Men det er få som er så sammenbundet som EPLF.

All reising i det frigjorte Eritrea er sterkt kontrollert. Utlanders får bare se bestemte områder. Kulturelle og religiøse skiller er tilsynelatende vistet bort i kampen mot en felles fiende. Ingen har spesielle privilejer. Livet er forholdsvis hardt for alle, for sentralkomite-medlemmer som for vanlige soldater.

Det er tydelig at EPLFs innflytelse er sterkt også i de etiopiskokkuperte områdene. Mens vi var i Eritrea fikk EPLF-ledelsen beskjed om at sjefen for fengselsvesenet i det okkuperte Eritrea hadde hoppet av. Dette var flere uker før han nådde fram til de EPLF-kontrollerte områdene. Han kom seg til baseområdet med hjelp fra en gerilaenhet. Det var mye trist han kunne fortelle om EPLF folk som er blitt torturert, fengslet og hemmettet.

Vi skal om Skapet samfunnet

Tidligere i vår avholdt frigjøringsbevegelsen i Eritrea, EPLF, sin andre partikongress i de frie områdene. Kongressen understreket viktigheten av den støtten de får fra private organisasjoner. Fra høsten av skal Rødt Barna kanalisere penger fra Operasjon Dagsverk til utviklingsprosjekter i Eritrea. Den eritreiske hjelpeorganisasjonen, ERA, står bak disse prosjektene. Rødt Barna-avisen har snakket med Paulos T. Giorgis, generalsekretær i ERA, om hvilken rolle hjelpeorganisasjonene bør spille i Eritrea-spørsmålet.

Av KJETIL NILSEN

— En rekke internasjonale hjelpeorganisasjoner Samarbeider med ERA, eritreernes økende hjelpeorganisasjon, for åtankelegging av bistand inn i Eritrea. Flere organisasjoner — deriblant REDD-BARNA — opererer også på andre sider av konfliktsituasjonen, gjenom samarbeid med etnospesielle myndigheter. Betrakter du disse organisasjonene som «kollaboratører med fiendem?»

Dette er et vanskelig spørsmål. Den etiopiske regjeringen har et slagsord som lyder: «Alt til fronten.» Krigen sluker enormt med ressurser. Hjelpeorganisasjonene må derfor være forsiktig med sine operasjoner, og forsikres om at hjelpen ikke blir misbrukt av regjeringen. Men vi vet at store befolkningssentralene i Etiopia er utattlig, og det er behov for bistand. Jeg anser ikke hjelpeorganisasjonene som opererer i Etiopia som «kollaboratører». Men mitt råd til dem er: Overvåk hjelpeprogrammene nøy og seg til at hjelpen virkelig når frem til målgruppene.

Det bør dessuten være en viss balanse i fordelingen av bistanden mellom Etiopia og

ter for de besitter både verdiful innstikt og erfaring. De kan fremstå som forsvarene for fred i regionen, og de kan presse på for at konflikten skal komme på dagsorden i OAU (Organisasjonen for Afrikansk Enhet) og FN. Mye kan gjøres av hjelpeorganisasjonene!

Krigen i Eritrea omfatter både som «den glemt krig»: Hva er årsakene til den manglende interesse for krigen i vestlige massemedier?

— Ja, det er en glemt krig. Det skyldes flere forhold. Ieg rådet emn hva tilfellet er med mange vestlige regjeringer.

Hjelpeorganisasjonen

er i

hovedsak

motivert ut fra et ønske om å bedre menneskereserve og vel. De kan ikke innflytelse på vestlige lands myndigheter.

Entrea hos de organisasjoner som opererer på begge sider av fronten. Ieg sier det uten at jeg vet nøyaktig hvor mye REDD-BARNA gir til Etiopia. Det finnes eksempler på organisasjoner som gir betydelig mer til Etiopia, men som kun stand til Etiopia, yte nominell bistand til Entrea. De er lite troverdig, sier Paulos T. Giorgis.

Den nylig avholdte EPLF-kongressen appellerer til prioriterte hjelpeorganisasjoner om å ta kræft monnate mot uienlandsk innblanding på Afrikas Horn, som har bidratt til uro, ødeleggelser og masseflukt. Hva er bakgrunnen for at hjelpeorganisasjonene nevnes spesielt?

— Det er ikke hjelpeorganisasjonene oppgave å avstaffe det nærværende regime i Europa. Men de har en klar oppgave i å tale menneskerettigheten sak, til motzene mot klare juridiske overgrep, og engasjere seg sterkt for å få til en fredelig løsning på konflikten i området. De bør give press. Hjelpeorganisasjonene må for all delikte forholde seg til, ikke avstå fra å påpeke eksempler på overgrep mot menneskerettigheten. Hjelpeorganisasjonene må gjøre seg til tilslarer og forsvarere for demokratisk rettigheter, som f.eks. retten til talefrihet.

mot hvite, ville nok konflikten ha fått større interesse. Enkelte vestlige regjeringer mener dessuten at dette er en sak for OAU — og derig med det. De ønsker ikke å blande seg inn i «indre afrikanske» anliggender, av frykt i for til slags ny-kolonialistisk stemmel.

Stammemotsetninger eller etniske konflikter er ikke noe framtrekkende trekk i Eritrea. Vi ble på mange måter knyttet nærlivende under kolonitida. Italianerne var flinke til å bygge ut infrastrukturen med et spanske omfattende nett av vever. Det førte til at folk lett kunne forflytte seg geografisk, og dette skapte igjen nært kontakt mellom de ulike befolkningsskogene og visket til stammebefolkjeller. Dessuten har 25 års sammenhengen med krigføring svevet entitrene sammen. Nasjonalfeldsen har vokst på bekostning av stammebefolkselen. Nei, jeg tror ikke vi vil oppleve stammekonflikter i Eritrea.

Hvilken betydning tillegger du årets Operasjon Dagsverk-midlene til Eritrea?

— Årets Operasjon Dagsverk-midlene til Eritrea?

Hvor lang tid du beskrive den pågående revolusjonen, og hva legger dere særlig vekt på?

— Vi er overbevist om at vi ikke bør vente til krigen er over med å starte den nødvendige som økonomiske omformingen av samfunnet. I denne prosessen er befolkningens engasjement av avgjørende betydning. Sentrale mål i den sosiale revolusjonen er bedring av vilkårene innen jordbruksbruket. Vi må øke jordbruksproduksjonen — og vi må bedre produksjonen på buskapen til nomadene. Heile og ulønnsomhet er også områder vi har prioritert i vårt arbeid. Vi har oppnådd mye allerede, men kunne selvligelig ha kommet mye lengre om det ressurser sloses bort i krig. Men vi står altå i den situasjonen vi på den ene siden må forsvare oss, og på den annen side må vi engasjere oss for å bedre levnsvilkårene.

Hvor lang har en nådd i bestrebelene på å bringe entitreiske motstandsorganisasjoner sammen?

— Dette var den første enhetskonserten av sitt slag. To

Pengene som blir samlet inn under Operasjon Dagsverk skal gå til utdanningsprosjekter. Foto: Eric Anders Aarhaugen

mot hvite, ville nok konflikten ha fått større interesse. Enkelte vestlige regjeringer mener dessuten at dette er en sak for OAU — og derig med det. De ønsker ikke å blande seg inn i «indre afrikanske» anliggender, av frykt i for til slags ny-kolonialistisk stemmel.

Det er dessuten en markert mangel på informasjon om konflikten. Lite kommer ut fra Eritrea. Uansett, urettferdig er forkastelig — enten den skyldes hvile eller svaret. Når folk erkjenner dette, vil de viles større oppmerksomhet. Dette er 25 års sammenhengen med krigføring svevet entitrene sammen. Nasjonalfeldsen har vokst på bekostning av stammebefolkselen. Nei, jeg tror ikke vi vil oppleve stammekonflikter i Eritrea.

Hvilken betydning tillegger du årets Operasjon Dagsverk-midlene til Eritrea?

— Årets Operasjon Dagsverk-midlene til Eritrea?

Hvor lang tid du beskrive den pågående revolusjonen, og hva legger dere særlig vekt på?

— Vi er overbevist om at vi ikke bør vente til krigen er over med å starte den nødvendige som økonomiske omformingen av samfunnet. I denne prosessen er befolkningens engasjement av avgjørende betydning. Sentrale mål i den sosiale revolusjonen er bedring av vilkårene innen jordbruksbruket. Vi må øke jordbruksproduksjonen — og vi må bedre produksjonen på buskapen til nomadene. Heile og ulønnsomhet er også områder vi har prioritert i vårt arbeid. Vi har oppnådd mye allerede, men kunne selvligelig ha kommet mye lengre om det ressurser sloses bort i krig. Men vi står altå i den situasjonen vi på den ene siden må forsvare oss, og på den annen side må vi engasjere oss for å bedre levnsvilkårene.

Hvor lang har en nådd i bestrebelene på å bringe entitreiske motstandsorganisasjoner sammen?

— Dette var den første enhetskonserten av sitt slag. To

■■ Etiopia trenger hjelp fra russerne for å dytte. ■■

Vi er i det frigjorte området av Eritrea. Et nøy somt, effektivt samfunn er bygget opp, både som modell for et framtidig uavhengig sosialistisk Eritrea og som base-området for militær og sivil aktivitet lenger sør i landet.

Tekst og foto: JAN SPEED

De første geriljastyrkene i Eritrea begynte sin virksomhet i 1961, et år før Etiopia fullstendig overtok styringen i landet. I 1952 hadde FN bestemt at Eritrea skulle bli en føderalstat underlagt Etiopia. Ti år senere ble nasjonalforsamlingen i Eritrea opplest og Etiopia annekterte landet. Geriljastyrkene som innledet kampen mot de etiopiske okkupantene tilhørte den første frigjøringsbevegelsen, Den eritreiske frigjøringsfronten (ELF).

I dag drives krigen for det meste av utbryter-organisasjonen, Det eritreiske folks frigjøringsfront (EPLF), som ble dannet i 1970. Det var på den tiden sterkt politisk uenighet mellom de to organisasjonene. EPLF fordrev ELF fra deres frigjorte områder tidlig på 80-tallet, og forviste dem til en krasjete tilverelse i flyktningleirbyen Kassala i Sudan.

Yemani Awalam var ELF-soldat i 70-årene. Han kjempet overalt i Eritrea. Fra 1975 fordrev ELF og EPLF etioperne fra by til by. I løpet av 1977 kontrollerte frigjøringsbevegelsene hele Eritrea, med unntak av fem byer.

Tilbakeslag

— Vi trodde at seieren var veldig nært, innrømmer Aw-

■■ Mange av mine venner er blitt drept eller såret. ■■

både EPLF- og etiopisk-radio. Men han får aldri nyheter hjemmefra. Bulto vet ikke hvordan det står til med hans kone og fem barn i Addis Abeba.

To ganger i ukken får fange-ne «politisk skolering». Omkring 3000 av etioperne er nå frigitt og arbeider sammen med EPLF i baseområdet.

lam. Men med sterkt sovjetisk støtte satte de nye militære lederne i Addis Abeba igang den første av flere storoffensiver mot de frigjorte områdene. De tvang eritreerne til å foreta det de kaller en «taktisk» retrett. Men etioperne har aldri klart at bryte igjennom EPLFs frontlinjer og inn i baseområdene i de nordlige Sahel- og Barkaprovinssene.

Fire hundre kilometer med skytegraver beskytter baseområdet. Dette er forsterket av 150 tanks, kanoner og luftvernskyts tatt fra etioperne.

Nå er det stille på fronten. Det er lenge siden de siste etiopiske bommetoktene. Det er bare sporadisk at de to armene veksler skudd fra skytergravene. Men i høylandet bak fiendens linjer driver EPLF-geriljaen en utmattingskrig mot regjeringsstyrkene. Deres rapporter om militær framgang er imidlertid vanskelig å bekrefte. EPLF hevder at de har drept 4000 etiopiske soldater og beslaglagt fem tanks de siste seks månedene. Dagen etter vi ankom Eritrea meldte EPLF-radio at geriljaen hadde angrepet en etiopisk garnison og drept over 200 soldater.

Ny offensiv

— Etter en noe fastlåst periode, har vi nå startet en offensiv. Vi må se hva slags resultater det blir de neste seks månedene, sier Issayas Aewerke, generalsekretæren i EPLF, til Redd Barna-avisas.

Geriljasoldatene tar de vekslende framganger og tilbakeslag med stoisk ro:

Soldatene forteller

Hele Eritrea er en krigssone. Det er en krig der de drepte kalles «martyrer», og alle erklærer modig at seieren er «sikker».

— Mange av mine venner er blitt drept eller såret. Jeg er stolt av dem. De døde ikke forgives. Jeg er også villig til å følge i deres fotspor, sier Feschaye Rusom (29), med kalashnikovgeværet sitt mellom knærne. Han har kjem-

— Noen ganger dytter de oss. Andre ganger dytter vi dem. Men de trenger hjelp fra russerne for å dytte, sier den gamle frihetskjemperen, Awalam.

Hans stridsdager er over. Han flytter seg rundt på krykker i et rehabiliteringscenter i Port Sudan. De 150 pasientene her, og de mange handikappede i felten, vitner om en krig som drar ut i tid og om utallige slag. Nå har de hardeste skadene ikke annet å gjøre enn å vente på frigjøringen.

Port Sudan er starten på livslinjen til de rundt en million soldater og sivile som lever i EPLFs baseområder. Mot kvelden begynner de første lastebilene å kjøre sør over fra Port Sudan med forsyninger - gjennom et ørken-landskap på en humpete vei. Først langs kystsletta; og siden opp dype, trange daler inn i Eritrea.

Viktige forsyninger

To til tre hundre tonn varer fraktes hver eneste dag i en massiv forsyningstjeneste drevet av Den eritreiske hjelpeorganisasjonen (ERA). 250 lastebiler går i skytteltrafikk mellom Sudan og Eritrea.

Den første bebyggelsen man kommer til inne i Eritrea, er krigsfangeleirene. Deres lave steinhytter klynger seg fast til bergsiden. Her lever 8000 fengslede etiopiske soldater et ensformig og trist liv uten mye håp om at konflikten i Eritrea vil bli løst. Deres egen regjering i Addis Abeba vedkjenner seg ikke deres skjebne og betrakter dem som dessertører. Vaktene vet at fangene ikke har noe sted å rømme til.

— Det eneste vi ble fortalt om Eritrea-konflikten før vi ble sendt til fronten var at «karabere og imperialister» hadde angrepet i nord, forteller helseassistenten Bekele Bulto. Han ble tatt til fange under et stort slag ved Rødehavskysten.

Hver dag følger han med på utviklingen ved å høre på

Yemani Awalam:

Fesehaye Rusom:

Redd Barna-avisas nr. 6-1987

■■ Det er godt å være i en kamp situasjon. ■■

Aldri mer på vandring?

REDD BARNA AVISA
September 87

To fillete telt klamrer seg til den bratte fjellskråningen. Ettermiddagssolen kaster et mykt lys over området, mens røyken fra ildstedet langsomt siver ut gjennom hull i teltveggen. Amira kryper ut og sender sonen avgårde for å hente geitene, før hun slår seg ned for å snakke med oss fremmede. Hennes mann, Emera, kommer gående opp bakken forbi de små jordflekkene han dyrker.

Tekst og foto: JAN SPEED

Emera har vært på møte med Det eritreiske folkes frigjøringsfront (EPLF). Han er medlem av et lokalt råd i Nacfa. Dette er et område ikke langt fra skytter-

gravslinjen som skiller de etiopiske og eritreiske troprene.

— Vi har hatt et urolig liv. Vi har ikke hatt fred i sjelen siden krigen startet. Frykten for flyangrep gjør at vi ikke ter å flytte geitene til de beste beitemarkene.

— Det er vemodig å tenke på byen Nacfa slik den var før den ble ødelagt. Det var en vakker by - alltid full av liv. Men det er ikke verdt å tenke for mye tilbake. Minndede. Vi lar oss ikke un-

nene kommer bare i veien for framtiden, sier Emera.

Nomader utgjør en tredjedel av Eritreas befolkning. Frigjøringsbevegelsen EPLF forsøker å gjøre sin innflytelse gjeldende overfor dem, ved å tilby ilby de samme tjenestene som til den øvrige befolkningen.

— EPLF-soldatene deler problemene våre. De er en del av oss og vi er en del av dem. Vi er alle eritreiske soldater. Amira og Emera forteller at familiene tikk mat fra Den eritreiske hjelpeorganisasjonen (ERA) under tørken for et par år siden. Idag har de ti geiter og fem sauvar. Før tørken hadde de to hundre geiter og åtti sauvar. Emera, Amira og sonnen Idris får alle tre undervisning fra EPLF. De går i tredje klasse.

— Jeg vil ikke at min son skal bli som meg. Jeg vokste opp uten utdannelse. Jeg vil at han skal lære i mer enn 20 år, sier Emera.

Kontakten med EPLF har også virket inn på forholdet mellom Emera og Amira. Hun har brutt med nomadetradisjonene. Derfor kan hun forlate teltet, arbeide sammen med mannen på åkeren. Og snakke med andre menn.

— Jeg har lært ting som min mor aldri fikk vite noe om. Hun fikk aldri sitte nær sin min. Hun fikk ikke engang se anskiktet til mannen sin. — Vi er ikke lenger

Amira har brutt med nomadetradisjonene. Hun arbeider på åkeren, går på skole og snakker åpen med fremmede.

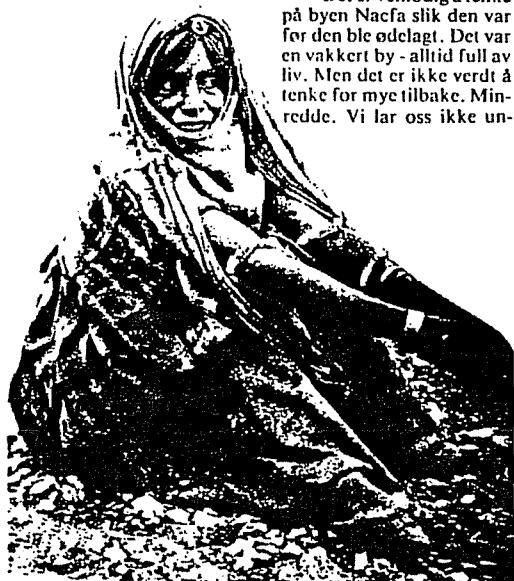
dertrykke av påstanden om at slike ting er mot Allahs bud. Koranen er ikke undertrykkende, de islamske lovene sier ikke at kvinner må holde seg hjemme. Det var bare mennenes sjalusi og deres ønske om å bruke oss som slaver som gjorde at vi hadde disse påbudene, sier Amira.

Emera innrømmer at de nye tankene var vanskelig å godta i begynnelsen. Men nomadenes livsstil og holdninger er nå under endring i store deler av det frigjorte Eritrea.

— Vi forsøker å få nomadene til å bli bosatt, sier Semere Amleson, jordbruksmedarbeider i EPLF. Det er imidlertid ikke lett for nomadene er vant med å vandre. De kan ikke mye om jordbruk og vet ikke hvordan de skal forholde seg for å få best mulige avlinger.

Et av de største tiltakene som EPLF har startet på denne fronten er i Agrarmrådet. Der etablerer de nå et jordbruksområde, med store irrigasjonsanlegg, som skal drives av 120 nomader. Egentlig har de ikke noe valg - tørken har redusert flokkene med geiter og sauvar sterkt. Frykten for flyangrep gjør at de må bo i fjellene og de har derfor to timer å gå til åkrene.

Frigjøringsbevegelsens forsøk på å få nomadene til å etablere permanente bosetninger er omstridt. EPLF er redd for å bli anklaget for å ha ødelagt et folks kultur, og de går derfor forsiktig fram.

Mosam Hammed er selv fra Rora Habub, der han i dag arbeider som barfotlege.

Mosam hjelper sitt eget folk

Tålmodig sitter de utenfor helsesenteret. Gravide nomadekvinner i fargerike kjoler langs den ene steinveggen og folk som venter på sprøyter og piller langs den andre. Barfotlegen behandler dem i tur og orden. Mosam Hammed er en av de mange lokale helsearbeidere som utgjør «ryggraden» i helsestjenesten i Eritrea.

Mosam gjør tjeneste på steinklinikken på hoyfjellsplatået, Rora Habub, i det frigjorte området av Eritrea. Han arbeider blant sitt eget folk, som delvis lever en nomadetilværelse.

— Helsestasjonen blir bedre. Ingen småbarn har dødd i år. Folkene stoler mer og mer på de medisinen vi gir. Derned mister de troen på den tradisjonelle medisinien. Det hjelper at jeg er en av dem, sier Mosam Hammed.

Kvinnene har hatt store fordeler av den nye helsestjenesten på platået. Gravide får spesiell næringssrik mat når de besøker klinikken. At det er viktig å amme blir sterkt understreket. I dette området har man kommet langt i å avskaffe omskjæring av kvinner.

Helseundervisning, vaksinering, ernæringsoppplæring og utdeling av visse medisiner er blant de vanlige oppgavene til Mosam Hammed.

— I begynnelsen var det vanskelig å overbevise folk om at moderne medisin virker, innrømmer Mosam Hammed som to dager i uka drar rundt på husbesøk.

Eritrea er et av de få land i Afrika der primærhelsestjenesten er bygget opp rundt såkalte barfotleger.

«Barfotleger» ble et begrep da Verdens helseorganisasjon (WHO) lanserte kampanjen «Helse for alle innen år 2000». Opprettelsen av primærhelsestjenester i Den tredje verden var en av målsetningene. Folk i lokalsamfunnene skulle få ansvar for helseundervisning og elementære tjenester.

— Problemet i mange

andre land i Den tredje verden var at Verdens helseorganisasjon kom til landet med store planer. Men at helseprogrammene ble innført med en «ovenifrø og ned» holdning. De som skulle utføre arbeidet ble ikke tatt med i diskusjonen, sier Paulos T. Georgis, lederen for Den eritreiske hjelpeorganisasjonen (ERA). — De vanlige helsearbeidere må innse behovet for primærhelsestjeneste.

De 1600 barfotlegene som tjenestegjør i Eritrea er del av en imponerende helsestjeneste bygget opp med begrensende ressurser. Langs en lang dal i Orotta, nordøst i Eritrea, finner man sentralsykehuset ulike avdelinger i små hytter under trærne eller gravd inn i fjell siden. Sykehuset er drevet av Det eritreiske folks frigjøringsfront (EPLF). Hjerteoperasjoner, og hudtransplantasjoner er blant det arbeidet legestabben utfører. I tillegg driver EPLF seks regionale hospitaler, 22 helsecenter og 33 helsestasjoner.

Med støtte fra blant andre Redd Barna produserer den farmasøytiske avdelingen, 32 ulike pilletyper og tre typer kapsuler samt intravenøse vesker bli distribuert bak fiendens linjer helt ned til byen Asseb i sør. Målet er å kunne tilby gratis helsestjeneste til alle i Eritrea.

Vellykkede primærhelsestjenester i fattige land er ikke bare avhengig av velutdannet helsepersonell og medisiner. De seks vanligste u-landssykmommene - polio, meslinger, difteri, stivkrampe, kikkhoste og tuberkulose - dreper fortsatt

Gravide kvinner venter tålmodig utenfor helsesenteret. De har hatt store fordeler av den nye helsestjenesten på platået. Foto: Åse Hansen

årlig mer enn fem millioner barn rundt om i verden.

«Helse for alle» er helt avhengig av samfunnsforbedringer - bedre vanntilførsel og matproduksjon,

og økt levestandard. Dette har EPLF innsatt, men utviklingstempoet begrenses dessverre av manglende ressurser. Fortsatt opplever man at mange barn lider av vitaminmangel. Et annet problem er at det selv i tett beboede områder ofte mangler latriner. Det er langt fram til helsestjenesten er godt nok.

Analfabetisme på retur

— Det er ikke vanskelig å arbeide bak fiendens linjer. Folk i landsbyene er på vår side, og vi vet hvem som er angivere. EPLF-soldater, lærere og helsearbeidere er alle aktive i de områdene av Eritrea der de etiopiske okkupantene formelt har kontroll.

Stefanus Gebreharit har vært lærer i over åtte år. Til i fjor arbeidet han i de etiopisk okkuperte områdene. Tidligere soldatutdanning kom godt med når han skulle ta seg fram til landsbyene opp i fjellene. Nå arbeider han som lærer blant et nomadefolk i baseområdet

ne til frigjøringsbevegelsen EPLF.

Livet i de frigjorte områdene av Eritrea er betraktelig lettere. Vi treffer Gebreharit og Munir Osman, som også er lærer, utenfor en avsidesliggende skole. Lærerne har oppsummeringsmøte etter skoleårets slutt. De fleste er under 20 år, nylig utseksamt fra den såkalte Zero-skolen som, Operasjons Dagsverk i Norge skal samle inn penger til i høst.

Efter hvert skoleår drar lærerne tilbake til Zero-skolen i Orotta for videreutdanningskurs.

— Vi forsøker å få bukt med analfabetismen i Eritrea. Vi underviser både barn og foreldre. Etter at elevene er ferdig med skolegangen, må de vende tilbake til landsbyen der de kommer fra for å lære andre.

Stefanus Gebreharit og Munir Osman

sier Munir Osman.
Undervisningssystemet i Eritrea er under stadig utvikling. Lærerne gir stadig tilbakemelding til undervisningsministeriet om svakhet ved pensum eller om saker som bør få høyere prioritet.

Målsettingen er klar: Ut-danningssystemet skal tjene nasjonen. Yrkessagene blir tillagt stor vekt. Det er mangel på fagkert arbeidskraft overalt i Eritrea. Samtidig med yrkesdagene er det politiske innholdet viktig. Elevene oppdras som eritreiske nasjonalister.

— Barna vokser opp i en krigssituasjon. De er motivert til å ofre seg selv for fredelandet, forteller en av lærerne på Zero-skolen.

Landsfaderen

En celeber gjest ønsket Operasjon Dagsverk lykke Woldemar Woldemariam. Den eritreiske frigjøringskampens

Tekst: YNGVE EKERN
Foto: BO MATHISEN

Siden 12. oktober har Eritreas folk og kultur vært en del av norske skolelevers hverdag. Årets Operasjon Dagsverk støtter et stort skoleprosjekt i det krigshjerjede landet. Før selve aksjonsdagen 22. oktober var Internasjonal Uke, en informasjons- og diskusjonsuke med fin og lærerik oppvarming.

I dag deltok hele 200 000 elever, fordelt på 876 skoler. Sammenløpvis var deltakelsen enda større i år. De fleste hadde skaffet seg lønnet arbeid på aksjonsdagen, men fantasiene var stor når det gjaldt alternative innstallinger. Ingen som beveget seg utendørs den 22. oktober kan ha unngått å legge merke til skoleelevenes innsats.

Operasjon Dagsverks mål er en skole som kalles Zero-skolen og omfatter bygging av internater, et nytt skolebygg og helseklinikk. Ingen som siden har turnert til forskjellige skoler, ga livfull start til aksjonen som er de norske skoleelevernes store solidaritetsmarkering.

— Situasjonen i Eritrea og på Afrikas horn er tydelig noe som engasjerer. Området er for tiden litt i utkanten av nyhetsbildet, men nettopp derfor er oppslutningen og ivretten etter et stikkende resultat stor, sa ODS leder, Vidar Helgesen.

Innledningen til Operasjon Dagsverk foregikk med åpning av en utstilling av eritreiske barnetegninger i Internasjonal barnekunstmuseum i Oslo. En eritreisk kulturgruppe, som siden har turnert til forskjellige skoler, ga livfull start til aksjonen som er de norske skoleelevernes store solidaritetsmarkering.

— Situasjonen i Eritrea og på Afrikas horn er tydelig noe som engasjerer. Området er for tiden litt i utkanten av nyhetsbildet, men nettopp derfor er oppslutningen og ivretten etter et stikkende resultat stor, sa ODS leder, Vidar Helgesen.

12 Rødt Barna-avis nr. 11-1987

En venn i nøden, er en virkelig venn. De norske ungdommene som på denne måten ofrer litt av sin skolegang for å hjelpe det eritreiske folket, er virkelige venner. Vi skal huske dei, sa Woldemariam.

«grand old man» tok turen til Norge for å gi litt ekstra inspirasjon til innsamlingen.

Woldemar Woldemariam her sammen med Vidar Helgesen, lederen for årets Operasjon Dagsverk.

Til Norge for å lære

Småbarn i Eritrea dør i dag av diare fordi de har liten motstandskraft. Vitaminintilkudd kan berge mange unge liv. Nestlederen for pille-industrien i landet, Misgihinna Tekleab(40), har vært i Norge for å lære av norsk farmasøytsk industri.

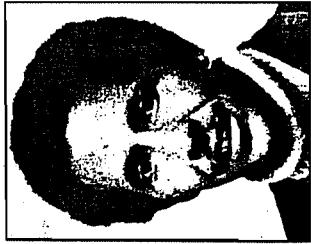
BÅRD WORMDAL

Eritreerne har en relativt lav produksjon. Nå gis det til meg å reise tilbake og fortelle hva jeg har lært, sier Tekleab. Den kommercielle pillefabrikken på Elverum stillte opp gratis for eritreere. Tekleab har ikke få fullrost i verktøyskap.

— Jeg er vedlig takknemlig. Fabrikken med over 200 ansatte tok svært godt imot meg. Og jeg er glad for at det mange gode tips om både transport, lagring av råstoff og produksjon er forståelig. Vi sliter også med transport og økonomi. Jeg har fått behov for økt produksjon. Fotograf: Jan Speed

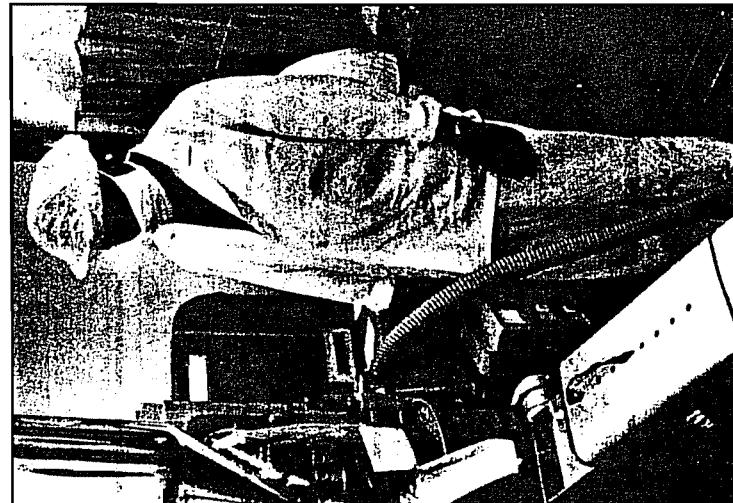
81-åringen har helt siden 1923 kjempet for at Eritrea skal bli en selvstendig stat. Hans håp er engang å få opplevne å feire losrivesalen fra Etiopia, og selv etter så mange år er troen på at det skal skje ster. I dag lever han i eksil i USA.

— Vi eritreere er, akkurat som nordmenn, et fredelskende folk. Men for å få fred må Etiopia trekke seg ut. Det er den omfattende militære støtten fra Sovjet som er årsaken til at vi ikke har nådd vårt mål, sa Woldemariam. Han har vært med i flere forskellige frigjøringsorganisasjoner, før han var med på opprettelsen av EPLF i 1970.

Jeg lært mye på medisinfabrikken på Elverum. Nå gleder jeg meg til å reise tilbake til Eritrea, sier Misgihinna Tekleab(40). Foto: Håkan Berg

på lageret til Norsk Medisinaldepot. Det var flotte saker. Jeg er veldig imponert over norsk farmasiindustri, sier Tekleab. Han kommer gjerne tilbake igjen for å lære mer. Tekleab har boet på en folkehøyskole ved Elverum. Den første tiden fikk han liten kontakt med andre. Men etter en stund begynte han å snakke med ungdommene som satte i TV-stua, og praten kom igang. Nå skyter han unhemmet av norsk ungdom.

REDD BARNA № 8, 1987

Tekst og foto: Jan Speed

MORALSK STØTTE TIL ERITREA

– Operasjon Dagsverk kan først og fremst gi moralsk støtte til frigjøringskampen i Eritrea. Vi kan skape en opinion for å presse norske myndigheter til å ta Eritrea-spørsmålet opp i FN.

«Skolen er håpet i mitt liv» sto det på plakatene da elevene på Zero-skolen i Eritrea feiret skolens tiårs-jubileum.

Fire norske ungdommer sitter og diskuterer inntrykk fra en to ukers studiereise i det frikjorte området av Eritrea: Vidar Helgesen, Malin Stensønes, Geir Håvard Kvær Bakken og Lars Reed. De representerer elevorganisasjonen Operasjon Dagsverk.

I år skal 250 000 norske elever gjøre et dagsarbeid for å støtte den såkalte Zero-skolen i en del av Eritrea som kontrolleres av Det eritreiske folkets frigjøringsfront (EPLF). Penge kanaliseres gjennom Redd Barna.

Allerede ved ankomsten til Eritrea ble det klart at Operasjon Dagsverk blir tillagt stor vekt i Eritrea.

– De er spente på hva som kan komme ut av innsatsen til de norske skoleelevene, forteller Lars Reed. Tiårs-jubileet på Zero-skolen ble utsatt i to dager for at de norske elevene skulle rekke fram og være tilstede. Det ble en fest av dimensjoner, med Idrettsoppvisninger, korpsmusikk, middag og en mektig kulturaften.

– Vi ble møtt med varme og stor gjestfrihet over alt. Men jubileumsfeiringen gjorde størst inntrykk, sier Malin Stensønes.

De eritreiske skoleelevene marsjerte med transparenter inn i dalområdet som var «arenaen». Fjellsiden fungerte som sitteplass for de 4000 tilskuerne. «Seieren til folket» og «Skolen er lyset i mitt liv», sto det på plakatene. Skolen skal være modell for undervisningssystemet i et framtidig fritt Eritrea.

– Jeg støtter ikke EPLFs politiske profil fullt ut, innrømmer OD-lederen, Vidar Helgesen, men understreker at skolen virker velorganisert og at fagkretsen er bred. Selv har han trasket opp en av de lange, steinete dalene der elevene får undervisning i skyggen av tornbusker. Han er tydelig imponert over hvor mye

de klarer å få til med så få midler. 3500 elever går på Zero-skolen, som også kalles Revolusjons-skolen.

I fjellet lenger inn i landet, traff OD-utsendingene en gruppe tidligere studenter fra Zero-skolen. De arbeider nå som lærere, både i de frigjorte og de okkuperte områdene av Eritrea.

— Vi underviser hele familien. Når vi er ferdig med utdannelsen, plikter vi å dra tilbake til våre landsbyer for å dele våre kunnskaper, fortalte Stefanus Gabreharit, en av lærerne. All undervisning på skolen er rettet inn på at elevene siden skal «tjene folket».

— Snart skal jeg lære bilmekanikk. Siden blir jeg kanskje

Overalt møter man soldater bevæpnet med Kalishnikov-geværer.

soldat, men jeg vil helst undervise, forteller tolvårige Jewelde.

Under reisen i base-området var det umulig for OD-utsendingene å glemme at det pågår en hard krig mellom Eritrea og Etiopia. Alle hus og telt er kamuflert under busker eller gravd ned under jorda. Overalt sees soldater med geværer slengt over skuldrene, eller krigsskadde som går på krykker.

Samfunnet er militarisert. Det kan man ikke unngå i en frigjøringskamp. En av konsekvensene er at barn blir mer aggressive. Det er noe ledelsen må forholde seg til, sier Malin Stensønes.

Samhold, utpreget solidar-

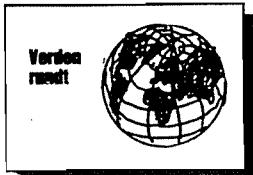
Lederen for Operasjon Dagsverk, Vidar Helgesen, er imponert over det eritrene klarer å få til med svært begrensede midler.

Skolens musikkorps vakte begeistring hos de 4000 tilskuerne på jubileumsfeiringen.

En fakkel ble tent som symbol på håpet om et fritt Eritrea.

Verden rundt på kamelryggen

Rabat (NTB-AFP): To unge menn fra araberstaten Qatar, som i februar la ut på en reise jorda rundt på ryggen av en kamel, ankom nylig byen Oudja i Marokko, melder det marokkanske nyhetsbyrået MAP.

Siden de la ut på sin reise, har Ayed ben Amer og Saleh Mohamed krysset Oman, De forente arabiske emiratene, Bahrain, Saudi-Arabia, Kuwait, Irak, Syria, Jordan, Egypt, Libya og Algerie.

Og om tre måneder legger de ut på annen del av ferden: over det asiatiske kontinent. De håper selv å være fremme i Sør-Korea neste år for å få med seg de olympiske leker i Seoul.

Etter å ha klatret ned fra kamelryggen i Oudja sa de to bolde arabere at de håpet reisen vil minne menneskeheden om at kamelyttere er sivilisasjonens budbringere.

Verdens rikeste rangert i tur og orden

New York (NTB-AP): Blant verdens rikeste personer finner vi en rekke mionarker og sjikker, men øverst troner sultan Hassan al-Bolkian og Bandar Seri Begawan fra sultanatet Brunei i Sørøst-Asia. Til sammen er de to verdi 25 milliarder dollar, ifølge det amerikanske tidsskriftet Fortune.

På en god annenplass finner vi kong Fahd av Saudi-Arabia. 67-åringen har en formue på 20 milliarder dollar. På tredjeplassen dukker den første amerikaneren opp: 69 år gamle Sam Moore Walton, som er godt for 8.7 milliarder dollar.

Men også de kongelige hevder seg godt i milliarder-klubben. Den britiske dronning Elizabeth II ligger på en femteplass med sine 7.4 milliarder dollar. Dronning Beatrix av Nederland ligger på en 12. plass med 4.4 milliarder dollar.

Og skal en ha noen mulighet til å tre inn i det celebre selskap over de 25 rikeste personene i verden, må en spa opp en formue på 2.5 milliarder dollar. Det har nemlig Anne Cox Chambers og Barbara Cox Anthoine, som ligger på nettopp 25. plass.

På vei til bryllupet i fallskjerm

Roma (NTB-Reuter): De fleste som girfer seg, nøyser seg med å ankomme kirken på tradisjonell vis, som regel i en skinnende blank bil. Alfio og Marina Fontana derimot stupte bokstavelig tatt i det da de hoppet ut i fallskjermen over kirken i La Spezia i Italia.

Men nå er da ikke de to uvant med å hoppe ut i fallskjerm. Begge er medlemmer av Italias akrobatlag i fallskjermhopping. Etter å ha hoppet ut fra flyet i 2.500 meters høyde landet de to perfekt på kirkegården til stor jubel fra bryllups gjestene.

Og 24 år gamle Marina og hennes 27 årige mann, Alfio, vil kort tid etter bryllupsreisen reise til Brasil der de i neste måned skal delta i verdensmesterskapet i fallskjermakrobatrikk.

Over en million mennesker er truet:

Etiopia foran ny sultekatastrofe?

Mekele, Etiopia: Tre år gamle Geberbergis Tekka er for ung til å huske sultkatastrofen i Etiopia i 1984 og

ta seg på grunn av en ny alvorlig tørke.

— Det finnes ikke regn, sier hun oppgitt for å forklare hvorfor hun er redd for en ny sultkatastrofe så plages med minnene og frykter at marerittet skal gjen-

kort tid etter den forrige.

□ Av RORY CHANNING, NTB-Rev

Geberbergis og Lejai hører til blant de 537 barna i byen Mekele som fortsatt ikke har fått et nytt hjem etter at foreldrene og søsknene døde av sult i 1985.

De fleste av de 2.000 barna i Mekele som ble samlet i et hjem for eldrelose barn, er etter hvert blitt plassert i fosterhjem eller hos slektninger.

Anslagsvis en halv million mennesker døde under den forrige sultkatastrofen. Hele 11 millioner mennesker var truet av katastrofen. Mange av dem mistet levebrødet.

Tigre-provinsen nord i landet der Mekele ligger, og Eritrea var de hardest rammede områdene. Titusener av mennesker sokte inn mot byene, mange av dem gikk i flere dager eller døde på veien i sin desperate jakt på mat etter at avlingene hadde slått feil.

De fleste dro til Mekele, regionshovedstaden 480 kilometer nord for Addis Abeba. På et tidspunkt var 74.000 mennesker samlet i leiret i og omkring byen. Det er mer enn Mekelen samlede innbyggertall.

De sanitære forholdene var fordelige, vanntilførselen sparsom og i mange måneder fantes det nesten ikke noe mat å få. Sykdommen spreidte seg og mange døde.

Geberbergis opplevde altså både morren og farens omkomb av sult. Moren til Lejai døde før familien forlot sitt hjem. Hun mistet moren, broren og systerne i nødhjelpletsleirene i Mekele.

Etiopisk appell

På grunn av årets tørke har den statlige etiopiske nødhjelpsorganisasjonen (RRRC) varslet at landet vil trenge 950.000 tonn nødhjelp neste år. Ifølge mange hjelpearbeidere kan dette talet vise seg å være for lavt. Det er vanskelig å si hvor ille det vil bli, påpeker de.

Myndighetene regner med at avlingene vil slå feil i et område som strekker seg fra Eritrea og Tigre og ned til de midtre deler av landet. I Mekelen-området står maisavlsgene en meter høy, men de skulle ha vært det dobbelte. Teff — en afrikansk kornsort — skulle ha vært knehøy, men når bare til ankelene.

Lederen for RRC i Tigre, Habte Tewolde, anslår at minst 70 prosent av avlingene vil gå tapt. Det vil i så fall true over en million mennesker.

— Jeg tror situasjonen er eller mindre en som samme som i 1984, men nødhjelpsapparatet er bedre forberedt, sier Caeser Bullo, talsmann for en katolsk organisasjon i Mekelen.

Bare matforsyningene kommer, kan vi avverge en ny sultkatastrofe, legger han til.

Etiopeiske myndigheter har allerede merket at givene reagerer mye raskere i dag enn tilfellet var i 1984, da det tok åtte måneder å tiltrekke

seg verdens oppmerksomhet. USA har gitt tilslagn om 115.000 tonn mat, mens EF-landene har lovet 80.000 tonn.

Matmangel og prishopp

I Mekelen er prisene på hvetem, mais, sorghum, teff og andre basisvarer fordoblet siden juli. Selv om det er lite korn å få kjøpt, klarer enkelte å høste gevinsten av fjordårets nødhjelpsforsyninger.

50-kilos sekker merket «Nødhjelp 1986», en gave fra EF til det etiopiske folk, selges for to birr (om lag sjus kroner) på markedet. De driftigste har laget solparasoller av sekkenne, eller sydd på håndtak slik at de kan brukes som vesker.

Ifølge nødhjelpsarbeidere i regionen vil bondene trolig stå tomhendte i midten av desember, den tiden da

de normalt vil kunne høste avlingene sine. Derfor er det viktig å få fart på hjelpeforsyningene, blir det påpekt.

I Tigre har Gabra Mariam Gabra Ehiwot sådd hvetem og teff, men han har ikke noe håp om avlingene. Regnet kom en måned for tidlig i mai, men i juni og juli var det ubetydelig nedbør. Siden har det ikke vært annet enn noen skurer i august.

Gabra Mariam, som har kone og fire barn, har ingenting igjen fra fjordårets avlinger. Han hadde regnet med at årets høst ville gi familien et vistt matlagler.

Nå føler han seg bare hjelpesløs, på nippet til å gi helt opp. Både han og flere av hans venner setter nå sin lit til mat-for-arbeid-prosjekter som er iværksatt av myndighetene.

Bondene hjelper til med å bygge

små demninger og terrasser for å bevare vannet og begrense skadefirkningene på jordmonnet. Som lønn får de tre kilo korn pr. dag til familien.

Enkelte bender har pleyd opp de mislykkede avlingene og i stedet sådd linfrø og bukterter, som vokser hurtigere. Men med den tørre vinduen som leier inn fra øst, er det lite håp om regn, påpeker Gebru Teké i landbruksdepartementet.

Anmodningen om hjelpe må tas alvorlig, understreker nødhjelpsarbeidere i landet. Det må større bidrag til enn det som er lovet til nå. Dessuten må forsyringene være klare innen årsskifte, dersom man skal unngå en masseflukt og flere for-eldreløse barn.

Med Gud og Norges hjelp

— Eritrea blir fritt med Guds og Norges hjelpe! Den eritreiske landsfaderen Woldeah Woldemariam er overstromende i sin begeistring for Norge og det norske folkets støtte til hans frigjøringskamp. I år er Operasjon Dagsverk viet til Eritrea og aksjonen sammenfaller med besøket til hva vi må kalle eritreernes svær på Einar Gerhardsen.

Eritreingen som har overlevd sju drapsforsøk og har i utdragt de siste 34 årene i utendughet er fremdeles politisk aktiv og glassklär sine utfasler. — Vi har ikke gitt opp. Vi kan aldri gi opp så lenge vi er påvunget denne kriggen vi ikke ønsker han. Den eritreiske frigjøringsorganisasjonen EPLF ble dannet i 1970, men folket har ikke kommet mot regjeringen i Etiopia i 25 år. EPLF kontrollerer i dag store områder i nordøst, men Woldemariam understreker at eritreerne ikke kan klare seg uten hjelp fra omverdenen. Etiopias her er en av Afrikas best utdannede, og han deltar sterkt støtte fra Sovjetunionen.

President Mengistu Haile Mariam beholder bare minnen Eritreia som etige sovjetiske myn sin støtte, men det er dessverre ingen tegn til at Sovjetunionen vil oppgi sitt engagement i landet. De sovjetiske ledende har satset mye på Etiopia politisk, økonomisk og ideologisk. Det er dette mange vestlige land, som USA eller jeg selv har, ikke kan forstå. USA's drama er at regjeringen i Etiopia vil vendte tilbake til den vestlige blokken, men det skjer bare ikke. Med folket er det en helt annen sak, etiopene selv har aldri vært kommunister og kommer aldri til å bli det, sier Woldemariam til NTB.

Skritt støtte fra USA

Den eritreiske lederen har hodd i

senere til Eritrea erkjent som en prøvs under etiopisk styre. — FN må oppheve den såkalte fredsresolutionen. Eritreene godtak. FN-beslutningen i god tro, men ble sviktet. FN grep ikke inn til Etiopia litt etter litt oppslutte oss, sier Woldemariam.

Norge er fantastisk

— Det er fantastisk å se hele det norske folket mobilisere seg til støtte for Eritrea. Jeg har hatt møter med norske politikere og hjelpeorganisasjoner. De kan ikke love oss himmel og jord, men vil trappe opp høyden der de kan, sier Woldemariam. Folkedelen er merket av å ha stått i kampens midte i et helt menneskelig, og han innrommer at situasjonen ikke har blitt på personvern-hans. — Det første kon i Eritrea i 1947. Jeg vart sammen med familien min ved middagsbordet da to håndgranater snail gjennom vindusrutta. En landet på bordet mellom oss, den andre hang fast gjardinren. Ingen av dem eksploderte, urolig nok, forteller han til NTB.

— I 1953 etter at faderasjonen var et faktum følt jeg meg trygg, men hickevel skutt ned på gata. En ekte gikk inn i ryggen og kom ut i huklen. Ein annan traff hovrennen, viser han. Samme år fantol Woldemariam landet og har bare vært på besøk i de frigitte bykommune i Norge til inntil han med åpne armer. — Det er helt urettlig bare å få tilse på han os så mye, og vi berømte ham kanskje, forteller det eritreiske verkskapet i Norge.

Eritreas landsfader ved siden av sitt flagg. — Takk for all material hjelpe og den varme velkomsten Norge har gitt oss eritreere, sier Woldeah Woldemariam.

New Jersey des sist fire årene. Helsen er ikke så god som før, og etter 10 år i Egypt vangte Woldemariam å skifte klima, også politisk. Arbeidet for Eritrea har han fortsett i USA, men han sier at han dessverre ikke får noks av store politiske kårone. USA er ikke for Eritrea, men fotopias makt ble bare større, og til å Konflikten mellom Eritrea og i-

gieringen i Addis Abeba har lange historiske røter. Etter annen verdenskrig sto Eritrea under britisk overherredomme og under kontroll av FN. I 1952 besluttet FN å gjøre Eritrea til et selvstendig område i foderasjon med Etiopia. Men fotopias

ETIOPIA:

- Demokrati skaper splid

-Et demokratisk flertpartisystem i Etiopia ville kun skape unødig splid og derfor er vi best tjent med et ettparti-system, sier landets visestatsminister Tessaie Dinka.

AV JOACHIM BAMRUD

Hvis vi tilot andre politiske partier enn det regjerende kommunistpartiet ville det kun føre til splid i folket og forsterke stamme-rivalisering på bekostning av samlingen av hele landet, sier Dinka i et intervju med Morgenbladet.

Dinka avslutter igår et besøk i Norge der han orienterte bl.a. utenriksminister Thorvald Stoltenberg om Etiopias nye grunnlov.

Dinka har vært med i den etiopiske regjeringen siden 1977. Først som industriminister, så som finansminister før han tidligere i år ble utsnevnt til visestatsminister.

Faglig ufrihet

Etiopiske myndigheter har ikke tillatt oppretelsen av opposisjonelle eller uavhengige fagforeninger. Den eneste tillatte fagforening er tilknyttet regjeringspartiet og har internasjonalt spesielt gode kontakter med Sovjet-blokkens. Den internasjonale arbeidsorganisasjonen, ILO har kritisert mangelen på faglig frihet i Etiopia, som heller ikke har streikefrihet.

Vi har bare en fagforening fordi det er det mest hensiktsmessige. Det har forøvrig ikke vært gjort noen forsøk på opprette alternative fagforeninger, hevder Dinka.

Folkeavstemning

Ifolge Dinka ble den nye grunnloven vedtatt av et overveldende flertall ved en folkeavstemning nylig.

Over hele Etiopia deltok folk entusiastisk i folkeavstemningen. Som følge av den nye grunnloven ble det så holdt valg på en ny nasjonalforsamling som har vedtatt rekke viktige lover og valgt Etiopias president, statsminister og leder for vår høyesterett. Nå er arbeidet i full gang med å opplyse folket om hva den nye grunnloven innebefatter, sier Dinka.

Overvåking

Ifolge kritikere av regjeringen finnes det et omfattende informant- og overvåkingssystem i Etiopia og åpen kritikk av regjeringen fører i mange tilfeller til arrestasjon og fengselsstraff.

Amnesty International hevder at Etiopia har flere tusen politiske fanger og at det foregår en ubredt bruk av tortur mot fangene.

- Amnesty omtaler en tildigere periode i vårt land da vi gjennomgikk sterke forandringer og var i en vanskelig overgangsfase. Ting skjedde som lå utenfor regjeringens kontroll. Idag er vi kommet over denne fasen og har konsolidert systemet, sier Dinka.

- Men så sent som i sin 1987-rapport legger Amnesty frem slike påstander.

- Hvis du susterer forholdene nærmere vil du finne at vi ikke er noe verre enn andre land på samme utviklingsnivå hva behandling av politiske og kriminelle fanger angår, hevder Dinka, som understrekker at regjeringen gjennomgår saken til en rekke fanger og at flere hundre er blitt løslatt.

Han aviser ikke at Etiopias tildelige FN-ambassadør Berhanu Dinka (ikke i slekt) også kan bli løslatt. Den tildelige FN-ambassadoren ble arrestert i fjor og fikk ifølge Amnesty International ingen formell rettsak eller dom. Amnesty vurderer å adoptere ham som

-Eritrea tilhører Etiopia like mye som min hånd tilhører min arm, hevder Etiopias visestatsminister Tessaie Dinka.

Samvittighetsfange.

Tvangsflytting

I 1984 begynte regjeringen en omfattende tvangsflytting av befolkningen i det nordlige Etiopia til den sydlige delen av landet. Dinka begrunner tvangsflyttingen med at det var den eneste måten regjeringen kunne foretak på for å børtes livssituasjon på.

- Regjeringens hovedmål er å forbære de økonomiske og sosiale situasjonen i landet. Vi har derfor satt igang en rekke store prosjekter som tar sikte på å gi befolkningen effektiv vanntilgang, bedre helsebibud og utdannelsesbibud. Problemet var imidlertid at mange steder i Etiopia var så uframkomelig for en effektiv bistand fra regjeringen på dette området. Vi flyttet derfor befolkningen til nye områder der vi kunne få gjennomført våre programmer fullt ut, sier han.

Regjeringen kontrollerer alle media og bøker og tidsskrifter som anseres som «kontra-revolusjonær» blir konfiskert. Det gjaldt bl.a. en utgave av det amerikanske ukemagasinet TIME som bragte en stor artikkel om Etiopia sammen med et intervju med oberst Mengistu Haile-Mariam, som har ledet Etiopia siden 1977.

Sivilt styre?

Ifolge Tessaie Dinka har Etiopia idag sivilt styre. Mengistu er imidlertid fortsatt statsjef og over halvparten av de 11 medlemmene av kommunistpartiets politbyrå har bakgrunn fra militæret.

- Det at noen har militær bakgrunn bør ikke diskvalifisere noen. President Mengistu og medlemmene av Politbyrået er i sine stillinger i kraft av sine personlige kvalifikasjoner og

deres lojalitet til revolusjon. Ingen trakk frem Charles de Gaulles militære bakgrunn som en diskvalifikasjon da han bygget opp den nåværende republikk i Frankrike, påpeker Dinka.

Militær-kupp

I 1974 tok en gruppe offiserer makten i Etiopia fra keiser Haile Selassie som hadde styrt landet siden 1930. I perioden 1974-1977 ledet general Teferi Benti militærstyret. Da han ble drept som følge av interne stridigheter innen landets militære, overtok Mengistu i september 1984 erklaerte Mengistu

formelt Etiopia som marxist-leninistisk etter at han og resten av regjeringen i lengre tid hadde erklært sin sympati med kommunistiske teorier.

Keiser Selassies okkupasjon av Eritrea har fortsatt under Benti og Mengistu. Som følge av den nye grunnloven har Eritrea sammen med fire områder i Etiopia fått status som autonome regioner.

- Det betyr at de fem regionene har fått makt til å avgjøre praktisk talt alle spørsmål selv. De har ansvar for lokalt styre, helse-tilbud og rettsvesen, som imidlertid er underlagt Etiopias høyesterett. Og av de fem regionene

er det Eritrea som har størst selvstyre, hevder Dinka.

Men er ikke Eritrea et okkupert land?

- Nei. Eritrea har tilhørt Etiopia i flere tusen år og vært det viktigste området i vårt lands historie. Å hevde at Eritrea ikke tilhører oss er som å hevde at min hånd ikke tilhører min arm. Eritrea er ikke noe vi har tatt eller som er gitt oss, men et område som er en naturlig del av staten Etiopia, hevder den etiopiske visestatsministeren, som idag er i Finland for å orientere oss syn på situasjonen i Etiopia og Eritrea.

EL SALVADOR:

- Geriljaen trengte en martyr

President Duarte tror venstregeriljaen drepte Anaya.

Ei Salvadors president Jose Napoleon Duarte antydet at den venstreorienterte geriljaen drepte den fremtredende forkjemperen for menneskerettene, Herbert Ernesto Anaya, for å skaffe seg en martyr.

Presidenten hevdet at en gruppe sympatisører nå utnyttet drapet på Anaya, som var leder for den uavhengige Menneskerettiskommisjonen. Hans tilhengere er nå i ferd med å trekke liket rundt i gatefore for å skape blest om ham, sa president Duarte.

Presidentens bemerkning viser til at Anayas tilhengere bar kisten til det militære hovedkvarteret i San Salvador onsdag, men politi og soldater sperret veien for prosesjonen. Om lag 5.000 mennesker demonstrerte mot drapet på Anaya som

ble skutt ned på åpen gate mandag av væpnede menn.

Demonstrantene beskylder militære dødsskvadroner for drapet og hevder at regjeringen er ansvarlig for Anayas død. Både regjeringen og de militære aviser disse beskyldningene.

På en pressekonferanse sa Duarte at venstreorienterte grupper lenge har vært på jakt etter en martyr, og nå har de funnet en. Anaya ble trolig drept av venstreorienterte for å sette fart i arbeidet med fredsavtalen som tar sikte på å få i stand fred i El Salvador, Guatemala og Nicaragua. Borgerkrigen i El Salvador har nå vart i åtte år.

Duarte lover full etterforskning av drapet på Anaya som blir gravlagt løpet dagen.

Sovjet - en oversjøisk imperialistmakt?

For kort tid sidan kom eritreiske flyktningar til Oslo via Moskva. Dei onksa politisk asyl i Norge, men politiet på Fornebu sende dei tilbake til Moskva. Dette blei oppdagat og den norske staten slapp unna den fullstendige skandalen. Dei eritreiske flyktningane er no i Norge. Det kunne gatt mykje verre om Sovjetunionen hadde sendt eritrearane tilbake til Eritrea. Sidan 1961 har eritreiske folket sloss mot Etiopia for eit fritt Eritrea. Skal ein først kva som skjer i forholdet Eritrea - Etiopia kan det vera nyttig med eit overblik over den historiske utviklinga i dette området.

Eritrea ligg ved Raudehavet. Eit hav som til alle tider har vore ei viktig ferdselsåre mellom Afrika og Asia. Den som kontrollerer Raudehavet kunne tildega seg store rikedommar. Kongeriket Aksum i Nord-Eritrea og på det eritreiske høglandet prevede på 500-talet å eroobra den arabiske halvøya, men mislukkast. Aksum-riket gjekk i opplysning og resultatet blei ei laus samling provinsar.

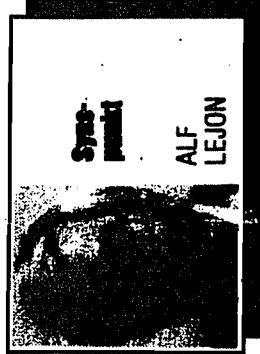
Det skulle gå mange hundre år før

leg makt i dette høglandet. Stammehøvdingen Lij Kassa byrja samla riket rundt 1850. Men planen hans koliderte med interessene til regionale makter (Egypt, Sudan) og europeiske stormaktsinteresser, særleg Italia. Italia hadde komme scint i gang i kolonjakta. Landet var nett samla til ein nasjonalstat og det var stor motstand i folket mot kolonienvirke. Det var helst i bank- og industrikkretser i dei nord-italienske storbyane ein drøynde om koloniar. I 1870 fekk Italia fotfeste på Eritreasystem, i Assab. Havnebyen Massawa erobra dei i 1885. Massawa blei brukt som bruohovud for å trenge inn i landet. Men motstanden var for stor og italiensarane tapte slaget ved Dogali i 1887.

Italiensarane ga ikkje opp. Dei byrja interesserera seg for kong Menelik i Shoa-provinsen i Nord-Etiopia. Meneliks høgaste ønske var å bli keisar for den sentraliserte statsamlinga i høglandet som Lij Kassa leia. Ved å forsyna Menelik med våpen såg italiensarane sjansen til å utvila siitt kolonimål. Menelik utropet seg til keisar i mars 1889 og i mai same året underteikna han ein vennskapsavtale

planar. Men Italia var ikkje aleine om å skrinleggja planar. Den etiopiske overklassen ga førebels opp draumen om adgang til Raudehavet.

Med Mussolini som statsleiar gjorde Italia på nytt forsøk på å utvida koloniområdet sitt. Med Eritrea som base rykka italienske hærstyrkar inn i Etiopia i oktober 1935. Etiopia fekk ikkje hjelp utanfrå og ga opp kampen i mai 1936. Men Mussolinis sigersrus blei kortvarig. Alt i 1941 knuste britiske hærstyrkar det italienske kolonriket, og Eritrea blei lagt under britisk administrasjon. Når verdenskrigen slutt seg fram til Raudehavet og det vil bety mykje for forsyningssituasjonen og kontakten med omverda. Etiopia er i dag i ei enda verre stode enn i 1977/78 då sovjetisk militærhjelp redda Etiopia frå det totale nederlaget. Men likevel avslår dei etiopiske styresmaktene etiopiske framlegg til politisk løysning av konflikten. Det store spørsmålet blir Sovjetunionens framtidige rolle i Etiopias undertrykking av Eritrea. Er Eritrea så strategisk viktig for Sovjetunionen at denne supermakta tar spranget over til å bli ei virkelig oversjøisk imperialistmakt på likefot med USA?

sionalforsamlinga og det blei til slutt feirat for full samanslutning av Eritrea med Etiopia. I november 1962 blei føderasjonen mellom Eritrea og Etiopia oppheva og dei siste restane av eritreisk sjølvstende var borte. Men då hadde den eritreiske fridomskriga alt pågått i eit år.

Sidan den tid har dei eritreiske regjeringsstyrkane vaksen frå små geniljagrupper til regulære styrkar. Frå å ha vore trengt opp i fjellområda mot Sudan kontrollerer frigjeringsstyrkane i dag 80-90 prosent av landet. I nord har styrkane slatt seg fram til Raudehavet og det vil bety mykje for forsyningssituasjonen og kontakten med omverda. Etiopia er i dag i ei enda verre stode enn i 1977/78 då Storbritannia trekkja seg tilbake frå området. Men dei stigande stormaktene i verdsområdet kunne ikkje bli samde om Eritreas framtid. Problemet blei overlatt Sameinte Nasjonane og i 1950 vedtok SN at Eritrea skulle bli ein stat i det etiopiske keisarriket, med ein viss grad av sjølvstyre. Den eritreiske nasjonalforsamlinga valde Tedla Bairu til statsminister. Men han var samstundes leiar av det partiet i Eritrea som arbeidde for eit enda tettare samband mellom Eritrea og Etiopia. Etiopia la press på den eritreiske na-

RASENDE GELDOF REFSER ETIOPIA

LONDON (Dagbladet): — Etiopia-juntaen bruker penger til krig i stedet for å gi de sultende mat, raser Bob Geldof som nå er tilbake i Etiopia for med egne øyne å se den hungerkatastrofen som på nytt truer landet.

Fem millioner mennesker er truet av sult. Ifølge det britiske Save the Children (Redd Barna) vil 200 000 dø de nærmeste ukene hvis ikke maten når fram. Dette er bakgrunnen for Bob Geldofs nye Etiopiarise.

Band Aid

Bob Geldof startet Band Aid høsten 1984 og ga ut platen «Do they know it's Christmas», seinere arrangerte han Live Aid-konserten. I alt har organisasjonen fått inn over 1,3 milliarder kroner som går til hjelp for de sultende i Afrika. Tirsdag møtte Geldof lederen for den etiopiske hjelpeorganisa-

JAN
FYSTAD

LONDON-KONTORET

sjonen (RRC), Berhanu Jembere. Geldof skjekte ham ut.

Jeg protesterer mot at en stor del av Etiopias budsjett brukes til krigføring! En regjerings viktigste oppgave er å skaffe folket mat, sa Geldof som foreslo at regimet skal erklære våpenhvile slik at matvarehjelpen kan nå fram til de krigsherjede områdene Tigre og Eritrea.

Stupid

Geldof kritiserte også kollektiviseringen — som slett ikke fremmer matvareproduksjonen — og kalte politikken «stupid». Jembere forklarte Band Aid-lederen at folk skal flyttes sørover til mer fruktbare strok. Denne tvangsflyttingen som ble så sterkt kritisert i 1985, skal gjenoptas og 1,5 millioner mennesker skal flyttes i løpet av de neste par åra. Denne uka sendes den første gruppa på 775 mennesker fra Wollo til Pawi, og Jembere forsikret at denne gangen er man bedre forberedt. Folk skal få skikkelige forhold der de kommer. Jembere innrørnte at det ble begått feil i 1985.

Til sultområder

Bob Geldof er ingen populær gjest, men etiopierne tar neppe stanse ham. Geldof akter å reise inn i Tigre og Eritrea for å se hvordan Band Aid-pengene er blitt brukt. Turen vil ta fire døgn.

Mateksport

Samtidig som Bob Geldof besøker de sultende i Etiopia, blir det avslørt i London at Etiopia eksporterer mye matvarer. I løpet av de siste tre åra har Etiopia eksportert grønnsaker og kjøtt til Storbritannia for 110 millioner kroner. Landet har også fortsatt sin mateksport til Østbokken. «Vi trenger sårt utenlandsk valuta», forklarer en talsmann for regimet. Det meste av denne valutaen går til å kjøpe våpen til Afrikas største hær.

— Det er en regjerings plikt å gi sitt folk mat og ikke bruke pengene på krigføring, sier Bob Geldof som nå er tilbake i Etiopia. (Foto: NTB/AP)

i Eritrea:Redaktøren
Dagbladet

5-12-87

ANGREP PÅ KONVOIER I ERITREA

Av Emnetu Tesfaye

I den senere tid har noen aviser i landet, inkludert Dagbladet, hatt innslag som refererer til nylige EPLF angrep på en konvoi. Angrepet er et faktum. Det fant sted på det angitte tidspunkt. Men den viktigste informasjonen med hensyn til de omstendighetene som angrepet fant sted under var utekatt. Og valg av kilde for informasjon var ikke EPLF's kontorer, men FN tjenestemenn og etiopiske myndigheter, som erfaringmessig har liten sjanse til å fortelle hele sannheten.

Alle er klar over at det foregår en frigjøringskrig i Eritrea og omkring 80% av landet er under kontroll av EPLF. Vi vet også at det er tørke og hungersnød i Eritrea og de nordlige provinsene av Etiopia. For å kunne skape en passende situasjon for bistandsarbeidere og mottakere, foreslo EPLF, i 1984, våpenvile, som bistandsorganisasjonene støttet. Dette forslaget som oppsto på grunn av ekte bekymring for folket, ble avslått av den militære ledelsen i Etiopia. Den Etiopiske regjeringen benekter til og med at det er krig i Eritrea og at et stort område er utenfor deres kontroll. Våpenvilen er ennå gyldig. Av dette skulle det klart fremgå hvem som er bekymret for det sultrammede folket og hvem som ikke er.

De etiopiske myndighetene gjorde nylig ualminnelig stort oppstyr omkring hungersnøden i nord. Hvis de er bekymret for folket skulle de være enig i en våpenvile, men sannheten er at de gjorde slikt oppstyr, fordi de trodde det ville gi dem muligheten til å transportere deres tropper og utstyr ved å utgi seg for hjelpeoperasjoner. Etiopierne har endret tone, men ikke politikk. Oppheiste flagg bekrefter ikke harmøsheten til konvoi, når man har å gjøre med en regjering av etiopisk type. Angrepet var uunngåelig. Alle bevisene av forbrente soldater of utstyr var der.

Artikkelene siterte en etiopisk utenriksministers erklæring, hvor han kalte angrepet for en egoistisk holdning fra EPLF side. Hvem vil tro på hva en etiopisk statsråd sier? Han er statsråd i dag og avhopper i morgen. I etiopia tror ikke statsråder, generaler og ambassadører på hva de sier. De sier bare det de sier for å overleve. Seks utenriksminstre har hoppet av fra denne regjeringen og vrene på alt som de har sagt da de var i Etiopia. Det er enestående i moderne samtidshistorie. Men noen reportere synes å være glemme i forhold til den nyere historie.

Hensikten med å skrive dette brevet er at mediet virker svært selektiv ved å bare gjengi en side av historien. Det gir leserne et intrykk av at EPLF er imot levering av nødhjelp og som om de ikke bryr seg om folk som sulter ved at de angriper matkonvoier. Men faktum er at EPLF er en del av det sultende folket mens den etiopiske regjeringen er en kolonimakt som ikke kan brødfø sitt eget folk.

**HØRTE DU «SANN ER LIVET» I GÅR?
VENSTRES OPPLYSNINGSFORBUND HAR BOKEN:**

ØKOKOMMUNEN

Krever Solidaritet

I LØPET av knappe 48 timer ble en tredel av den etiopiske okkupasjonshæren, understøttet av sovjetiske militærrådgivere, fullstendig knust ved den lille byen Afabet, i utkanten av de mektige Sahelfjellene som har vært den eritreiske frigjøringsbevegelsens EPLFs baseområder. Det knusende nederlaget kommer etter en rekke militære tilbakسلag for den etiopiske haeren, en av de største i Afrika, det siste året. Etiopia er iferd med å bli slatt i Eritrea.

Likvel har EPLFs generalsekretær i dagene etter erobringa av Afabet sendt ut en oppfordring til det internasjonale samfunnet om å bidra til en politisk løsning for Eritrea. EPLF har hele tiden gått inn for en forhandlingsløsning om Eritreas framtid — ut fra militær styrke og ut fra hensyn til den eritreiske befolkningen som har vært hjemsøkt av den etiopiske krigføringen og tørke og sult i en årrekke. En ny suktakatstrofe er allerede i anmarsj i Eritrea og Etiopia.

EPLFs politiske løsning bygger på et fredsforslag i sju punkter om en folkeavstemning i Eritrea under overvåking av FN som ble framsatt allerede i 1980. Det er i virkeligheten en utfordring til FN som avgjorde Eritrea-spørsmålet i 1950-52 og la veien åpen for

Eritrea-krigen har tatt en ny vending, både militært og politisk. Frigjøringsbevegelsen EPLF ber igjen om at det internasjonale samfunnet må arbeide for en politisk løsning på krigsbanen.

den etiopiske annexeringen av Eritrea i 1962.

Under FN-behandlinga uttalte daværende utenriksminister John Foster Dulles at Eritrea ikke kunne få sin rett til å anerkjenne Eritrea retten til nasjonal selvbestemmelse. I stedet har USAs interesser fulgt to linjer overfor Dergen: Enten å forsøke å vinne det etiopiske militærregimet tilbake eller å forsøke å undergrave det til fordel for provestlige krefter i Addis Abeba. Begge linjer har vært like mislykket.

Norge har et helt spesielt historisk ansvar for Eritrea, ettersom Norge, som det eneste landet i FNs granskingskommisjon til Eritrea i 1950, gikk inn for full innlemmelse av Eritrea som en region i Etiopia — stikk i strid med eritreernes egne ønsker. I stedet hadde

de norske representantene en helt bevisst oppgave å forvalte både norske og britisk-amerikanske interesser ved å støtte Keiserens syn.

Nå kaller krigen i Eritrea igjen på et norsk initiativ. Den norske regjeringa, fagbevegelsen og de politiske partiene har i lang tid overrøst EPLF og hjelpeorganisasjonen ERA med sympati og interne støtteerklæringer, og i solidaritetsammenheng spiller Norge en ledende rolle, både på aktivistplan og i offisiell regi, noe eritreerne vet å sette pris på.

Men når det kommer til konkrete politisk tiltak, har Eritrea enten blitt glemt eller druknet i storpolitiske hensyn. På slutten av 1986 adresserte AKP (m-j) stortingspartiene og regjeringa med anmodning om å vedta offisiell støtte til EPLFs sjupunktsplan og bringe Eritrea-spørsmålet inn for FN — uten respons annet enn fra avdøde utenriksminister Knut Frydenlund som henviste til Norges uttrykte holdning, men skjøv motstanden i OAU (Organisasjonen av afrikanske stater) foran seg.

Afabet kaller på solidaritet og internasjonal støtte. Det er ingen ting som står i veien for Stortinget å støtte EPLFs fredssplan; det er ingen ting som står i veien for press mot Etiopia og Sovjet.

Peter M. Johansen

EPLFs leder, Isayas Afewerki, ber om internasjonal støtte.
Foto: PETER M. JOHANSEN

som ble tatt til fange i Afabet, understreker Sovjets rolle i krigsen. Det må nå rettes et sterkt politisk press mot Gorbatsjov, som drysser om seg med fredsutspill om Afghanistan, for å twinge Etiopia til å gi slipp på Eritrea.

Heller ikke USA har vært villig til å anerkjenne Eritrea retten til nasjonal selvbestemmelse. I stedet har USAs interesser fulgt to linjer overfor Dergen: Enten å forsøke å vinne det etiopiske militærregimet tilbake eller å forsøke å undergrave det til fordel for provestlige krefter i Addis Abeba. Begge linjer har vært like mislykket.

Norge har et helt spesielt historisk ansvar for Eritrea, ettersom Norge, som det eneste landet i FNs granskingskommisjon til Eritrea i 1950, gikk inn for full innlemmelse av Eritrea som en region i Etiopia — stikk i strid med eritreernes egne ønsker. I stedet hadde

Skarp Sovjet-kritikk

— Hvis fremmede regjeringer skal bestemme andre staters politikk, er dette den beste forbedelsen til en tredje verdenskrig, sa Jurij Orlov på en preskonferanse i går. Orlov er tidligere politisk fange i Sovjet og leder av Helsingforskomiteen.

AV MORTEN DAHL

Sammen med Mohammad Eshaq fra den afganske frihøringsbevegelsen Jamiat-E-Islam og etreieren, Teklai Memasse fra Informasjonskontoret til EPFLF i Skandinavia deltok Orlov på en pressekonferanse torsdag formiddag. Seansen var satt i scene av seks organisasjoner som sto bak gårdagens demonstrasjon mot Rysjikov i Oslo. De tre var også hovedtaler under aksjonen Agar kveld.

På pressekonferansen sa

den tidligere sovjetiske maktoppen er årsaken til nærværende reformer i Sovjet. — Vi veit nå at sjøl Bresjnev sittende var innblanda i korruption. Men fortsatt blir avgjørelsenne på toppen og derfor er det også satt grenser for reformene, sa Orlov.

— I dag understøtter KGB Gorbatsjovs korrasjon, fortalte den tidligere politiske fangen.

— *Hur gasnost fort til fjernelle Sovjet?* spørsmållet. — Det har skjedd visse forbredninger under Ghasnosht for menneskerettigheten og dette gjelder særlig kulturen, hevdet Orlov. Men han la til at det på flere punkter ikke har skjedd forandringer.

400 i fengsel

— Fortsatt er det umulig å kritisere regjeringens militærpolitikk, og fortalt er det umulig å skaffe seg troverdig informasjon om den, fortalte Orlov. — Fridgeiring av politiske fanger har utelukkende vært etter press fra Vesten.

— Omlag halvparten av de politiske fangene sitter fortsatt i fengsel, og det vil si nesten 400 personer følge de siste tallene vi har fått, så det er fortsatt ingen demokratiseringsprosess i Sovjet. De som er satt fri er ikke «frifunnet», men er befreid.

På pressekonferansen sa

og de emner som de tok opp diskuter i den sovjetiske pressa i dag. Det er mange enkeltindivider som forsøker å fremme en liberalisering. Disse går lengre enn myndighetene tillater og disse får vanskeligheter, sa Orlov.

— Jeg ber derfor ordførerne, myndigheter og journalister til konfrontere Rysjikov med fengslinga av medlemmer i den sovjetiske Helsingforskomiteen. En organisasjon som prøver å starte et menneskerettighetsseminar blekk hindra i Afghanistan. — Det har skjedd visse forbredninger under Ghasnosht for menneskerettigheten og dette gjelder særlig kulturen, hevdet Orlov. Men han la til at det på flere punkter ikke har skjedd forandringer.

— Dette er kjernen for muligheten til å danne framtidige partier i Sovjet, fortalte Orlov.

— Dette er kjernen for muligheten til å danne framtidige partier i Sovjet, fortalte Orlov.

— Dette er kjernen for muligheten til å danne framtidige partier i Sovjet, fortalte Orlov.

form av anti-semitisme, og med at det er begrensna glasnost, er det også begrenschava Sovjet kan gjøre med hensyn til tilbaketrekkning.

Vi skal huske på at Kabul er lengre unna Moskva enn Managua, er fra Washington. Hvis andre regjeringer skal bestemme staters politikk, er det den beste og enkleste veien til den tredje verdenskrig, sa Orlov.

FN-kritikk

Teklai Memasse fra Informasjonskontoret til EPFLF i Skandinavia, kom med kraftig kritikk av FN. — De forente Nasjoner er ikke interessert i det eritreiske folketilfelle. Dette skyldes i blitt stilltine. Dette skyldes i første rekke at vi veit vi kjemper for en god sak — kampen for vårt eget land — og fordi vi får enorm støtte fra resten av verden, sa Eshaq, og fortalte: — Motstandshevegelsen er sterke, og vi er en fred i Kambodscha. Men en fred i Kambodscha mot det sovjet-støttede Etiopia vil føre til fredsløshet, sa han. Eritreerne ønsker fred, men likter en hær fred. — Vi ønsker en fred i rettferdighetsnavn, det vil si et uavhengig Eritrea. Men en fred i Kambodscha mot det sovjet-støttede Etiopia vil føre til饥饿的Eritrea. Men en fred i Kambodscha mot det sovjet-støttede Etiopia vil føre til fredsløshet, og dette kan bortset fra hvilken brukes til de enorme summene som det koster å holde Etiopias armé i gang, sa Memasse. 500 byer er blitt ødelagt som følge Etiopias krigene, som er en av de best bevæpnede styrkene i Afrika, ja han til.

— Vi ønsker en hær fred,

de viktigste menneskeret-

Sult truer Eritrea

Røde Kors oppfordrer myndighetene i Norge og andre land til å legge press på myndighetene i Etiopia. Siden mars har etiopiske regjeringsstyrker lammet matvareforsyningene til Eritrea og Tigray.

AV TRULS LARSEN

ringssyrker blokkert veiene og hindra at forsyningene har nådd fram. Dersom ikke veiene åpnes, kan Eritrea stå overfor en like stor sultkatastrofe som den som ramma landet i 1984-85.

— Det er to forhold som kjennetegner situasjonen, sier Reidar Yvenes i Røde Kors. — Dette er krigsområde med væpna kamp som naturlig nok fører til restriksjoner på transport. Men samtidig har vi problemet med at etiopiske regjeringsstyrker forsyningene til tross for at Røde Kors har en avtale om at myndighetene skal klare veiene når det ikke pågår kamphandlinger, fortsetter han. Et annet problem er at veiene ut fra Asmara er milslagt.

— Hva skyldes myndighetenes blokade, er det mangel på ressurser og kontroll, eller sabotasje? — Jeg vil tro at det er en kombinasjon av de to faktorene, sier Yvenes. Røde Kors skal nå ha midlertid etiopiske regje-

te med Utenriksdepartementet hvor de kommer til å be UTD bruke sine kanaler for å få de stridende partene til å tillate matvaretransporter.

Flyktninger

— Har Røde Kors noe samarbeid med den etiopiske hjelpeorganisasjonen ERA?

— Ja, vi støtter blant annet et hjelpeprosjekt når det gjelder etiopiske krigsfanger som den etiopiske frigjøringsorganisasjonen EPLF har tatt, sier Ystenes. Dette gjelder 8-10 000 fanger som ikke blir anerkjent av de etiopiske myndighetene. Vi kommer til å følge opp dette hjelpeprosjektet i samarbeid med ERA, hevder Ystenes.

november i fjor startet Røde Korsaksjonen «Åpne veier for overveise» i Etiopia. Aksjonen ble sett i verk for å få fram mat blant annet til Eritrea. Siden mars har imidlertid etiopiske regje-

den visna, opplyser den etiopiske hjelpeorganisasjonen ERA. Situasjonen er verst i det sentrale høylandet, men også den eritreiske hovedstaden Asmara er ramma. Byen får vannforsyningene med tankbil og matvareituasjonen er kritis.

Rapportene fra FN's World Food Programme er alarmerende. Før sultperioden i 1984 hadde Eritrea reserver for 3,9 måneder, i dag er reservere bare nok til å dekke 1,9 måneder. Vanligvis gir en normal innhøsting en normal innhøsting en reserve for et halvt år.

Transport er også et stort problem. ERA opplyser at de trenger vel 140 lastebiler ekstra. I mange områder er det dårlig eller ingen veiforbindelser, og det haster med å få inn hjelpevarer regnet skyller vekk det som er av veiforbindelser i sluttet av juni.

Kritisk

Matvareituasjonen i Eritrea er kritisk, avlingene har svikta på grunn av tørke. På landsbasis har nærmere 80 prosent av grø-

Støtt EPIFs hjelpearbeid

Etiopias blokade av hjelpeforsyningsområdene i Eritrea, Tigray og Wollo må føre til en revurdering av situasjonen fra de humanitære organisasjonenes side. Det eneste alternativet er å bringe hjelpen inn med frigjøringsbevegelsens hjelpeapparat. Og det må

å bringe hjelpen inn med frigjøringsbevegelsens hjelpeapparat. Og det må

ring til regimets militærstrategi.

For det første vil hjelpeforsyningene lett komme ut av regimets kontroll når de sendes inn i frigjøringsbevegelsens operative soner, hvor nøden er størst som følge av krigen og regimets terror mot sivile befolkningen.

For det andre vil folk kunne holde seg i områdene og fortsatt blistå frigjøringsbevegelsene.

For det tredje vil hjelpeorganisasjonene se at oppbygginga i de frigjorte områdene og frontenes hjelpeapparat fungerer og i neste omgang opprette samarbeid.

Ved siden av å sikre kontrollen inngår utdelingssentraene i regimets folkeflyttingsprosjekt, som nå er tatt opp igjen. Blokaden kan lett få en dobbel virking: Stans leveransene vil drive folk på flukt, entent til Sudan eller nettopp til sentraene, eller at den skrikende nøden kan bringes fram til sultområdene i stedet for å samle folk i utdelingscentra, hvor epidemier og sjukdommer floerer og hvor mange dør av utmattelse på veien.

Men den fortøner seg

ikke bare være en umenneskelig katastrofe. Det

kan dessuten tjene regimets nådeløse hensikt. Foruten internasjonalt press mot regimet i Addis Abeba, må derfor hjelpeorganisasjonene omdirigere forsendelsene til hungersonrådene gjennom frigjøringsbevegelsen EPLF og TPLF, som begge kan nå de uisatte områdene med sitt effektive nett. Frontenes respektive hjelpeorganisasjoner ERA og REST har gang på gang bedt om internasjonal hjelp, men responsen har vært tragisk liten, med få hederlige unntak. De har ikke bedt om stans i leveransene fra den regimekontrollerte siden, de vil ikke tvinge organisasjone til å velge side.

Derimot bør regimets utsultningsstrategi og den siste blokaden føret til organisasjonene velger side. Er Røde Kors villige til å ta dette skrittet? Eller skal organisasjonens prinsipper rytter i en krig hvor sivilbefolkningen bruker som slaktoffer, igjen sta i veien?

PETER M. JOHANSEN

Den etiopiske regjeringa blokkerer hjelpen til de sultområdene i landet.

FOTO: NTB

Erfaringene fra hungerøden i 1984-85 har fått hjelpeorganisasjonene til å innse at forsyningene må bringes fram til sultområdene i stedet for å samle folk i utdelingscentra, hvor epidemier og sjukdommer er i gang.

Blokaden inngår i Etiopias krigføring. Faren er

at den ikke er begrenset til den pågående offensiven i Tigray, men inngår i regimets «sult som våpen»-strategi.

KOMMENTAR //

ERITREAS

"Helga Mørning Peter M. Johansen har vært på reportasjereise i Eritrea i forbindelse med den eritreiske kvinneunionens tredje kongress. Dette er den tjepte reportasjen fra turen. De første sto 20., 22. og 29. februar.

MOSAIKK

Nasjonale og etniske konflikter, samt religiøse motsetninger, er fenomener som skaper problemer i kampen mot imperialismen i de fleste tredje verden-land. Fra Afrika er vi vant til å høre om stamme-motsetninger som splitter befolkningen, ofte til et punkt av borgerkrig.

Eritrea fins det ni ulike nasjonaliteter med hvert sitt språk, i tillegg er ca. halvparten av befolkningen muslimmer og den andre halvparten kristne. Samtidig framstår den eritreiske frigjøringsbevegelsen nå som svært enhetlig. Det er både muslimer og kristne i ledelsen av EPLF og på den eritreiske kvinnekongressen i januar var alle de ni nasjonalitetene representert. Hva kommer det av at problemer som synes uoverstigelige i andre land, ser ut til å være trivile i Eritrea? Hvorfor har man ikke en muslimsk frigjøringsbevegelse og en kristen? Hvorfor har man ikke åpne strider og anklager om dominans fra Tigrinya-nasjonaliteten i EPLF?

Enhetlig bevegelse
De fleste motstandskjemperne vi traff var opprinnelig fra Asmara og områdene rundt hovedstaden, og de var tigrinya, som er den største nasjonaliteten. Vi ser naturligvis ikke ha illusjoner om at denne tilstanden av nasjonal-ethisk og religiøs enhet nødvendigvis vil vare evig og at det ikke kan oppstå motsetninger her. Poengen er at nå er enheten tilstede.

En nærliggende forklaring er naturligvis at kampen mot etiopierne samler folk på tvers av alle skiller, og noe er det naturligvis i det. Samtidig ser man jo ofte i Afrika at det at det fins en felles fiende slett ikke er tilstrekkelig til å skape sterke og enhetlige frigjøringsbevegelser. Dette ser vi i land som Angola, Zimbabwe og Etiopia.

Framsynte ledere
Landsfaderen Woldeab Woldemariam, ofte kalt «frigjøringskampens far» blant eritreere, mener at det var de eritreiske lederne i moderne historie som har æren for denne enheten. Woldeab, som fikk sin religiøse oppfostring på en

svensk misjonsskole, er en av dem, sammen med Ibrahim Sultan, den tidligere lederen av Muslimsk Liga som døde i fjor i Kairo. I frigjøringskampens spede begynnelse, først i kampen mot italienerne, deretter britene og etiopierne, sto de sammen bak Eritreas Frigjøringsbevegelse, ELM. Våre ledere har alltid søkt enhet, enten de har vært muslimer eller kristne, tigre eller tigrinya, og det fror jeg er hovedforklaringen, hadde den gamle Woldeab svart da han i fjor lignet besøkte Eritrea under EPLFs nasjonale kongress. En EPLFer vi snakket med var også villig til å gi ELFros for i hovedsak å ha innatt den samme holdningen.

Avviser kritikk

TPLF, som er frigjøringsbevegelsen i Tigray-provinsen i Etiopia, har kritisert EPLF for et feilaktig syn på det nasjonale spørsmål. Kritikken tar utgangspunkt i uttaleiser fra EPLF som kan tolkes i retning av at retten til nasjonal sjøbelstemmelse ikke er et absolutt prinsipp. EPLF har nektet å gå inn i denne diskusjonen med TPLF. Vi konfronterer EPLFs generalsekretær Issayas Afereworki med dette.

— Vi har viktigere ting fore enn unødvendige polemikk med andre frigjøringsbevegelser, svarte Issayas Afereworki. — TPLF sier også at vi er udemokratisk og at vi til syvende og sist tjener borgerskapets interesser. Dette fortjener ingen kommentar — det er rett og slett for barnslig, ifnyser Issayas.

— TPLF synes å tro det er mulig å diskutere filosofi på gråsrotplan, plant en befolkning hvor de færreste kan lese og skrive. En slik linje fører ikke vi. Vi er opprettet av endringer av folks liv i praksis. For øvrig synes det nærmest umulig å ha nære forbindelser til etiopiske frigjøringsbevegelser. De står så splittet at for

hver venn du får, skaffer de deg automatisk en annen som fiende.

Språkpolitikk

Vi tok Issayas og EPLF på ordet og satte oss for å undersøke deres praksis på et område som må anses for å være sensitivt i denne sammenhengen, nemlig språkpolitikken. I 1952 etter FN-vedtaket om at Eritrea skulle være i føderasjon med Etiopia, ble det vedtatt at tigrinya og arabisk skulle være de to offisielle språkene. Bare det fattlige Rashaida-folket som krysset Rødehavet fra Saudi-Arabia for drygt 150 år siden, snakker arabisk.

EPLF har ikke gått inn for arabisk som offisielt språk, sjøl om det skal undervises i arabisk på alle nivåer, slik det står i EPLFs nasjonaldemokratiske program. De går heller ikke inn for tigrinya som offisielt språk, av den grunn at de er reddet det kan oppfattes som nasjonaljävlinisme fra den tallmessig dominerende nasjonalitets side. EPLF har rett og slett unngått hele problemet ved ikke å ta stilling til noe offisielt språk. I stedet går de inn for at alle ni nasjonaliteter skal få grunnopplæring i morsmålet.

Undervisning

I Rora Balkla, i Sahels fjellverden, hvor befolkningen er tigre, har man morsmålsoppplæring på tigre med arabisk og engelsk som andre språk. På Zeroskolen i Orotta, hvor de fleste barn av motstandskjemperne går, er tigrinya førstespråket og engelsk annen språk. I 6. og 7. klasse foregår en god del av undervisningen til og med på engelsk, kunne vi konstatere.

Ved den tekniske skolen i Wina foregikk undervisningen utelukkende på engelsk. Abraha, stivilingenør og lærer ved skolen, begrunnet dette på følgende vis:

— Hvis vi hadde valgt en av

våre egne språk, ville dette bli oppfattet som diskriminerende. Dessuten har engelsk den fordelat at elevene kan tildelegge seg det nyeste lærebokstoffet som kommer ut i Europa og USA.

EPLFs styrke

EPLF overlater altså til de lokale myndighetene, landsbyrådene, å bestemme andre-språket. Dette likner måten deres å behandle det vanskelige spørsmålet med omskjæring av kvinner på. Hva som er principielt riktig eller ønskelig for EPLF, er en ting, hva som er gjennomført i praksis, er imidlertid avhengig av folks subjektive ønsker. Ved ikke

å fatte prinsippvedtak om offisielt språk, har EPLF unngått folkelig motstand og splittelse på et område hvor det opplagt ligger en mulighet for etnisk konflikt.

Derved begynner det å ane oss hvor noe av EPLFs styrke ligger: Oppmerksamheten rettet mot praksis og folks ønsker, snarere enn prinsipper. Ikke sånn å forstå at de er prinsipplose, snarere sånn at prinsippene får vente der hvor forfølgelsen av dem kan true det felles målet alle eritreere samler seg om, et fritt og uavhengig Eritrea.

En eritreer vi snakket med uttrykte seg slik: Når folket samler seg med kraften av all sin vilje, er alt mulig, også det å slå en til-

synelatende overmekting fiende. Det er hovedsaken nå. Hvilke problemer som vil oppstå når denne fienden er slått, får vi ta itu med når den tå kommer. Ingen kan spå om framtia.

Tekst og foto:
PETER M.JOHANSEN

För första gången deltog det representanter från alla de nio nationer i Eritrea på Kvinneunionenes kongress: tigringa, tigre, kamarra, nara (baria), bilen, rashanda, saho, hadarchi/herrat/hadendawu, afer.

Endelig er vi med

På den eritreiske kvinneunionens kongress møtte vi en representant for en av de nasjonale minoritetene i Eritrea, Linia Yonas (38) fra Kunama-stammen. Hun er tobarnsmor og medlem av den regionale ledelsen i Kvinneunionen. Hun kommer fra Awgaro, seks timer til fots fra byen Barentu som er under etiopisk herredømme.

Vi spurte henne hvordan hun ble involvert i motstandsstriden.

— Jeg ble ikke med før i 1984, etter at EPLF var kommet til området. Tidligere var det EPLF som var aktive i Barka. Faren min var medlem av EPLF og han ble drept av etiopierne i 1976. Sjøl om jeg naturligvis var motstander av Dergen, det etiopiske regimet, holdt jeg imidlertid kjeft. Jeg likte ikke linja og den politiske praksisen til EPLF. Mitt inntrykk var at for dem var folk et problem, ikke en ressurs, sier Linia.

— På grunn av motset-

Kunama-befolkningen besynte mange kunamaer sympatisere med etiopierne. Det gjaldt også blant Nara-folket. Etiopierne forsøkte verve mannen min til den etiopiske hæren. Jeg kranglet med han i tre måneder om det. Da ble han vernet med makt. Etter seinere ble han drept i krigen, forteller Linia.

— Da komene til soldatene i etiopisk tjeneste i Barentu flyktes til de frigjorte områdene, ble vi tatt dårlig imot av EPLF. De så på oss med mistenksomhet og kom til og med med trussler. De så ikke på oss som en politisk kraft, og de var negative til kvinnelig delta-kelse overhodet. EPLF forsøkte ikke som EPLF å gjennomføre sosiale endringer, for eksempel i forholdet mellom kjønnene. Kunama-folket holder til i områdene mellom grensene. Setit og Gash-elva som skjærer gjennom lavlandet i Barka-provinsen. Kunamaene er særlig konsentert rundt byen Barentu, som EPLF erobret for en kortere periode i 1985. Kunamaene er sammen med

sånn at vi kunne tjene litt penger.

På spørsmål om hva hun ser på som mest positivt ved kvinnekongressen svarer Linia:

— For første gang føler jeg at vi kunamaer virkelig deltar på lik linje med de andre nasjonalitetene i kampen. Jeg deltok på EPLFs annen kongress i april i fjor. Da var jeg eneste kvinnelege delegat fra Kunama-stammen. På denne kongressen er vi hele ni. Jeg gleder meg til komme tilbake og gi seminarer til kvinnene hjemme.

Hvordan stiller nå hennes næværende mann seg til hennes politiske aktivitet? Det er nemlig ikke alltid like upproblematiske, forteller flere i Kvinnounionens ledelse.

— Vi kunamaer har en annen tradisjon. Det er lite kvinneundertrykking hos oss. For eksempel har vi frivillige ekteskap. Mannen min støtter og oppmuntrer meg i mitt politiske arbeid. Sjøl er han medlem av EPLFs militia.

HELGA MOSS

Nara-folket utypiske for de eritreiske nasjonalitetene på mange måter. De lever tradisjonelt i en form for «primitiv kommunisme», med felles eiendomsrett til jord og egalitære sosiale forhold, også mellom kvinner og menn. En god del kunamaer er verken kristne eller muslimmer, men skalte animister (naturelligioner) — eller «hedninger» som misjonærerne deres kalte dem. Gjennom de svenske misjonsskolene har kunamaene fått det latinske alfabetet som sitt skriftspråk. Navnene

kunamaer skiller imidlertid ikke mellom religiøs bakgrunn, slik som er vanlig blandt andre folkegrupper. — EPLF jobber nå hardt for å endre forholdene for kunamaene. Sjøl ble jeg raskt begeistret for EPLFs sosiale praksis. Det ga hjelp til folket og viste stor heroisme. Jeg ble bevisstgjort gjennom de endringene jeg sa de gjennomførte; alfabetiseringsskampanjer, møter og organisering av folk. De hjalp oss å sette i gang

håndverkskooperativer,

KLOKERE ENN KRIGEN

— Vi vil vinne krigens, men tenker lenger enn krigens. EPLFs demokratiseringsprogram tar utgangspunkt i vørt eget samfunn, ikke i ideologier, sier Askalu Menkerios, leder for EPLFs Kvinnounion.

— Det er ikke lett å innføre demokrati i en nasjon med en føydal fortid, og det blir ikke lettere av at nasjonen er i krig.

Askalu Menkerios: Tidligere sosialminister, og fortsatt medlem, i Eritrean Peoples Liberation Fronts sentralkomité, som regjerer Eritreas frigjorte områder. Aktiv i den eritreiske nødhjelpsorganisasjonen (ERA), blant annet under tørken og sultkatastrofen i 1984. I januar i år valgt til leder for EPLFs Kvinnounion. Mellomlandet i Oslo på vei til en konferanse i Sverige om og for kvinnelige ledere i Afrika. Har i flere år representert EPLF og Kvinnounionen rundt i verden. At Askalu Menkerios er en leder, er lett å merke.

— En kvinnelig politisk leder er unødig, spesielt når hun er sort. På den nordlige halvkule venter dere slett ikke en kvinnelig leder fra sør, og det merkes.

ENSOM KRIG

Askalu representerer et folk som har levd i og med krigen i 27 år. Eritrea var italiensk koloni fra 1889 til 1941, og ble så satt under britisk administrasjon. I 1950 bestemte FNs hovedforsamling å gjøre Eritrea til en del av føderasjonen Etiopia. I 1962 annekterte Etiopia hele provinsen Eritrea. Folkeflytninger, utbytting, massedrap har stått på dagsordenen såvel i keiser Haile Selassies tid, som under den «marxistiske» republikken til president Mengistu Haile Mariam.

FRONTEN OG JORDA

Eritreerne kjemper for selvstendighet og demokrati, og de har vist en utrolig utholdenhets i sin ensomme krig mot overmakten. I EPLF-hæren kjemper kvinnelige og mannlige fighter side om side ved fronten. Blant sivilbefolkingen ligger detsamme prinsippet til grunn for demokratiseringen. — Fordelingen av land var den første «revolusjonen», forteller

Askalu. — I det føydale Eritrea, var det mange fattige menn som ikke eide land. Nå eier de jord, men den drastiske endringen var å gi jord til kvinner. Ingen hadde noensinne tenkt tanken før! Senere har andre reformer kommet i de frigjorte områdene.

— Vi har hele tiden måttet kjempe mot det gamle samfunnet, særlig mot undertrykkingen av kvinner, men i løpet av prosessen har også mennene blitt overbevist. Ikke engang gamle menn tar å snakke nedsettende om kvinner nå. Også kvinnene dør ved fronten, alle vet det.

FORBI KRIGEN

— EPLF vil vinne krigen, men vi tenker lenger enn krigen. Vi vil bygge på det samfunnet som Eritrea skal være etterpå, og vi prøver hele tiden å vise folk dette. Forandringerne skal ikke komme ovenfra, «tredd ned» over folk. Motsetningene mellom minoriteter, stammer, kjønn har vi allerede kommet langt med å overvinne. Når folk gjør ting sammen,

forsvinner etter hvert mistroiskhet og gammelt fiendskap. Ut-danning er en stor utfordring — 95 prosent av alle kvinner i Eritrea er i praksis analfabeter.

I MORGEN

— I dag er verden slik at vi ikke ønsker å gå inn i noen politisk alliance, i morgen kan ting være annerledes, for verden forandrer seg hele tiden: Så må morgendagens ledere utforme morgendagens politikk. Vi regner ikke med at vi blir ledere i framtidens Eritrea, sier Askalu Menkerios. Hun er eld-re enn krigen. Og klokere.

Einar Lunde reiste til Etiopia for å hjelpe sine gode venner som lever i den ytterste nød. Ni barn som er helt avhengig av hans hjelp. Men Dagsrevyen-reporteren ble kastet i fengsel. Blant lopper og rotter tilbrakte han en natt – før han ble kastet ut av landet. – Det var et mareitt, sier Einar Lunde.

Jeg er forferdelig skuffet. Jeg har lagt igjen mye av sjelen min i Etiopia og er en venn av det etiopiske folk. Nå er jeg rettet innreise i landet, i Etiopia, medarbeider, Einar Lunde, er tilbake etter mareittet i Etiopia. Lunde ble arrestert under et privat besøk i landet og utsikt av sikkerhetspolitiet. Årsaken var reportasjer Lunde hadde laget om situasjonen i Eritrea og eksportsjoner til landet. Etter at etiopiske politiet hadde fått informasjonen fra Einar Lunde om utvisningen, var ikke det noe å gjøre med å løslate ham.

– Dette er ille. Gjennom hovedlyngen av mine rapportasjer fra Etiopia har det dreid seg om folkelets situasjon og nød. Innstasjonen har bidratt til å mobilisere det norske folket til å yte ekstra innsats for de nødsituelle i Etiopia. Men så smart jeg satte forholdene i landet i et kritisk lys, var det slutt på vennligheten. Da var det rett ut, sier Einar Lunde til Se og Hør. Han kom hjem til Norge igjen sist fredag.

Pappa til ni

– Etiopiarne sa at jeg hadde forberedt til å hjelpe dem i Eritrea som krig. Men regjeringen vil ikke erkjenne seg dette. Offisielt heter det at situasjonen i Eritrea er et mindre sikkerhetsproblem, fordi det ikke er forsterket av en håndfull opprørere, sier Einar Lunde.

Lunde var på et privat, humanitært besøk i landet da han ble utvist. Sammen med sin familie, fire norske venner og en Rebecca-løse ytre han sin hjelpe til familiene som lever i ytterste fattigdom i den verste slummen i Addis Abeba.

Einar Lunde ble arrestert og føreslaktet til å døge under stilt private besøk.

– Jeg ble pågrepet av to menn

og fort til sikkerhetspolitiets ho-

beskipter. Der fikk jeg klar beskjed: Jeg var erklært uansett i

landet. Jeg satte i avhør i nesten

tre timer. Etterpå ble jeg satt i en fengselsselle sammen med tre etiopiske langer, sier Einar Lunde.

Førholdene i fengslet var langt dårligere enn hva vi er vant til her hjemme. Lunde og hans medfanger fikk hverken mat eller sengetøy. De ble oppspist og stukket av maur, lopper, og mygg hele natten.

– Det var mørkrysnasjon. Jeg var ikke ett eneste skund og måtte dermed ståss med udryrene og insiktere. Over hodene på oss hang rølene i et pappak. Det var en liten hyggelig opplevelse.

– Men likevel led jeg ingen direkte overlast. Sikkerhetspolitiets folk var nolegge mot meg. Ordene om utvisning fikk de fra høyre hold, sier Lunde som neste morgen ble fort til flypassen og satt på første fly ut av landet.

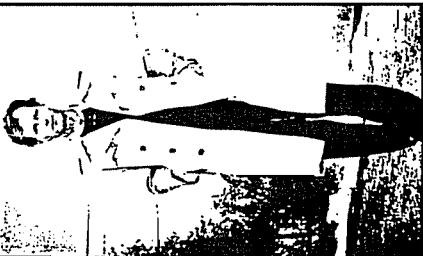
Kastet ut

Einar Lunde som ikke har selv en afrikansk adoptivdatter.

ET MÅRERITT Å SITTE

Dagsrevyens Einar Lunde ble kastet i fengsel og rotter:

Dagsrevyens reporter Einar Lunde var på privat besøk i Etiopia da han ble pågrepet. Han fikk ikke få tilbake med familiene sin.

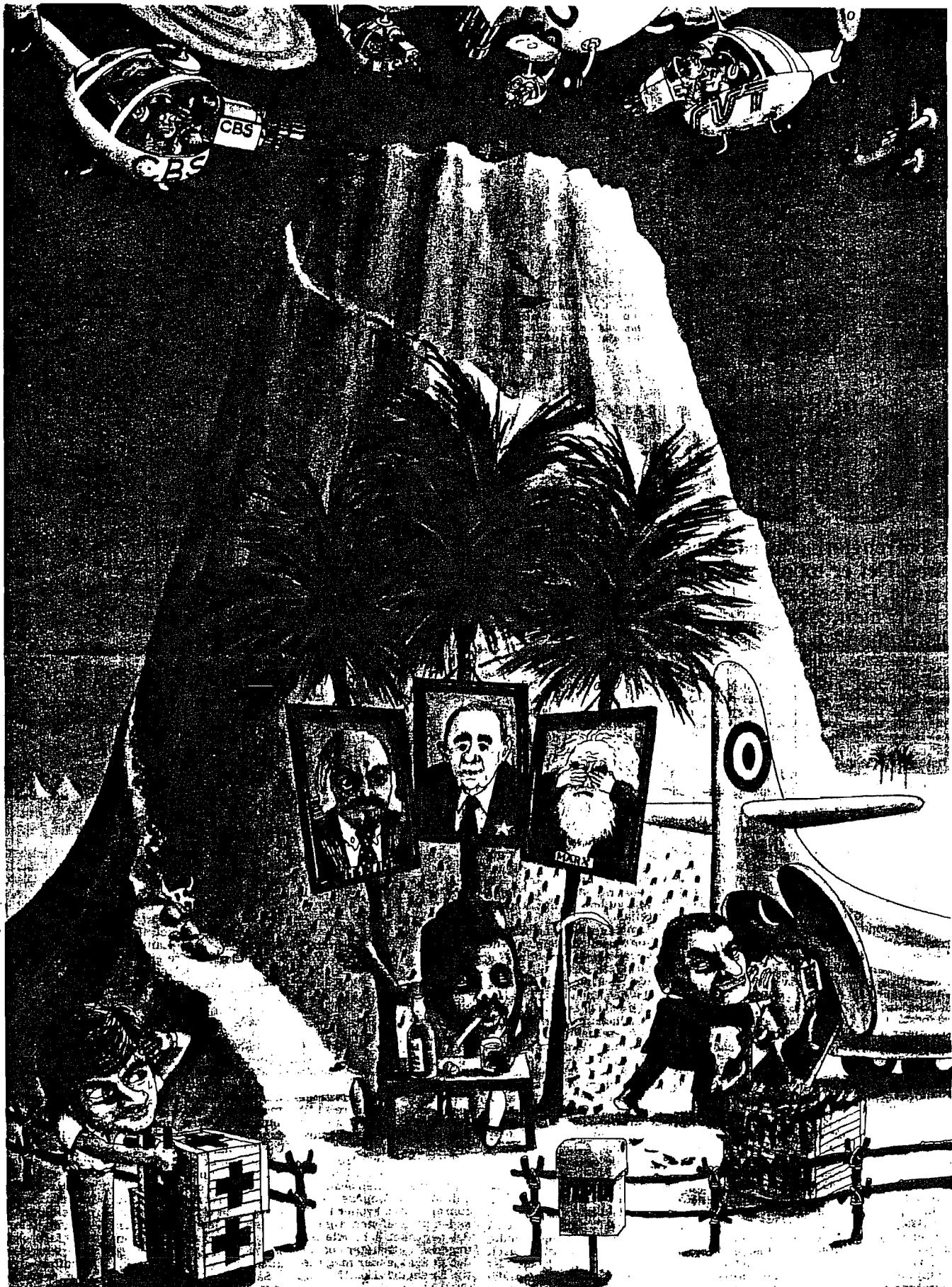
Einar Lunde som ikke har selv en afrikansk adoptivdatter.

TEKST: ERLING SKAGET
FOTO: TOR KVELLO

Lørdag 27. februar 1988 19

KLASSEKAMPEN

Leif Zetterling

Sulten i Etiopia

Gjennombrudd i stikte...

10 Onsdag 2. mars 1988

Glob-skyttergrava ligger tom tilbake på kammen av fjellknausen. Knapt åtte meter unna skygger de etiopiske stillingene seg ned, over mot dalføret der veien til Afabet buktet seg under fjellet som frigjøringsstyrken har kalt Guomindang. Frigjøringskriger finner sine forbilder. Guomindang er nå under EPLF's kontroll, slik som de strategiske bygdingene Wancha, Rifora og Itahabb. Utjente nærvær, som har krevet ukjente ofre. Men navn som vil gå ned i Eritreas historie.

Gjennom minefeltet
Styrkeforholdet på Nakfronteren har endret seg vesentlig siden det intense oppsjøet begynte i september. Venstre flanke, på Naro-sletta, er nedkjempet; høyre flanke ser ned på Afabet. Gjennombruddet kom uventet, selv om det var nøyde planlagt. Kefle forteller: — Høng tid hadde

vi kartlagt hvor etiopierne hadde lagt ut miner. Vi angrapte fra tre sider. Gruppe med tre, skjærer de etiopiske stillingene seg ned, over mot dalføret der veien til Afabet buktet seg under fjellet som frigjøringsstyrken har kalt Guomindang. Frigjøringskriger finner sine forbilder. Guomindang er nå under EPLF's kontroll, slik som de strategiske bygdingene Wancha, Rifora og Itahabb. Utjente nærvær, som har krevet ukjente ofre. Men navn som vil gå ned i Eritreas historie.

EPLF har initiativet
Frigjøringshæren har beholdt initiativet etter den tunge offensiven i august-september. Under oppholdet i Eritrea kommer stadig meldinger over frigjøringsradioen fra operasjonene bak frontlinjen:

1. oktober 1985 holdt etio-

perne på å bryte gjennom Glob-linjen, sist stanset inn til Nakfa. Kampene var ettersatt på plattelene i en kampområde Et skittent rute fra skoleboka til en fighter-liggerleggen i etav-hulen rommene mellom de lange tunnelene. En blant annen har tegnet omrisset av Eritrea. To tegn på tigrinaya angir byen Nakfa. Nå er etiopiene drevet trettikilometer tilbake. «Klasserommet» er flyttet. Med hukommelsen til Barka-provinsen, etter ti timers kamp. Garnisonen har kropt for EPLF-trukker seg tilbake. Afabet, Keren og Agordat.

Balansen endrer seg
Vi kommer til å fortsette våtoffensiv, forsikrer EPLF's generalsekretær, Isayas Afeworki. — Vi ønsker ikke å endre den militære balansen. Tidligere har problemet vært vettforsyningene eller sterke inn-

sats fra Etiopia og Sovjet. Men Etiopia er ikke lengre i stand til å endre balansen, verken med hjelputenfra eller med større etiopiske styrker.

— Vi er på vei inn i en strategisk offensiv, uttalte EPLFs nye stabssjef, Sebhat Efrem til Klassiekampanjaas gibt himtrykk av at EPLF-ranha nådd det sista diet. I fjor gjennomførte frigjøringsstyrkene 168 store operasjoner, hvor mer enn 12 000 etiopiske soldater ble drept eller såret, eller 15 000 mannl. Slipprosent er i Eritrea, hevder Isayas.

— Flender har tapts sin aktive forsvarssatsing og er blitt drevet over i en passiv defensiv. Store områder er kommet under vår kontroll, sier Isayas.

Fattigbondehæren
De etiopiske tapstallene er skremmende høye; forhol-

den etiopiske hæren er i en elendig formating. Den delen som omfatter frivillige rekruittere tilghbønder, som blir overlatt til skyttergravene, knapt uten militær trening. Moraler er sleit. Men bak linjene ligger offiserne og de profesjonelle soldatene for å hindre retteller desertering.

— Den etiopiske hæren er blitt desimatet med over 200 000 de siste 13 årene. 90 prosent av tapene har skjedd i Eritrea. All i alt er ikke den etiopiske hæren nå større enn 15 000 mannl. Slipprosent er i Eritrea, hevder Isayas.

— Deteru og misnøy i den etiopiske hæren langs fronten. Dergen forsøker å rekruitere 70 000 soldater, men de klarer vel knapt 40 000, samtidig som andre deler av hæren reduseres, sier Ibrahim Sayed, feltkoordinator for hjelpeorganisasjonene ERA, Deter overlaft til ERA og EPLF på

Holger Moss og Peter M. Johansen har vært på reportasjene i Eritrea i forbindelse med den eritreiske kvinneworldens tredje kongress. Dette er den femte reportasjonen fra turen. De fire første sto 20., 22., 29. februar og 1. mars.

Over: Den ene bildet viser den eritreiske kvinnens utmattende konferanses til den eritreiske Kvinneunionen var. Hun som har tilbrukt kortere eller lengre tid i krigsgruve, hun er EPLF-fighteren.

Lengst til venstre:
Tigre-kvinnene i Agra
har kommet lengre enn
stine mens kollegaene.
De delas med hieratisk
J. Kasase, og hemmed mis-
tungen på armen eller
ved brystet.

Til venstre:
EPLF-faraldrien ønske
til undertrykte og lærere
fra Aag. Men krig og
ter kan sette sine hand-
mer i veien, især for
kvinne. I Solomon
Camp (i mange kvin-
ner sin, forlate sittende til
løse ulfædets gater.

Tekst og foto:
Peter M. Johansen

Livet blandt fighterne i de
frigjorte områdene er et
særpregetliv. Jentene vok-
ser opp med utskikte
kjønnsrolljer, på Zero-
skolen i skyttergraven.
Det har bydd på problemer
når de møter det vanlige
livet i landsbyen, færre høre.

EPLF har derfor begynt å
sende fighterne på jevnlig
landsbybesøk.
Leidelsen i den eritreiske
frigjøringskampen er klar
over at mye vil forandres
seg når de to samfunnene
meles; dei frigjorte Eri-
treia. At virkeligheten vi
møter i Orotta eller Nakfa
er nå og der. At tigre-kvin-
nen som deler med tier-
tall, har en virkelighet
utmerket Agra. Men det er
kraft i frigjøring.

vedvekt på karakterer,
men på forståelsen av be-
greper og evne til å anvien-
de denne forståelsen.
Den sistie gjort av britene
i Eritrea ble gjort av britene
for 1950. Det gjør det nærlig-
vest urimelig å gjøre nasjonale
statistikker, om ikke kri-
gen i seg selv skulle ha
hendret det. Men Anderber-
hane anså at utdanninga
nårt ut velhalvparten av
befolkingen. — Enkelte
sleider hadde vi problemer
med å få kvinner til å delta
i undervisningen. Utan-
ring av kvinner var bant-
arne mot Sharla, hevdet
at kvinnors skolevarer er so-
cialt betinget, ikke biolo-
gisk. Værkligste
pedagogiske målsetting er
å forandre folk slik at de
igen skal bli i stand til å
endre sine livsbedingelser,

sione i distriktsbiblioteket
som har fått sin opplaring
ved bibliotekene. I den korteste
tiden siden torkeperioden i
1984/85 har det oppnådd
utrydde underverraring hos
spesialistene. Metoden er for-
siktig. Når madrene er kom-
ti klunnen, flukk de oppla-
ringa, ble taft hånden
kjønnene. — Vi vil lære folk
at kjønnsforskjellen er so-
cialt betinget, ikke biolo-
gisk. Værkligste
pedagogiske målsetting er
å forandre folk slik at de
igen skal bli i stand til å
endre sine livsbedingelser,

smykker.
Helsesektoren drives
det stasjonatisk og måret-
tet utdanning av nomenade-
og bondekvinner. Klinik-
ken Agra har fire tradisjoni-
elle jordmødre som alle
harter maneders kurs i
moderne fødsels teknikk.
— For var det så mye vi
ikke visste om fødsel. Nå
har vi lært det vitenskap-
lig, forteller jordmødrene.
— De tradisjonelle meto-
dene som urtemedisin,
bruksvirbare i den grad
er sjeldent og godt kjent av
sentralstyrkehuset i Orotta.
På sentralstyrkehuset i Ro-
ra Habab, mye sommerlig
opprettet i 1982, har lege
Assafash og hennes stab
oppnådd imponerende resul-
tater. De temhøstsa-

språk.
Osmanler er tilsluttet
Nakfa-avsnittet. Et forsk-
repliebein, som ikke fratar
harmback, passen på fot-
ball-laget, forteller om
fighterensom ble lærer.
Det var ikke lett å sette i
gang undervisning blant
kvinnene i Agra, forsikrer
EPLFs representant.
Alam Balal. Men først kom
noen etter at de hadde sett
hva ungene deres lærte, så
fulgte de andre etter. Når er
1440 : 12 = 120. Og menne-
må ha intensivundervis-
ning mellom normadesson-
gene for å holde tritt med
kvinnen som kan «bok-
føre» familens økonomi.
Familien faste formue sit-
ter som oftest i form av en
gullring i nesa eller andre

på materielle ressurser. Og den daglige, daglige arbeidspydren.

Søpsmålet om husarbeid og skolegang fører umiddelbart til living diskusjon, lyttende under det forsprikende akasietreet.

Vier 12. kvinneklasse 1 Agra. Elevene har brystbarna med seg undervisninga. Befastheten har ført til mer samarbeidi daglivet, forteller en av kvinnene. Men ikke skolegangen; det kommer kanskje. For i setten over fjellsiden er kvinnene i gang med å male korn. Om dagen, mens undervisninga pågår, tar de eldre barna seg av huset. Mennene følger dyr, for å hente handelsvarer eller hjelpeforbruknere for å selge buskapen i Sudan.

Husarbeidet maler tid og krefter fra kvinnene.

I Agra har likevel kommet mange av øtere-kvinnene lengre enn sine menn. I 3. klasse, isobrytingen fra tre til dalfurene, deles deimend lertall.

$1440 : 12 = ?$ Lærer Hawa.

Abdu oppmuntret, smilte. Ikke bil nervøs fordi det er fremmede her. Svareler 120. Det står med kritt på den svarte tavla. Kvinnen stirrer stolt, 18-åringen fra landsbyen ved havnbyen Massawa er formayd. Hun er tidligere elev ved Zero-skolen, snakker tigre som sine elever. De fleste er over-tretti, «foreldregenerasjonen». La de som ikke

vet få lære, og de som vet få undervise, lyder EPLFs undervisningsprinsipp. Knapphetens sjølbergingsideologi.

Osmelan Tesfay er 28, kanskje 27, han vet ikke riktig, fra en landsby ved Asmara. Lærer for 2. klasse. Han snakker dårlig tigre, må praktisere og lære, for det er undervisningsspråket blant tigrefolk. Morsmålsundervisning, alfabetisk forstand. Både tigrinya og tigre bygger på det koptiske kirkespråket *geez*, men utviklinga av tigrinya ble en nasjonal bevissthetssak for de første lederne i Asmara. Men gamle koptiske kirkeledere betrakter fremdeles tigrinya som et ugudelig

NYHETER

Norsk journalist drept i Eritrea

Journalist Viggo Gilberg i Fredriksstad Blad ble lørdag drept under et flyangrep i byen Afabet i Eritrea. Byen var nettopp erobret av eritreiske frigjøringsstyrker da

etioperne gjennomførte et større luftangrep. En rekke mennesker ble drept, blant dem den norske journalisten.

ERIK SAGFLAAT

Nærmore enkelheter om det som skjedde er ikke brakt på det rene, sier pressetalsmann Lasse Seim i Utenriksdepartementet. Man undersøker nå muligheten for å få brakt den døde hjem. Men under de rådende forhold i krigsområdet i Eritrea kan det bli vanskelig.

Større offensiv

Den eritreiske frigjøringsbevegelsen EPLF gjennomfører nå en større offensiv i Eritrea. Offensiven startet torsdag i forrige uke. Byen Afabet ble tatt lørdag. Etter det som opplyses skal EPLF-styrkene ha hatt full kontroll over byen da Viggo Gilberg reiste inn i den.

Men selv om EPLF har kontroll på bakken, er etioperne enerådende i lufta. Det ble lørdag gjennomført et flyangrep mot den erobrede byen, og et stort antall mennesker skal ha blitt drept.

Den 31 år gamle journalisten fulgte en hjelpesending av mat, medisiner, klær og ultepper fra Port Sudan og inn i krigsområdet.

Erfaren journalist

Viggo Gilberg var en erfaren journalist med en rekke reportasjereiser i Afrika og Asia bak seg. Han reiste til Eritrea i samarbeid med den eritreiske hjelpeorganisasjonen ERA og den norske hjelpeorganisasjonen Håpets Stjerne. Det var ERA som mandag varslet Utenriksdepartementet om den tragiske hendelsen.

For to uker siden var undertrykte sammen med Viggo Gilberg på reportasjereise i Mali. Han reiste derfra direkte videre til Khartoum i Sudan, før sammen med representanter for ERA å ta seg over grensen og inn i Eritrea. Planen var at han skulle oppholde seg i Eritrea fram til påskelørdag.

En god kollega

Vi som var sammen med Gilberg hørte ham å kjenne som en dyktig journalist og fotograf, med et sterkt engasjement for hjelpearbeidet i Afrika. Han var en omgjengelig og hjelpsom kar med stort pågangsmot og stor arbeidskapasitet. Med Viggo Gilbergs tragiske død er en lovende journalistkarriere brått revet over. Norsk presse har mistet en god kollega.

Gilberg visste at han bega seg inn i et farlig område ved å reise til Eritrea. Men med sitt sterke engasjement for hjelpearbeidet for de krigsrammede eritreerne

DREPT I ERITREA: Den 31 år gamle Viggo Gilberg på oppdrag i Mali for to uker siden. Han reiste derfra videre til Eritrea hvor han ble drept under et flyangrep lørdag. (Foto: Erik Sagflaat)

ville han likevel ta sjansen, og igjere en er savnet etter kampe-

mentene det skulle være mulig å ta de nødvendige forholdsregler.

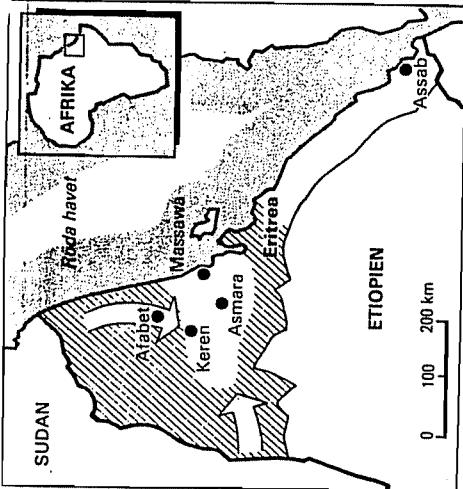
fange sovjetiske militærrådgivere som er engasjert av de etiopiske regjeringsstyrkene.

Harde kamper

Kampene ved byen Afabet ble avsluttet lørdag, men det skal fortsatt være trefninger i området. Afabet er hovedkvarteret for den etiopiske regjeringssiden på Nakfa-fronten. EPLF hevder å ha knust tre etiopiske infanteridivisjoner, og at rundt 10.000 etiopiske regjeringssoldater er tatt til fange. EPLF betegner dette som sin største seier i den 27 år lange borgerkrigen.

Sovjetere fanget

Tre sovjetiske rådgivere ble tatt til fange av EPLF. NTB melder at talsmannen for det sovjetiske utenriksdepartementet, Gennadij Gerasimov, tirsdag bekreftet at tre sovjetiske militære eksperter ble tatt til fange og utter-

Karta: LENNART LINDGREN
• De skuggade delarna av Eritrea är områden som getts i
lan sägers sig här befridat.

Gilberg drept under besøk ved fronten

ØIVIND KARLSEN

Det var under et luftangrep i byen Afabet i Eritrea at den 31-årige Fredrikstad Blad-journalisten Viggo Gilberg mistet livet

søndag. På grunn av krigssituasjonen i området og faktum at de fleste venner er bompitet vækk, vil Gilberg midlertidig bli høgravet i Eritrea. Hans legemøte vil så raskt det lær seg gjøre, bli fraktet til Norge.

Viggo Gilberg hadde vært i uker i Malt hvor han hadde laget reportasjer om Kirkens Nodjeleps arbeide. Han reiste til Europa tilbake til Sudan og videre inn i Eritrea, som nå er en selvstyrte provins nordøst i Eritrea. Borgerkrigen har pågått siden 1971. Fra Gunn av den har de forskjellige hjelpeorganisasjonene i perioder hatt problemer med å få frem mot til hungersrammede områder. Viktige transportruter har med jevne mellomrom blitt bombed.

Hjelpesending

Viggo Gilberg var på oppdrag fra Stiftelsen Hjelpe Stjerne, en norsk/avensk hjelpeorganisasjon. Viggo Gilberg skulle være med en hjelpe sending bestående av 15 kontainere med mat og kaker, som skulle tilbyen Nakfa i en forholdsvis fredlig del av Eritrea. — Det var gitt streng beskjed om at ingen som var med hjelpe sendingen, måtte reise lengre enn til Nakfa. Viggo Gilberg

ble imidlertid med til frontlinjen 60 kilometer lengre sør, forteller daglig leder i Stiftelsen Hjelpe Stjerne, Egil Mentzen.

Her ble det utkjempet en forferdig kamp mellom eritreere og soldater fra Etiopia som blant annet byen Afabet — det hardiske slaget på mange år, fulgt med meldinger fra Eritrean Relief Association om blant annet byen Afabet som kampane hadde gått seg, begge Viggo Gilberg seg sammen med eritreiske gjellassoldater mot den eroberede byen. Det var da de ble anført fra luftaen og av fotografer og Viggo Gilberg ble drept, sier Mentzen. — Det har aldri tidligere blitt drept norske representanter fra hjelpeorganisasjonen i Eritrea. Det som skjedde, er uutfattelig, tilføyter han.

Viggo Gilberg har ved flere anledninger vært på reportasjeturer til land i Afrika. Han har des senere drene, i sin tid som journalist og senere redaksjonssekretær i Fredrikstad Blad, brukt mye tid på arbeide for hjelpeorganisasjoner i forskjellige afrikanske land. Gilberg visste at det var forbundet med risiko å begi seg inn i Eritrea.

Forsuten sin dyktighet med kamera og penn og sin store interesse og vitan om Afrika, blir Viggo Gilberg husket som en meget habil fotballspiller i FFK. Sitteren og balltalenet viste alltid hva han ville, også på banen.

To artikler fra Malt har stått på trykk i Fredrikstad Blad. Avisen har også fått artikler fra Eritrea som ikke ikke er kommet på trykk.

Nordmann drept i Eritrea

Journalist Viggo Gilberg (30) i Fredrikstad Blad er omkommet under et gerilja-angrep i byen Afabet i Eritrea, meidet Utviklingsdepartementet. Gilberg hadde permisjon fra sin arbeidsgiver, og skulle etter planen vende tilbake etter påske. Det er ikke kjent hvordan han døde. Gilberg var gift.

FOTO: FREDRIKSTAD BLAD

Eritreagerilla: Stora förfluster för regeringen

AU SVENÖSTE
Närmare 20 000 etiopiska soldater har "oskaligjorts" i ett stort slag, uppger EPLF, befrielsefronten i Eritrea. Dessutom har tre städer erövrats, enligt EPLFs företrädere i Skandinavien, Tyskland/Tyskland.

Han betonade vid en presskonferens i Stockholm på måndagen att han nu är sterkt bekymrad om ett eventuellt militärt seger vid den stora striden vid Afabet, hänt sista helgen. Skal man ha erövrat 50 sovjetbyggda stridsvagnar, 60 langskjutande artilleripåsar och omkring 100 lastbilars.

■ Motståndsrörelsen i den etiopiska provinsen Tigrai uppgav på måndagen att den i helgen intog städerna Axum och Inda-Silasie. Davidson framträdde sedan efter udrarena strider mot regeringsarmén meddelar TT-Reporten. Men man har inga siffror om proportionerna mellan döda och sårade. Enligt rapporterna skall man ha erövrat 50 sovjetbyggda stridsvagnar, 60 langskjutande artilleripåsar och omkring 100 lastbilars.

Den etiopiska regeringen har inte kommenterat motståndsrörelsens uppeffter om striderna. Axum är en av Etiopiens historiska städer och var en kungtlundastad under dess dessuntliga huvudstad. Det är dessutom den största staden i västra Tigrai och har varit en av de viktigaste utvägsparkerna för hjälplösa som drabbats av den hungersnöd som drabbat 1,5 miljoner invånare i det inre hårnade Tigrai.

J - 0 4 - 5 5

De eritreiske frihetskjemperne har i det siste vunnet betydelige seire i krigen mot de etiopiske regjeringssoldatene. 50 sovjetiske stridsvogner skal være ødelagt.

(Foto:
Svein E.
Furuhund)

Nytt fra glemt krig

Tekst: ARNE B. THORBJØRNSEN
Foto: SVEIN E. FURUHUND

Med lange mellomrom nås vi av nyheter om en blodig krig som er glemt av de fleste.
Nyhetene kommer fra Afrikas Horn, hvor eritreerne på 27. året kjemper for en frihet som de ble garantert av FN i 1952. Men verdensorganisasjonen har senere gjort lite for å gi dem denne friheten.

Men torsdag i forrige uke innledet EPLF en storoffensiv mot den overvirkende Sovjet-støttede etiopiske armé. Meldingene fra krigssoniene er sparsomme, men EPLF bretter raskt igjenom de etiopiske linjene og erobrete byen Atabek, som var hovedkvarter for regjeringssyrkene på denne fronten.

Den britiske historikeren og Afrika-spesialisten Basil Davidson sa i et BBC-program fra EPLF-kontrollerte område onsdag at frigjøringsbevegelsen, byen Atabek, hadde store styrker lengre ute i slaget i den store kriga. I de senere år har den eritreiske frigjøringsbevegelsen (EPLF) unngått de store slag. Deres strategi har vært utmatningskrig, med lysteriske artilleriangrep mot mindre troppekoncentrasjoner og viktige installasjoner bak fiendens linjer.

og en er savnet. I tillegg kom store mengder krigsyttie — blandt annet artilleri og 50 sovjetiske stridsvogner — på eritreernes hender.

Taus regjering

EPLF klemper nesten ute lukkende med sovjetiske våpen som er erobret i kamp. Og ved sabotasjeaksjoner langt inne på eritreisk kontrollert område har de ødelagt store deler av Etiopias flystyrke.

Fra etiopisk side blir ikke situasjonen kommentert. I Addis Abeba, innenmurer man ikke at det pågår en krig. Derfra er det tale om en sterk opprørskarriere. Det er sagt ut av spilt. Fra EPLFs side meldes det om 200 døpte eller tilfangetatt etioper. Tre sovjetiske offiserer ble også tatt

ringen i Addis Abeba ikke isolerte. Høye EPLF påfør kampe ne så ca. 30 kilometer fra Keren. Eniros næst største by. Eritreerne har ellers satset på å kontrollere landsbygdia og holdte seg unna byene, hvor de er et alfor lett mål for etiopernes flystyrker. Til trots for oppsiktvekkende seire over en slirkemessig knusende overlegen motstander, er det få som er klar for EPLF. Det frigjøringsbevegelsen har hørt på, er at etiopernes tap ettervert blir så store at de medvirker til en politisk endring i Addis Abeba. De høper på hjelpeinternasjonalt gjennom opprørskarrieren som skaper uro i området.

Før slaget om Afabet holdt eritreerne ca. 800 etiopiske krigstanger. Dette tallet er nå trolig fordoblet. Men det er fanger som ifølge regjeringen og etiopiske opp for den glente krigen og, at Eritrea ikke står på dens kart utelukkent for store hungerkatastrofer rammer.

og én er savnet. I tillegg kom store mengder krigsyttie — blandt annet artilleri og 50 sovjetiske stridsvogner — på eritreernes hender.

Taus regjering

EPLF klemper nesten ute lukkende med sovjetiske våpen som er erobret i kamp. Og ved sabotasjeaksjoner langt inne på regjeringsskontrollert område har de ødelagt store deler av Etiopias flystyrke.

Fra etiopisk side blir ikke situasjonen kommentert. I Addis Abeba, innenmurer man ikke at det pågår en krig. Derfra er det tale om en sterk opprørskarriere. Det er sagt ut av spilt. Fra EPLFs side meldes det om 200 døpte eller tilfangetatt etioper. Tre sovjetiske offiserer ble også tatt

**Italia vil dumpe atomavfall i Eritrea,
Etiopia får 600 millioner dollar:**

■ Stopp atomdumping, legg press på Etiopia

Italia har avtale med den etiopiske regjeringen om å dumpe atomavfall ved den eritreiske kysten. Etiopia har «kjøpt» avtalet for 600 millioner dollar. Flere italienske firma, samt den italienske regjeringen i samarbeid med regjeringen i Etiopia, står bak denne avtalen til å vende øynene mot denne atomdumpings-avtaLEN MELLOM ITALIA OG ETIOPIA.

Dette sier Emmetu Tesfaye som er bosatt i Stavanger til Rogalands Avis. Han før jevnlig rapporterer om krigen i hjemlandet. Nå oppfordrer han verden til å bresjen for å informere alle europeiske og afrikanske myndigheter om liva som føregår i Eritrea og bak ryggen på eritrene selv. Dette sier Emmetu Tesfaye som er bosatt i Stavanger til Rogalands Avis. Han før jevnlig rapporterer om krigen i hjemlandet. Nå oppfordrer

len.

— Nå må myndigheter verden over legge press på Italia og Etiopia for å hindre dumplingen, sier Emmetu Tesfaye til Rogalands Avis som har løpende kontakt med EPLF; Eritrean People's Liberation Front.

Avtalen som går via flere italiensk firma og den etiopiske regjeringen. Italienske myndigheter er også vel vitende om avtaLEN.

De 600 millioner dollars skulle opprinnelig brukes til å gjenoppbygge den gamle havnebyen Massaoa i romersk stil fra dengang Italia var koloniherre i Eritrea.

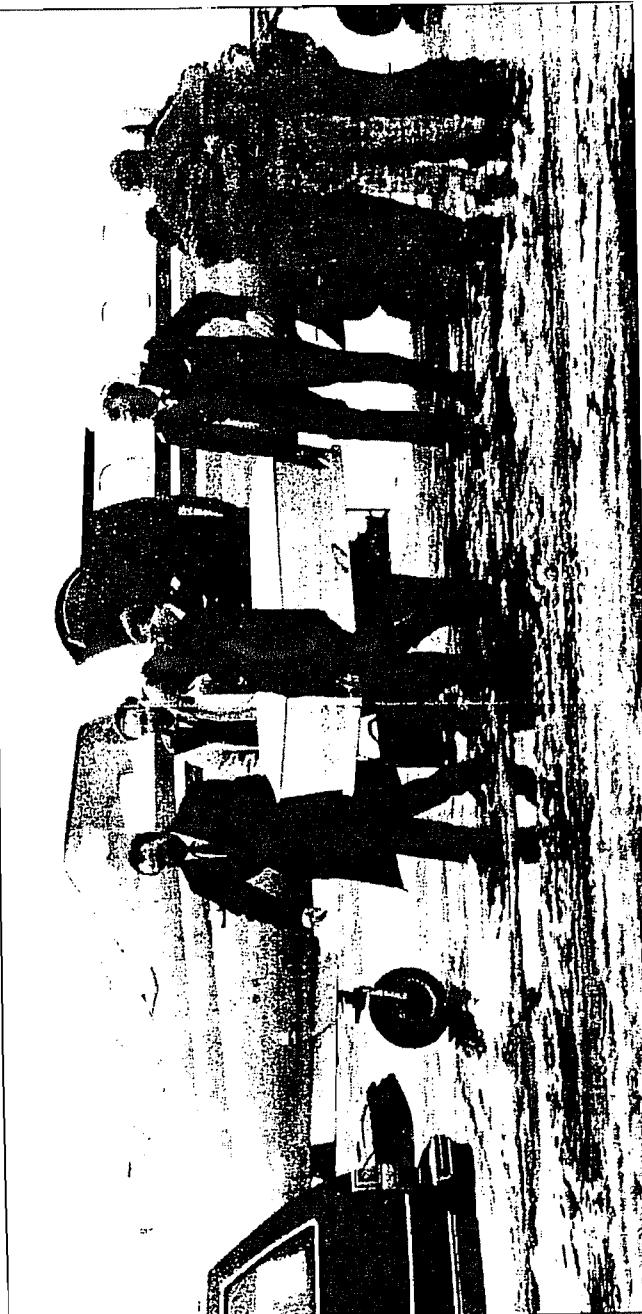
Massaoa er i dag en nokså død havnby, og hensikten var å gjenopplive byen. De 600 millioner dollars,

skulle i tillegg støtte flere sakalte utviklingsprosjekt på den eritreiske kysten.

Disse sakalte utviklingsprosjektene er egentlig dekkoperasjoner for den virkelige hensikten som er dumpling, mener Tesfaye.

Ennå er det uvisst hvor denne lys sky avtaLEN vil ende. Sikkert er det imidlertid at EPLF vil gjøre alt som står i organisasjonens makt for å stoppe «handelen».

Gilbergs bære hjem

Med spesialfly kom den drøpte journalisten Viggo Gilberg bære til Fornebu igår. (Foto: Brynjulf Aarseth)

Gilberg hedret i Eritrea

EVIND FOSSEHIM

Til minne om journalisten Viggo Gilberg og hans innsats i Eritrea kommer vårt nye henn for 200 foreldrease barn til å bære hans navn, forteller daglig leder Egil Mentzen i Håpets Stjerne i Norge til Aftenposten.

Inspirerende, grepst og engasjert brukte han all sin fritid til å hjelpe de krigsrammede, og spesielt var han opptatt av at hjelpen fra Norge kom helt frem til dem som virkelig trengte den.

“Et smil gjenom tårer” heter en ny bok som Viggo Gilberg har vært medredaktør av, og som han skulle hjem til påskje for å presentere. Dersomme ble han revet bort fra oss så altfor tidlig. Men hans omslagsbilde av Miriam på boken, som med sitt smil gjenom tårene ser et hjerte trøst alt, står som et symbol på hvilket Gilberg mente det betyr hjelpe barna i de krigsberedde områder. Hun hadde mistet sine foreldre og alt hun elde da vi fant henne nesten livløs. Men med hjelpen fra Norge og Sverige og kjernekurer som Viggo Gilberg, kom hun snart til hettene og har idag fått tilbake troen på livet, sier Mentzen.

Forvrig har Mentzen benyttet alle tenkelige kanaler for å få til hjemtransporten. Håpets Stjerne vil forsørge sitt hjelpearbeide i både Eritrea og Etiopia selv om en av medarbeiderne er blitt drept. Viggo Gilberg ble 31 år gammel. Han hadde vært på reiser i Afrika flere ganger for å hente hjem stoff om hvordan hjelpearbeidet pågår.

Inn i byen Asabet, hvor det pågikk kamper, låfabet var etablert av EPLF da etiopiske MIC-jagere angrep. Egil Mentzen, Gilbergs gode venn og daglig leder av Håpets Stjerne i Norge, svært lettet over at det var Håpets Stjerne i Norge, som var Gilbergs oppdragsgiver i Eritrea, langt frerdig en avtale med hjelpearbeidene som var tatt følge med Gilberg ut landet.

Viggo Gilberg hadde permission fra sin avis og deltok i hjelpearbeidet sammen med organisasjonen Håpets Stjerne da han etter alt å dømme ble drept et annet MIC-jagere.

Håpets Stjerne, som var Gilbergs oppdragsgiver i Eritrea, langt frerdig en avtale med hjelpearbeidene som var tatt følge med Gilberg ut landet. Han opplyser at det var EPLF som hjelpearbeidet var for 200 foreldrease barn i Eritrea, til minne om

Bären med den omkomne journalisten Viggo Gilberg fra Fredriksstad Blad kom til Fornebu fredag ettermiddag.

TORILL NORDENG

Terrorbombing dreppte Gilberg

Det var etiopiske regjeringsstyrk som lørdag drepte journalist Viggo Gilberg, Flyene bombede Asfabet Eritrea. Den 31 år gamle FreiriksBlad-journalistene for å se om nochtelene kom fram til dem skulde.

卷之三

Kisten slippes ikke

THE JOURNAL OF CLIMATE

read as *Wie allen meid Vredo Gillecr in se Lande*.

Auf der Teil 1 des ersten Akteils wird der Münchner Bürgermeister Albrecht Klemm als ehemaliger Oberstleutnant der Infanterie und späterer Generalmajor dargestellt. Er ist ein ehemaliger Kämpfer im Deutsch-Französischen Krieg und hat eine schwere Verwundung davon mitgebracht. Seine Frau Sophie ist eine adelige Dame aus dem Hause von Schlossberg, die eine sehr strenge und autoritäre Erziehungsweise hat. Ihre Tochter Sophie ist eine jugendliche Prinzessin, die von ihrer Mutter sehr streng behandelt wird. Sie ist jedoch eine sehr liebenswerte und感性的少女。Sie ist in den jungen Soldaten verliebt, insbesondere in den französischen Offizier Charles de la Motte. Der französische Offizier Charles de la Motte ist ein junger und attraktiver Soldat, der auf der anderen Seite des Krieges kämpft. Er ist ein guter Mensch und hat eine leidenschaftliche Liebe zu Sophie. Die Geschichte spielt sich in einer kleinen Stadt in Süddeutschland ab, die während des Krieges von beiden Seiten besetzt ist. Die Bevölkerung leidet unter den Kriegsfolgen und versucht, das Beste aus der Situation zu machen.

A map of the Horn of Africa and surrounding regions. In the top left corner, there is an inset map of Ethiopia with a hatched area indicating the location of the event. A large arrow points from this inset to a specific location in Sudan, labeled 'Alabet O'. The map shows several regions with dashed lines: 'SAHEL' in the west, 'BARKA' in the south, 'SENHIT' in the center, 'HANASSIEN SEMHAR' to the east, 'SERAI' further east, and 'DANKALIA' in the northeast. The Red Sea is labeled 'RØDEHAVET' at the top right. The label '1' is near the western border of Sudan, and '2' is near 'Nakfa'. The label '3' is near 'SENHIT'.

Her, i byen Alabet, ble Viggo Gilberg drept i et bombeangrep lørdag. Det var dagens eller ettermiddags eneste fri gjøringsbevegelse som hadde tatt byen fra etiopierene.

KUNST: GYSTEIN FRANCK-NIELSEN

Eritreernes største seier

Da etappierte matte ei opp Aabat i høften, var det følgende fridag morgengang i løpet av den nærmeste uken, at familie kritiken som bare stilen 1974 troilig har krevd over halv million musikalsk på begge sider.

Filtren. For etiopiske myndigheter, hvilket blod i Alnæs må ha vært på stasjonen, ikke bare på etikettet holdt, men også i selve mørkene og risikalet. Etter at de hadde fått tilgang til et av de tekniske rapportene fra etiopiske myndigheter, kunne de se at det var en del etiopiske sanger som var med i Alnæs. Det var ikke et etiopisk sanger som var med i Alnæs, men et etiopisk sanger som var med i Alnæs.

Regulier krig
Siden den enga har del med
provinca.
Regulier krig
Siden den enga har del med
provinca.

Intra- und interne Konflikte innerhalb der Partei führen zu einem Verlust an Einfluss und Macht. Die Partei verliert an Relevanz und kann ihre politischen Ziele nicht mehr realisieren. Dies führt zu einer Zersetzung des Parteiensystems und zu einer Verstärkung der sozialen Ungleichheiten.

- Opplagt farlig område

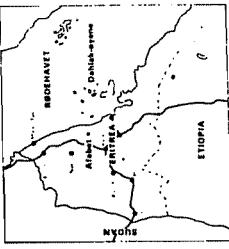
IVH) - Bei et al [1998] | Erkrankungen der Nieren und Ureteren

kommet til enighet om at det skal være et felles prosjekt med et felles område og et felles arbeid med et felles prosjekt.

KRIGEN I ETRURIA HAR PÅGÅTT I 27 ÅR.

Opplagt farlig område

For en advarsrelse da det var festet
i en villa ved stranden i en by i Syd-
afrika. Det var en stor fest med mange
gæster. En af dem var en meget
beklædt og smukke ung mand.
Han havde et godt udseende og
var populær blandt kvinderne. Han
var også en god danser og spillede
bra piano. Han var en af de mest
attraktive mænd ved festen.
Men da festen var over, kom han
tilbage til sin villa. Da han kom
ind, hørte han et skrik fra værelset.
Han løb hurtigt ud og kom tilbage
med en våben. Han gik op i værelset
og fandt en ung pige der var død.
Han var meget sorgelig over hennes
død og følte sig skyldig for at have
hun døet. Han tog hende med sig til
en hospitalet i byen og hjalp hende
med at få hjælp. Han var meget
sygt over hennes død og følte sig
skyldig for at have hentet hende.
Han var også meget sorgelig over
at have hentet hende. Han var
en god mand og ville ikke have
havet noget med at have hentet
hende. Han var en god mand og
være en god mand.

En tredjedel av Etiopias hær i Eritrea ble knust i slaget ved Afabet.

Basil Davidson mener EPLF's seier i Afabet er den største seieren for en frigjøringsbevegelse siden Vietnam i 1974.

FOTO: LEIF GABRIELSEN

drept. Da Klassekampen besøkte frontlinjen i slutten av januar, var etiopiske trengt 30 kilometer i retning mot Afabet.

– Etiopiene ble tatt i en posisjon hvor de ikke kunne slåss; de kastet fra seg vapnen og flyktet, forteller Davidson. Flyan-

greip venstre flanken. EPLF vil bli i Afabet av hensyn til etiopiske flyan-

grep, men legger til:

– Det som imidlertid bør være helt klart, er at dette ikke den avgjørende, fordi Dagen (det etiopiske regi-

met) fremdeles kan samle styrker. Mens så vidt jeg kan se, har EPLF utslettet en tredjedel av alle etiopiske styrker i Eritrea for tiden, og det vil være svært vanskelig for etiopiene å samle seg, selv om de uten tvil vil forsøke.

For å reorganisere sine styrker, kan Eritria bli nødt til å romme hele Vest-Eritrea. Etiopiske soldater på flukt strammer inn til Keren, den nest største byen i Eritrea. I følge Gars-

dagens meldinger fra

fronten, er det nå bare mindre treninger i området. Om Keren faller, vil hele skytergravronten Halhal mellom Keren og Agordat revne. Derved vil gengen vel ut mot Eritreas hovedstasjon i Asmara. Den motvil EPLF deltar med et gang å støtte frigjøringskampen. Etter at EPLFs freudsorslaget sjupunktet, som ble salt fram i 1980 og som tar til orde for en folkeavstemning i Eritrea om Eritreas status: Et selvstendig Eritrea, ferdig med Etiopia eller som regi-

on i Etiopia.

Største seier siden Dien Bien Phu

– Jeg anser seieren ved Afabet som en av de største som noen frigjøringsbevegelse har vunnet noe sted siden Dien Bien Phu i 1954, uttaler den kjente britiske historikeren Basil Davidson til BBC World Service. Davidson befinner seg fortiden i Eritrea.

AV PETER M. JOHANSEN

Davidson sikter til det store slaget som fant sted i Frankrike nednærmere i sin sammenlikning av EPLF's erobring av Afabet ihelga. Overfor BBC bekrefret Afrika-eksperterne presskonferansen i Årak, Eritrea, i januar.

Vi har sett et sammenligning av EPLF's generalsekreter, Issayas Afewerki (nr. to fra høyre), varslende klassekampen allerede i januar i år om en snarlig endring i den militære situasjonen. Her sammen med «utviklingsminister» Ali Sayed og EPLF's Washington-representant (tredje til venstre), under en pressekonferanse i Årak, Eritrea, i januar.

Sovjetiske BM21-rakettutskytningsramper.

EPLF har BM21-raketter

Under kampene om Afabet har frigjøringsbevegelsen EPLF erobret en bataljon med BM-21 raketter, en sovjetisk videreutvikling av det såkalte «Stalinorgelet».

BM-21 er en høyeksplosiv flerrørsrakett, som hittil ikke er blitt registrert i Etiopia og Eritrea. Det er også en av de mest vanlige bakke-til-bakke rakettene innen

Warszawa-blokka og har dessuten vært eksportert til Kuba, Angola, Egypt, Iran, Syria og Vietnam. Nå er også Etiopia oppført på innkjøpslista.

En bataljon består av seks utskytningsplattformer med 40 122mm-raketter i hver utskytningsrampe. Rakettene har en rekkevidde på omlag 20 kilometer, og kan dessuten lades med kjemiske og biologiske våpen. Den høyeksplosive typen, som er blitt brukt i Eritrea, kan brukes som panservåpen.

EPLF har dessuten tatt 50 tanks og omlag 60 tyngre kanoner av ulike typer, går det fram av meldingene fra fronten.

Journalist Viggo Gilberg i Fredriksstad Blad ble drept da eritreiske frigjøringsstyrker i forrige uke angrep byen Afabet på Nakfa-fronten i Sahel-provinsen.

Den norske journalisten Viggo Gilberg ble igård drept i et flyangrep i Afabet, Eritrea.

Den 31 år gamle journalisten fulgte en hjelpesending fra Port Sudan og inn i krigsområdet. Forsendelsen av mat, medisiner, klær og ulltepper kom fra Stiftelsen Håpets Stjerne og den eritreiske hjelpeorganisasjonen Eritrean Relief Association (ERA). ERA meldte fra om den tragiske hendelsen til Utenriksdepartementet mandag.

Håpets Sternes daglige leder opplyser at Gilberg skulle lage reportasje om hjelpearbeidet i Eritrea. Organisasjonen som driver hjelpearbeid i mange land i den tredje verden, har siden 1984 jevnlig sendt forsyninger inn i Eritrea, ett av organisasjonens viktigste prosjekter.

Den norske journalisten var på en kombinert reportasjetur og studietur i Eritrea. Han ble drept under luftangrep og kamper mellom den eritreiske frigjøringsfronten EPLF og etiopiske regjeringsstyrker.

Kampene som begynte torsdag i forrige uke og ble avsluttet søndag, var de hardeste på lenge, opplyser daglig leder i Håpets Stjerne, Erik Mentzen til NTB.

— Gilberg var på femseks ukers kombinert stipendresie etter eget opplegg og reportasjereise for Fredriksstad Blad i Afrika. To lørdager på rad har avisen brakt Gilbergs stoff fra Mali der han nylig var på reportasjereise for å skrive om Kirkens Nødhjelps prosjekter, sier Fredriksstad Blads ansvarlige redaktør, Erik Skogstrøm.

Pressetalsmann Lasse Seim i Utenriksdepartementet opplyser at Norge har liten oversikt over det området der Gilberg befant seg da han mistet livet. Norges nærmeste utenriksstasjon ligger i Nairobi i Kenya.

Journalist Gilberg hadde flere ganger besøkt Afrika. Han var nylig i Mali for å lage reportasjer fra Kirkens Nødhjelps arbeid der.

NTB

VERDEN I DAG

STOROFFENSIV: Etiopia forbereder etter alt å dømme storoffensiv i Eritrea. (Foto: Jon Lidén).

Bistandsarbeidere må ut av Eritrea

Addis Abeba (NTB-Reuter-AFP): Myndighetene i Etiopia har beordret alle utenlandske hjelpeorganisasjoner ut av de tørkerammede områdene i Tigray og Eritrea. I en erklæring fra myndighetene onsdag heter det at beslutningen er tatt av hensyn til hjelpearbeidernes sikkerhet.

Ordren faller sammen med en landsomfattende offensiv mot den stadig mer omfattende geriljavirksomheten i de nordlige områdene. Det er foreløpig ikke klart hvor mange utenlandske hjelpearbeidere som rammes, men det er antatt at ordren berører ni organisasjoner. Om lag tre millioner mennesker er truet av hungersnød i disse områdene, der flere norske hjelpeorganisasjoner er i arbeid.

— Den internasjonale Røde Kors-komiteen anser den nye situasjonen som uholdbar, sier informasjonskonsulent Anna Benedicta Stigen i Norges Røde Kors. Denne organisasjonen har operert med 45 personer, flere fly og lastebiler fra den regjeringskontrollerte siden inn i de sultruede områdene.

Røde Kors-personellet i Etiopia hadde tirsdag ettermiddag ennå ikke fått beskjed om å forlate området. Dersom de får reisepass vil Røde Kors forsøke å forhandle seg fram til en løsning, eller forsøke å nå inn i de sultrammede områdene via Sudan. Det viktigste for Røde Kors er at hjelpen kommer fram, understreker Stigen.

Myndighetene i Etiopia ser ut til å være sterkt presset etter at de to geriljaorganisasjonene EPLF og TPLF de siste dagene har meldt om en rekke seirer og eroverte byer. Folkets frigjøringsfront i Tigray (TPLF) meldte mandag at den har tatt de tidligere regjeringskontrollerte byene Enda Selassie, Adwa og Axum. Disse angrepene er gjennomført for å støtte Det eritreiske folkets frigjøringsfront (EPLF) som nylig har hatt stor framgang i sin kamp for å frigjøre naboprovinssen Eritrea.

De to frigjøringsorganisasjonene samarbeider nå for første gang siden 1985, da de brøt forbindelsene på grunn av politisk strid.

Etiopia:

Uklar situasjon for hjelpearbeiderne

Addis Abeba (NTB-Reuter-AFP): FNs koordinator for hjelpeprosjektene i Etiopia forsøkte torsdag å få klargjort orden fra myndighetene i Addis Abeba om at alle private hjelpeorganisasjoner skal innstille virksomheten i to krigsrammede provinser nord i landet.

FN-representanten Michael Priestly hadde flere møter med ledere for den statlige etiopiske hjelpeorganisasjonen RCC for å få flere detaljer om når tilbaketrekkingen av medarbeidere skal finne sted og hvilke følger en slik beordring ville få. Det var torsdag ettermiddag ikke klart hva som skjedde under møte-

Mengistu Haile Mariam at de to provinsene utgjorde en alvorlig trussel mot Etiopias enhet og territoriale suverenitet.

Det var ikke umiddelbart klart om evakueringssorden ville ramme FNs flybårne operasjoner i nord der 10 fly siden januar har holdt i gang en omfattende luftbru med forsyninger til de hungersrammede. Dette hjelpearbeidet gikk som normalt torsdag. Flyene har brakt forsyninger til områder som har vært helt isolert av krigshandlingene.

UNICEF og Den internasjonale Røde Kors komiteen (ICRC) hevdet torsdag at de foreløpig ikke har fått en offisiell ordre om å trekke seg ut av de krigsrammede områdene i den nordlige delen av Etiopia.

ROGALANDS AVIS Fredag 8. april 1988

STAVANGER AFTENBLAD Torsdag 7. april 1988

Må ut av Eritrea

Addis Abeba (NTB-Reuter-AFP): Myndighetene i Etiopia har beordret alle utenlandske hjelpeorganisasjoner ut av de tørkerammede områdene i Tigray og Eritrea. I en erklæring fra myndighetene onsdag heter det at beslutningen er tatt av hensyn til hjelpearbeidernes sikkerhet.

Ordren faller sammen med en landsomfattende offensiv mot den stadig mer omfattende geriljavirksomheten i de nordlige områdene. Det er foreløpig ikke klart hvor mange utenlandske hjelpearbeidere som rammes, men det er antatt at ordren berører ni organisasjoner. Om lag tre millioner mennesker er truet av hungersnød i disse områdene, der flere norske hjelpeorganisasjoner er i arbeid.

organisasjoner. Om lag tre millioner mennesker er truet av hungersnød i disse områdene, der flere norske hjelpeorganisasjoner er i arbeid.

(EPLF) som nylig har hatt stor framgang i sin kamp for å frigjøre naboprovinssen Eritrea.

Myndighetene i Etiopia ser ut til å være sterkt presset etter at de to geriljaorganisasjonene EPLF og TPLF de siste dagene har meldt om en rekke seirer og eroverte byer. Folkets frigjøringsfront i Tigray (TPLF) meldte mandag at den har tatt de tidligere regjeringskontrollerte byene Enda Selassie, Adwa og Axum. Disse angrepene er gjennomført for å støtte Det eritreiske folkets frigjøringsfront (EPLF) som nylig har hatt stor framgang i sin kamp for å frigjøre naboprovinssen Eritrea.

Den etiopiske regjeringen har ikke direkte kommentert utviklingen i krigen den siste tiden, men beordringen av de utenlandske hjelpearbeiderne ses på som et tegn på at situasjonen er alvorlig. Et annet tegn er den overraskende avtalen mellom Etiopia og nabolandet Somalia om å normalisere forbindelsene som ble underskrevet sist søndag. Denne avtalen åpner for en tilbaketrekning av etiopiske soldater som så kan settes inn på nordfronten mot frigjøringsbevegelsene EPLF og TPLF.

Mengistu-regimentet taper by etter by

Den etiopiske hæren står overfor et totalt sammenbrudd, både i Eritrea og Tigray. Frigjøringsbevegelsen EPLF har nå forrevet etiopierne fra hele Vest-Eritrea.

AV PETER M. JOHANSEN

Samtidig har frigjøringsbevegelsen EPLF bokseret alle forsyningsveier fra gjennom Tigray. I løpet av mindre enn en uke har TPLF imidlertid sekss byer idet nordlige delen av Tigray. Desse byene ligger på nesvediene mellom Addis Abeba og Eritreas hovedstad Asmara, og har dermed satt en stopper for militære forsyninger til de etiopiske garnisonene sør for Asmara, hvor EPLF's mobile enheter har vært aktive siden august i fjor.

Etiopiske styrker i luftenuddannelse nedklat i Eritrea og Tigray. Antakelig finnes det nå 15 000 etiopiske krigsfanger i fangeleirene eksterter.

FOTO: KLASSEKAMPEN

Endrer hjelpearbeid?

– Røde Kors har drevet matvarehjelppeny i Eritrea og

Tigray fra Addis Abeba i forståelse med de etiopiske myndighetene. Nå må vi muligens revidere dette, sier Jan Egeland, Norges Røde Kors.

AV BO BREKKE

Det er den endrede militære situasjonen i Eritrea og Tigray der frigjøringsthevetene har erovert en rekke byer som far Eritland til å utbryte:

– Men det forandrer jo transportsituasjonen fullständigt. Det internasjonale Røde Kors startet i november i fjor sin store hjelpeaksjon i Eritrea kalt "Open road for survival". Hensikten var å komme suitten i forkjøpet. Ifølge informasjonsleder Eritland var aksjonen vellykket og man nådde ut til en million sivile med mat i det nordlige Eritrea.

– Men i begynnelsen av mars merket vi at det ble atskillige vanskelige å komme igjenom med konvoiene. Og i midten av mars ble det dramatisk stopp, forteller Egeland.

– Vi har valgt å kjøre matvarehjelpen inn fra Etiopia og ikke inn fra Sudan. Det gjorde vi fordi det var det billigste og mest effektive.

Alle de stridende partene i denne konflikten har sine svinn på skogen. Men for øyeblikket er det uten tvil de etiopiske myndighetene som har skapt størst problemer for vår store hjelpeaksjon, sier Egeland fast.

– Hva betyr de store dampenes militære utvikling?

– Det er uten tvil en dramatisk utvikling. Det vil forandre transportsituasjonen fullständig. Vi har fortsatt luttbru til Mekkele, men det er mye dårligere enn konkurer. Nå må vi virdere om ikke vi må begynne å sende matvareristand inn fra Sudan.

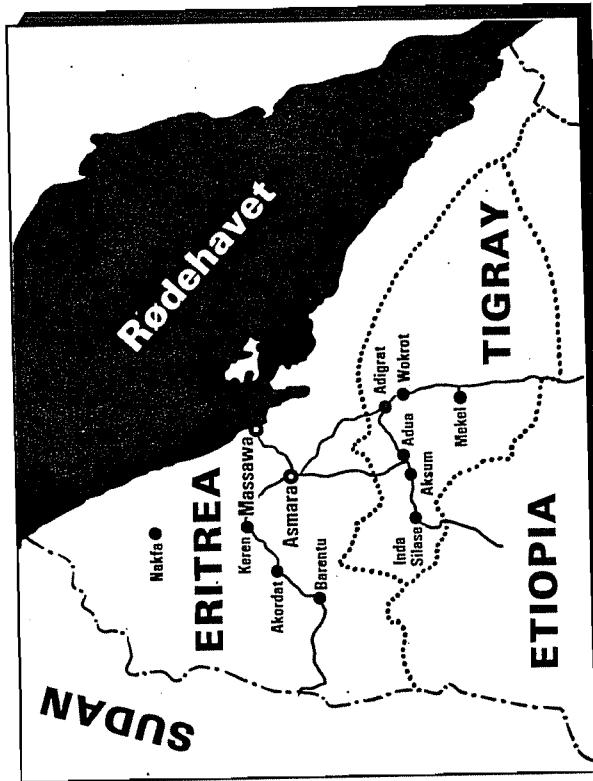
At geriljaen har framgang betyr ikke nødvendigvis at det blir verre for sivilbefolkinga. Vi har hatt og vil fortsatt ha samarbeid med frigjøringsorganisasjonene. Vi har et samarbeid om transportmidler og medisiner både med EPLFs hjelpeorganisasjon ERA og TPLFs REST. Det viktige for oss er nå fram til sivilbefolkningsområdet. Det er ikke krigsfanger som har fått 10 000 krigsfanger forteller med all mulig tydelighet hvor stor omfang denne gjente krigshær har, avslutter Egeland.

Tigray

I midten av mars startet TPLF en større offensiv i det sentrale Tigray, for deretter å stå til motbyene. De etiopiske styrkene trakk seg ut av Inda Sillasé 25. mars for å samle styrkene, men ble fullstendig knust under overraskende angrep mot Aksum (26. mars) og Adua (28. mars). Etiopiske soldater flyktet i panikk og få dager etter ble Hagerre Sehaam, Adigrat og Wokrot evakuert under midnattstrefninger. Om lag 250 etiopiske soldater gikk over til TPLF under kampene. TPLF har samtidig mottatt ammunisjon, tanks, tyngre artilleri og luftskyts. Den etiopiske hæren har nå i praksis bare kontroll over provinshovedstaden Mekelle, hvor det befinner seg seks brigader, og veien sørover mot Addis Abeba.

Eritrea

I følge Daniel Yohannes ved EPLFs Europa-kontor i Brussel pagar det kampen om flere strategiske stillinger rundt Keren, den nest største byen i Eritrea, etter at EPLF nedkjempet Halhalfronten mellom Keren og Akordat i løpet av tre dager. Halhal var etiopernes siste skytergravslinje i Eritrea. EPLF gikk til angrep på Halhal ved Jengeren samme dag som Eritopia brant og Akordat i løpet av tre dager. Halhal var etiopernes siste garnisoner og depoter i Barentu og forlot byen. Selve byen er imidlertid ikke brent. Overraskende gikk EPLF samtidig til angrep på Akordat og frigjorde byen 2. april. De etiopiske tapene ved Halhal er enorme. Nærme 2 000 etiopiske soldater skal ha blitt drept, såret eller tatt til fange, opplyser en kommandanten for Eritrea, Girma Riegasse, ha begitt sjeldomd eller blitt startet av EPLF i løpet av

I retning mot Keren isolert. EPLF vil dermed kunne frakte tyngre militært utstyr, som tanks og rakettrumper opp til høysetta og ha fri passasje til havnebyen Massawa.

Mengistu

— Det er for tidlig å si om Mengistu-regimet faller, sier Halle Kros, talsmann for TPLFs London-kontor til Klassekampen. — Mengistu har ingen støtte blant folk, og han vil ikke klare å mobilisere på nasjonale følger mot «angrepene fra nord fra reaksjonære araberstater».

— Vi går inn for et enhetlig demokratisk Etiopia, men vår store svakhet er at vi er dårlig koordinert i kampen mot vår felles fiende. Det legger hindringer i veien for en revolusjonær omvurting i Etiopia. Mengistu vil nok falle, men foreløpig har vi ingen alternativer, sier talsmannen til Klassekampen.

Samtidig med de militære framgangen har EPLF og TPLF sendt ut et felleskommunikat hvor de heiter at de vil koordinere sine militære operasjoner. I januar slo EPLF garnisonen i Asefa og har senere angrepet Mendefara i høylandet. Fra den surdanesiske grensebyen Kassala er det astallert vei over Tessenei til Barentu. Akordat og Keren. Derned kan hjelpeforsyninger fraktes inn til de hardt forsvarbare områdene på høylandet. Om EPLF tar El Aabet vil hovedveien mellom Keren og Asmara være avskåret først.

etter Klassenes

overfor Klassekampen.

Sulten som våpen

Hjelpepersonell evakueres

Evakueringen av utenlandsk hjelpepersonell fra de sultrammede provinsene Tigre og Eritrea i den nordlige del av Etiopia er nå i full gang, opplyste representanter for internasjonale hjelpeorganisasjoner i den etiopiske hovedstaden igår. Den første gruppen kom i helgen til Addis Abeba med et transportfly fra FN. Ombord i dette flyet var bl.a. 15 personer fra den franske organisasjonen «Leger uten grenser». (NTB-AFP)

Etiopisk fly slapp napalm

Etiopiske fly har sluppet napalmkomber på byen Wukro, som kontrolleres av opprørerne, og nødhjelpsorganisasjoner fra internasjonale hjelpeorganisasjoner er ødelagt, opplyste Tigre-folks frigjøringfront (TPLF) igår.

Ifølge en erklæring fra opprørerne angrep sovjetisk produserte MiG-21-jagere byen i Tigre-provinsen lørdag. 31 mennesker skal være drept eller såret i angrepet.

Mesteparten av maten er reddet, men noe av den brant opp, forteller en TPLF-representant til nyhetsbyrået Reuter.

Pressesjef Thor Ullers i Kirkens Nødhjelp betegner det etiopiske angrepet som en «meget dramatisk utvikling». Kirkens Nødhjelp som

driver hoveddelen av sin virksomhet fra Sudan, arbeider ikke i området som ble angrepet lørdag. Ifølge Ullers er det for tidlig å si om opptrappingen vil få noen følger for hjelpearbeidet.

— Det kan se ut til at de har rett som mener at Etiopia ønsker å få hjelpeorganisasjonene ut, slik at landets styrker kan føre krigen uten øyenvidner, sier Ullers til Aftenposten.

Angrepet fant sted bare noen dager etter at etiopiske myndigheter ga utenlandske hjelpeorganisasjoner ordre om å trekke seg ut av provinsene Tigre og Eritrea. Kirkens Nødhjelps virksomhet som drives fra Sudan, fortsetter til tross for denne ordenen.

■ ■ Det marxist-leninistiske styret til Mengistu Haile Mariam har kastet ut hjelpeorganisasjonene fra Eritrea og Tigre-provinsen. Ordren kom uten at hensyn ble tatt til om lag tre millioner mennesker, som risikerer sultedøden. Det er opprørende at et land som Etiopia, kanskje det fattigste i Afrika, skal ha et regime som i den grad bruker sulten som våpen i sin politiske kamp.

■ ■ Herskerne i Addis Abeba er slått med panikk etter at frigjøringsbevegelsen i Eritrea påførte regjeringshæren et alvorlig nederlag. Nå skal utlendingene ut, ingen fremmede skal få se hva herrene i hovedstaden har pønsket ut for djevelske planer. Første del av offensiven er allerede kjent: sivilbefolkningen brennes til døde med napalm.

■ ■ Hvilket ansvar bærer Sovjetunionen for det som nå foregår i Etiopia? Sovjetunionen er Mengistu Haile Mariams hovedleverandør av våpen og instruktører. Unge gutter fra bondelandet innkallas til en sikker død på slagmarken. Instruktørene er kubanske, sovjetiske og østtyske. Ofte er tapene så store at mange av dem sendes i kamp uten skikkelig trening. Tusener på tusener faller, uten at styret i Addis Abeba klarer å oppnå en seier.

■ ■ Ogaden-krigen, husker noen den? Her sloss de to fattige landene Etiopia og Somalia om disse områdene i årevis. Nå kom plutselig meldingen om at de to har sluttet fred. Etiopia har om lag 150 000 mann i sør, de skal nok nå sendes til Eritrea i et nytt forsøk på å knuse motstanden i nord.

■ ■ Men marxist-leninisten Mengistu gjør vel i å studere hva som foregår i Afghanistan. Gorbatsjovs utenrikspolitikk går bl.a. ut på å fjerne en del brennende lunter for å unngå konfrontasjoner med USA. Nå vil han slokke ilden i Afghanistan. Hvis han klarer det, kan det hende at verdens oppmerksomhet for alvor blir vendt mot uhyrlighetene i Etiopia. Riktig nok står ikke Sovjet med egne tropper i Etiopia, men uten sovjetstøtte er Mengistus arme temmelig maktesløse.

Det brutale regimet i Addis Abeba kan vise seg å bli en stor belastning for Moskva.

Verden og vi

Fra AP

Den etiopiske hæren forbereder en offensiv mot opprørerne i Eritrea og i Tigre-provinsen, og nødhjelpsarbeidere frykter at regjeringshæren skal ta i bruk den brente jords taktikk - noe som vil føre til enda større hungersnød i området.

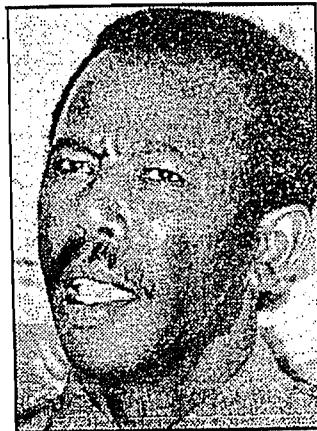
Utenlandske nødhjelpsarbeidere ble i forrige uke utvist fra området, og dette tyder på at en etiopisk offensiv mot opprørerne er nært forestående. Det etiopiske luftforsvaret skal også ha startet massiv bombing av byer som er under opprørernes kontroll. Eritrea og Tigre er de to nordligste provinsene i landet, og opprørerne der kjemper for å bli løsløvet fra Etiopia.

Diplomatiske kilder mener at nødhjelpsarbeiderne ble utvist fordi den etiopiske regjeringen verken vil ha plagsomme øyevitner til offensiven eller risikere at noen av dem blir drept eller tatt til fange og slik bringe regjeringen i forlegenhet.

Napalm i Tigre

Den eritreiske frigjøringsbevegelsen EPLF har kjempet i årtier for Eritreas selvstendighet. Tigre-folkets frigjøringsfront er mindre og har ikke kjempet like lenge for løsrivelse. Representanter for frigjøringsbevegelsen i Tigre hevdet mandag at etiopiske fly bombet byen Wukro med napalmbomber og drepte eller såret 31 mennesker. Wukro er et viktig distribusjonssenter for nødhjelp til hungersrammede i provinsen.

Etiopisk offensiv

Etiopias leder Mengistu Haile Mariam. (Foto: AP).

Flyvåpenet skal også ha bombet den eritreiske byen Afabet, som EPLF har kontrollen over. Utvisningen av nødhjelpsarbeiderne fra de to provinsene kan bringe 3,2 millioner mennesker enda nærmere sultedøden. Men regjeringen i Addis Abeba hevder at nasjonale nødhjelkontorer vil ta over fra de utenlandske hjelpeorganisasjonene.

Tvil

Både diplomater og representanter for utenlandske hjelpeorganisasjoner uttrykker imidlertid tvil om at etiopiske nødhjelpsarbeidere vil være i stand til eller villige til å hjelpe hungersrammede i byer som er under opprørernes kontroll.

De etiopiske regjeringsstyrkene i nord teller nå nesten 120 000 mann etter at mellom 15 000 og 20 000 soldater er blitt fraktet nordover fra den

sørøstlige Ogaden-regionen. Etiopias viktigste allierte Sovjetunionen skal også ha forsterket landets flyvåpen med flere store transportfly med samt MiG-jagere og militærhelikoptre.

Tusenvis av offentlige funksjonærer og partifeller av Etiopias marxistiske president Mengistu Haile Mariam har flyktet fra byer i Eritrea som regjeringshæren enten har oppgitt å forsøre eller som er falt i opprørernes hender etter kamper.

- Dette er en brutal krig. Hver gang enten EPLF eller regjeringshæren vinner kontroll over en by, henretter de alle som aktivt har motarbeidet dem i byen, sier en fremtredende vestlig diplomat i Addis Abeba.

Den eritreiske hjelpeorganisasjonen ERA appellerte i går til regjeringer og humanitære organisasjoner om å øke nødhjelpen til Eritrea. - Matvaresituasjonen er nå så alvorlig at hjelp trengs øyeblikkelig, skriver ERA-Norge i en pressemelding.

Etiopiske myndigheter avviste i går amerikanske anklager om at millioner av mennesker blir satt i fare som følge av ordenen om evakuering av utenlandske hjelpearbeidere fra de nordlige provinsene Eritrea og Tigre.

- Påstanden er like sjollete som den er feilaktig. USA forutsetter at hjelpearbeid blandt hungersrammede bare kan drives i nærvær av utlendinger, sa en talsmann for utenriksdepartementet i Addis Abeba.

«Etiopia blir Afrikas Libanon»

Tanzanias tidligere planleggingsminister, A. M. Babu.

AV INGEBORG ELIASSEN OG BETTEN FOSSE (Foto)

- Etiopia kommer til å bli Afrikas Libanon hvis - eller når - frigjøringsbevegelsen EPLF vinner krigen i Eritrea militært. Den etiopiske hæren er i alt i full opplosning. Det totale kaos kommer til å oppstå hvis supermakten ikke får partene til forhandlingsbordet med det samme. Staten Etiopia vil føle fullstendig fra hverandre når hæren er knust og ikke kan holde landet sammen lenger. Ringkampene av dette vil ramme hele det nord-africke Afrika og rive vekk grunnen for fred og stabilt utvikling i hele området. Det tragiske er at så få afrikanske ledere innser at det er slik.

Tidligere minister for økonomisk planlegging i Tanzania, A. M. Babu, sier dette. Han bor i dag i London og er i dag sekretær for det nystiftede Internasjonale initiativet for Peace in Africa, en gruppe som vil motsette seg et konservativt og verdenspolitiske til å kreve en oppsætning mellom Etiopia og EPLF. Denne helgen er han i Norge og har blant annet diskutert Etiopia-spesmålet i møte med Utviklingsdepartementet.

FNs ansvar

- Eritreas krigen er FNs ansvar og må løses rundt forhandlingsbordet. Hvis norske myndigheter virkelig er interessert i en fredelig løsning av konflikten bør de føre Etiopia-spesmålet i FN etter å ha avsupermakten til Etiopia. Poengen i FN er ikke om ferialtet er for eller mot eritreernes frihetskamp, men å gjøre sakene levende. Sovjetunionen er etterhvert til å løse av å pese pent i Etiopia og er trolig villig til å trekke seg ut under forutsetning av at USA ikke vil hoppe inn.

Ike OAU-spesmål

- Norske myndigheter sier dette er et afrikansk spesmål og at Norge ikke kan gjøre noe for OAU - Organisasjonen for afrikansk enhet - gjen. Men de gir jo ingenstund.

Eritreas kriger er ikke et OAU-spesmål. OAU ble stiftet året etter at keiser Haile Selassie annekterte Eritrea, og medlemstendene der er løst av OAUs charter, som sier eksisterende statsgrunner skal respekteres. Fordi afrikanske land fest sarà å bli styrkt av Verdensbanken og Det internasjonale pengefondet, har de nok med å kjempe for sin egen suverenitet i OAU. Norge har kommet med et ønske viktig politisk initiativ på denne følge. Eritreasaken må løses av FN, sier tidligere planleggingsminister i Tanzania, A. M. Babu.

Diplomatisk offensiv

A.R.M. Babu, den fargerike eksministeren fra Tanzania, er med i en omfattende diplomatisk offensiv for Eritrea.

AV PETER M. JOHANSEN

Det viktigste er å holde Eritrea-spesmålet ved live. Det er mitt budskap til det norske utenriksdepartementet, sier Babu.

Babu er tilsvarende ikke særlig imponert over at initiativ for å bringe Eritrea opp i FN, blir holdt tilbake med argumenter om at det er verre å tape spesmålet enn ikke å få det opp i det hele tatt i FN. Han er heller ikke like imponert over Norges rolle som det offisielle Norge er. Derimot framhever han Australiens Malcolm Frazier og Labour-parlamentsmedlem Stuart Holland som aktive i den pågående kampen.

Når en først har bestemt seg for å ta opp spesmålet, vel et utmerket godt hovedtak det gjøres. Systematisk organisering, det var det samme som skjedde i Folkerepublikken Kina. Etterhvert fremdeles FNs anslag, ikke først og fremst OAUs.

Forholdet til OAU (Organisasjonen for afrikansk enhet) ligger Babu tungt om hjertet. Det var nemlig Babu som på vegne av Nyere, la fram forslaget til Kairo-resolusjonen i 1964 der OAU gikk inn for å beholde grensene i Afrika som ble satt av kolonimaktene, men uten å hensyn til at Eritreas grenser med Etiopia var fastlagt mellom Italia og Etiopia for fedsasjonen ble opprettet av FN og for Halle Selassie innlemmet

Det er viktig å holde Eritrea-spesmålet varmt, sier afrikanske sekretærer Babu.

sjeldent etter 10 år, så er Eritrea et etterlevning av det koloniale spesmålet, men fordi Eritrea kjemper mot en svært kolonimakt, fordi Etiopia ikke er det hvilte Sør-Afrika, blir spesmålet ikke behandlet i OAU, mener Babu.

- Det er noe jeg kommer til å angre resten av mitt liv, sier Babu.

Afrikanske ledere

Like fullt henvender Babu seg til afrikanske ledere, med all sin respekt og tyngde i Afrika, i den diplomatiske offensiven.

- Ikke nødvendigvis for å få støtte til Eritrea, men i det minste at afrikanske land er villig til å få løst konflikten med politiske midler.

- Jeg blir ofte beskyldt for å være spesielt Afrika, sier Babu, og tilslutt ser jeg å minne om sin bakgrunn. Babu kommer fra Zanzibar som sluttet seg sammen med Tanganyika.

- Men vi gjorde det som en fri stat, ikke med en revolvermunning ved tinnhagen. Det forstommende er at afrikanske ledere ikke ser at et militært nederlag i Eritrea som fører til et Etiopia i opplossning, vil få usubtile konsekvenser for Afrikas Horn og Øst-Afrika, i sær Kenya, Uganda og Sør-Sudan. Eritrea og Etiopia må forholde seg til hverandre på likhet. Det er opp til et eritreisk folket sjøl å bestemme i hvilken form.

For at det er snakk om en militær seier for EPLF i ner framtid, er heller ikke Babu i tvil om.

- Massakren i Sheab nylig viser panikk i den etiopiske hæren etter tapene - kvalitativt så vel som kvantitativt - på slagmarka.

Sovjet ut av Etiopia?

Med hensyn til Sovjet preges også Babu av usikkerhet og refererer til kilder som etter samtykket i Kreml hevder at Sovjet vil trekke seg ut av Etiopia dersom det blir gitt en garanti for at USA ikke får innpass. Videre, henviser han til Kjell Svartmoen i «Dagens Næringsliv», hvor prof. Vyacheslav Dazhichev går langt i sin kritikk av Brejnev/Gromykos utenrikspolitikk, med blant annet invasjonen i Afghanistan og forsøket på skafte klientsater i Afrika.

Erfaringene gjør at han ikke vil la noe for gitt, at de kritiske reslene jo også var høye og tydelige lenge før USA forlot Vietnam.

PRESSES TIL FRED: - Etiopia må presses til fred i Eritrea ellers vil landet gå i opplosning med skadelige impakninger for hele Øst-Afrika, sier A. M. Babu, tidligere minister i Tanzania.

Sovjet ut av Etiopia?

- Etter de opplysningene vi sitter inne med skal Sovjet nå være villig til å trekke seg ut av Etiopia hvis det får garanter fra USA om at USA ikke får ordet av en sovjetisk tilbaketrekkning.

ERIK R. SELMIER

Det sier A. M. Babu, tidligere minister i flere av Nyereres regjeringer i Tanzania, på en pressekonferanse i Oslo. Han har tre ganger besøkt de frigjorte områdene i Eritrea, og er aktiv i «Internasjonalt initiativ for fred i Eritrea», en nystartet organisasjon som søker å oppnå internasjonalt press på regjeringen i Etiopia.

Babu sier at Eritrea-konflikten vil bli tatt opp på toppmøtet mellom Reagan og Gorbatsjov i Moskva denne uka. Ifølge en kilde i det britiske Arbeiderpartiet skal sovjetene ha sett seg leis på Etiopia. En nyorientering gjor seg gledende i Moskva, og i en svindende kruitikk av Brejnev/Gromykos utenrikspolitikk, med blant annet invasjonen i «Afrikarunana Gazeta» fra 18. mai, nevnes blant annet Jakten på klientsater i Afrika og invasjonen av Afghanistan som grunner til den nye kalde krigen i 1980-årene.

Hæren i opplosning

- Den etiopiske hæren er i total opplosning og forvirring. Massakren på 400 sivile i landsbyen Sheab 40 kilometer nord for den etiopiske hovedstaden Asmara den 12. mai, viser den panikk som råder i hæren. Den terroriserer befolkningen fordi er i ferd med å tape krigen, sier Babu.

Siden den etiopiske frigjøringsorganisasjonen EPLF startet sin offensiv den 17. mars i år, er i alt 37.000 etiopiske soldater blitt drept, og antallet krigsfanger som EPLF holder økt fra 9.000 til omlig 20.000.

Etiopias Dien Bien Phu

Babu sier at opplosningen i den etiopiske hæren har gått utrolig raskt. Et sammenbrudd kan få langtrekkende virkninger. - Hæren står overfor sitt Dien Bien Phu (franskmenenes nederlag i Vietnam i 1954), sier han.

- Etiopia vil gå i opplosning når landet ikke lenger har noen hær til å holde det sammen. Situasjonen kan bli verre enn i Libanon. Ingen afrikansk stat ønsker at dette skal skje først det vil ha ringvirknings og føre til en fabil situasjon i hele Øst-Afrika.

- I Kenya, Uganda og Sør-Sudan vil vi få omflakkende væpnete grupper som ikke godtar noen grenser. Derfor er det så viktig å bevare et Etiopia uten Eritrea, et Etiopia slik det var før den annen verdenskrig. Etiopia må presses til en fredelig løsing, understreker Babu.

Sentralkomiteen godtar nye linjer

Moskva (NTB-Reuter-AP): Det sovjetiske kommunistpartiets sentralkomite, det fremste utøvende organ i Sovjetunionen, godtok mandag nye retningslinjer for det framtidige reformarbeidet. I Vesten kjent som perestroika. Parti-ideologen Jegor Ligatjov, som er nummer to i det sovjetiske makthærarkiet, opplyste at partiledet Mikail Gorbatjov er utpeikt til å lege fram den nye planløftet.

TO: EMWETU TESFAYE ELF. AQUITAINE
 From: ERIC A. AURBAKKEN, ERA · 02-385872

VÄRT LAND Torsdag 2. juni 1988

Etiopia mistet 9 000 soldater i «oppryddningsaksjon»

EPFL slo tilbake etiopisk offensiv

AvgEBORG ELIASSEN og BETTEN FOSSE (foto)

Etiopia mistet 9 000 soldater, 33 tanks og 28 militære kjøretøy på ti dager da troppestyrker angrep og ble slått tilbake fra områder kontrollert av frigjøringsbevegelsen EPFL i det eritreiske høylandet, melder EPFL selv.

Den etiopiske offensiven, som startet 13. mai, har vært ventet i etpar måneder etter at EPFL (Eritrean People's Liberation Front) i mars og begynnelsen av april tok en rekke byer og dermed truet etiopiske posisjoner i det tett befolkete høylandet.

- Den etiopiske regjeringen hadde nok sattet på å få ryddet opp i Eritrea før OAU (Organisasjonen for afrikanske enhet) skulle samles til 25-årsjubileum i hovedkvarteret i Addis Abeba. Nå, mener EPFL, er lufta gått ut av den etiopiske ballongen for en stund. De feilberegnet eritreernes styrke og det uframkomelige terrenget og hadde ikke nok å gå på selv, trass i forsterkninger fra fallskjermtrupper og elitesoldater, sier Erik Anders Aurbakken, daglig leder ved ERA's (Eritrean Relief Association) informasjonskontor i Oslo, til Värt Land.

Offensiven kom fra tre kanter, en nordover fra havnebyen Massawa og to i forskjellige retninger ut fra landets nest største by, Keren. Byen har vært omringet av EPFL den siste måneden.

EPFL ødela 33 etiopiske tanks under en mislykket etiopisk offensiv i det eritreiske høylandet nylig. Den siste tiden har EPFL tatt en rekke tanks fra motparten.

Angrepet kom to dager etter at EPFL hadde gått til angrep på etiopiske stillinger nettopp rundt Keren, der EPFL skal ha avsæpnet, skadd eller drept 4 000 etiopiske soldater. Dagen før den etiopiske offensiven hadde etiopiske soldater massakrert 400 mennesker med tanks og artilleri, blant dem 80 barn, i landsbyen Sheab.

- EPFL regner med at mellom 60 000 og 100 000 etiopiske soldater ble satt inn i offensiven. Myndighetene i Addis Abeba har drevet intens verving av rekrutter, og EPFL mener at over 20 000 nye soldater er kommet til Eritrea for å slåss. En periode var alle sivile flyruter innstilt og en mengde busser forsvunnet - de ble brukt til troppeflytningene nordover, blant annet fra grensen til Somalia, sier Aurbakken.

I følge EPFL ble endel av de etiopiske troppestyrkene, med rundt 65 tanks og forsterket av fallskjermjegere, stanset av frigjøringsbevegelsen ved fjellpassene Felket og Azahra. Der skal EPFL ha ødelagt 21 av etiopernes tanks. De andre troppene ble avsæpnet på liknende måter etter å ha lidd store tap, melder EPFL. Lederen for Etiopias fallskjermjeger- og kommandostyrker, brigadegeneral Temesgen Gemechu, falt i slag. En håndfull etiopiere greidde å flykte fra kampene.

- Det har vært stille fra etiopisk side siden 23. april, og ikke noe tyder på at noen ny etiopisk offensiv er under oppsælling akkurat nå. Det betyr ikke at en slik offensiv ikke kommer, sier Erik Anders Aurbakken i ERA.

Pinochet
forlenger
unntaks-
tilstanden

Samling om Eritrea

Italia-østet

EPLF har intensivert kommandoangrepene mot sentrale mål i byene som Etiopias fremdels kontrollerer. Hensikten er å ramme forsyningene til og frigjøringsbevegelsen og avhelfolkinga. Samtidig vil EPLF ramme italienske økonomiske interesser.

Italia har blitt en viktig stortepiller for Mengat-regimet blant Etiopias lande.

Landet er invovert i landsbyprosjektene som Ingeri-folketfordydinga fra Tigray- og Wollo-provinssene til områdene i sør og sørvest. Helse opplysninger som EPLF har fått, har et italiensk selskap inngått kontrakt med etiopiske myndigheter om dumping av radioaktivt avfall. Redehavet utsator kysten av Eritrea.

Kommandoraidene mot Massawa er oppsiktlevende, og med Sovjet-hanligt flere av Dahlak-øyene rett utanfor som elektroniske radarsatsjoner. Øyene har vært avsperret til og med for etiopisk militærpersonell.

I områdene øst for Keren har Etiopia innleda den kiafiske anti-fertiljasta-teringen med å trekke folk til garnisonene for å beskytte seg mot angrep fra frigjøringsbevegelsen. Etiopiarne har tømt landsbyene Maitab og Bet Shehaque og internert innbyggerne i en leir ved forlegninga i Dobre Sina i nedlandet langs hovedveien til Asmara. Etiopiarne håper å avskjære EPLF fra hovedveien for å få forsyninger fram til de beleira, styrkene i Keren.

Ifølge meldinga fra EPLF skal tankene ble skutt i bran. Ytterligere ti dager tidligere så EPLF til mot flyplassen i hovedstaden Asmara og adela MIG-jagere og helikoptre.

Onsdag 14. september 1988 13

Nytt EPLF-angrep

Havnai i Massawa i Eritrea har igjen vært utsatt for kommandoraid fra frigjøringsbevegelsen EPLF.

AV PETER M. JOHANSEN

Tre etiopiske krigsskip ble senka, flere meldinger fra EPLF. Men kommandoenheten tok kommandoenheten seg inn til marinebasen i Massawa 6. september. Under operasjonen ble tre av etiopiske skipene skutt i seksen og det ble utretta store skader på alleiene.

Angrepet kom rett i forrakt av Mengistu-regimets feiring av 14-årsdagen for helse. Halle Selasses fall, en drøs dag som er blitt brukt til opprettelsen av både militærjunta og etiopiske partier, Etiopias Arbeiderparti, og Folkerepresentantenes Parti, etter at Folkerepresentantenes Parti ble skutt i bran. For snaut tre uker siden var det tilsvarende angrep mot oljeinstasjone i det italienske settet i Amhara. Etiopiarne håper å avskjære EPLF fra hovedveien for å få forsyninger fram til de beleira, styrkene i Keren. Ifølge meldinga fra EPLF ble to innbyggere som nekta å flytte, skutt og siept. Elendom ligger til skrekks og advarese.

KLASSEKAMPEN

Bred støtte

— I sitt slag er dette den organisasjonen i Norge som har bredest politisk støtte, sier den nyanlagte lederen, Knut Thorstad. Det har vært stor enighet om plattformen, som kan sammenfattes i to hovedpunkter: Støtte til frigjøringskampen og arbeidet for en fredelig løsning som gir eritreerne rett til nasjonal selvbestemmelse gjenom en folkeavstemning.

Felleskomiteen oppfordrer storting og regering til å ta opp Eritreas spørsmål i egne politiske fora med sikte på å skape internasjonal støtte til å ta konflikten opp i FN. Den oppfordrer også de politiske partier og Stortingset til å sende en parlamentarikerdelegasjon til Eritrea kjenntak til situasjonen.

Vendepunkt?

Eritreas røp om hjelpe ble hørt — og besvart — internasjonalt da sultkatastrofen rammet den allierte hardt hjemmekorte befolkningen. Men politisk er det få som har vilt gå i bresjen for å få slutt på krigen. Her begynner man når å ane et vendepunkt. Tegn på det er at Den liberale Internasjonale i september i en skarp resolutjon fordømte Etiopias overgrep, og ba FN initiativ til fredsaforhandlinger. Det er også verd å merke seg at Italias utenrikssminister, Giulio Andreotti, tok Eritrea-sporadisk opp i sitt innlegg i generaldebatten i FN's hovedforsamling i høst.

Et annet Eritrea

- Se på byen vår! Se moskéen der borte, er den ikke fabelaktig flott? Katolske pater Ilarino Marcinelli har iveren og entusiasmen til en langt yngre mann, og en junidag i 1988 er det kanskje ikke så rart. De siste ti årene har sannelig ikke bydd på mange muligheter til å vise fremmede Agordats severdigheter. Trygve Øverby fra Kirkens Nødhjelp er kanskje ikke den aller første gjesten etter frigjøringen, men det skal mer til å gjøre pateren blasert.

INGEBORG ELIASSEN

Eritrea er ikke noen selvstendig stat.

- Nei, ikke ennå, sier pateren. Men de siste månedene har gitt ham mer håp enn han har hatt på mange år:

Etiopiske styrker har måttet trekke seg ut av by etter by mens frigjøringsbevegelsen EPLF har intatt de samme byene i sin dramatiske offensiv. Agordat, Afabet, garnisonsbyene Barentu og Tessenel, alle som en er dagomme for etiopiske soldater. Etiopierne er forsøkt fra kasernene sine, fra gatehjørner og torg - og med dem til hovedstaden Asmara dro mange tusen løkabryråkrater, leger, lærere og prostitutter.

I tallens-eritreiske pater Marcinelli ble igjen i kirken sin. Selvfolgelig.

Kirke der folk er

Kirken må være der folk er. Og det er her, sier presten.

Agordat, som ligger i Bar-

ka-provinsen det øverste vestlige

Eritrea, hadde vært på etiopiske hender i ti år da regjeringshaugen ble tvunget til å evakuere i vår. Til da hadde frigjøringsbevegelsen EPLF, som lenge har hevdet at de har

kontrollert 85 prosent av landet, bare hatt kontroll over en by:

Nakfa i den fjellkledde nordlige delen av landet. Alle som i årene løp har besøkt EPLF-land - krigen har pågått i 27 år og EPLF har hatt sitt baseområde i nord i ti år - har opplevd et Eritrea av terre, karrige, øde og ville fjell. Det er et land der folk bor kamouflert for bombefly i telt eller rom gravd ut under bakkeniva, der man ligger på steinseng, og der folk flest på en eller annen måte er sterkt engasjert i frigjøringskampen slik EPLF definerer den.

Trygve Øverby, som er Kirkens Nødhjelps avtropende leder for nødhjelpsoperasjonene til Eritrea og Tigrai fra Su-

dan, har besøkt EPLF-baseområdet mange ganger.

Skjønt hva de slåss for

- Garnisonsbyen Barentu ga meg en drømmeliknende følelse, den liknet nedstøvete og forlattet meksikanske western-film-byer. Men da jeg fikk se Agordat, med den praktfulle moskéen, Hotel Barka, kirkene, skolene, butikkene, de italienske bygningene fra kolonitiden og det svære sykehuset - som riktig nok var blitt temt for alt utstyr da legene dro med etiopiene og der EPLF bare sávidt har kommet i gang med enkel primærhelsesteneste - da skjønte jeg på en helt annen måte hva det er eritreerne slåss for. Dette var et helt annet Eritrea enn det gerilialand jeg er blitt kjent med tidligere, sier Øverby.

Plutselig er etiopiene trengt tilbake til et fáttal, sterke byer. Man skulle tro EPLFs nysørstre byer ville bli bombet i stykker i militære hevnaksjoner.

- Det har ikke skjedd. Antakelig trenger etiopiene alt flymateriell i de harde kampene som har pågått rundt Keren, landets nest største by, mener Øverby.

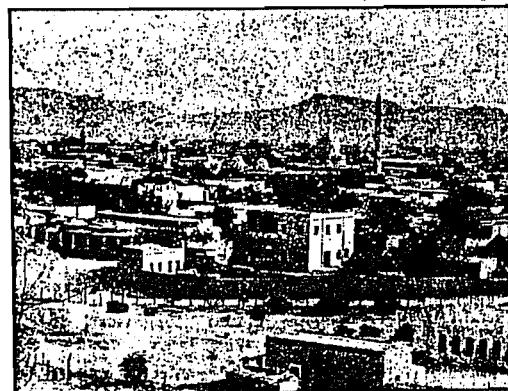
De ti år gamle frontlinjene i den eritreiske krigen er ikke mer. EPLF tilintetgjorde dem i sin store offensiv i vår, og etiopiene har hittil ikke greidd å genopprette stillingen. Nå pagar kampene i områdene rundt de tre største byene som regjeringssoldatene ennå kontrollerer: Keren, Asmara og Massawa. Verken befolkningen i de ny-frigjorte byene eller observatører vet hvordan - eller når - det vil ende.

- Stemningen i Barentu og Agordat er relativt avdempet, og under den lette tonen mer... jeg at folk var trøtte. De plukker landnær og håper dette er begynnelsen på slutten. Men perspektivet deres er ennå ett og to år, sier Trygve Øverby til Vårt Land.

- Se moskéen der borte, det fineste vi har, viser en stolt og religiøst romslig pater Ilarino Marcinelli i den nylig EPLF-erobrete byen Agordat i Eritrea. Kirkens Nødhjelps Trygve Øverby er turist.

Foto: BARBARA HENDRIE

Agordat i juni 1988. - Jeg skjønte plutselig på en helt annen måte hva det er EPLF slåss for da jeg så arkitekturen og folketaket, en skarp kontrast til det karrige baseområdet EPLF har holdt i ti år, sier Kirkens Nødhjelps Trygve Øverby.

Foto: TRYGVE ØVERBY

Sovjetiske militærrådgivere var vanlige syn i de nå EPLF-kontrollerte byene i Eritrea til i vår. Nå er de borte, men enkelte spor - som denne mur-tegningen av Lenin - står igjen etter dem og regjeringsoldatene.

Foto: BARBARA HENDRIE

Inngangen til fortet i garnisonsbyen Barentu var i ti år nesten uavbrutt voktet mot inntrengere av regjeringsoldater. Nå er det overtatt av den eritreiske frigjøringsbevegelsen EPLF.

Foto: BARBARA HENDRIE

Ny bok formidler sterke og tette portretter

Ingeborg Eliassen (til venstre), Betten Fosse og Anne Røde har laget boken «Mor Eritrea», der hovedvekten er lagt på kvinneportretter fra Afrikas lengste krig.

Foto: ØYSTEIN GLOPPESTAD

Eritrea-krigens kvinner

Tre unge norske kvinner forteller om sitt møte med krig og kvinner i Eritrea. Sier:

- Dette var hva vi så og hørte, denne slik et stort bilde er det viktig for oss å

Av JOHN STANGHELLE

Og de menneskene de tre - Vart - Land-journalistene Ingeborg Eliassen, sykepleieren Anne Røde og fotografen Betten Fosse - møtte var folk som for hvem sakene er blitt til sakken: Et fritt Eritrea. Inntrykkene fra en månedrelse i de frigjorte områdene på Afrikas Horn har de samlet i boken «Mor Eritrea. Portretter fra en krig».

Sterke portretter

Og som alle journalister som kommer tilbake fra dette området, holder de opp et håpefullt: Se - også dette!

De tre norske kvinnene formidler sterke og tette portretter av kvinner i krig. Også dette noe uvanlig: kvinner og menn kjempende side om side og

med samme våpen for å frigjøre sitt land. Kampen for et fritt Eritrea har rast i svoglyeåen, den etopiske okkupasjonsmakten har brutt brudt midler - som de eritreiske frihetskjemperne har gjort. Men ut av den lengste krigen er det også vokst spirer til noe som kan bli et helt annet samfunn enn sydalsmenn i forskjellige forkledninger. For samfunnslivet i de frigjorte områdene er noe mer enn bastant propaganda; det er en andelen realitet.

Formidler opplevelsen

- Kan ikke derfor språkbruken bli så heroisk? Vi har, sier journalisten Ingeborg Eliassen og har sitt hjem mer i spørsmål enn svar, vært fullständig klar over farens. Dette er den eneste krigen vi har sett på nært hold.

Visheten om at de kommer til å torturere deg, gjør deg skrekkslagen, selv om du har tenkt på det i drevs, beretter Netsanet.

Foto: BETTEN FOSSE

formidle. Sier også: - Den svære svarte massen ble delt opp. Vi møtte menneske-

Vi kunne ikke reise fritt, for vi var fullstendig overgitt gerilljaen. Men på tross av dette er vi imponert, og vi forsøker å formidle denne opplevelsen.

Inspirerende

- Så tror jeg, sier solidaritetsglodende Anne Røde, at det er vanskelig for folk å ta stilling til så svare og ferje ting som Eritreas konflikten. Den må ned på et personlig plan for folk kan føle. Og det som skjer med kvinnene i Eritrea er noe helt unikt, det er inspirerende for norske kvinner, Afrika har noe å lære oss, sier Anne Røde og kan godt tenke seg å lære bort.

Betten Fosse, som har tatt Afrika-bilder som bugner av annet enn mager, snakker også og mer stillferdig om det: - Mennene stod frem, de fikk

navn, de fortalte oss sine liv. Jeg møtte noe annet enn det jeg hadde lest meg inn, og fikk en enorm respekt for de menneskene vi møtte. Og alt de har fått til på tross av...

På tross av...

- Det er nettopp i dette på tross av, sier Ingeborg Eliassen, at paradokset ligger. For de voldsomme forandringerne som skjer i den eritreiske samfunnet skjer ikke bare på tross av en blodig krig, de skjer også på grunn av den. Det finnes neppe noe annet enn krigen som kan forklare at eritreiske kvinner i den grad er brukt ut av den tradisjonelle kvinneverden. Og jeg tror ikke at det er mulig å sende disse kvinner, som har kjempet i fremste frontlinje, tilbake til kjøkkenet og feydale strukturer.

Bildene i boka, Mor Eritrea, portrett fra en krig, er en nyligelse, skriver Klassiekampens anmelder.

FOTO: BETTEN FOSSE

Mor Eritrea – sett med kvinneøyne

«Mor Eritrea – portrett fra en krig», ei bok opplevd, skrevet og fotografert av kvinner, norske og eritreiske.

Personlige navn på en krig som har vart i 27 år, lenger enn mange av portrettene har levde.

AV PETER M. JOHANSEN

Den norske litteraturen om Eritrea, i bokform, er sparsom. Den siste tittelen var «Eritrea», Oktoberboka til Petter Bauck, alias Ola Iversen, fra 1978. Nå føreligger «Mor Eritrea» av Ingeborg Eliassen, journalist i Vårt Land, Bettan Fosse, fotograf, og Anne Røde, sjukpleier på Ullevål i Oslo. Det er ei bok hvor ideen og prosjektet er like oppgådd og spennende som boka.

Port Sudan

Boka er langt på vei resultatet av konkret solidaritetsarbeid. Anne Røde satt på flyet fra Port Sudan til Khartoum. Sammen med

Liv Bremer i Kvinnefronten hadde de overleverte traktorprosjektet til den eritreiske Kvinnunionen som aksjonerte Kvinnene for Eritrea sto bak. Et prosjekt som hester lovord inne på feltet og som ble viet ekstra oppmerksamhet under Kvinnunionens 3. kongress i januar.

Anne satt med den følelsen som griper de fleste som har besøkt de frigjorte områdene. — Alt jeg tenkte på var hvordan jeg skulle komme tilbake. Opplevelsen var så enormt sterke at jeg ønsket å dele dem med flere enn bare å renne rundt i redaksjonslokalene for å presse på avisene noe stoff.

Men det var under presserunden hun traff Ingeborg Eliassen i Vårt Land. — Jeg ble forferdig fascinert. Jeg kjente lite til Eritrea. Men jeg kunne ikke slippe idéen.

Fra skyene til prosjekt

Og her ligger det artige, hvordan det utvikla seg fra filrestadet til noe sjøsagt, slik Anne uttrykker det. — Jeg var på jakt etter et menneske som kunne skrive (Anne); — Annes naturlige utgangspunkt var kvinner, jeg var mer oppatt av den politiske situasjonen (Ingeborg).

Idéen om portrettboka brakte en fotograf inn i boken, bokstavelig talt. Det

måtte være ei jente, det måtte bli Bettan Fosse, som Ingeborg hadde jobba med i Stavanger Aftenblad.

Fra nå av går det ikke en gang å skille dem ad med paranteser eller egne reprikker. Gang på gang

Einar Lunde og Ellen Borghesvink, Operasjon Dagsverk. En medarbeider mangler på forsida av boka, mener de: Worko Zeral, en ledere av Kvinnunionen. Felgesvenn under turen.

en sånn tur. Derfor ba vi særskilt om å få andre intervju-objekter enn bare EPLF-kvinner.

— Worko var aktiv i å løfte fram problemene. Det var intet forsøk på å glorifisere ting eller lage hyllingsstemning rundt EPLF. Hun hadde grepget idéen vår før vi kom.

Bildene i boka er en myt. Blitt hadde ingen erfaring med fotografering i 3. verden fra før. — Jeg opplevde det forbausende naturlig. Jeg hadde venta at kvinnene skulle være fremmed overfor teknikken. Men vi stilte opp på deres premisser: Å gjøre objektene oppmerksame, men samtidig sørge for å bli glemt. Jeg brukte verken blitz eller telefonse.

— Vi merket også at vi stilte spørsmål som ikke andre som er oppatt av de politiske forholdene og krigene, hadde gjort. Som f.eks. å fortelle et eventyr. Det gjorde at vi ikke fikk flere spontane avar. Vi lært mer om personene. Ta f.eks. Guanda, en virkelig krigshelt. Som litaujente i Asmara, var hun gatas økkruk, en som slo ned på all urettferdigheit.

— Vi var spesielt reddet for å lage hoffprosjekt, ikke klare å bevare vår egen integritet, i den grad det overhodet er mulig under

— En blir imponert, men glorifiseringa er i tilfelle ens egen fel. Kvinnunionen legger ikke skjul på at f.eks. omskjæring er vanlig, og de er åpne på at kvinner motsetter seg forandringer.

— Vi opplevde følelsen av ydmykhett overfor den utrolige og nådeløse virkeligheten de lever med. Tjuje år gammel, lemmestet for livet; ingen som ikke har mistet en eller annen; jenter like gamle som oss med mange liv på samvittigheten; ungjenter som har romt hjemmetra fra arrangerte ekteskap eller mannen. De har overslaget mange flere barrierer enn menn. Men de oppmuntrer ikke til denne ydmykheten. De vil ikke ha noe av den. Men bare det å bli imponert over Afrika, er nødvendig med alle meldingene om 8 000 suldede i Sudan osv.

— Det kan ofte virke som glorifisering fordi beskrivelser i reportasjer ofte ikke kommer under det sterke overflateinntrykket. Kvinner med Kalashnikov, slugord om «ingen frigjøring uten kvinnefrigjøring» osv. Vi har forsøkt å sette navn på menneskene, fighterne, landsbykvinnete, gi dem ansikt. Du kan gjerne si bygge ut kiljsjéene.

— Det bor etterhvert lede til at vi går djupere, sier Ingeborg. Anne og Bettan — og det gjør boka.

Bak praktboka «Mor Eritrea»: Anne Røde, Bettan Fosse, Ingeborg Eliassen (fra venstre).

Integritet

De kommer inn på vanskelighetene med å ferdes rundt i fremmede steder, prisgitt en frigjøringsbevegelse med behov for å bryte tausheten rundt krigen, for å vinne støtte i utenverden.

— Vi var spesielt reddet for å lage hoffprosjekt, ikke klare å bevare vår egen integritet, i den grad det overhodet er mulig under

Glorifisering?

I alle rapportasjer blir det skrevet om kvinnene i Eritrea. I imponerende vendinger. Skjer det en form for glorifisering?

To av bildene som Betten Fosse tok i Eritrea. — Folk spør ofte hvorfor jeg ikke har bilder av byer. Men de synes ikke. De legger under jorden, sier Betten, og forsikrer at det legger en stor by til venstre på bildet til høyre.

Kvinnens hverdag i krigens Eritrea

- Jeg føler meg ydmyk.
- De som er like gamle som meg, har gjennomlevd så mye.
- Det er som om jeg har vært plassert på lyserød bomull hele mitt liv.

Av Gro Reinertsen

— Etter å ha med kvinner som har gjennomlevd det verste som finnes, forstår selv jeg at de tar til våpen, sier Betten Fosse. Her har hun fotografert en gruppe kvinner som gør et sterkt inntrykk på henne.

Betten Fosse, lyngdals-jenta som nå har gitt sitt meget spesielle bidrag til Eritrea.

Boken er blitt til gjennom et samarbeide mellom tre norske unge kvinner, som har tatt mål av seg å skille mot med kvinner i de frigjorte områdene av Eritrea. Initiativtaker til det hele er Anne Røde, journalist Ingeborg Eliassen har fort pennen, mens Betten Fosse, som er utdannet fotograf, står for bildestoffet.

Farsunds Avis fikk møte Betten, da hun nylig var en snartur hjemme hos forfatteren Silje og Harald Fosse i Fjellhus på Lærdal.

— Jus og foto? Det er da en avrett så spesiell kombinasjon? — Det er i alle fall ingen kolisjon. Jeg liker godt å lese, sier Betten, som tok fatt på jus-studiet etter to årig fotoutdannelse, jobb i Stavanger Aftenblad og en tid som frilanser. Det var vel egentlig denne perioden av hennes liv, som førte til møtet med Afrika og en krig som for de fleste nordmenn fortuner seg som ganske fjern.

— På forhånd stredve jeg litt med tanken på hvordan en kvinne kan klare å løfte et gevær og skyte. Etter å ha møtt disse kvinnene, som har sett og gjennomlevd det verste som finnes, forstår til og med jeg at de tar til våpen.

— Vil det si at du egentlig er pasifist?

— Jeg kan ikke si om jeg er det ene eller det andre. Men jeg tror nok ikke det nyter å stå med en rød ruse foran et våpen. Men pasifisme er en fin tanke, som vi her hjemme slipper å ta stilling til. I Eritrea er det nødt til å ta stilling til det, ut fra det de gjennomlever.

— Er det et spesielt inntrykk som har festet seg, nå som du har fått det hele litt til avstand?

— Det er noe som jeg synes er ubehagelig å tenke på. Jeg har noen ansiktter på netthinnen som jeg vet er EPLF-fightere. Jeg vet også at det foregår fremrykk hele tiden, og at noen av dem må dø.

— Var du selv vitne til kamphandlinger?

— Vi hørte bombing flere ganger, men så Ingenting. Det nærmeste vi kom fronten, var et besøk i en skytergrav der de hadde vært et slag 14 dager tidligere. Der så jeg et dødt menneske for første gang. Det var på julustan.

Betten smakker rolig. Et ikke av dem som til stadihet tar til bruk store bokstaver. Så gir det det et sterke inntrykk. Også når hun forteller at bombingen snarere gjorde henne sint enn redd.

— Vi hadde overflyving av bombeby i par ganger. Når det skjedde, hadde vi beskjed om å fryse bevegelsene. En gang var jeg så oppslatt med å fotografere, at glemt meg rent bort. Først da gulden ropte til meg, gikk farene opp for meg. Da ble jeg sint, sier Betten.

Sint hun også under besøket på en skole, der barna lekte og sang for gjestene. Flydren gjorde brått slutt på hyggen og strøk unntek vekk fra barnas ansikter.

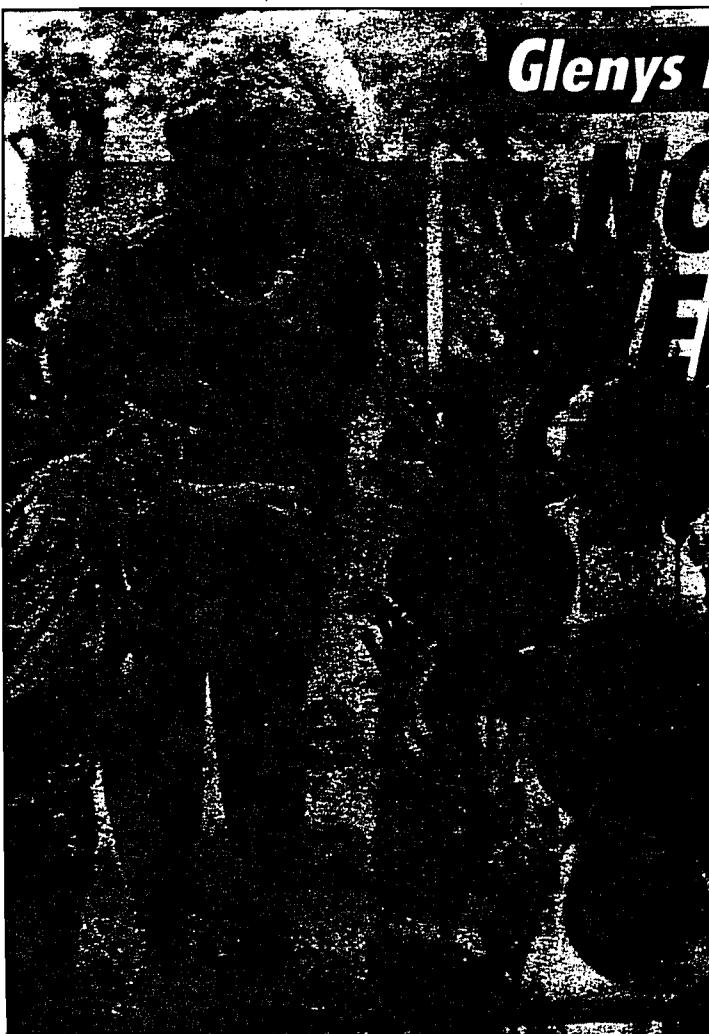
På den annen side er det også positive ting som har festet seg i Betten minne. Som at alle deler det de har med hverandre, at de er takknemmelige for hjelpehandelen fra Norge, og at hele byen faktisk er bygget opp under jorden.

— Jeg tenker ofte på en koselig episode som har sammenheng med hele kvinnebevegelsen. Det skjedde det må ta fra det bestående samfunn til det de vil ha, er nemlig langt større enn det vi må ta her hjemme. Likevel virker det som om kvinnebevegelsen har folk bak seg.

En ettermiddag var vi invitert til Bondeunionen til kaffe. Der satt det bare menn, som ville smakke med oss om hvor langt kvinnefrigjøringen var kommet i Norge. De var virkelig ordentlig interessert. Jeg undres på om norske menn er like interessert i afrikanske kvinnenes frigjøring, sier Betten, som har pråt på menneskene i et fritt Eritrea skal malette å ta være på hverandre.

— Det er da også menneskene som står i fokus i «Mor Eritrea», som gir inntrykk av kvinnenes situasjon i de frigjorte områdene av Eritrea. I tre uker relste Betten Fosse, Ingeborg Eliassen og Anne Røde gjennom disse områdene sammen med folk fra EPLF (Eritrean Peoples Liberation Front).

Boken er blitt et grepende dokument om krig og kvinners hverdag. Ikke mindst ved hjelp av Betten Fosses fotokunst, er dette blitt en bok til ettertanke og engasjement.

Glenys Kinnock i Eritrea:

NORGE MÅ ELPE»

LONDON (Dagbladet) — Jeg håper Norge vil ta Eritrea-saken opp i FN. Det haster å få til fredsforhandlinger før neste offensiv. Vi frykter at etiopere da vil bruke giftgass, sier Glenys Kinnock til Dagbladet.

Hun gir i disse dager ut boka «Eritrea. Images of War and Peace» (Chatto & Windus) til inntekt for Eritrea. Kona til Labour-lederen Neil Kinnock besøkte landet i mars som representant for hjelpeorganisasjonen War on Want.

JAN
TYSTAD
LONDON-KONTORET

Norsk utsplitt

— Hvorfor vil du at Norge skal ta et initiativ?

— Jeg har ingen tillit til vår egen regering. Den vil ikke gå i spissen, men Norge er sterkt engasjert i Eritreas og ber sammen med andre nordiske land kunne ta opp saken. Eritreerne vil forhandle. De ønsker en folkeavstemning om landets framtid og en slik folkeavstemning må akse i FN-regi.

— Hvorfor er tida moden nå?

— Jeg tror at Gorbatjov er interessert i å stanse krigen og at Sovjet derfor er villig til å øve press på Etiopias leder Mengistu. Etiopia skylder 17,5 milliarder kroner for våpenet landet har mottatt fra Sovjetunionen. Det er tragisk at krigen er glemt av verden, men jeg håper boka vil vekke ny debatt, sier Glenys Kinnock.

Hun møtte utenriksminister Thorvald Stoltenberg under kongemiddagen i London i vår, og forsøkte da å få ham til å ta opp Eritrea-saken. — Den er blitt enda mer aktuell etter at Sovjet nå reduserte sitt engasjement ikke bare i Afghanistan, men også i Angola, sier hun.

Optimisme

Eritrea-boka er holdt i en optimistisk tone. Kinnock er bestrest for den innsatte folket

selv utfører. De har bygd skoler, sykehús og verksteder under jorda og driver et helt land ved egen hjelp.

Det mest utrolige var at jeg aldri hørte noen klage. De er eksperter på å få samfunnet til å fungere med få midler. De lager 40 prosent av sine medisiner selv, på Orotta-sykehuset kan de foreta vanskelige hjerteoperasjoner og de er utrolig dyktige i plastikk kirurgi. Jeg så mennesker som var blitt skutt i ansiktet, men legene klarte å bygge det opp igjen. Vi traff en nigeriansk lege som var der for å lære.

Glenys Kinnock ble sendt til Eritrea som styremedlem i War on Want. Det britiske utenriksdepartementet ble hysterisk og forsøkte å presse henne og ektemannen til å stanse reisen.

«Kvinnen bak Neil»

LONDON (Dagbladet) Britisk presse har for lengst dekket Glenys Kinnock som «kvinnen bak Neil» — en karakteristikk hun hater. Ifølge de samme avisene er hun den intellektuelle, som dominerer ham.

— Jeg kan ikke forstå hvorfor den ene part skal dominere den andre i et samliv. Vi har likestilling og respekt for hverandre, sier Glenys Kinnock.

De møtte hverandre på Cardiff universitet hvor de begge studerte og giftet seg ganske unge. De har to barn, 18 år gamle Stephen og 16-åringen Rachel, og bor i et typisk engelsk vertikalt delt hus i Ealing.

Atomvåpen

Glenys Kinnock og ektemannen, lederen Neil Kinnock, sammen med eritreiske barn under stranden i Eritrea. De har solgt bok og inntektene til salget går til Eritrea. (Foto: Jenny Mattheus)

**HØRTE DU «SANN ER LIVET» I GÅR?
VENSTRES OPPLYSNINGSFORBUND HAR BOKEN:**

ØKOKOMMUNEN

ØKOKOMMUNEN

KJENT JAPANSK MERKE

databasert

liste

REPORTASJER/ARTIKLER OM ERITREA I NORSKE AVISER 1986-88:

Milenposten -

* * * DATABASE: REDS

00001 ETIOPIA-OMRÅDE. AND ERITREA.

* * * DATABASE: REDS DOCUMENT: REN601065240
DATO : 860104

* * * DATABASE: REDS DOCUMENT: REN601065240
DATO : 860104

FURF
TITTEL

Aksjon for Eritrea

* * * DATABASE: REDS DOCUMENT: REN601100028
DATO : 860108
FURF
TITTEL

Westerberg iffe ntb
Høyhjelpsoperasjonen til Etiopia - en suksess

* * * DATABASE: REDS DOCUMENT: REN605160237
DATO : 860509

FURF
TITTEL

Langen Per Arne
Øyhush i Etiopia, fortsatt fange

* * * DATABASE: REDS DOCUMENT: REN606050054
DATO : 860603

FURF
TITTEL

Eritreisk frikjøringsleder:
Etiopias junta en syk oldin

* * * DATABASE: REDS DOCUMENT: REN607090074
DATO : 860707

FURF
TITTEL

Thorbjørnsen Arne B.
Nytt liv for krigshjerjet nomadefolk

* * * DATABASE: REDS DOCUMENT: REN610180139
DATO : 861019

FURF
TITTEL

Thorbjørnsen Arne Bjørn
DET HJELPER Å HELPE!

FURF
TITTEL

DATU : 860114
FØRF
TITTEL Eritreere til Norge med svenske pass

*** DATABASE: REDS DOCUMENT: REN709180102
DATU : 970822
FØRF
TITTEL Undervisning i det skjulte

*** DATABASE: REDS DOCUMENT: REN601220031
DATU : 960118
FØRF
TITTEL Eritreakampanje starter lørdag

*** DATABASE: REDS DOCUMENT: REN601220054
DATU : 960119
FØRF
TITTEL Eritreangrep

*** DATABASE: REDS DOCUMENT: REN602140036
DATU : 960212
FØRF
TITTEL Tilfluktsrom i
åkeren

*** DATABASE: REDS DOCUMENT: REN612100110
DATU : 961206
FØRF Thorbjørnsen Arne Bjørn
TITTEL På besøk i Eritrea:
Martyrenes sinner og døtre

*** DATABASE: REDS DOCUMENT: REN701160028
DATU : 870114
FØRF nth an
TITTEL Flystyrte i Etiopia

*** DATABASE: REDS DOCUMENT: REB710200086
DATU : 871015
FØRF
TITTEL Ung gjeld mot nød i Eritrea

*** DATABASE: REDS DOCUMENT: REB710200112
DATU : 871015
FØRF
TITTEL Ivar
Maskur for Eritrea

*** DATABASE: REDS DOCUMENT: REB710230249
DATU : R71G21
FØRF
TITTEL Unydommer støtter
prosjekt i Eritrea

*** DATABASE: REDS DOCUMENT: REB710265011
DATU : 871021
FØRF Hvattum Torstein
TITTEL 65 0sloskoler i Operasjon Dagsverk

*** DATABASE: REDS DOCUMENT: R08710261106
DATU : 871022
FØRF Thorbjørnsen Arne Ø
TITTEL - Verlen svek Eritrea

♦ DATABASE: REDS DOCUMENT: RD8711161158
DATO : 071113

FØRF
TITTEL Sultkatastrofe v entet i Etiopia

♦ DATABASE: REDS DOCUMENT: REG711305381
DATO : 071128

FØRF
TITTEL Avviste eritreere tilhake til Fornebu ig r kveld

♦ DATABASE: REDS DOCUMENT: REG712310087
DATO : 071228

FØRF
TITTEL Holm Per Annar
Julefly mot endel s ned

♦ DATABASE: REDS DOCUMENT: REG8004150256
DATO : 080412

FØRF
TITTEL Etiopisk fly slapp napalm

♦ DATABASE: REDS DOCUMENT: REG8004160096
DATO : 080413

FØRF
TITTEL Helle Nils Christian

♦ DATABASE: REDS DOCUMENT: REG805210220
DATO : 080519

FØRF
TITTEL - 400 massakrer i Eritrea

♦ DATABASE: REDS DOCUMENT: REG803170175
DATO : 080314

FØRF
TITTEL R onne Jahn
Hj lp til Etiopia stoppet

♦ DATABASE: REDS DOCUMENT: REG803180251
DATO : 080315

FØRF
TITTEL ntb, dpa
Etiopiahj lp hindres

♦ DATABASE: REDS DOCUMENT: REG803250046
DATO : 080322

FØRF
TITTEL Normann drept i Eritrea

♦ DATABASE: REDS DOCUMENT: REG803260098
DATO : 080323

FØRF
TITTEL Gilberg drept under bes k ved fronten

♦ DATABASE: REDS DOCUMENT: REG8033C0112
DATO : 080326

FØRF
TITTEL Fossheim Eivind
Gilberg hedret i Eritrea

*** DATABASE: REDS DOCUMENT: RE8803300117
DATO : 080326
FORF Thorbjørnsen Arne B.
TITTEL Nytt fra glemt krig

*** DATABASE: REDS DOCUMENT: RE8804090094
DATO : 080407
FORF
TITTEL Hjelpearbeidere må ut av Eritrea

*** DATABASE: REDS DOCUMENT: RE8804120114
DATO : 080408
FORF Reuter
TITTEL Etiopisk offensiv?

*** DATABASE: REDS DOCUMENT: RE8804150251
DATO : 080412
FORF NTB, AFP
TITTEL Hjelpepersonell evakuert

*** DATABASE: REDS DOCUMENT: RE8805280030
DATO : 080526
FORF NTB, Reuter
TITTEL - Store tap for Etiopia

*** DATABASE: REDS DOCUMENT: RE8807270073
DATO : 080725
FORF Christensen Elisabeth Sem
TITTEL Et lyspunkt i skyggen av etiopisk sultedød:
Sprukken jord igjen frødig

*** DATABASE: REDS DOCUMENT: RE8809070109
DATO : 080902
FORF Lohne Jørgen R.
TITTEL Ville ikke bli soldat: De flyktet fra krigsen

*** DATABASE: REDS DOCUMENT: RE8811040075
DATO : 081102
FORF Thorbjørnsen Arne B.
TITTEL Samling om Eritrea

--- ENDOFPRIINT REQUEST -----
REPORTASJER/ARTIKLER OM ERTREA I NOSKE AVISER 1986-87:
ARBEIDERBLADET:
1986: 17.01, 17.04, 02.06, 09.06, 19.06, 09.08, 15.10, 18.10
1987: 18.02, 28.02, 18.03, 13.04, 22.07, 01.09, 19.11
VÅRT LAND
1986: Ingenting (men data-arkivet var ikke skikklig i gang)
1987: 18.02, 28.02
KLASSEKAMPEN
1986: 21.08 - 26.08 - 01.09 - 12.09 - 16.09 - 15.10
27.10 - 11.11 - 11.12
1987: 27.02 - 10.04 - 03.07 - 07.08 - 14.08 - 17.08
15.09 - 24.09 - 21.10 - 23.10

PRESS REPORTS

PRE-OFFENSIVE PREDICTIONS AND PRESS COVERAGE
OF THE ACTUAL MILITARY OPERATION OF THE
ETH OFFENSIVE

Clippings from English, French, Norwegian, Dutch
and Swedish press are included.

KRIG OG TØRKE

ERITREA

A COLLECTION OF CLIPPINGS FROM ENGLISH LANGUAGE
NEWSPAPERS AND MAGAZINES
1984 - 1986

ERITREA

I DEN

NORSKE PRESSE

EN SAMLING AV UTKLIPP FRA NORSKE AVISER
1986 - 1988

Bestillinger for noen av disse bokene kan bli sent

til en av følgende adresser:

- RICE Hoved kontor for det frigjorte Eritrea
- RICE - Europas kontoret i London
- RICE - Norges kontoret i Oslo